

**PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MESTA BREZNO
(2008 – 2013)**

PROJEKT JE SPOLUFINANCOVANÝ Z PROSTRIEDKOV EURÓPSKEJ ÚNIE

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce (mesta) predstavuje podľa zákona o podpore regionálneho rozvoja¹ základný strednodobý programový dokument regionálneho rozvoja obce (mesta). Úlohou obce (mesta) podľa citovaného zákona² je vypracúvať, schvaľovať, vyhodnocovať a zabezpečovať jeho plnenie.

Obsahom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Brezno na obdobie 2008-2013 je analýza súčasného stavu, potenciálu a možnostiach rozvoja mesta v oblastiach, ktoré priamo či nepriamo súvisia s rozhodovaním a právomocami samosprávy, SWOT analýza slabých stránok, silných stránok, príležitostí a ohrození a návrh stratégie rozvoja mesta prostredníctvom strategických zámerov, cieľov a nástrojov a ich implementácie na základe navrhnutých opatrení.

Zámerom PHSR je, aby sa realizovali také riešenia, ktoré budú v súlade s princípmi efektívnej, zodpovednej a transparentnej samosprávy, a ktoré budú smerovať k ekonomicky udržateľnému rozvoju mesta.

¹ § 5 a § 10 zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

² § 17 zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

OBSAH

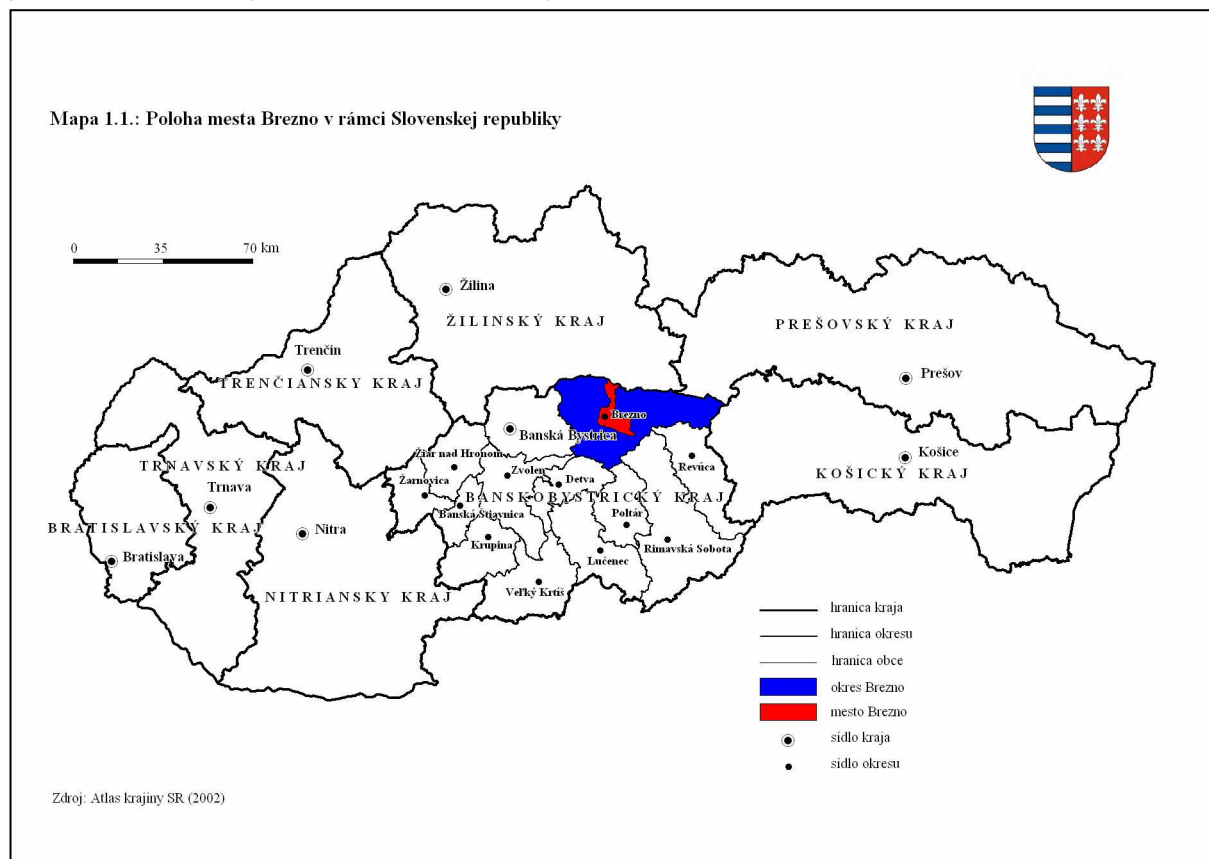
1.	VYMEDZENIE, POLOHA ÚZEMIA A ZÁKLADNÁ GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA	5
1.1.	VYMEDZENIE A POLOHA ÚZEMIA	5
1.2.	FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA	6
1.3.	HISTORICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA A ADMINISTRATÍVNY VÝVOJ.....	8
1.4.	ZHRNUTIE.....	11
1.5.	ZDROJE.....	12
2.	ĽUDSKÝ POTENCIÁL Z MIMOEKONOMICKÉHO HĽADISKA.....	13
2.1.	PRIRODZENÝ POHYB OBYVATEĽSTVA	13
2.2.	MECHANICKÝ POHYB OBYVATEĽSTVA	15
2.3.	CELKOVÝ POHYB OBYVATEĽSTVA	16
2.4.	ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	16
2.5.	ZHRNUTIE.....	19
2.6.	ZDROJE.....	20
3.	EKONOMICKÝ POTENCIÁL	21
3.1.	RÁMCOVÉ VÝCHODISKÁ	21
3.2.	PRODUKČNÝ A PODNIKATEĽSKÝ POTENCIÁL.....	21
3.3.	ABSORPČNÝ POTENCIÁL JEDNOTLIVCOV A DOMÁCNOSTÍ	24
3.4.	VPLYV SAMOSPRÁVY NA EKONOMIKU V MESTE	25
3.5.	ZHRNUTIE.....	28
3.6.	ZDROJE.....	28
4.	SOCIÁLNY POTENCIÁL	29
4.1.	RÁMCOVÉ VÝCHODISKÁ	29
4.2.	SOCIÁLNA A ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ A JEJ CIEĽOVÉ SKUPINY.....	29
4.3.	SOCIÁLNA A ZDRAVOTNÁ VYBAVENOSŤ	33
4.4.	VPLYV SAMOSPRÁVY NA SOCIÁLNY POTENCIÁL V MESTE.....	34
4.5.	ZHRNUTIE.....	34
4.6.	ZDROJE.....	34
5.	OBČIANSKA INFRAŠTRUKTÚRA	34
5.1.	ŠKOLY	34
5.2.	KULTÚRNE INŠTITÚCIE A KULTÚRNE PAMIAHKY	37
5.3.	ŠPORT	38
5.4.	BÝVANIE.....	39
5.5.	ZHRNUTIE.....	41
5.6.	ZDROJE.....	41
6.	DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	42
6.1.	RÁMCOVÉ VÝCHODISKÁ	42
6.2.	DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	43
6.3.	VPLYV SAMOSPRÁVY NA STAV DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY V MESTE	47
6.4.	ZHRNUTIE.....	47
6.5.	ZDROJE.....	47

7.	TECHNICKÁ A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA.....	48
7.1.	VODNÉ HOSPODÁRSTVO	48
7.2.	ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU, ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD	48
7.3.	ZÁSOBOVANIE TEPLOM	50
7.4.	ZÁSOBOVANIE PLYNOM A ELEKTRICKOU ENERGIU.....	51
7.5.	ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO.....	52
7.6.	OVZDUŠIE.....	54
7.7.	HLUK.....	55
7.8.	VEREJNÉ PRIESTRANSTVÁ, STAROSTLIVOSŤ O ZELEŇ	55
7.9.	OCHRANA PRÍRODY.....	55
7.10.	ZHRNUTIE.....	57
7.11.	ZDROJE.....	57
8.	ŠIRŠIE VZŤAHY – MESTO A ZÁZEMIE	59
8.1.	SÍDELNÁ ŠTRUKTÚRA.....	59
8.2.	ODCHÁDZKA A DOCHÁDZKA ZA PRÁCOU A DO ŠKÔL	60
8.3.	MIKROREGIÓNY A ZDRUŽENIA OBCÍ	63
8.4.	CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA A PARTNERSKÉ MESTÁ	66
8.5.	POTENCIÁL PRE CESTOVNÝ RUCH V MESTE A OKOLÍ	67
8.6.	ZHRNUTIE.....	68
8.7.	ZDROJE.....	68
9.	E-GOVERNMENT A INFORMATIZÁCIA.....	69
9.1.	INFORMATIZÁCIA VEREJNEJ SPRÁVY	69
9.2.	LEGISLATÍVNY RÁMEC V OBLASTI INFORMATIZÁCIE	70
9.3.	FINANCOVANIE INFORMATIZÁCIE.....	71
9.4.	ZHRNUTIE.....	71
9.5.	ZDROJE.....	71
10.	SWOT ANALÝZA	72
10.1.	ĽUDSKÝ POTENCIÁL Z MIMO EKONOMICKÉHO HĽADISKA	72
10.2.	EKONOMICKÝ POTENCIÁL	73
10.3.	SOCIÁLNY POTENCIÁL	74
10.4.	OBČIANSKA INFRAŠTRUKTÚRA.....	75
10.5.	DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	76
10.6.	TECHNICKÁ A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	77
10.7.	ŠIRŠIE VZŤAHY – MESTO A ZÁZEMIE	78
10.8.	E-GOVERNMENT A INFORMATIZÁCIA	79
11.	STRATÉGIA ROZVOJA MESTA.....	80
11.1.	RÁMCOVÉ VÝCHODISKÁ A PRINCÍPY.....	80
11.2.	STRATEGICKÉ ZÁMERY	81
11.3.	CIELE A NÁSTROJE.....	82
11.4.	OPATRENIA	86
11.5.	MOŽNOSTI SPOLUFINANCOVANIA OPATRENÍ Z FONDOV EÚ	119

1. VYMEDZENIE, POLOHA ÚZEMIA A ZÁKLADNÁ GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

1.1. VYMEDZENIE A POLOHA ÚZEMIA

Predmetné územie mesta Brezno je vymedzené na báze administratívnych hraníc. Zahŕňa katastrálne územie mesta Brezno s jeho siedmimi časťami (Brezno mesto, Mazorníkovo, Bujakovo, Predné Halny, Zadné Halny, Rohozná a Podkoreňová).³ Mesto Brezno je administratívnym i prirodzeným centrom okresu Brezno (viď mapa č. 1.1.). Rozloha vymedzeného územia je takmer 122 km² a k 1. januáru 2007 tu žilo 21 997 obyvateľov.⁴

Územie mesta sa nachádza v centrálnej časti stredného Slovenska, pričom významná časť intravilánu sa rozprestiera v rámci Breznianskej kotliny, tvoriacej podcelok v rámci úzkeho kotlinového Horehronského podolia, zovretého medzi Veporskými vrchmi z juhu a Nízkymi Tatrami zo severu. Dôležitú úlohu pri vzniku a rozvoji osídlenia mesta mala aj konfigurácia riečnej siete, najmä hlavného toku – Hrona – a jeho prítokov z okolitých pohorí, pričom v centrálnej časti územia na brehoch Hrona sa začali usadzovať prví obyvatelia (viď mapa č. 1.2.).

Význam a pôsobenie polohy na rozvoj mesta sa počas historického vývoja menili. Archeologický nález z doby bronzovej nájdený na území mesta potvrdil existenciu obchodných ciest vedúcich pozdĺž rieky Hron a priesmykmi v príľahlých horských masívoch Horehronia už v dobe prehistorickej. Územie však zostalo do konca 12. storočia mimo hospodárskeho i politického záujmu uhorských panovníkov.⁵

Mestom prechádza železničná trať č. 172 v smere Banská Bystrica – Brezno – Červená Skala, ktorá má regionálny charakter. Najdôležitejšou cestnou komunikáciou prechádzajúcou mestom v západo-východnom smere je cesta I. triedy I/66, ktorá sa v Banskej Bystrici napája na medzinárodný cestný ťah E 77, prebiehajúci v smere Maďarsko – Šahy – Banská Bystrica –

³ Územný plán člení katastrálne územie mesta Brezno na urbanizované a neurbanizované územie:

Urbanizované územie je v návrhu územného plánu mesta Brezno rozdelené do pätnástich urbanistických okrskov: 1a. Centrum, 1b. Brezenc, 2. Kieпка, 3. Sever, 4. Sídliisko Západ a Stred, 5. Kasárne-Nemocnica-Banisko, 6. Priemyselná zóna I, 7. Chamarovo, 8. Sídliisko Mazorníkovo, 9. Vrchdolinka, 10. Priemyselná zóna II, 11. Podkoreňová-Ivančíkovo, 12. Predné Halny, 13. Zadné Halny, 14. Bujakovo, 15. Rohozná.

Neurbanizované územie katastra je v návrhu územného plánu mesta Brezno rozdelené do šiestich sektorov: I. Lúčky, II. Drábsko-Košíkovo-Šimunička, III. Pred Rohoznou-Kozlovo-Za Brezinkou, IV. Skalka, V. Vagnár, VI. Mlynná dolina (PHSR mesta Brezno 2004).

⁴ Stred mesta leží na 48° 48' severnej geografickej šírky a 19° 38' východnej geografickej dĺžky v nadmorskej výške 489 m. Rozpätie nadmorskej výšky sa v predmetnom území pohybuje od 486 m na nive Hrona až po 2 043 m na vrchu Ďumbier v pohorí Nízkych Tatier na severe katastrálneho územia.

⁵ Mestský úrad Brezno (2004)

Trstená – Poľsko.⁶ Najbližšie letisko medzinárodného významu s civilnou prepravou je v Poprade v dostupnosti 80 km. Najbližší verejný prístav vnútrozemskej vodnej dopravy je v Štúrove resp. Komárne vzdialený 190 resp. 220 km (viď kapitola 6, mapa č. 6.1.)⁷

Z hľadiska územného členenia je Brezno sídlom okresu, druhého v poradí medzi trinástimi okresmi Banskobystrického kraja podľa rozlohy (1 265 km²) a zároveň šiesteho najrozsiahljšieho okresu v SR. Podľa počtu obyvateľov je piatym v poradí v kraji (64 881) v roku 2005. Hustota zaľudnenia nedosahuje ani len krajský priemer, a oproti celorepublikovému priemeru je výrazne nízka. Z hľadiska správneho členenia je Brezno centrom jedného zo siedmich obvodov Banskobystrického kraja, zahŕňajúc okres Brezno. Vo veľkostnom rebríčku slovenských miest podľa počtu obyvateľov (rok 2005) je Brezno na 35. mieste v spoločnosti miest Trebišov, Vranov nad Topľou a Hlohovec.

Najbližším významnejším mestom v okolí je krajské sídlo Banská Bystrica (45 km), čo svedčí o centrálnej polohe Brezna v rámci kraja vzhľadom na krajské mesto. Od Bratislavy je Brezno vzdialené 250 km, pričom bližším veľkomestom, než hlavné mesto SR, sú Košice (200 km), Budapešť (230 km) i Kraków (240 km). Brezno má dobrú centrálnu polohu v rámci Slovenska, avšak vzhľadom na súčasné metropolitné regióny Európy sa nachádza skôr v periférnej polohe.⁸

1.2. FYZICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA⁹

Geologický podklad a reliéf

Podložie územia Brezna je zložené najmä z relatívne mladých treťohorných hornín (neogén) v oblasti kotliny, pričom v rámci horskej časti katastra prevládajú staršie prvohorné horniny v jadre a druhohorné v obale pohorí. Z litogeografického hľadiska možno v rámci územia teda vnímať dve hlavné oblasti.¹⁰

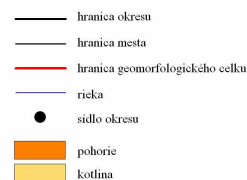
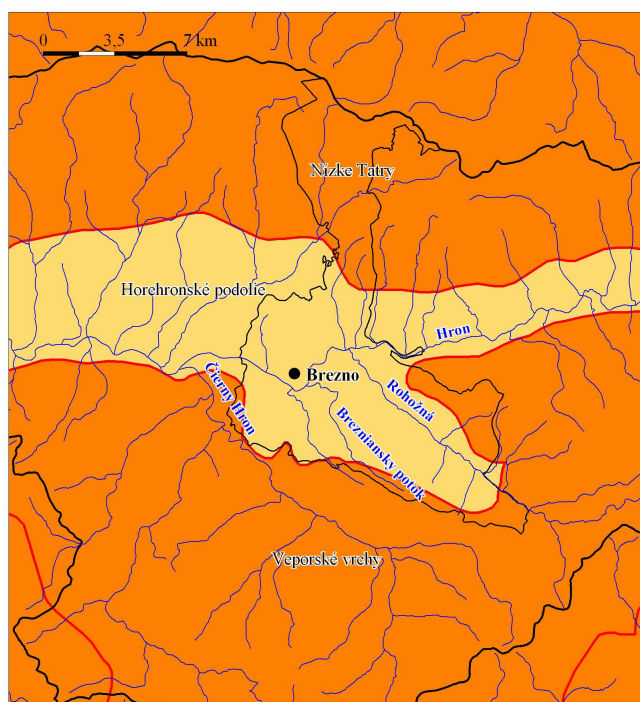
Prvou je kotlinová časť katastra (intravilán vlastného mesta a územie na juh od rieky Hron až po hranice katastra a tiež oblasť Bystrianskeho podhoria na sever od rieky Hron), ktorú tvoria neogénne štrky, piesky a pyroklastiká andezitov, čiastočne i aplogéne pieskovce, ílovice a slieňovce.

Druhou je horská oblasť v severnej tretine katastra (masív Ďumbiera), ktorá je budovaná jednak žulami a kryštalickými bridlicami (jadro) a tiež vápencami a dolomitmi (obal.)

Podložie katastra pokrýva najmä predkvartérny pokryv svahovín a súťín. Kvartérne sedimenty pokrývajúce kotlinovú časť katastra sú zväčša riečneho (fluviálneho) pôvodu, sedimenty riek Hron a Rohožná sú tvorené humóznymi hlinami alebo hlinito-piesčitými hlinami dolinných nív. Proluviálne sedimenty hlinitých až hlinito-piesčitých štrkov náplavových kužeľov sa nachádzajú v oblasti juhozápadne od sútoku Rohožnej s Hronom. Svahové delúviá tvorené hlinami a prvkami skeletu dominujú po oboch brehoch Rohožnej.

Na územie Brezna zasahujú tri geomorfologické celky – Horehronské podolie, Nízke Tatry a Veporské vrchy. Centrálne územie mesta (intravilán) leží v Horehronskom podolí, rozprestierajúc sa prevažne v jej podcelku zvanom Breznianska kotlina. Tá zaberá väčšinu katastrálneho územia po oboch brehoch aluviálnej nivy rieky Hron, pričom na sever od intravilánu na Brezniansku kotlinu nadväzuje Bystrianske podhorie, na ktoré nadväzuje pohorie Nízke Tatry, zaberajúce

Mapa 1.2. Fyzicko-geografická poloha mesta Brezno

Zdroj: Atlas krajiny SR (2002)

⁶ <http://www.ssc.sk>

⁷ Uvádzané, i ďalej v texte, sú cestné vzdialenosti podľa <http://www.viamichelin.com>

⁸ <http://www.viamichelin.com>

⁹ Táto časť je spracovaná najmä na základe informácií z publikácie Atlas krajiny SR (2002), ak nie je uvedené inak.

¹⁰ Korec et al. (1997)

severnú tretinu katastra mesta. Na Brezniansku kotlinu na juhu a juhovýchode katastra nadväzujú okrajovo i Veporské vrchy.¹¹

Horehronské Podolie predstavuje zníženinu s pahorkatiným reliéfom, ktorú od bloku strmých strání Nízkych Tatier s vysokohorským hôľnym až ľadovcovým reliéfom oddeľujú tektonické línie, pričom toto rozhranie medzi Nízkymi Tatrami a Horehronským podolím tvoria prolúviá náplavových kužeľov. Reliéf Veporských vrchov, ktorých stráne zasahujú do katastra okrajovo na južných a juhovýchodných hraniciach Brezna majú hornatinový charakter.

Intravilán mesta sa nachádza z časti na reliéfe poriečnych nív, na ktoré však s rastúcou vzdialenosťou od tokov nadväzujú riečne terasy. Reliéf je tu značne antropogénne transformovaný. Do stavu krajiny, aký poznáme dnes, tu výrazne zasiahli v kvartéri svojou činnosťou rieky. **Územie intravilánu, najmä v oblasti sútoku riek Hron a Rohožná, predstavuje zároveň najvhodnejší priestor pre rozvoj socio-ekonomických aktivít (najmenej členitý pahorkatinový reliéf), s ďalšími možnosťami pre rozširovanie intravilánu i smerom na juh a juhozápad od sútoku riek.**

Na pomedzí intravilánu mesta smerom na sever je reliéf členitejší (vrchovinový reliéf) a postupne prechádza do hornatín a na úplnom severe katastra až do veľhornatín (okolie Ďumbiera – najvyššieho vrchu Nízkych Tatier). Vrchovinový až hornatinový reliéf má tiež juh a juhovýchod katastra (svahy Veporských vrchov).

Klíma

Podľa údajov meteorologickej stanice SHMÚ (údaje za obdobie 1961-1990) nachádzajúcej sa v Brezne priemerná ročná teplota vzduchu v meste dosahuje 6,9°C, najteplejším mesiacom je júl (priemerná teplota 17,1°C) a najchladnejším je január (priemerná teplota -5,0°C). Priemerná ročná amplitúda teploty vzduchu je 23,1°C. Ročne sa tu v priemere vyskytuje 43 letných dní (s denným maximom teploty vzduchu aspoň 25°C) a 150 mrazových dní (s denným minimom teploty vzduchu nižším než 0°C). Prevládajúcim prúdením vetra na sledovanom území je západné transformované v smere doliny rieky Hron v rámci Horehronského podolia. **Počet vykurovacích dní v Brezne a okolí dosahuje v priemere približne 240 až 280 ročne, čím sa toto územie radí k oblastiam s vyšším počtom vykurovacích dní a najstudenším kotlinám na Slovensku.** Ide o územie, ktoré je silne zaťažované prízemnými inverziami, pričom ide o oblasť s pomerne častým výskytom hmiel. Priemerný ročný počet dní s hmlou 80 až 100 dní.

Popri teplote vzduchu sú rozhodujúcim ukazovateľom klímy zrážky. Ročný chod zrážok je jednoduchý s maximom v júni (94 mm) a minimom vo februári (43 mm). Koncom jari sa úhrn zrážok zvyšuje a vrcholí v lete, kedy sú časté letné búrkové lejaky. V jesenných mesiacoch výdatnosť zrážok klesá a najnižšia je v zime (zväčša vo forme snehu), pričom priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je 60 až 80 v kotline, pričom s rastom nadmorskej výšky sa zvyšuje počet dní so snehovou pokrývkou až na vyše 200 v okolí vrchu Ďumbier. Priemerný ročný úhrn zrážok je 740 mm.

Z globálneho hľadiska sa územie nachádza na rozhraní oceánskeho a kontinentálneho typu klímy v rámci mierneho podnebného pásma. Podľa klimatickej klasifikácie katastrálnym územím Brezna prechádza hranica medzi mierne teplou a chladnou klimatickou oblasťou. Intravilán mesta patrí do mierne teplej oblasti, konkrétne do jej kotlinového mierne teplého, vlhkého okrsku (M5) s chladnou až studenou zimou. Severné svahy Veporských vrchov na južných hraniciach katastra však už patria do chladnej oblasti, konkrétne do mierne chladného okrsku (C1). Podobne južné svahy Nízkych Tatier na severe katastra mesta patria do chladnej oblasti, presnejšie do mierne chladného okrsku (C1), ktorý v najvyšších polohách masívu Ďumbiera prechádza postupne do okrsku (C2) chladného horského až okrsku (C3) studeného horského v okolí samotného vrchu. Výrazné rozdiely v nadmorskej výške medzi intravilánom (cca 500 m) a extravilánom (až vyše 2000 m) vplývajú i na odlišné výsledné klimatické pomery medzi mestom (intravilánom) a jeho okrajovými časťami (extravilán), kde je nižšia priemerná ročná teplota, vyšší výskyt zrážok či nižší výskyt hmiel.

Vodstvo

Hydrogeograficky patrí záujmové územie do úmoria Čierneho mora, k základnému povodiu Hrona, ktorý zároveň najvýznamnejším vodným tokom v predmetnom území, pričom tvorí os intravilánu pretekajúcu mestom v smere východ-západ v dĺžke takmer 12 km. Medzi prítoky rieky Hron v území patrí rieka Rohožná a potoky Brezenec, Drábsko, Lúčky, Kulbova a Bresná. Podľa hydrologických charakteristík patrí územie Brezna do stredohorskej oblasti, pričom rieky tu majú snehovo-dažďový typ odtoku, s maximálnymi prietokmi v apríli až máji (s menej výrazným podružným zvýšením vodnosti na prelome jesene a zimy) a minimálnymi v januári až februári. Dlhodobý priemerný prietok na území Brezna predstavuje 8 m³/s (stanica Brezno, údaje za roky 1931-1980).¹² Pri povodniach však absolútne maximálne prietoky môžu dosahovať až 220 m³/s, ako pri povodni v roku 1974. Rieka Hron však prešla v území značnou antropogénnou úpravou a reguláciou. V katastrálnom území mesta Brezno nie je vybudovaná žiadna vodná nádrž.

Zásoby podzemných vôd na nive Hrona sú nevýrazné a závisia od podzemných vôd zo susedných pohorí. Brezno leží pod úpäťm Nízkych Tatier, ktoré sú významnou oblasťou prirodzenej akumulácie vôd. Z hydrogeologického hľadiska územie Brezna predstavuje vodohospodársky málo nádejné územie budované horninami s veľmi malou priepustnosťou (pramene s výdatnosťou 2-5 l/s sa vyskytujú len zriedkavo, výnimkou je pramenisko Vagnár a zdroj Kameňolom).¹³

V katastrálnom území mesta Brezno sú evidované dva zdroje minerálnych vôd: 1. prameň Horná Kyslá (BB 57) sa nachádza neďaleko autobusovej zastávky Kyslá, vľavo pri hlavnej ceste z Mýta pod Ďumbierom na Čertovicu; 2. prameň Dolná Kyslá (BB 58) sa nachádza asi 10 m nižšie ako Horná Kyslá, vedľa hlavnej cesty Mýto pod Ďumbierom - Čertovica. Voda z prameňov je prírodná, slabo mineralizovaná, hydrouličitanovo-chloridová, sodná, uhličitá so zvýšeným obsahom kyseliny boritej a lítia, hypotonická, studená.¹⁴

¹¹ Mazúr – Lukniš (1980)

¹² <http://www.shmu.sk>

¹³ Letovanec (2001)

¹⁴ Letovanec (2001)

Pôdy

Z celkovej rozlohy katastra Brezna 12 195 ha tvorí poľnohospodárska pôda 5 747 ha (s prevahou trvalých trávnych porastov), lesné pozemky 5 682 ha (s prevahou hospodárskych lesov) a vodné plochy 64 ha.¹⁵

Na predmetnom území môžeme identifikovať na základe morfogenetickej klasifikácie päť hlavných skupín pôd: iniciálne, hydromorfné, hnedé (sialické), podzolové a rendzinové.¹⁶ Iniciálne pôdy sú tu zastúpené fluvizemou glejovou na riečnej nive Hrona. Ďalšou azonálnou skupinou pôd na skúmanom území sú hydromorfné pôdy, konkrétne pseudoglej modálny, kultizemný a luvizemný (nasýtený až kyslý), ktorý sa vyskytuje najmä na prolúviach v okolí riek Hron a Rohozná a juhozápadne od ich sútoku. Väčšinu južnej a centrálnej kotlinovej časti územia pokrývajú hnedé pôdy, najmä kambizem modálna kyslá až podzolová. V severnej tretine katastra v pohorí Nízke Tatry prevažujú v zalesnenom území prevažuje podzol kambizemný a na severozápad od intravilánu je oblasť s výskytom rendziny kambizemnej.

Plošne najvýznamnejším pôdnym druhom na území mesta sú hlinité pôdy (neskeletnaté), ktoré sa vyskytujú najmä v centrálnej a južnej časti katastra. V okrajovej južnej a juhovýchodnej časti územia na ne nadväzujú štrkovité piesčito-hlinité pôdy (taktiež na úplnom severe územia – tam silno až veľmi silno kamenité) a na severozápad od intravilánu sú lokalizované stredne kamenité ílovito-hlinité pôdy.

Z hľadiska kultúrnej úrodnosti sú z pôdných typov najkvalitnejšie fluvizeme a z pôdných druhov hlinité pôdy. Vzhľadom na nízku až strednú produkčnú bonitu identifikovaných pôd pri priestorovom raste mesta nedochádza ku konfliktnému záberu najbonitnejších poľnohospodárskych pôd. V území prevládajú pôdy vhodné pre lesohospodárske využitie.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Pôvodná vegetácia sa v záujmovom území v kotlinovej časti intravilánu a jeho okolia zväčša nezachovala a bola nahradená inými spoločenstvami alebo úplne odstránená (premenou zástavbu či pasienky). Prirodzený vegetačný kryt v nižších polohách v oblasti vlastného mesta tvorili najmä dubové až dubovo-hrabové lesy na nivách riek Hron a Rohozná. V území extravilánu by však prirodzene dominovali bukové lesy, vo vyšších polohách zmiešané so smrečnicami a bukovo-jedľovými lesmi. Lesná hranica je vo výške 1400 m nadmorskej výšky a nad ňou je pásmo kosodreviny a rozsiahle hôľne pásmo na najvyšších vrchoch katastra. Na Ďumbieri sa striedajú trávnaté hole s rozsiahlym kamenným morom.¹⁷ V rámci fyto geograficko-vegetačného členenia patrí územie mesta do Bukovej zóny.

Osud pôvodných živočíšnych spoločenstiev je spätý s pôvodnou vegetáciou, odstránením ktorej sa rozpadli, ich jedince sa odsťahovali, vyhynuli alebo prispôbili novým podmienkam. V súčasnosti sa v danom území vyskytujú živočíšne spoločenstvá lesov; polí a lúk; vŕd, močiarov a brehov; ako i ľudských sídlisk. Zoogeograficky patrí predmetné územie do podkarpatského úseku Provincie listnatých lesov (kotlinová časť a juh katastra) a západokarpatského úseku Podprovincie karpatských pohorí v rámci Provincie stredoeurópskych pohorí. Vo vyšších polohách Nízkyh Tatier žijú i chránené druhy.

Ochrana územia

Územie katastra Brezna na sever od cesty I. triedy I/66 (s výnimkou intravilánu), zaberá ochranné pásmo *NP Nízke Tatry* (3 210 ha z katastra Brezna), ktoré predstavuje 2. stupeň ochrany prírody a krajiny. Najsevernejšiu časť katastra v okolí vrchu Ďumbier zaberá *NP Nízke Tatry* (1 701 ha z katastra Brezna), ktoré sa radí do 3. stupňa ochrany. V katastri mesta sa tiež štyri nachádzajú maloplošné chránené územia, a to prírodné rezervácie *Rohozníanska jelšina* (4,49 ha z katastra Brezna), *Horné lazy* (34,29 ha z katastra Brezna) a *Brezníanska skalka* (11,85 ha z katastra Brezna), ako i národná prírodná pamiatka *Jaskyňa mŕtvych netopierov*, všetky sa zaraďujú do najvyššieho, teda 5. stupňa ochrany.

V katastri mesta Brezno sa zároveň nachádzajú tri *Územia európskeho významu*, ktoré sú súčasťou chránených území vyhlasovaných v rámci európskej siete *NATURA 2000*, konkrétne ide o lokality: 1. Horné lazy, 2. Ďumbierske Nízke Tatry a 3. Alúvium Hrona. Do severnej časti katastra Brezna zasahuje i jedna lokalita ďalšej súčasti *NATURA 2000*, a to *Chránené vtáčie územie Nízke Tatry*. Väčšina lokalít *NATURA 2000* v katastri mesta Brezno sa nachádza v extraviláne a pokrýva sa s *NP Nízke Tatry*, či jeho ochranným pásmom.¹⁸

Do severnej časti katastrálneho územia mesta zasahuje *Chránená vodohospodárska oblasť (CHVO) Nízke Tatry*, v rámci ktorej sa nachádzajú zdroje pitnej vody pre skupinový vodovod Bystrá – Brezno.

1.3. HISTORICKO-GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA A ADMINISTRATÍVNY VÝVOJ¹⁹

Archeologický nález z doby bronzovej (1200-700 pred n. l.) nájdený v meste Brezno potvrdil existenciu obchodných ciest vedúcich pozdĺž rieky Hron a priesmykmi v príľahlých pohoriach už v dobe prehistorickej, neboli tu však zistené stopy po slovanskom osídlení.

Územie, na ktorom mesto Brezno neskôr vzniklo, zostalo až do konca 12. storočia mimo hospodárskeho i politického záujmu uhorských panovníkov. Horehronie bolo súčasťou Zvolenského komitátu (hradského španstva), ktorý sa na prelome 13. a 14. storočia pretvoril na Zvolenskú stolicu, ktorej nasledovníkom od roku 1867 bola Zvolenská župa. Administratívny vývoj Brezna, pokiaľ ide o príslušnosť k hierarchicky vyšším územným celkom, bol až do začiatku 20. storočia pomerne stabilný (viď mapa č. 1.3. a mapa č. 1.4.).²⁰

¹⁵ Štatistický úrad (2007)

¹⁶ Šály et al. (2000)

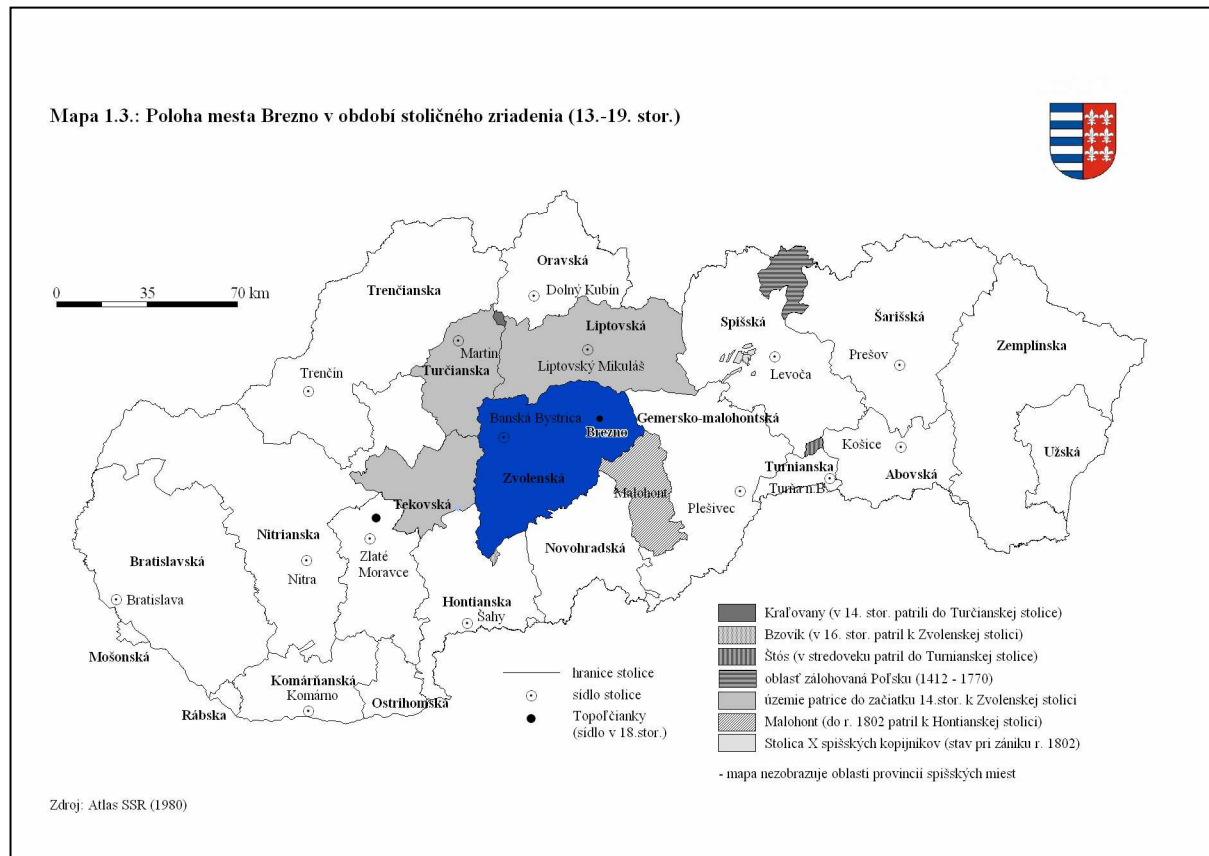
¹⁷ Letovanec a kol. (2001)

¹⁸ <http://www.soprs.sk/>

¹⁹ Táto časť je spracovaná najmä na základe informácií prevzatých z Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Brezno na roky 2004-2006 (Mestský úrad Brezno 2004).

²⁰ Bačík (2001) a Slavík (1997)

Prvá písomná zmienka o meste Brezno je z roku 1265. V listine panovníka Bela IV. sa objavuje zmienka o Berezune (resp. Berchune), čo viacerí regionálni historici považovali za pomenovanie už existujúcej osady – predchodcu Brezna. Neskoršiemu konštituovaniu Brezna ako slobodného mesta predchádzali okolnosti spôsobené ničivým pádom Tatárov v roku 1241 do Uhorska a s tým súvisiaci rastúci dopyt po drahých kovoch. Panovníci, ako vlastníci prednostných práv na ťažbu zlata, striebra a medi, videli v rozvíjajúcej sa ťažbe nový zdroj príjmov pre štátnu pokladnicu. Pozývaním zahraničných, najmä skúsených a solventných nemeckých ťažiarov do hornatých oblastí severného Uhorska dali podnet k rozvoju banského podnikania. Banícka kolonizácia tak postupovala v 13. storočí proti prúdu Hrona a mala za následok zakladanie nových osád – Banskej Bystrice, Ľubietovej a Brezna.

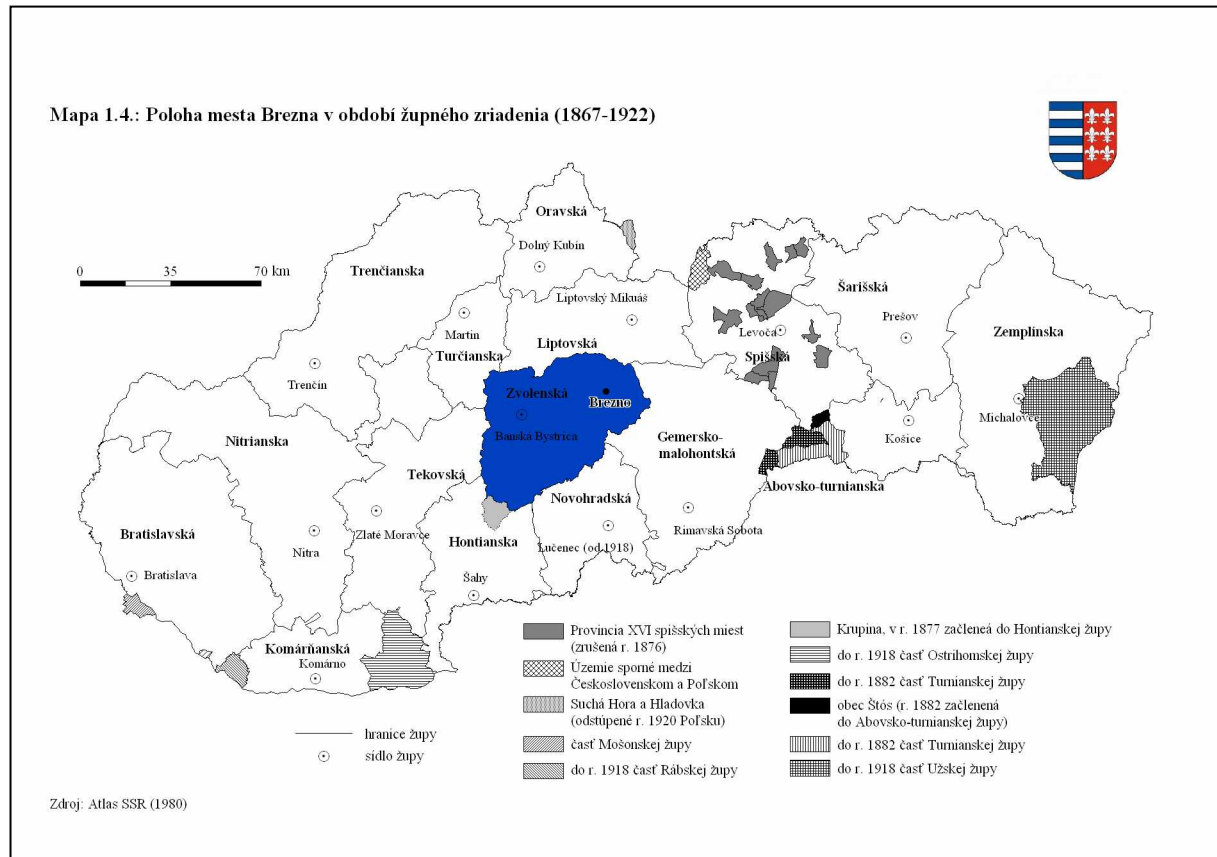

V roku 1380 uhorský kráľ Ľudovít I. (Veľký) Anjou udelil osade Bryzna iuxta Gron (dnešné Brezno) mestské privilégia podľa štiavnického práva. Udelením mestských privilégií získali osadníci cirkevnú a správnu autonómiu. Vymedzením rozsiahlych právomocí pre banské účely a slobody v banskom podnikaní stimuloval panovník ich záujem o ťažbu drahých kovov. Počiatková orientácia na banskú výrobu sa premietla aj do neskorších pomenovaní mesta (Bryzabanya, Brezenibanya, Breznobanya). Baníctvo ovplyvnilo prvotný rozvoj mesta. V nasledujúcom období mesto budovalo predovšetkým na privilégiách, ktoré v súvislosti s banským podnikaním získalo – malo trhovú právo, dva mlyny, pivovar, mýtnu stanicu. Patrilo mu rozsiahle územie od Čierneho Hrona a hraníc Malohontu na juhu, až po Bacúch na východe a hrebeň Nízkych Tatier na severe. Na západe pri Valaskej hraničilo s Ľupčianskym hradným panstvom. Práve vkladanie územia mesta medzi dve hradné panstvá Muráň a Ľupča prinášalo mestu nemalé problémy, ktoré nielenže ohrozovali suverenitu mesta predovšetkým zo strany majiteľov hradu Ľupča (Dóczyovci), ale siahali aj na jeho existenciu (v roku 1517 mesto Dóczyovci vypálili).

Obdobie 16. – 18. storočia prinieslo podstatné zmeny v hospodárskom živote mesta. Súviseli so snahou štátu získať prevahu v banskom podnikaní, postupnom vytlačení súkromných ťažiarov a s rozvojom hutníckeho priemyslu. Neďaleko Brezna – v Hronci, sa položili základy budúceho hrončianskeho železiarskeho komplexu, jedného z vtedy najmodernejších a najväčších hutníckych prevádzok v Uhorsku. V breznianskom banskom regióne zaznamenávame síce čiastočnú renesanciu ťažby drahých kovov v Jarabej a Mýte pod Ďumbierom, ale narastajúca spotreba železa ukázala nové možnosti pre obyvateľov mesta a okolia. Výskyt železných rúd v chotári, dostatok druhotných vstupných surovín, akými boli drevo a vodné zdroje, priniesli novú pracovnú orientáciu. Chotár Brezna, v ňom osady okolo Beňuša a na Čiernom Hrone (dnes časti obce Čierny Balog) sa stali jednou zo surovínových zásobární dreva pre banskobystrickú banskú komoru. Nové pracovné príležitosti v týchto lokalitách prilákali ďalších osadníkov – drevorubačov a uhliarov zo Štajerska a Solnohradska. Z hospodárskych zmien Brezno profitovalo. V roku 1569 malo mesto približne 1 000 obyvateľov a plynule rástlo, keďže v roku 1677 malo už 1 813 obyvateľov. Udeľovaním rôznych privilégií si štát zabezpečoval možnosť ťažiť drevo v chotári mesta. **V roku 1650, za panovania Ferdinanda III. Habsburského, vstúpilo Brezno do spoločnosti slobodných kráľovských miest** a dostalo okrem iného i možnosť obohnať sa hradbami, ktorú i využilo.

Ukončenie dlhotrvajúcich sporov a vojnových konfliktov v monarchii v 18. storočí obnovilo hospodársku aktivitu miest. V breznianskom banskom regióne zaznamenávame čiastočnú renesanciu ťažby zlatých rúd najmä v Jarabej a Mýte pod Ďumbierom. Pre nedostatočnú efektívnosť však postupne banská výroba zaniká a perspektívou do nasledujúcich storočí

ostáva remeselnícka výroba organizovaná v cechových združeniach. Začiatkom 18. storočia pôsobil v Brezne štrnásť cechových združení, pričom tie najstaršie pochádzajú už zo začiatku 17. storočia. Remeselníci uprednostňovali menšie sídla, kde mali možnosť získať okrem miesta v cechu aj pôdu. Táto remeselnícko-roľnícka orientácia a absencia väčšieho kapitálu mala za následok zmenu v charaktere mesta aj v nasledujúcich dvoch storočiach. Poľnohospodárstvo a remeslo sa stáva základným zdrojom obživy a príjmov obyvateľov. rozloha chotára a charakter pôdných fondov predurčovali chov dobytky a oviec, čo sa nakoniec odrazilo aj v sociálnej štruktúre mesta. V roku 1787 malo Brezno takmer 3 000 obyvateľov.

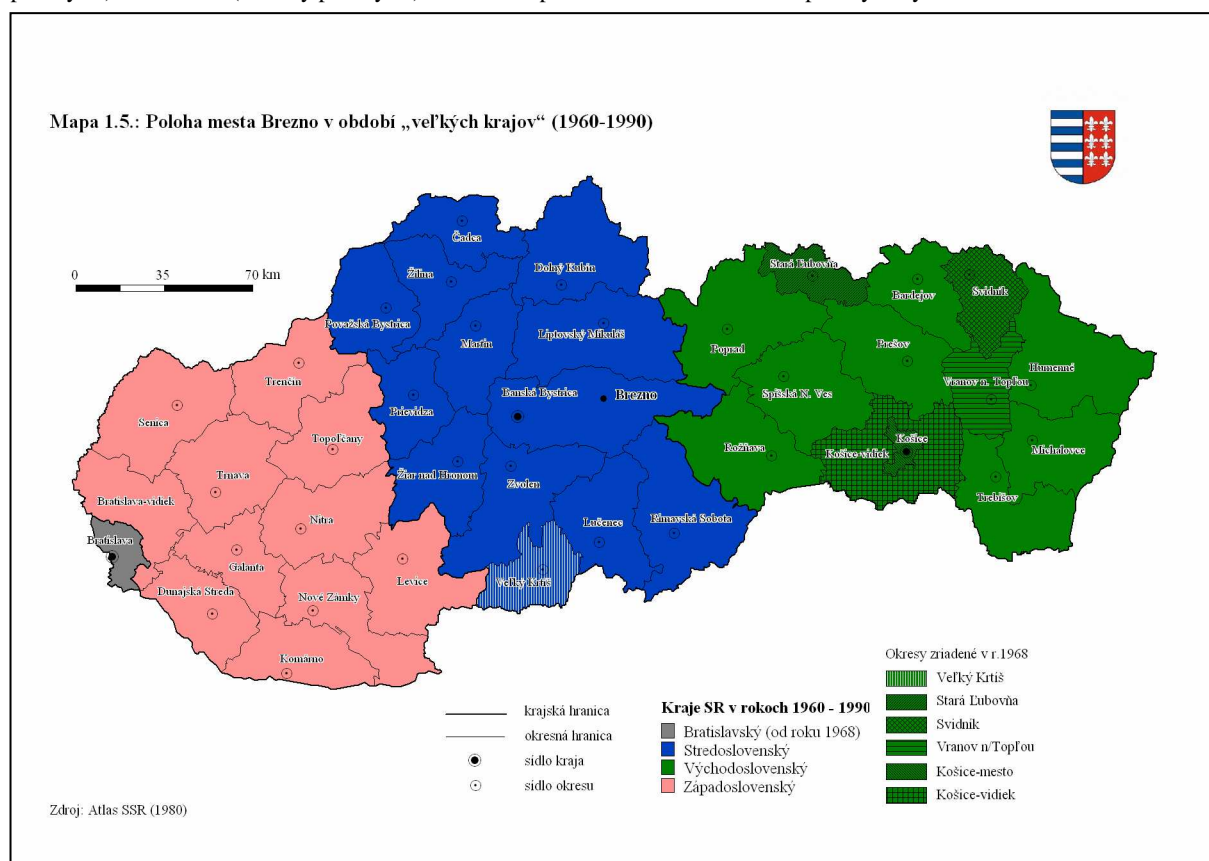

Proces industrializácie v 19. storočí síce mesto mimoriadne neovplyvnil. Samostatné železorné banské a hutnícke drobné prevádzky vo vlastníctve mesta alebo podnikateľov zväčša neprekročili rámec miestneho významu a neobstáli v konkurencii s erárnymi zariadeniami. Väčší význam nadobudlo ťažiarstvo na Troch Vodách a železiareň v Bujakove, ktorá jeho produkciu spracovávala. Pracovné príležitosti poskytovali okolité hutnícke prevádzky erárneho železiarskeho komplexu v Bystrej, Michalovej a Pohronskej Polhore. Z neželezných prevádzok v druhej polovici 19. storočia pôsobila v meste továreň podnikateľa Tibelyho na výrobu skladacích metrov a česákov. Obchod a dopravu surového železa do erárnych železiarní na Pohroní zabezpečoval podnikateľ Majovský. Popri kovoremeslách sa obyvatelia venovali spracovaniu kože a výrobe kožiarskeho tovaru, ktorá aj napriek vhodnému zázemiu v prvovýrobe neprerástla rámec remeselnej výroby. Obdobne to bolo aj spracovaním živočíšnych produktov – najmä bryndze, ktorá bola známa po celom Uhorsku. Počet obyvateľov mesta v roku 1869 rovnal číslu 3 797. V rokoch 1850-1860 a potom od roku 1883 bolo mesto sídlom okresu. Surovinové zdroje okolitých lesov sa zhodnotili v podobe stavebných materiálov, úžitkových predmetov a palivového dreva. V roku 1894 sa od mesta odčlenili a osamostatnili obce Bystrá, Mýto pod Ďumbierom, Jarabá a Michalová. Na prelome 19. a 20. storočia bolo mesto napojené na železničnú sieť (Banská Bystrica – Brezno – Červená Skala).

Na začiatku 20. storočia fungovali v meste tri prevádzky: lepenkáreň (nahradila železiarsku prevádzku v Bujakove), továreň na jemný remeň a parná píla v Halnách. V roku 1910 malo mesto 4 179 obyvateľov. Mesto však malo agrárny charakter, keďže prevažná väčšina pracovala v poľnohospodárstve. **Do novovzniknutej Československej republiky v roku 1918 vstupovalo Brezno s novými perspektívami,** sídlili tu úrady štátnej administratívy. V rokoch 1923-1928 bolo mesto sídlom okresu v rámci Zvolenskej veľžupy, funkciu okresu plnilo i v rámci krajinského zriadenia do roku 1938. Koncom tridsiatych rokov 20. storočia žilo v meste približne 5 500 obyvateľov. Svojím ekonomicko-sociálnym zložením obyvateľstva patrilo k agrárnym a maloživnostíckym mestám s početnou skupinou kovorobotníctva, pracujúcou v okolitých železiarskych prevádzkach v Hronci, Piesku a Podbrezovej a skupinou obyvateľstva, ktorá sa orientovala na prácu v drevospracujúcom priemysle. Poskytovalo vzdelanie na meštianskej škole, strednej poľnohospodárskej technickej škole, v roku 1929 bola zriadená škola pre ženské povolania, koncom tridsiatych rokov pribudlo reálne gymnázium. Od roku 1938 tu pôsobil 101. delostrelecký pluk a mesto bolo sídlom okresného vojenského veliteľstva. Počas vojnového Slovenského štátu bolo Brezno okresným sídlom v rámci Pohronskej veľžupy so sídlom v Banskej Bystrici.

K zmene charakteru mesta došlo až po druhej svetovej vojne v súvislosti s rozvojom strojárnej výroby v regióne. Po nástupe komunistického totalitného režimu v 50. rokoch 20. storočia začína riadený proces socialistickej industrializácie a urbanizácie a vznikajú prvky komplexnej bytovej výstavby. Pracovné príležitosti poskytovala Mostáreň Brezno zameraná

na produkciu stavebných žeriavov a konštrukcií. Medzi ostatné významné podniky v meste patrili Smrečina (drevospracujúci priemysel) a Slovenka (textilný priemysel). Na takmer polstoročie sa stalo Brezno priemyselným centrom Horehronia.

Migrácia z okolitých dedín do mesta priniesla prudký nárast obyvateľstva, ktorého počet dosiahol štvornásobok počtu pred druhej svetovej vojny. Priebeh industriálnej urbanizácie mesta možno pozorovať i na základe vývoja počtu obyvateľov. Kým v roku 1948 malo Brezno 5 976 obyvateľov (viac než 10% z počtu obyvateľov okresu), v roku 1961 už to bolo 9 819 obyvateľov. Trend pokračoval i naďalej, v roku 1970 malo mesto 12 843 obyvateľov a v cenze z roku 1991 počet obyvateľov dosiahol 22 469 obyvateľov (tretina z počtu obyvateľov dnešného okresu). Tento trend imigrácie ľudí z okolitého vidieka sa po páde komunistického režimu v období prechodu od centrálne plánovanej ekonomiky k trhovej v 90. rokoch 20. storočia zastavil, keďže došlo k zmenám na miestnom trhu práce (reštrukturalizácia, rast nezamestnanosti, úbytok pracovných príležitostí) a pokleslo i tempo budovania komplexnej bytovej výstavby sídliskového typu. Podľa výsledkov ostatného sčítania obyvateľov, domov a bytov žilo v roku 2001 v okrese Brezno spolu obyvateľov, z toho v samotnom meste 22 875 obyvateľov.²¹

V rokoch 1949-1960 malo Brezno štatút okresného mesta v rámci Banskobystrického kraja, ktorý následne stratilo a **v rokoch 1960-1990 bolo súčasťou okresu Banská Bystrica** (viď mapa 1.5.). **Štatút okresného mesta Brezno opäť získalo až v roku 1996**, a to opäť v rámci novokonštituovaného Banskobystrického kraja (viď mapa č. 1.1.).

1.4. ZHRNUTIE

Mesto Brezno je administratívnym i prirodzeným centrom okresu Brezno. Rozloha vymedzeného územia je takmer 122 km² a k 1. januáru 2007 tu žilo 21 997 obyvateľov. Územie mesta sa nachádza v centrálnej časti stredného Slovenska v znížene Horehronského podolia zovretého medzi pohoria Nízkych Tatier a Veporských vrchov. Dôležitú úlohu pri vzniku a rozvoji osídlenia mesta mala aj konfigurácia riečnej siete, najmä hlavného toku – Hrona – a jeho prítokov z okolitých pohorí.

Počiatky osídlenia priestoru dnešného Brezna siahajú do doby bronzovej. Prvá písomná zmienka o meste Brezno je z roku 1265, mestské privilégia podľa štiavnického práva Brezno získalo v roku 1380, pričom v roku 1650 bolo povýšené na slobodné kráľovské mesto. Mesto výrazne zmenilo svoj charakter po skončení druhej svetovej vojny – počas socializmu bolo budované ako stredisko priemyslu a počet obyvateľov sa zvýšil štvornásobne.

Z hľadiska územného členenia je Brezno sídlom okresu, druhého v poradí medzi trinástimi okresmi Banskobystrického kraja podľa rozlohy (1 265 km²) a zároveň šiesteho najrozsiahlšieho okresu v SR. Podľa počtu obyvateľov je piatym v poradí v kraji (64 881) v roku 2005. Hustota zaľudnenia nedosahuje ani len krajský priemer, a oproti celorepublikovému priemeru je výrazne nízka. V celej svojej histórii mesto patrilo pod správu vyššieho celku so sídlom v Banskej Bystrici, rovnako je to tak i v súčasnosti.

²¹ <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html> a Vlastivedný slovník obcí na Slovensku (1977).

1.5. ZDROJE

1. Bačík, V. (2001): Vplyv administratívnej funkcie na dynamiku vývoja miest Slovenskej republiky. Diplomová práca, Katedra humánnej geografie a demogeografie. Prírodovedecká fakulta UK, Bratislava. <http://www.vladikb.host.sk/prace.htm>.
2. Kol. autorov (1977): Vlastivedný slovník obcí na Slovensku I. Encyklopedický ústav SAV, VEDA, Bratislava, s. 241-243.
3. Kol. autorov (1980): Atlas Slovenskej socialistickej republiky. SAV, SÚGK, Bratislava.
4. Kol. autorov (2002): Atlas krajiny Slovenskej republiky. Ministerstvo životného prostredia SR, Bratislava a Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica, 344 s.
5. Korec, P. – Lauko, V. – Tolmáči, L. – Zubriczký, G. (1997): Kraje a okresy Slovenska. Nové administratívne členenie. Q111, Bratislava, s. 311-314.
6. Mestský úrad Brezno (2004): Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Brezno na roky 2004-2006. Útvár rozvoja mesta Brezno, Mestský úrad Brezno, <http://www.brezno.sk>
7. Mazúr, E. – Lukniš, M. (1980): Geomorfologické jednotky. Mapa č. 16 (1:500 000). In: Kol. autorov: Atlas SSR. Kap. IV. Povrch. SAV, SÚGK, Bratislava, s. 54-55.
8. Slavík, V. (1997): Vývoj územnosprávneho usporiadania Slovenska do roku 1990. Geografia, roč. 5, č. 2, Geoservis, Bratislava, s. 48-53.
9. Šály, R. – Šobočká, J. – Šurina, B. (2000): Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPaOP, Bratislava, s. 33-37.
10. Štatistický úrad SR (1992): Sčítanie ľudu, bytov a domov v roku 1991. Štatistický úrad SR, Bratislava.
11. Štatistický úrad SR (2001): Sčítanie obyvateľov, bytov a domov v roku 2001. Štatistický úrad SR, Bratislava.
12. Štatistický úrad SR (2007): Mestská a obecná štatistika za rok 2005. Databáza MIŠ-MOŠ. Štatistický úrad SR, Bratislava.
13. Letovanec, V. a kol. (2001): Územný plán mesta Brezno. Future – Ateliér urbanizmu, architektúry a designu, Banská Bystrica pre Mestský úrad Brezno, 106 s.
14. <http://www.sopsr.sk/>
15. <http://www.ssc.sk>
16. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
17. <http://www.viamichelin.com>

2. ĽUDSKÝ POTENCIÁL Z MIMOEKONOMICKÉHO HĽADISKA

K 1. januáru 2007 mesto Brezno malo 21 997 obyvateľov. Na základe toho bolo 35. najväčším mestom Slovenska podľa počtu obyvateľov.

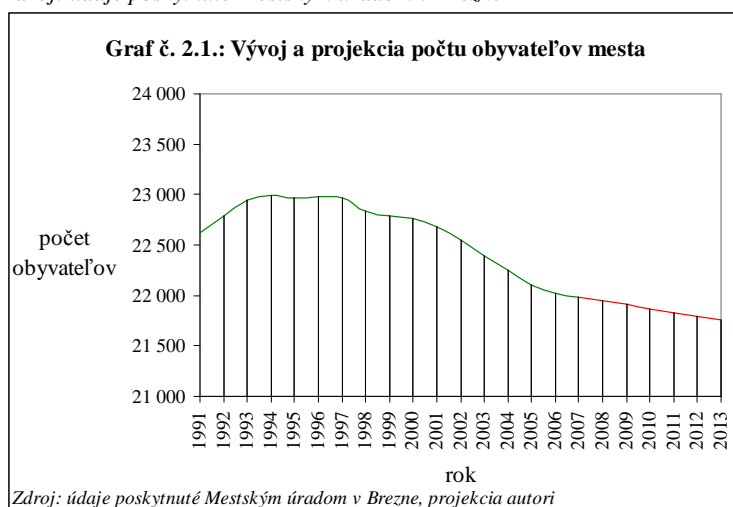
V čase posledného sčítania obyvateľstva, v máji 2001, mesto Brezno malo 22 875 obyvateľov, viac ako vo všetkých predchádzajúcich cenzo. Prírastok obyvateľov oproti predchádzajúcemu sčítaniu ľudu, ktoré sa konalo v marci 1991, však predstavuje iba 1,8%. V predchádzajúcich dvoch prípadoch²² mesto dosiahlo prírastok 25% a vyšší (viď tab. č. 2.1.).

Tab. č. 2.1.: Počet obyvateľov mesta pri sčítaní obyvateľstva (1970-2001)

rok sčítania	počet obyvateľov mesta	prírastok (+) / úbytok (-)
1970	12 843	
1980	17 872	+5 029
1991	22 469	+4 597
2001	22 875	+406

Či aj pri budúcom sčítaní obyvateľstva, v roku 2011, mesto bude mať viac obyvateľov, ako malo posledný raz, alebo prvý raz menej, môže byť iba predmetom dohadov. Asi najviac môže napovedať populačný vývoj mesta za obdobie jednoročných intervalov.²³

Zdroj: údaje poskytnuté Mestským úradom v Brezne

Obdobie (významného) prírastku obyvateľstva Brezna sa skončilo rokom 1994. Odvtedy sa počet obyvateľov mesta čoraz rýchlejšie znižuje (viď graf č. 2.1.). Od roku 1997 bol na konci každého roka nižší ako na konci predchádzajúceho roka. Na konci roka 2006 mesto malo 22 025 obyvateľov, teda takmer o 600 menej ako v roku 1991.

Do roku 2002 sa medziročný úbytok obyvateľstva mesta pohyboval v zanedbateľnom rozsahu, a to v podstate niekoľkých desiatok osôb. Od roku 2001 je rýchlejší, aj keď jeho hodnoty kolíšu. (priemerne predstavuje 123 osôb). Ak by to bolo pravidlom, tak za 10 rokov by mestu ubudlo 1 230 obyvateľov, za 20 rokov 2 460 atď.

Koľko obyvateľov mesto bude mať napríklad o 5, 10, 15 rokov, je možné odhadnúť za predpokladu, že nedôjde k podstatným zmenám jeho populačného vývoja.

Z radu populačných projekcií, ktoré na to slúžia, sme použili model aritmetického rastu, ktorý umožňuje veľmi dobré predpovede vo všetkých veľkostných kategóriách mestských regiónov Slovenska.²⁴ Model vychádza z predpokladu, že absolútny prírastok alebo úbytok obyvateľstva za nejakú jednotku času, čo je obvykle rok, je po celý odhadovaný čas konštantný. Akoby mestu každý rok pribudlo alebo len ubudlo rovnako veľa obyvateľov.

Na základe toho, že oproti začiatku časového radu použitého na projekciu (roku 1991) mesto má menej obyvateľov, sa predpokladá, že v nasledujúcom období ich bude ešte menej. Ak by od roku 2007 každoročný úbytok predstavoval 39 osôb, ako dosiaľ v priemere, na konci roka 2013 by mesto malo okolo 21 750 obyvateľov.

Vývoj počtu obyvateľov nejakej územnej jednotky závisí jednak od intenzity rodenia (sa) a umierania miestnej populácie a jednak od veľkosti jej migrácie. Zmeny prvého druhu predstavujú prirodzený pohyb obyvateľstva. Sťahovanie zasa mechanický pohyb obyvateľstva.

2.1. PRIRODZENÝ POHYB OBYVATEĽSTVA

Podstatné je, či za istý čas viac obyvateľov mesta zomrie, ako sa za ten čas živonarodí, alebo nie. Ak áno, tak ide o prirodzený úbytok obyvateľstva alebo vymieranie populácie. V opačnom prípade hovoríme o prirodzenom prírastku obyvateľstva.²⁵

Populácia Brezna si dosiaľ uchováva prirodzený prírastok. Viac obyvateľov mesta sa za rok narodí, ako zomrie, takže mesto ešte nevymiera. Rozdiel, ktorý je výsledkom tejto rovnice, je však čoraz nižší. Prírastok obyvateľstva vyplývajúci z procesu jeho prirodzenej reprodukcie má klesajúcu tendenciu (viď tab. č. 2.2.).

²² Medzi dvoma nasledujúcimi sčítaniami v rade.

²³ Populačný vývoj mesta v širšom zmysle slova, teda nielen vývoj počtu obyvateľov, ale aj vývoj pôrodnosti, úmrtnosti, migrácie atď.

²⁴ Bezák – Holická (1995)

²⁵ Je zrejme, že ide o rozdiel medzi počtom živonarodených a počtom zomretých. Ak výsledok má kladnú hodnotu (> 0), hovoríme o prirodzenom prírastku, záporný rozdiel sa označuje ako prirodzený úbytok (< 0).

Tab. č. 2.2.: Vývoj prirodzeného prírastku obyvateľstva mesta

rok	narodení	zosnulí	prirodzený prírastok (+)/ úbytok (-)
1991	351	176	175
1992	321	183	138
1993	325	157	168
1994	298	160	138
1995	248	168	80
1996	267	148	119
1997	216	190	26
1998	213	190	23
1999	223	159	64
2000	202	184	18
2001	191	166	25
2002	215	188	27
2003	201	195	6
2004	216	155	61
2005	220	216	4
2006	199	181	18

Z dlhodobého hľadiska živonarodených ubúda a zomretých je stále v podstate približne rovnaký počet. Od roku 1997 prirodzený prírastok v priemere predstavuje iba pätinu jeho (priemernej) hodnoty za predchádzajúce roky. Na 1 000 obyvateľov mesta už nepripadá ani prírastok jedného človeka. V roku 2004 to bolo 2,9, v nasledujúcom roku 0,6 a v roku 2006 0,7. Hrubá miera prirodzeného prírastku populácie mesta postupne klesla na úroveň celoštátneho priemeru. Ten za rok 2006 predstavoval 0,11.

Rozdiel počtu živonarodených a počtu zomretých však v zásade nie je veľký, takže, či mesto má prirodzený prírastok alebo úbytok obyvateľstva, môže závisieť aj od náhodných úmrtí alebo odložených pôrodov.

Čo z toho plynie, je, že prirodzený pohyb, ktorý je výsledkom rodenia sa a umierania, sa už nepodieľa významnou mierou na stave obyvateľstva Brezna (počte obyvateľov mesta i jeho vývoji). V budúcnosti však opäť môže.

Zdroj: údaje poskytnuté Mestským úradom v Brezne

2.1.1. PÔRODNOSŤ

Z dlhodobého hľadiska počet pôrodov v populácii Brezna za jeden kalendárny rok klesá. V roku 2006 sa narodilo o 152 obyvateľov mesta menej ako v roku 1991, čo je o viac ako polovicu menej (56,7%).

Kým v roku 1993 tu na 1 000 obyvateľov štatistického stredného stavu²⁶ pripadlo 14 novonarodených, v roku 2004 iba deväť a odvtedy iba o jedného viac alebo menej (v roku 2006 to bolo 8,9‰). Hrubá miera pôrodnosti, ako sa tento ukazovateľ nazýva, klesá.

Úroveň pôrodnosti je závislá jednak od štruktúry obyvateľstva a jednak od jeho celkovej situácie (súhrnu životných a iných podmienok).

Vzhľadom na vývoj vekovej štruktúry populácie Slovenska, prvého z tejto dvojice faktorov, malo už v 90. rokoch 20. storočia dôjsť k štatisticky relevantnému zvýšeniu pôrodnosti. Odborníci totiž očakávali, že početné skupiny narodených v 70. rokoch dosiahnu vek najvyššej sobášnosti a to by sa malo zákonite prejavovať zvýšením počtu novonarodených. Pod vplyvom sociálno-ekonomických zmien, ku ktorým došlo počnúc rokom 1989 (druhý z dvojice faktorov), sa však reprodukčné správanie populácie zmenilo.²⁷

Úroveň pôrodnosti na Slovensku sa zvýšila o čosi neskôr, ako sa predpokladalo. V rokoch 2003, 2004 a 2005 sa narodilo viac živých detí ako v predchádzajúcom roku. Dôvodom toho je, že sa postupne uskutočňujú sobáše, ku ktorým by ľudia boli bývali pristúpili už v 90. rokoch, keby nemali iné priority alebo preferencie, a zákonite s nárastom sobášnosti pribúdajú aj pôrody.²⁸

V populácii Brezna došlo k istému zvýšeniu živorodenosti v rokoch 2004 a 2005. Či to súvisí s „odkladom pôrodov do vyššieho veku“,²⁹ je však otáznе. Vzhľadom na to, že pomerne veľkú časť obyvateľstva mesta predstavujú občania rómskej národnosti, ktorá má osobité reprodukčné správanie, nemusí ísť o podstatné prírastky novonarodených.

Živorodenosť ako počet pôrodov živých detí je obmedzená potratovosťou, obzvlášť umelými potratmi. Čím menej tehotenstiev sa ukončí vonkajším zásahom (interrupcia), tým viac živých detí sa môže narodiť. V populácii Brezna umelá potratovosť významne klesá. Kým v roku 1993 sa tu interrupciou ukončilo prinajmenšom každé tretie tehotenstvo (37,5% toho roku pôrodom alebo potratom ukončených tehotenstiev), v roku 2006 iba takmer každé piate (21%). Takýto pokles môže svedčiť o zmene postoja niektorých ľudí k materstvu a rodičovstvu vôbec. Či ide o odklad pôrodov do vyššieho veku, by bolo možné potvrdiť alebo vyvrátiť analýzou vývoja priemerného veku obyvateľiek mesta pri prvom pôrode.

Úroveň umelej potratovosti sa všeobecne dáva do súvislosti aj so stupňom religiozity. Čím vyšší je, tým menšia časť tehotenstiev sa ukončí interrupciou.³⁰

²⁶ Počet obyvateľov k 1. júlu daného roka.

²⁷ Priemerný vek žien pri pôrode, a to aj pri tom prvom, sa neustále zvyšuje, počet detí na jednu rodinu sa znižuje, pribúda narodených mimo manželstva, neformálnych spolužití (spolužití muža a ženy bez sobáša) i domácností jednotlivcov. Aj takéto správanie je prejavom západoeurópskeho reprodukčného modelu.

²⁸ Vaňo a kol. (2005)

²⁹ Napríklad Vaňo a kol. (2005), Jurčová a kol. (2006)

³⁰ Pastor (2000)

2.1.2. ÚMRTNOSŤ

Počet úmrtí v populácii Brezna sa od roku 1991 podstatne nezmenil. Výkyvy v tomto období jeho vývoja sú skôr náhodné, nemajú povahu zákonitosti. Jednotlivé medziročné prírastky alebo úbytky zosnulých obyvateľov mesta kolíšu v rozpätí 101 osôb (od +61 do -40). Priemer ich absolútnych hodnôt predstavuje 23 osôb. Akoby každý rok zomrelo o 23 obyvateľov mesta viac alebo menej ako v predchádzajúcom roku.

Podstatné rozdiely nie sú ani medzi niekoľkými hodnotami hrubej miery úmrtnosti, ktorá vyjadruje, koľko zomretých za rok pripadá na 1 000 obyvateľov stredného stavu. V roku 2006 ich bolo osem (8,2% stredného stavu obyvateľstva mesta) a to je stále menej, ako predstavuje celoslovenský priemer (9,9%). Zo 138 miest Slovenska malo nižšiu hrubú mieru úmrtnosti 54.³¹

Podstatne sa zmenila iba úroveň doječenskej úmrtnosti v populácii mesta. Kým ešte v roku 2005 na 1 000 živonarodených pripadlo 17 zomretých do jedného roka od narodenia,³² v roku 2006 iba päť a to mohlo byť prvý raz pod celoštátnym priemerom (6,59). Dokonca to bolo menej, ako dosiahli okresy Bratislava I a Bratislava II. Okres Brezno mal napriek tomu 6. najvyššiu mieru doječenskej úmrtnosti zo 79 okresov Slovenska (13,3).³³ To je možné odôvodniť predovšetkým nezanedbateľným podielom rómskeho etnika.

Obyvatelia mesta najčastejšie umierajú na choroby obehovej sústavy (kardiovaskulárne choroby). V roku 2006 z tejto príčiny zomrelo 4,3% obyvateľstva stredného stavu. Srdcovo-cievne ochorenia sú najčastejšou príčinou úmrtia v celej populácii Slovenska,³⁴ v rómskej obzvlášť.³⁵ Spolu s nádormi, druhou najpočetnejšou diagnózou úmrtia, ide o takzvané civilizačné choroby a tie majú čoraz väčší vplyv na zdravotný stav obyvateľstva.

2.2. MECHANICKÝ POHYB OBYVATEĽSTVA

Sťahovanie alebo migrácia obyvateľstva jednej územnej jednotky sa na rozdiel od prirodzeného pohybu týka nielen jej samej, ale aj populácie za jej hranicami. Do akej miery sa jednej alebo druhej strany týka, závisí od toho, v akom pomere sú dve skupiny jej obyvateľov – prisťahovaní a vystťahovaní.

Základnou mierou migrácie je migračné saldo, ktoré vyjadruje rozdiel počtu prisťahovaných a počtu vystťahovaných z nejakej územnej jednotky za istý čas. Ak výsledok má kladnú hodnotu, ide o migračný prírastok alebo zisk obyvateľstva sťahovaním. Ak zápornú, hovoríme o migračnom úbytku alebo strate obyvateľstva sťahovaním.

Tab. č. 2.3.: Vývoj migračného salda obyvateľstva mesta

rok	prisťahovaní	odstťahovaní	migračný prírastok (+)/ úbytok (-)
1991	419	450	-31
1992	410	382	28
1993	425	431	-6
1994	300	396	-96
1995	241	349	-108
1996	188	292	-104
1997	235	276	-41
1998	221	374	-153
1999	167	274	-107
2000	241	284	-43
2001	219	332	-113
2002	211	368	-157
2003	244	406	-162
2004	192	402	-210
2005	217	354	-137
2006	305	408	-103

Od roku 1991 sa až na jeden prípad (rok 1992) každý rok z Brezna odsťahovalo viac ľudí, ako sa doň prisťahovalo (viď tab. č. 2.3.). **Mesto je teda migračne stratové.** Migračný úbytok obyvateľstva síce kolíše, ale z dlhodobého hľadiska má skôr stúpajúcu ako klesajúcu tendenciu. Od istého času, nepretržite od roku 2001, má totiž podstatne vyššie hodnoty ako na začiatku 90. rokov 20. storočia.

V určitých časových úsekoch alebo v niektorých rokoch sa počty prisťahovaných a odsťahovaných menili, akoby sa vyvíjali vo vzájomnej súvislosti. Až desať ráz (z 15 možných prípadov) medziročne ubudlo prisťahovaných a odsťahovaných súčasne, alebo, naopak, oboch skupín ľudí naraz pribudlo.

Počet odsťahovaných však kolíše vo väčšej miere. Vo väčšine prípadov ich medziročné úbytky alebo prírastky sú vyššie ako zodpovedajúce rozdiely v počte prisťahovaných. Z toho vyplýva, že **na migračnom úbytku obyvateľstva sa viac podieľa sťahovanie z mesta.** Ako dlho mesto bude strácať obyvateľov migráciou, závisí i od jeho samosprávy, resp. jej proimigračnej alebo „prodomovskej“ politiky.

Zdroj: údaje poskytnuté Mestským úradom v Brezne

Ak vystťahovaní sú v reprodukčnom veku, stúpajúca tendencia vývoja migračného úbytku sa môže nepriaznivo odraziť na úrovni pôrodnosti, a to znížením počtu novonarodených obyvateľov mesta. Ľudia, ktorí sa presťahujú z rodinných alebo pracovných dôvodov, čo sú najčastejšie prípady, sú totiž vo väčšine alebo v mnohých prípadoch v takom veku, že (už alebo ešte) môžu mať deti, ak to už nemajú v úmysle.³⁶ Strata obyvateľstva migráciou má teda nepriaznivý účinok na vývoj

³¹ Približne rovnakú hrubú mieru úmrtnosti mali Partizánske, Rajecké Teplice, Nové Zámky, Žiar nad Hronom, Liptovský Mikuláš, Holíč, teda mestá ležiace v regiónoch s odlišnými životnými podmienkami.

³² Napríklad v roku 1993 to bolo 11, v roku 1996 17 a v roku 2004 13.

³³ Vyššiu mali iba okresy Gelnica, Sobrance, Trebišov, Žiar nad Hronom a Rožňava.

³⁴ Napríklad Jurčová a kol. (2006).

³⁵ Existujú dostupné informácie o tom, že na vysokom pomere predčasnej úmrtnosti rómskej populácie sa podieľajú kardiovaskulárne ochorenia a to viac ako 2,5-krát častejšie v porovnaní s majoritnou populáciou (Program podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity na roky 2007-2008).

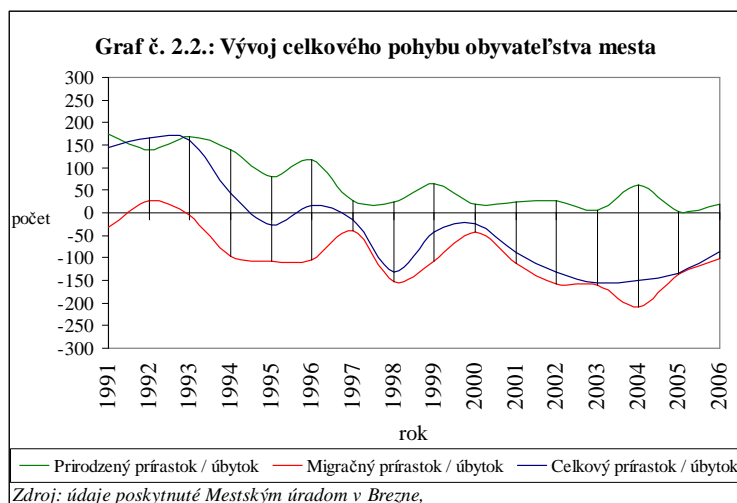
³⁶ Je dokonca možné, že ide najmä o bezdetných ľudí, ktorí sa rozhodli presťahovať sa s cieľom natrvalo sa usadiť a mať deti. Nezabúdajme, že obyvatelia Slovenska sa oproti mnohým iným krajinám sťahujú zriedkavejšie. Priemerný naťah sa nestáhuje niekoľko ráz za život. Aj jedna zmena bydliska mu stačí.

populácie. Naopak, prísťahovalecť rozširuje jej terajší reprodukčný i ľudský potenciál v širšom slova zmysle. Napríklad Mládek (1992) konštatuje, že cieľové regióny zväčša získavajú obyvateľstvo v reprodukčnom (a produktívnom) veku a to „prináša určitú dynamiku prirodzeného pohybu obyvateľstva“.

Domnievame sa, že k strate obyvateľstva mesta sťahovaním môže viesť najmä nedostatok vhodných pracovných príležitostí v jeho regióne. Vyludňovanie je pravdepodobne problémom väčšiny Horehronia.³⁷

2.3. CELKOVÝ POHYB OBYVATELSTVA

Posledný celkový populačný prírastok Brezno dosiahlo za rok 1996. Potom nastal celkový úbytok obyvateľstva. Jeho veľkosť síce kolíše, ale z dlhodobého hľadiska má stúpajúcu tendenciu. Asi od roku 2001 dosahuje celkový úbytok zvyčajne početnosť porovnateľnú s početnosťou celkového prírastku obyvateľstva mesta zo začiatku 90. rokov.

Ešte v prvej polovici 90. rokov sa na celkovom populačnom prírastku mesta, na tie časy typickom, podieľal predovšetkým prirodzený pohyb obyvateľstva, postupne iniciatívu prevzala migrácia (viď graf. č. 2.2.). Prirodzený prírastok obyvateľstva začiatkom predchádzajúcej dekády predstavoval vyše 130 osôb ročne, dnes kolíše iba v rozsahu niekoľkých desiatok. Od roku 1998 krivka celkového pohybu obyvateľstva mesta takmer kopíruje krivku jeho migračného pohybu. Nie náhodou sa práve v tých rokoch začalo obdobie celkového úbytku obyvateľstva. Migračný úbytok niekoľkonásobne prevyšuje ešte stále kladné hodnoty rozdielu počtu živonarodených a zomretých, takže má rozhodujúci vplyv na stav i vývoj celkového počtu obyvateľov mesta.

2.4. ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA

2.4.1. VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA

Či populácia Brezna starne, prípadne aká stará je, závisí od toho, aké zastúpenie majú tri hlavné skupiny obyvateľov mesta podľa veku alebo niektoré z nich.³⁸

Na konci roka 2006 dvaja z troch obyvateľov mesta boli v produktívnom veku, teda vo veku, keď väčšina ľudí je ekonomicky aktívna, čiže pracuje, alebo aspoň môže pracovať (viď tab. č. 2.4.).³⁹

Tab. č. 2.4.: Zmeny vekovej štruktúry obyvateľstva mesta

rok	1993		2006	
	počet	% obyvateľstva	počet	% obyvateľstva
predproduktívnom	5 797	25,3	3 443	15,5
produktívnom	14 272	62,3	14 777	66,5
poproduktívnom	2 844	12,4	4 001	18,0
spolu	22 913	100,0	22 221	100,0

Väčšiu časť zvyšku predstavovali dôchodcovia, menšiu deti. Napríklad ešte v roku 1993 (podľa všetkého už skôr a snáď aj istý čas potom) to bolo naopak. Kým v predproduktívnom veku bola štvrtina populácie mesta, v poproduktívnom veku 12% (v absolútnom vyjadrení to znamená, že detí bolo dvakrát toľko ako dôchodcov).

Zdroj: Štatistický úrad SR (1992, 2007), prepočty autori

Oproti roku 1993 je medzi obyvateľmi mesta o 40% menej detí a, naopak, o 40% viac starých ľudí.⁴⁰ Takéto zmeny vo vekovej štruktúre znamenajú, že populácia štatisticky starne. Starnutie populácie, ako sa tento jav nazýva, má závažné sociálno-ekonomické dôsledky.⁴¹

³⁷ Starosta neďalekej Helpy Jozef Fillo to v januári 2007 vyjadril takto: „Keď som za starostu nastúpil pred dvanástimi rokmi, mala Helpa takmer 3 300 obyvateľov. Teraz ich v dedine žije o asi 400 menej. Je tragédiou, že odchádzajú mladá ľudia a ľudia v najproduktívnejšom veku. Veľa mladých dievčat odišlo do zahraničia, kde sa viaceré z nich aj vydali. Nie div, že pôrodnosť sa u nás každoročne znižuje a obec rapídne starne.“ (Nedostatok pracovných príležitostí vyludňuje Horehronie)

³⁸ Tri hlavné skupiny obyvateľstva podľa veku sú: 1. predproduktívny vek predstavuje 0 – 14 rokov; 2. produktívny vek je u mužov 15 – 59 rokov a u žien 15 – 54 rokov; 3. poproduktívny vek je u mužov 60 rokov a viac a u žien 55 rokov a viac.

³⁹ Vo väčšine prípadov sa vysokým podielom obyvateľstva v produktívnom veku vyznačujú také regióny, kde sa už kedysi, v minulosti, sústreďovali najväčšie zdroje pracovnej sily (Jurčová a kol. 2004).

⁴⁰ „starí ľudia“ – osoby v poproduktívnom veku

⁴¹ V dôsledku prírastku starých ľudí rastú verejné výdavky na zdravotníctvo a sociálne zabezpečenie; ak ubúda pracovnej sily, ekonomické zaťaženie obyvateľstva sa zvyšuje; mení sa celková spoločenská klíma, keď stále väčšiu váhu nadobúdajú záujmy a potreby stále početnejšej skupiny starších ľudí (Prognóza vývoja zamestnanosti do roku 2015).

Je všeobecne známe, že úroveň života, medicíny i zdravotnej starostlivosti zaznamenali taký vzostup, že každá ďalšia generácia sa môže v priemere dožiť aj o niekoľko rokov vyššieho veku. To znamená, že osôb v poproduktívnom veku, ktorý v podstate zodpovedá dôchodkovému veku, neubúda toľko, koľko by inak ubudlo, zatiaľ čo tento vek postupne dosahujú populačne silné povojnové ročníky a do produktívneho veku „dospievajú“ stále menšie skupiny narodených v 80. a 90. rokoch minulého storočia.⁴²

Kým v roku 1993 na 100 detí do 14 rokov pripadalo 49 poproduktívnych obyvateľov Brezna, v roku 2006 až 116, čiže viac ako dvakrát toľko (viď tab. č. 2.5.). Tento ukazovateľ sa nazýva index starnutia a vzostup jeho hodnoty signalizuje starnutie populácie.

Tab. č. 2.5.: Starnutie populácie mesta

rok	1993	2006
index starnutia	49,1	116,2
index ekonomického zaťaženia	60,5	50,4
index ekonomickej závislosti starých ľudí	19,9	27,1

Veková štruktúra obyvateľstva mesta sa nevyvíja priaznivo. Na povzbudenie populačného rastu by mu nemuseli stačiť vlastné zdroje. Len rómska populácia má progresívnu vekovú štruktúru. Jej detská zložka má vysoký podiel, zatiaľ čo jej členovia nad 60 rokov nízky.⁴³

Zdroj: Štatistický úrad SR (2007), prepočty autori

V roku 2006 ekonomické zaťaženie produktívnej časti obyvateľstva mesta bolo nižšie ako v roku 1993. Ekonomická závislosť starých ľudí od nej však bola o čosi vyššia, čo potvrdzuje, že mesto starne. Takýto vývoj môže zhoršiť aj jeho investičné vyhladky. Predstavitelia developerských firiem potvrdili, že pri investičnom rozhodovaní berú do úvahy aj index starnutia.⁴⁴

Po decentralizácii verejnej správy, ktorou územnej samospráve pripadla aj istá právomoc v oblasti sociálnych vecí, starnutie populácie ovplyvňuje aj ekonomiku obcí a miest. Vzhľadom na ich vek a s tým súvisiace problémy im však bude treba poskytnúť opatrovateľskú službu, prepravnú službu či starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb. Čím viac takýchto ľudí je, tým väčšiu finančnú záťaž ich sociálne zabezpečenie predstavuje.

Z tohto hľadiska je nepodstatné, koľko ľudí sa narodí. Aj keby sa rodilo čoraz viac nových obyvateľov mesta, starých ľudí môže len pribúdať. Starnutie populácie je možné len zmierniť, nie zastaviť.⁴⁵

2.4.2. VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA

Vzdelanosť je nevyhnutnou podmienkou na realizáciu ľudského potenciálu. Čím vyššie vzdelanie človek má, tým viac možností seberealizácie sa mu nuka.

Populácia mesta Brezno mala pri poslednom sčítaní obyvateľstva (v máji 2001) vyššiu vzdelanostnú úroveň ako takmer dvakrát také početné obyvateľstvo zvyšku okresu Brezno (viď tab. č. 2.6.).

Tab. č. 2.6.: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta a zvyšku okresu

územná jednotka	mesto		okres bez mesta	
	počet	%	počet	%
vzdelanie				
základné	4 141	18,1	11 679	27,1
učňovské (bez maturity)	4 692	20,5	10 179	23,7
stredné odborné (bez maturity)	295	1,3	513	1,2
úplné učňovské (s maturitou)	1 524	6,7	2 361	5,5
úplné stredné odborné (s maturitou)	4 247	18,6	6 121	14,2
úplné stredné všeobecné	950	4,2	1 143	2,7
vyššie	110	0,5	150	0,3
vysokoškolské	1 828	8,0	1 655	3,8
bez školského vzdelania	47	0,2	191	0,4
bez udania vzdelania	360	1,6	628	1,5
deti do 16 rokov	4 681	20,5	8 414	19,6
spolu	22 875	100,0	43 034	100,0

Mesto má relatívne menej obyvateľov so základným vzdelaním i takých, ktorí majú iba učňovské vzdelanie (bez maturity), a to i napriek pomerne veľkej (a neoficiálne ešte väčšej) rómskej komunite v meste. Rómske deti totiž zväčša navštevujú špeciálnu základnú školu a ani tú veľká časť z nich nedokončí. „Veľmi zriedkavým javom sú v súčasnosti žiaci z tejto komunity, ktorí navštevujú základnú školu a ktorí ju aj ukončia. Ojedinele niektorí z nich ukončia aj strednú školu a zamestnajú sa.“⁴⁶

Mesto má toľko obyvateľov s maturitou, že predstavujú najpočetnejšiu skupinu ľudí s nejakým vzdelaním. Vysokoškolské vzdelanie má dvakrát taká veľká časť populácie mesta ako zvyšku okresu.⁴⁷ V meste žije väčšina vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov okresu.

Zdroj: Štatistický úrad SR (2001), prepočty autori

Ak ohliadneme od detí do 16 rokov, ľudí, ktorí svoje vzdelanie neuviedli, alebo žiadne nemajú, takmer každý tretí z ostatných obyvateľov mesta mal stredoškolské vzdelanie s maturitou. Ďalších 28% tejto časti mestskej populácie

⁴² Vaňo a kol. (2005)

⁴³ Program podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity na roky 2007 – 2008

⁴⁴ Správa o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike s návrhmi na jeho zlepšovanie

⁴⁵ Vaňo (2001)

⁴⁶ Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v meste Brezno do roku 2010

⁴⁷ Ešte aj v absolútnom vyjadrení to je viac, keďže obyvateľov mesta s vysokoškolským vzdelaním je o 173 viac ako rovnako vzdelaných obyvateľov zvyšku okresu.

predstavovali ľudia so stredoškolským vzdelaním bez maturity a 23% ľudia so základným vzdelaním. Vysokoškolské vzdelanie mal každý desiaty (10,3%).

Je pravdepodobné, že ľudí bez školského vzdelania i tých so základným vzdelaním bude čoraz menej. V prvom prípade môže ísť najmä o najstarších členov populácie a tí postupom krátkeho času zomrú. V druhom prípade sa zasa ukáže, že čoraz viac členov populácie po absolvovaní povinnej školskej dochádzky pokračuje v štúdiu.

Je isté, že od roku 2001 sa vzdelanostná úroveň populácie mesta zvýšila. Ľudia, ktorí v tom čase mali iba základné alebo stredoškolské vzdelanie, totiž mohli pokračovať v štúdiu. Koľko obyvateľov mesta za ten čas absolvovalo strednú alebo vysokú školu, však nie je známe. Počet stredoškolsky a vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov Slovenska sa zvyšuje. Po novembri 1989 sa ľuďom otvorili nové perspektívy – možnosti sebarealizácie a osobnej zodpovednosti. Mnohí to využili na to, aby si vzdelanie doplnili alebo rozšírili.

Rast vzdelanostnej úrovne populácie sa musí odraziť aj na vývoji pôrodnosti. Je vedecky dokázané, že vek najvyššej plodnosti významne závisí od ukončenia procesu vzdelávania.⁴⁸ Veľa žien, ktoré by už mohli byť matkami, sa najskôr snaží vyštudovať, nato získať uspokojivé spoločenské a pracovné postavenie, až potom si založí rodinu.⁴⁹ Štúdium tak vedie k oddiaľovaniu pôrodov. Vzdelávanie sa determinuje aj celkový počet detí. Čím vyššie vzdelanie žena má, tým menej detí má v priemere. Všeobecne platí, že na západnom Slovensku ženy majú vyššiu vzdelanostnú úroveň a súčasne majú priemerne menej detí. Naopak, ženy na juhovýchode, východe a v odľahlých regiónoch severného Slovenska majú nižšiu vzdelanostnú úroveň a majú v priemere viac detí.⁵⁰ Na druhej strane sa nižšia úroveň vzdelania môže odraziť na dĺžke života.⁵¹ Čím vyššia je vzdelanostná úroveň, tým väčšia je nádej na ovplyvnenie dĺžky života výchovou alebo vzdelávaním.⁵²

2.4.3. ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA PODEA POHLAVIA

Zloženie obyvateľstva mesta podľa pohlavia nevybočuje z celoštátneho priemeru. Aj väčšinu mestskej populácie tvoria ženy (viď tab. č. 2.7.). To sa zdôvodňuje predovšetkým početnou prevahou žien nad mužmi v poproduktívnom veku.

Tab. č. 2.7.: Štruktúra obyvateľov mesta a zvyšku okresu podľa pohlavia

územná jednotka	mesto		okres bez mesta	
	počet	%	počet	%
pohlavie				
muži	11 159	48,8	20 956	48,7
ženy	11 716	51,2	22 078	51,3
spolu	22 875	100,0	43 034	100,0

Zdroj: Štatistický úrad SR (2001), prepočty autori

2.4.4. NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA

Národnostné zloženie obyvateľstva mesta odráža jeho časovo-priestorovej príslušnosti. Takmer 93% mestskej populácie predstavujú občania slovenskej národnosti (viď tab. č. 2.8.).

Tab. č. 2.8.: Štruktúra obyvateľov mesta a zvyšku okresu podľa národnosti

územná jednotka	mesto		okres bez mesta	
	počet	%	počet	%
národnosť				
slovenská	21 239	92,8	41 199	95,7
rómska	1 060	4,6	1 287	3,0
česká	183	0,8	202	0,5
maďarská	50	0,2	49	0,1
rusínska	11	0,0	9	0,0
ruská	9	0,0	8	0,0
ukrajinská	7	0,0	33	0,1
nemecká	7	0,0	8	0,0
poľská	6	0,0	11	0,0
srbská	1	0,0	1	0,0
iná alebo nezistená	302	1,3	227	0,5
spolu	22 875	100,0	43 034	100,0

Druhú najpočetnejšiu skupinu obyvateľov mesta podľa národnosti predstavujú Rómovia. V máji 2001 sa k tejto národnosti prihlásilo 1 060 obyvateľov mesta, čo predstavuje 4,6% jeho populácie. V skutočnosti ich počet môže byť vyšší, čo má na zreteli aj koncepcia rozvoja sociálnych služieb mesta.⁵³ Jednak sa k tejto národnosti nemuseli prihlásiť všetci Rómovia⁵⁴ a jednak mnohí príslušníci tejto menšiny nemuseli ohlásiť svoj pobyt v meste. Oproti máju 2001 Rómov môže byť podstatne viac aj preto, že majú priemerne viac detí ako „väčšinová“ populácia.⁵⁵ Na druhej strane sa môžu dožiť oveľa nižšieho veku.⁵⁶ Zdravotný stav väčšiny občanov rómskej národnosti je totiž oproti nerómskej populácii Slovenska horší.

Inú ako slovenskú národnosť nemalo ani jedno percento populácie mesta.

Zdroj: Štatistický úrad SR (2001), prepočty autori

⁴⁸ Napríklad Vaňo a kol. (2003).

⁴⁹ Jurčová a kol. (2006)

⁵⁰ Jurčová a kol. (2006)

⁵¹ Ginter a kol. (1995)

⁵² Informácia o aktualizácii Národného programu podpory zdravia vrátane výsledkov o zdravotnom uvedení obyvateľstva

⁵³ Počet občanov rómskej národnosti žijúcich v meste sa odhaduje na 2500 (Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v meste Brezno do roku 2010).

⁵⁴ Viac ako 90% tohto etnika sa hlási k slovenskej národnosti (Program podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity na roky 2007-2008).

⁵⁵ Rómska populácia sa značne odlišuje od majoritnej populácie. Je to populácia s progresívnou vekovou štruktúrou, teda s vysokým podielom detskej populácie, nízkym podielom obyvateľstva nad 60 rokov.

⁵⁶ Rómovia sa dožívajú v priemere o 15 rokov nižšieho veku ako zvyšok populácie. Muži žijú priemerne 55 rokov, ženy o štyri roky dlhšie. Takáto nízka dĺžka života súvisí so spôsobom života a s tým, v akých podmienkach žijú.

Oproti zvyšku okresu mesto má relatívne menej obyvateľov slovenskej národnosti. Zato Rómov, ktorí bývajú v meste, bolo iba o 227 menej ako tých, ktorí majú pobyt v niektorej z obcí okresu. V meste teda môže bývať 82% všetkých Rómov v okrese.

2.4.5. NÁBOŽENSKÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA

Najviac obyvateľov mesta je rímskokatolíckeho vyznania, čo je pre populáciu Slovenska typické. Pri poslednom sčítaní ľudu predstavovali dve tretiny mestskej populácie (viď tab. č. 2.9.). To zodpovedá vtedajšiemu celoslovenskému priemeru (68,9%).

Tab. č. 2.9.: Štruktúra obyvateľov mesta a zvyšku okresu podľa vierovyznania

územná jednotka vierovyznanie alebo cirkev	mesto		okres bez mesta	
	počet	%	počet	%
rímskokatolícke	15 300	66,9	34 381	79,9
evanjelické ⁵⁷	1 975	8,6	1 130	2,6
gréckokatolícke	224	1,0	2 628	6,1
Jehovovi svedkovia	122	0,5	125	0,3
pravoslávne	44	0,2	155	0,4
adventisti siedmeho dňa	35	0,2	8	0,0
Kresťanské zbory	32	0,1	45	0,1
cirkev československá husitská	11	0,0	7	0,0
starokatolícka cirkev	10	0,0	23	0,1
židovské	6	0,0	1	0,0
baptistické	4	0,0	20	0,0
apoštolská cirkev	1	0,0	13	0,0
cirkev bratská	1	0,0	16	0,0
iné	17	0,1	20	0,0
nezistené	851	3,7	904	2,1
bez vyznania	4 242	18,5	3 558	8,3
spolu	22 875	100,0	43 034	100,0

Druhú najpočetnejšiu náboženskú skupinu v populácii mesta tvorili evanjelici. Až na gréckokatolíckov príslušníci niektorej z ostatných cirkví nepredstavujú ani jedno percento obyvateľstva mesta.

Oproti zvyšku okresu, ktorý predstavujú iba vidiecke obce, mesto má relatívne menej obyvateľov rímskokatolíckeho vyznania. Súčasne má viac obyvateľov bez vyznania, a to dokonca aj v absolútnom vyjadrení. (mesto malo o 684 obyvateľov bez vyznania viac, hoci populácia zvyšku okresu je takmer dvakrát taká veľká.) Je otáznne, či ide o ateistov alebo najmä o ľudí neochotných prihlásiť sa k nejakému vierovyznaniu. Aké je náboženské zloženie obyvateľstva rómskej národnosti, štatistika nehovorí. Jeho charakter však nemusí byť zanedbateľný.

Zdroj: Štatistický úrad SR (2001), prepočty autori

2.5. ZHRNUTIE

Populačný vývoj mesta Brezna charakterizuje postupujúci úbytok obyvateľstva. Z našej analýzy vyplýva, že na celkovom úbytku populácie mesta, ktorý sa prejavuje znižovaním počtu jeho obyvateľov, sa v podstatnej miere podieľa vylahovanie.

Aj keď z dlhodobého hľadiska živonarodených ubúda a zomretých je stále v podstate rovnako veľa, populácia mesta dosiaľ dosahuje prirodzený prírastok. Predpokladáme, že najmä vďaka rómskemu obyvateľstvu, ktoré má všeobecne vyššiu pôrodnosť ako „väčšinová“ populácia. Počet novonarodených síce stačí na kompenzáciu straty obyvateľstva úmrtím, ale na populačný rast mesta nie. Hrubá miera prirodzeného prírastku klesá. Ľudí, o ktorých mesto prichádza ich odsťahovaním, je viac, ako mu populácia dokáže vynahradiť z vlastných zdrojov.

Odchod podstatného počtu mladých ľudí, o ktorých môže ísť v prvom rade, by mestu znížil schopnosť vývoja, a to nielen z demografického hľadiska.

Po prvé, títo ľudia môžu mať deti (pravdepodobne aj budú mať, ak ešte nemajú) a tie mesto potrebuje, ak nechce zaznamenať ďalší úbytok obyvateľstva. Po druhé, mesto môže prísť o časť ľudského potenciálu v širšom slova zmysle. Ľudia, ktorí sa z neho odsťahovali, alebo to ešte urobia, by totiž mohli prispieť k rozvoju mesta, podieľať sa na ňom, a to duchovne i materiálne.

Naopak, príchod viacerých mladých rodín alebo dvojíc muž a ženy v reprodukčnom veku by sa mohol neskôr, po istom čase prejavíť významnejším zvýšením počtu narodených obyvateľov mesta. A to by mohlo mať aj ekonomický prínos, prinajmenšom v podobe väčšieho podielu z výnosu dane z príjmov fyzických osôb, takzvanej podielovej dane.

Počet novonarodených obyvateľov mesta sa môže podstatne zvýšiť len v prípade prírastku jeho reprodukcie schopných obyvateľiek, obzvlášť vo veku najvyššej plodnosti (25 – 29 rokov) a tesne pred ním. A tými môžu byť iba ženy, ktoré sa do mesta prisťahujú, keďže jeho vnútorné „zdroje“ sú obmedzené.

Mesto starne. Oproti roku 1993 je v jeho populácii o 40% menej detí a, naopak, o 40% viac starých ľudí. Starnutie populácie vyvine tlak nielen na sociálne zabezpečenie a zdravotníctvo, ale aj na ekonomiku, a to predovšetkým na početnosť a štruktúru pracovnej sily. Tento nezastaviteľný proces sa odrazí aj na celkovej spoločenskej klíme, keď záujmy čoraz početnejšej staršej generácie budú nadobúdať väčšiu váhu.⁵⁸

⁵⁷ Reformovaná kresťanská cirkev, Evanjelická cirkev augsburského vyznania a Evanjelická cirkev metodistická.

⁵⁸ Vaňo a kol. (2005)

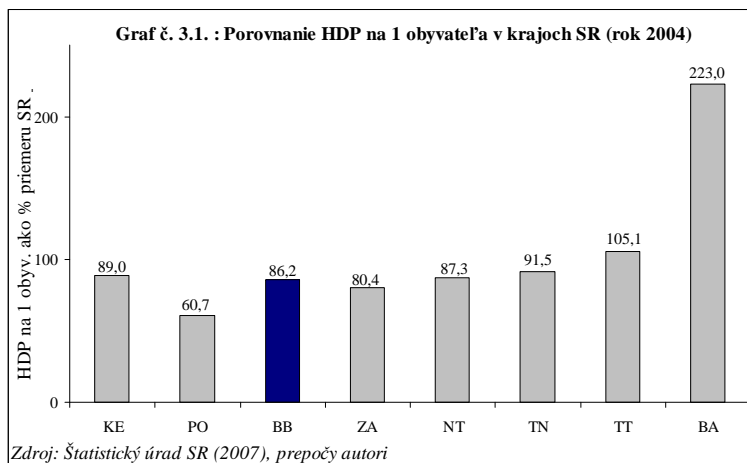
2.6. ZDROJE

1. Bezák, A. – Holická, A. (1995): Komparatívna analýza extrapoláčnych modelov pre regionálne populačné projekcie. Geografický časopis 47, s. 233 – 246.
2. Ginter, E., Tatara, M., Sipekiová T. (1995): Nehomogenita strednej dĺžky života na Slovensku. Bratislavské lekárske listy, 96(6):301-306. In: Madarasová Gecková, A. (2005): Socio-ekonomické nerovnosti v zdraví. PeGaS, Michalovce. (<http://kish.science.upjs.sk/Eng/publications/publ4/2005-amg-seih.pdf>)
3. Informácia o aktualizácii Národného programu podpory zdravia vrátane výsledkov o zdravotnom uvedení obyvateľstva. Úrad verejného zdravotníctva SR. http://www.uvzsr.sk/vypis_clanku.html?cast=1-4542&polozka_id=2989173&cast=1-4542
4. Jurčová, D., a kol. (2003): Populačný vývoj v regiónoch Slovenskej republiky 2001. INFOSTAT, Bratislava.
5. Jurčová, D., a kol. (2004): Demografická charakteristika obvodov Slovenskej republiky 1996 – 2003. INFOSTAT, Bratislava.
6. Jurčová, D., a kol. (2006): Populačný vývoj v okresoch Slovenskej republiky 2005. INFOSTAT, Bratislava.
7. Mládek, J. (1992): Základy geografie obyvateľstva. Bratislava, SPN.
8. Pastor, K. (2000): Slovensko: religiozita značne znižuje potratovosť. SME 26. 2. 2000. <http://www.prolife.sk/spolocenstvozivota/monitoring/20000226.php>
9. Prognóza vývoja zamestnanosti do roku 2015. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, 2006. http://www.employment.gov.sk/new/index.php?SMC=1&id=10004&pk_a=1&pk_id=196
10. Program podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity na roky 2007 – 2008. Ministerstvo zdravotníctva SR, 2007. [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/8EC9624A36339F7EC1257337002555AF/\\$FILE/vlastnymat.rtf](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/8EC9624A36339F7EC1257337002555AF/$FILE/vlastnymat.rtf)
11. Správa o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike s návrhmi na jeho zlepšovanie. Príloha 5. Ministerstvo hospodárstva SR, 2005. [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/FB215BFF927AFFB1C12570DF0071E536/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/FB215BFF927AFFB1C12570DF0071E536/$FILE/Zdroj.html)
12. Štatistický úrad SR (1992): Sčítanie ľudu, domov a bytov v roku 1991. Štatistický úrad SR, Bratislava.
13. Štatistický úrad SR (2001): Sčítanie obyvateľov, bytov a domov v roku 2001. Štatistický úrad SR, Bratislava, CD-ROM.
14. Štatistický úrad SR (2007): Informačný servis ŠÚ SR, MOŠ-MIŠ, údaje za mesto Brezno. Štatistický úrad SR, Bratislava.
15. Nedostatok pracovných príležitostí vyludňuje Horehronie. TASR, 18.01.2007.
16. Vaňo, B. (2001): Vývoj populácie na Slovensku. Gál, F. et al. (eds.) (2001): Slovensko 2015. Inštitút pre verejné otázky, Bratislava. <http://www.vizia-ivo.redwood.sk>
17. Vaňo, B. a kol. (2003): Populačný vývoj v Slovenskej republike 2002. INFOSTAT, Bratislava.
18. Vaňo, B. (2004): Prognóza vývoja obyvateľov v okresoch SR do roku 2025. INFOSTAT, Bratislava.
19. Vaňo, B., a kol. (2005): Populačný vývoj v Slovenskej republike 2004. INFOSTAT, Bratislava.

3. EKONOMICKÝ POTENCIÁL

3.1. RÁMCOVÉ VÝCHODISKÁ

Ľudský kapitál je základom aj pre potenciál ekonomického rozvoja mesta a celého územia, tým aj zvyšovania blahobytu ľudí v ňom. Dôležitá je tiež štruktúra ekonomiky a podmienky, do akej miery umožňujú a motivujú využívať schopnosti jednotlivcov na ich osobnú aktivitu a iniciatívu: v podobe zvyšovania si kvalifikácie, podnikania, obchodovania, investovania, či zamestnávania iných. V nadväznosti na analýzu ľudského potenciálu z mimoeconomického hľadiska tak predkladáme analytické vyhodnotenie ekonomického potenciálu mesta Brezno a jeho okolia.

Ekonomický potenciál subjektov v meste Brezno je ovplyvňovaný aj ekonomickou úrovňou jeho okolia. Ako východisko ďalšieho hodnotenia preto primárne uvádzame súhrnný pohľad na ekonomickú úroveň subjektov v Banskobystrickom samosprávnom kraji (BBSK) v porovnaní s ostatnými kraji na Slovensku.⁵⁹ Subjekty v tomto kraji dosahovali napríklad v roku 2004 približne 86 % priemernej ekonomickej výkonnosti v SR, meranej hrubým domácim produktom (HDP) na obyvateľa. To zodpovedalo v roku 2004 tretej najnižšej ekonomickej úrovni spomedzi krajov na Slovensku (viď graf č. 3.1.⁶⁰).

Obdobne je to tak napríklad i pokiaľ ide o porovnanie stavu priamych zahraničných investícií. Podľa údajov ŠÚ SR⁶¹ zodpovedal stav priamych zahraničných investícií (PZI) v BBSK na 1 obyvateľa ku koncu roka 2005 druhej najnižšej hodnote v SR, prevyšujúci iba stav PZI na 1 obyvateľa v Prešovskom kraji.

V nadväznosti na to platí, že zámerom analýzy ekonomického potenciálu mesta je vyhodnotenie súčasných ekonomických podmienok, tak ako sa historicky vyformovali, a z pohľadu subjektov, ktoré ich dnes v meste Brezno priamo tvoria a ovplyvňujú: podnikajúci, nepodnikajúci, ako aj samospráva.

Z týchto dôvodov sa pre účely účinnej stratégie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta analýza zameriava predovšetkým na:

- produkčný potenciál (schopnosť tvorby zdrojov) v meste, resp. v okolí mesta,
- absorpčný potenciál, vyjadrujúci príjmovú sebestačnosť a pružnosť ľudí v meste a
- vplyv samosprávy na ekonomiku v meste, resp. v jej širšom okolí.

3.2. PRODUKČNÝ A PODNIKATEĽSKÝ POTENCIÁL

Vzhľadom na nedostatok štatistických údajov o súhrnnej ekonomickej výkonnosti za menšie územné celky ako kraje sú ostatné ukazovatele produkčného potenciálu v meste a v okrese analyzované a vyhodnotené v štruktúre ekonomiky regiónu, a to podľa rôznych členení a v prepojení na súčasnú a potenciálnu mieru efektivity a dynamiky subjektov. Analýza produkčného potenciálu mesta Brezno je preto zameraná na jeho ekonomickú vybavenosť podľa vlastníctva a veľkosti podnikateľských subjektov a na vybavenosť podľa odvetvovej štruktúry ekonomiky v meste, respektíve okrese.

3.2.1. EKONOMICKÁ VYBAVENOSŤ PODEA VLASTNÍCTVA A ORGANIZAČNEJ ŠTRUKTÚRY PODNIKATEĽSKÝCH SUBJEKTOV

Súkromné vlastníctvo a garancia vlastníckeho práva je dôležitým, ale nie automatickým a postačujúcim predpokladom zvyšovania ekonomickej prosperity a blahobytu obyvateľov. V Brezne, obdobne ako inde na Slovensku, došlo k podstatnej zmene vlastníckych pomerov ekonomických subjektov. Spomedzi podnikateľských subjektov, ktoré pôsobia v meste Brezno, sú podľa aktuálnych údajov Infostatu takmer všetky súkromné a z nich 82,2% tvoria fyzické osoby podnikatelia.⁶²

Pre dlhodobé zvyšovanie ekonomického potenciálu a tvorby zdrojov v ekonomike regiónu je dôležitá práve aktivita fyzických osôb a prípadne aj ich ochota a reálna schopnosť zamestnávať iných ľudí. Počet podnikajúcich fyzických osôb

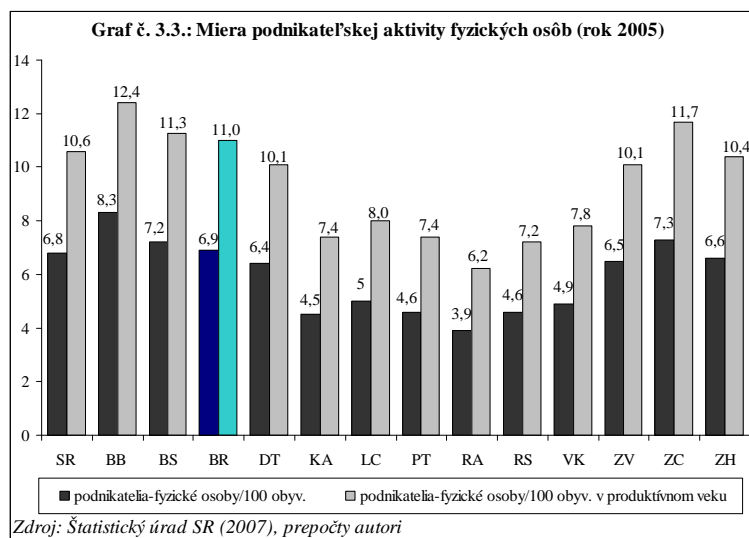
⁵⁹ Dôvodom je skutočnosť, že ukazovatele súhrnnej ekonomickej výkonnosti (napríklad hrubý domáci produkt - HDP) nie sú štatisticky vykazované na nižšej úrovni ako krajskej. Vzhľadom však na ich (jeho) metodické obmedzenia sú prezentované iba na ilustráciu.

⁶⁰ Graf č. 3.1. uvádza údaje o HDP v prepočte na paritu kúpnej sily obyvateľov (Purchasing Power Parity).

⁶¹ Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2006. Štatistický úrad Slovenskej republiky. Bratislava, 2006.

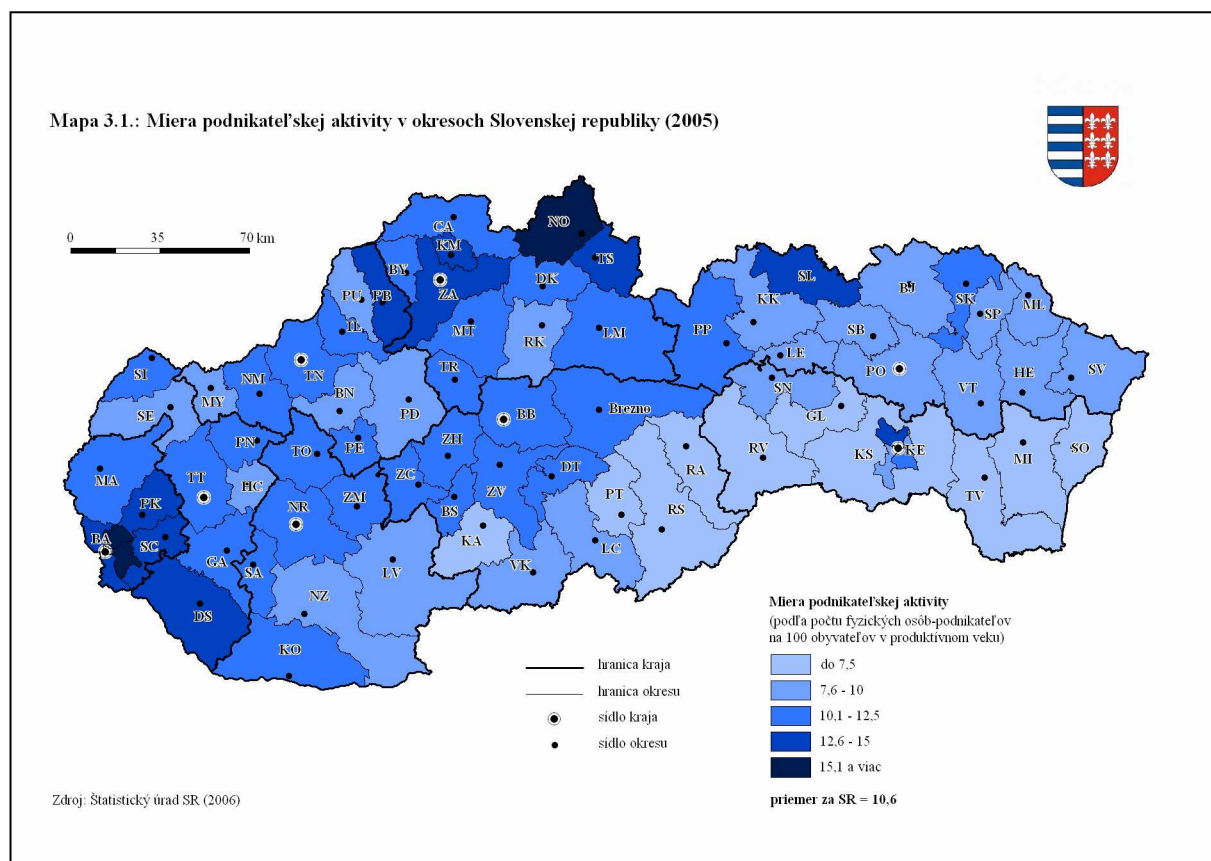
⁶² Výber z Registra ekonomických subjektov SR. ELIS, INFOTAT, Bratislava, 2007.

(FO) zodpovedal podľa aktuálnych údajov ŠÚ SR (rok 2005) v meste Brezno necelým 8% všetkých obyvateľov a takmer 12% z počtu ľudí v produktívnom veku.⁶³

Miera podnikateľskej aktivity, meraná týmito ukazovateľmi, v okrese Brezno bola podľa údajov v roku 2005 o približne jeden percentuálny bod nižšia ako v meste Brezno a zároveň takmer totožná s celoslovenským priemerom. Napriek tomu patrí miera podnikateľskej aktivity v okrese Brezno k najvyšším medzi okresmi v rámci BBSK. V roku 2005 bola vyššia iba v troch okresoch – Banská Bystrica, Banská Štiavnica a Žarnovica (vid graf č. 3.2).

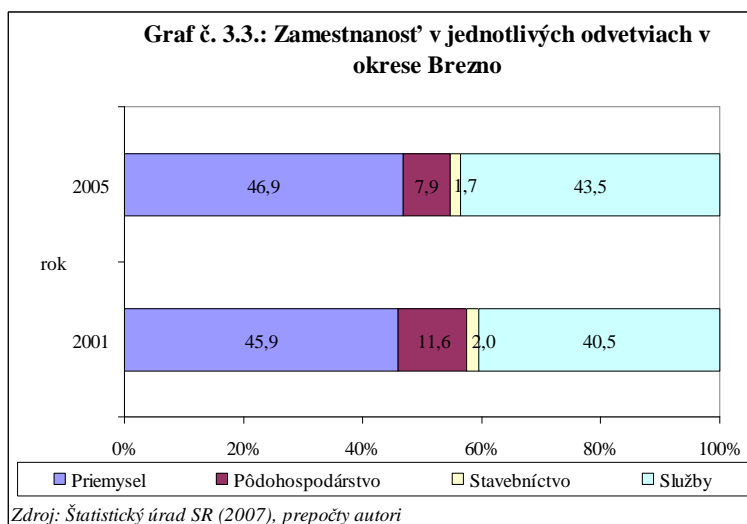
Aj v celoslovenskom porovnaní patrí okres Brezno mierou podnikateľskej aktivity fyzických osôb, meranej počtom podnikajúcich fyzických osôb na 100 ľudí v produktívnom veku, medzi priemerné (vid mapa č. 3.1.).

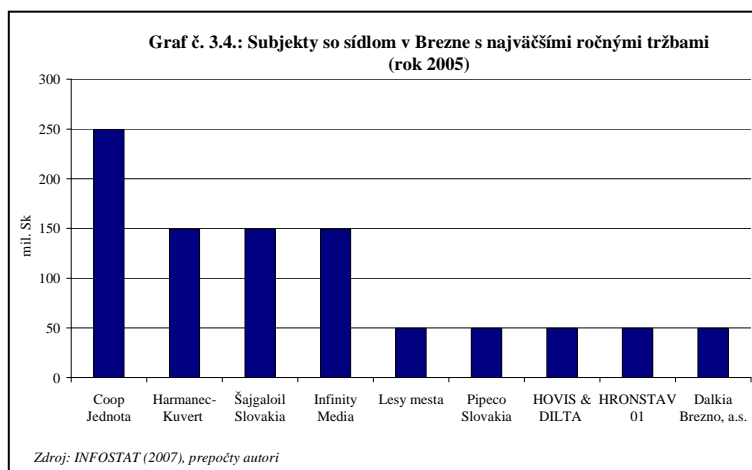
3.2.2. EKONOMICKÝ POTENCIÁL PODĽA ODVETVOVÉHO ČLENENIA

Ekonomický potenciál v meste Brezno z odvetvového hľadiska je do určitej miery ekonomickým potenciálom okresu v odvetvovej štruktúre. Na základe údajov o zamestnanosti porovnávajúcich roky 2001 a 2006 sa potvrdzuje, že v okrese Brezno pretrváva a zvyšuje sa dominantná váha priemyslu a výrazne sa presúva zamestnanosť z pôdohospodárstva do odvetvia služieb – vid' graf č. 3.3. Zatiaľ čo trend presúvania časti váhy zamestnanosti do služieb na úkor pôdohospodárstva je obdobný ako inde na Slovensku, tak vysoký podiel zamestnanosti v priemysle (v roku 2005 približne 47%-ný) výrazne prevyšuje celoslovenský priemer (zodpovedajúci v roku 2005 cca 28% z celkovej zamestnanosti).

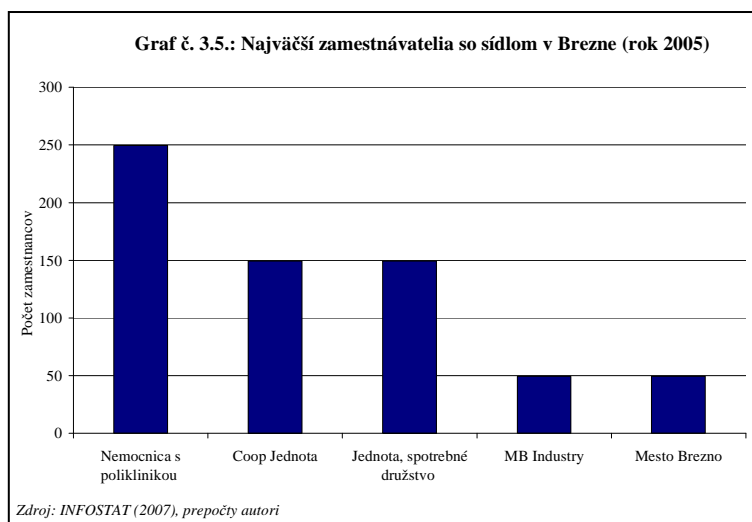
⁶³ Výber z Registra ekonomických subjektov SR. ELIS, INFOTAT, Bratislava, 2007.

Ekonomický potenciál v okrese a tiež v meste Brezno je stále do určitej miery brzdený zo socializmu zdedenou dominantnou váhou produkcie s nízkou pridanou hodnotou v relatívne veľkých strojárskych podnikoch (napríklad v Brezne, Podbrezovej a pod.). Tieto podniky mali stále väčšie problémy konkurovať iným (osobitne zahraničným) spoločnostiam, tým pádom boli konkurenčným tlakom nútené prepúšťať. Opodstatnené výrazne utlmovanie produkcie a zamestnanosti v strojárskych podnikoch je v súčasnosti napriek dominantnosti priemyslu v okrese Brezno stále viac kompenzované podnikateľskými aktivitami v iných segmentoch ekonomiky mesta a okresu Brezno.

Jedným z potvrdení zvyšujúcej sa diverzifikácie ekonomických činností je pohľad na spoločnosti v Brezne, ktoré dosahujú najvyššie ročné tržby. Podľa aktuálnych údajov Infostatu za rok 2005 (vid' graf č. 3.4) najvyššie tržby v meste Brezno dosahujú COOP Jednota, zameraná na maloobchod v potravinárstve, Harmanec-Kuvert, s. r. o. s hlavnou činnosťou výroba kancelárskych potrieb a spoločnosť Šajgaloil Slovakia, s. r. o., ktorá sa zameriava na maloobchodný predaj pohonných látok.⁶⁴

Aj aktuálne údaje Infostatu o najväčších zamestnávateľoch v meste potvrdzujú určité zvyšovanie miery diverzifikácie a osobitne presun časti zamestnanosti do potravinárstva. Po najväčšom zamestnávateľovi v meste – Nemocnici s poliklinikou – zamestnávajú podľa aktuálnych údajov Infostatu za rok 2005 COOP Jednota a Jednota, spotrebné družstvo (vid' graf č. 3.5).⁶⁵

Okolie mesta Brezno vytvára nielen vhodné podmienky na ťažbu a spracovanie dreva, ale i predpoklady pre rozvinutie cestovného ruchu. **Potenciál služieb, predovšetkým tých v cestovnom ruchu, ešte nie je v regióne dostatočne využitý.** V samotnom meste Brezno sa však nachádzajú niektoré pamiatky, ktoré sú a/alebo môžu byť lákadlom pre turistov: napríklad zvonica (vyhlásené za pamiatkovú zónu), renesančná radnica a Horehronské regionálne múzeum. Okolie mesta ponúka viaceré možnosti na cestovný ruch počas celého roka, napríklad turistiku. Osobitnými zaujímavosťami pre návštevníkov blízkeho okolia Brezna sú: Čiernohronská železnica (14

⁶⁴ Údaje v grafe č. 3.4. zodpovedajú stredovým hodnotám intervalov, publikovaných Infostatom v rámci Výberu z Registra ekonomických subjektov SR. ELIS, INFOSTAT, Bratislava, 2007.

⁶⁵ Údaje v grafe č. 3.5. zodpovedajú stredovým hodnotám intervalov, publikovaných Infostatom v rámci Výberu z Registra ekonomických subjektov SR. ELIS, INFOSTAT, Bratislava, 2007.

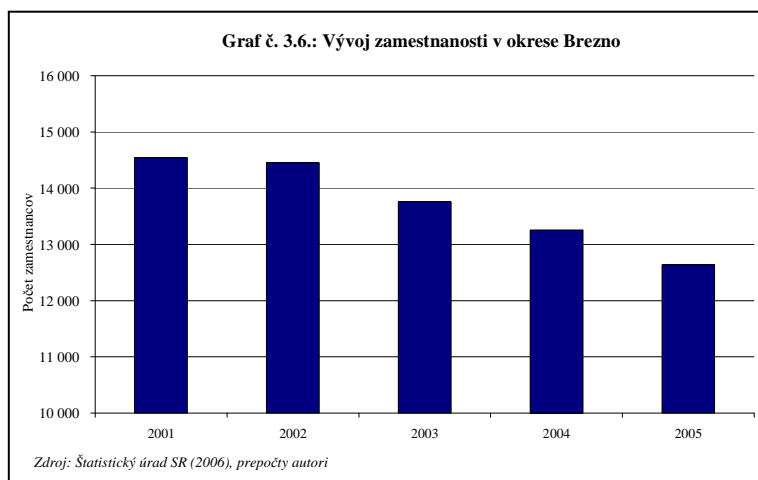
kilometrový úsek zrekonštruovaných koľajníc vlaku s parnou lokomotívou, Jaskyňa mŕtvych netopierov, Bystrianska jaskyňa a Osrbľie (biatlonový areál a pamiatky na železiarske tradície).

Uvedené a iné pamiatky a zaujímavosti v meste Brezno a jeho okolí by mala približovať turisticko-informačná kancelária, ktorá sídli v Brezne. Bezplatne poskytuje informácie o Brezne a regióne Horehronie pre turistov a návštevníkov v slovenskom, anglickom, nemeckom a ruskom jazyku ústne, telefonicky, faxom, e-mailom aj v tlačenej podobe, či napríklad poradenská činnosť pre študentov z oblasti cestovného ruchu. Okrem toho predáva napríklad suveníry a spomienkové predmety, ľudovo-umelecké predmety, turistickú a inú literatúru, ako aj mapy. V meste a jeho okolí však chýba dostatok kvalitných služieb v cestovnom ruchu. Z kvantitatívneho pohľadu sa situácia v meste Brezno nezlepšuje, keďže stagnuje, resp. mierne klesá počet ubytovacích zariadení (z 8 v roku 1993 na 7 v roku 2005), ako aj počtu lôžok v nich (pokles z 324 v roku 1993 na 268 v roku 2005).

3.3. ABSORPČNÝ POTENCIÁL JEDNOTLIVCOV A DOMÁCNOSTÍ

Podstatnou podmienkou priaznivého naplnenia ekonomického potenciálu územia sú absorpčné schopnosti jednotlivcov, súvisiace so schopnosťou uspieť na trhu (práce) a schopnosťou jednotlivcov a celých rodín zabezpečiť si dostatočné príjmy a majetok pre plnohodnotný život. Predpokladom toho sú tak vytvorené podmienky a také schopnosti ľudí, ktoré vedú k ich čo najväčšej pružnosti, dynamike a aktivite na trhu (práce).

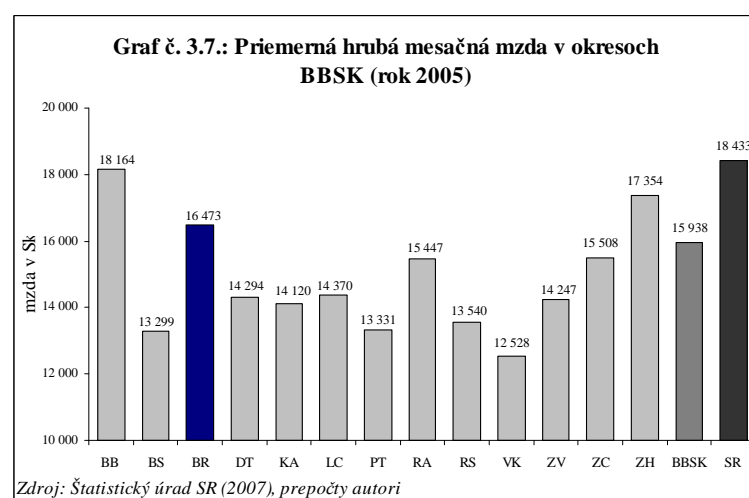
3.3.1. DYNAMIKA PRACOVNEJ SILY

Dôležitým ukazovateľom dynamiky pracovnej sily a jej absorpčného potenciálu je jej schopnosť zamestnať sa. Počet zamestnancov sa v okrese Brezno za ostatné roky sa postupne znižuje (viď graf č. 3.6.), na čo mal najvýraznejší vplyv pokles zamestnanosti v pôdohospodárstve, a to až o 41% medzi rokmi 2001 až 2005. Takýto značný pokles zamestnanosti v jednom odvetví nekompensoval nárast inde (konkrétne nárast počtu zamestnaných v odvetví služieb), o to viac, že bol podporený aj absolútnym poklesom počtu zamestnaných v priemysle (i keď relatívne jeho váha na celkovej zamestnanosti zvýšila).

Nedostatok pracovných príležitostí v meste Brezno (tak ako na celom Horehroní) prirodzene tlačí ľudí k hľadaniu si pracovných možností a/alebo k odsťahovaniu sa mimo mesta. Podľa ostatného sčítania obyvateľstva z mesta Brezno odchádzala za prácou jedna tretina ľudí v ekonomicky aktívnom veku. Mobilita pracovnej sily v meste Brezno nie je nezanedbateľná (aj keď nepatrí k najvyšším na Slovensku) a týka sa najmä odchádzkou za prácou v okolitých obciach, osobitne v Podbrezovej (viac viď kapitola 8). V meste Brezno sa v ostanom období prejavuje aj druhý spomenutý trend – migračný úbytok. Údaje mestského úradu v Brezne potvrdzujú, že od roku 1993 (vrátane) sa z Brezno každý rok viac ľudí odsťahovalo ako prísťahovalo (viac viď kapitola 2).

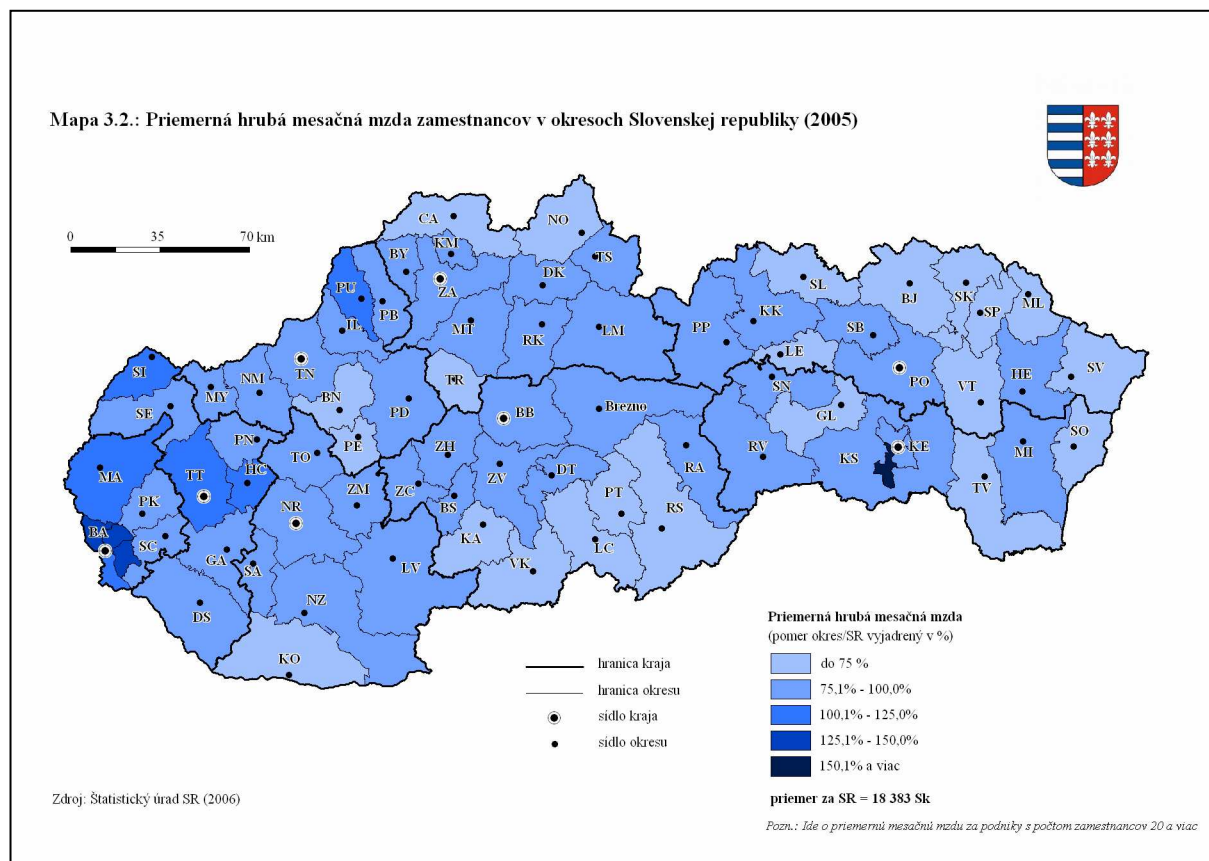
3.3.2. PRÍJMOVÁ A MAJETKOVÁ SITUÁCIA OBYVATEĽOV

Absorpčný potenciál jednotlivcov a rodín na trhu ovplyvňujú ich finančné a majetkové pomery. Aj keď priemerná hrubá mesačná mzda v okrese Brezno patrí k najvyšším (v roku 2005 bola vyššia vykazovaná iba v okrese Banská Bystrica a Žiar nad Hronom), tak jej úroveň bola v roku 2005 o viac ako 10% nižšia ako je celoslovenský priemer (viď graf č. 3.7.).

Takéto výsledky sú dané aj tým, že v práve v Banskobystrickom kraji sa nachádzajú mnohé okresy (predovšetkým južné a juhovýchodné okresy) najnižšou ekonomickou výkonnosťou a príjmovým zabezpečením obyvateľov. Porovnanie relatívnej úrovne priemerných hrubých miezd v jednotlivých okresoch SR vo vzťahu k priemeru na Slovensku (vyjadrením

v percentách) dokumentuje mapa č. 3.2.

3.4. VPLYV SAMOSPRÁVY NA EKONOMIKU V MESTE

Na regionálnej úrovni významne ovplyvňuje rozhodovania ekonomických subjektov na trhu nielen (centrálne) vláda, ale aj samospráva: na miestnej úrovni najmä miestna samospráva. Mesto Brezno (tak ako iné mestá) realizuje svoju ekonomickú politiku prostredníctvom regulačných opatrení a iných programov vo vzťahu podnikaniu a prostredníctvom rozpočtovej politiky a finančného hospodárenia mesta.

3.4.1. REGULAČNÉ OPATRENIA A INÉ NARIADENIA MESTA

Mesto Brezno vychádza vo svojej politike, realizovanej najmä prostredníctvom prijímania všeobecne záväzných nariadení (VZN), z legislatívnych noriem prijatých na celonárodnej úrovni⁶⁶ a zo štatútu mesta Brezno.

Práve štatút mesta Brezno je primárnym normatívno-právnym a organizačným predpisom mesta. Upravuje nielen napríklad postavenie, štruktúru a pôsobnosť obce, práva a povinnosti obyvateľov obce, ale aj základné ekonomické a finančné regulatívy mesta vrátane, vymedzenia VZN, a základné zásady hospodárenia a financovania, ako aj nakladania s majetkom obce.

Mesto zasahuje reguláciami do podnikania, obchodu a iných ekonomických činností ľudí nepriamo administratívnymi (nefinančnými) opatreniami a priamo finančnými opatreniami.

Spomedzi administratívnych opatrení sú v Brezne platné nasledovné VZN:

- VZN č. 6/2005 o podmienkach podnikania na území mesta Brezno,
- VZN č. 61/2001 o predajnej a prevádzkovej dobe v živnostenskom podnikaní.

Mesto Brezno reguluje podnikateľské činnosti na svojom území dvomi VZN. VZN č. 6/2005 umožňuje mestu Brezno okrem iného i „nevýdať súhlas (...) k podnikateľskej a inej činnosti fyzickej a právnickej osobe v meste a k umiestneniu prevádzky v meste vtedy, ak by podnikateľská alebo iná činnosť ohrozovala či negatívne vplývala na životné prostredie, ak by podnikateľská alebo iná činnosť nebola v súlade s platnou územno – plánovacou dokumentáciou, vypracovanými a schválenými koncepciami a zámermi rozvoja mesta.“

Určitým obmedzením podnikateľov (konkrétne živnostníkov), ale aj príjemcov ich služieb, je tiež VZN č. 61/2001, ktoré štandardne povoľuje „prevádzkovať prevádzkovú jednotku v dobe 6.00 do 22.00 hod...“. V inom čase (medzi 22.00 až 6.00 hod.) síce mesto priamo nezakazuje poskytovanie služieb, ale si vyhradzuje rozhodnúť o jeho ne/povolení. Kritérium rušenia

⁶⁶ Predovšetkým zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákon 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, zákon 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady a zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky.

nočného kľudu *ex post* na nepredĺženie povolenia prevádzky je zdôvodniteľné, nie však rozhodnutie o prevádzke pred jej začatím. Mesto Brezno si tozitiž vyhradzuje možnosť vydať súhlas, ak „prevádzka nebude negatívne na životné prostredie a nebude rušiť nočný kľud.“ Takáto formulácia bez ďalšej konkretizácie vytvára riziká selektívneho z(ne)výhodňovania.

Popri uvedených administratívnych nástrojoch využíva mesto Brezno (obdobne ako iné obce a mestá na Slovensku) aj finančné opatrenia, najmä prostredníctvom nasledovných VZN:

- VZN č. 106/2004 o zásadách rozpočtového hospodárenia mesta Brezna,
- VZN č. 5/2007 o dani z nehnuteľností,
- VZN č. 6/2007 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady,
- VZN č. 7/2007 o dani za psa, za užívanie verejného priestranstva, za ubytovanie, za predajné automaty a za nevýherné hracie prístroje,
- VZN č. 105/2004 o poskytovaní dotácií a členských príspevkov.

Tieto finančné nástroje a iné prijaté kroky mesta Brezno sú charakterizované v nasledujúcej časti, pričom platí, že VZN č. 5, 6 a 7/2007 sú nástroje priamo ovplyvňujúce iné subjekty v meste, tak VZN č. 106/2004 o zásadách rozpočtového hospodárenia mesta Brezna ovplyvňuje ostatných „iba“ nepriamo.

3.4.2. HOSPODÁRENIE MESTA A JEHO ROZPOČTOVÁ POLITIKA

Práve VZN č. 106/2004 o zásadách rozpočtového hospodárenia mesta Brezna je kľúčovým nariadením mesta, vymedzujúcim jeho rozpočtovú politiku, opierajúc sa o zákony na centrálnej úrovni.⁶⁷ Toto VZN vymedzuje napríklad spôsob tvorby rozpočtu mesta, celkového hospodárenia a vykazovania výdavkov a príjmov mesta Brezno.

3.4.2.1. CELKOVÉ HOSPODÁRENIE A FINANČNÁ SITUÁCIA MESTA

Výsledky každoročného rozpočtového hospodárenia samosprávy majú ekonomické dosahy nielen na ostatné subjekty v danom území, ale vplývajú aj na celkový výsledok hospodárenia verejnej správy v štáte.⁶⁸

Z oficiálne dostupných záverečných účtov mesta Brezno vyplýva prebytkové celkové hospodárenie mesta.

Prehľad o vývoji výsledku hospodárenia mesta v minulých rokoch:

v tis. Sk

Rok	2004	2005	2006	2007
Príjmy rozpočtu obce				
z toho:	230 098	308 802	334 027	322 322
- bežné príjmy	210 956	268 908	275 183	307 079
- kapitálové príjmy	19 142	39 894	58 844	15 243
Výdavky rozpočtu obce				
z toho:	228 980	330 368	318 789	313 057
- bežné výdavky	203 999	221 456	251 091	253 698
- kapitálové výdavky	24 981	108 912	67 698	59 359
Bežný rozpočet (prebytok /schodok)	6 957	47 452	24 092	53 381
Kapitálový rozpočet (prebytok /schodok)	- 5 839	- 69 018	- 8 854	- 44 116
Finančné operácie príjmové	19 737	123 521	51 156	55 772
Finančné operácie výdavkové	5 900	51 940	5 251	6 258
Finančné operácie (výsledok hospodárenia z finančných operácií)	13 837	71 581	45 905	49 514
Výsledok hospodárenia – rozdiel príjmov a výdavkov rozpočtu (prebytok/schodok)	1 118	- 21 566	15 238	9 265

Ročné hospodárenie v meste je a bude ovplyvnené výdavkami a výdavkovou politikou a príjmami a daňovou politikou mesta.

Čo sa týka úverovej politiky mesta, zostatok nesplatených úverov zodpovedal ku koncu roka 2006 približne 110,5 mil. Sk, čo tvorila nesplatené dlhodobé úvery (do roku 2025) na uvedenú rekonštrukciu zimného štadióna výstavba 23 bytových jednotiek (Mazorníkovo) a úver voči ŠFRB.⁶⁹ Takáto suma zodpovedala ku koncu roka 2006 až približne 55% finančných

⁶⁷ Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov, zákona číslo 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a zákona 523/2004 o rozpočtových pravidlách.

⁶⁸ Dôvodom je skutočnosť, že deficit a dlh verejnej správy sú súčasťou tzv. maastrichtských kritérií, ktoré sú posudzované pre prijatie krajiny do eurozóny.

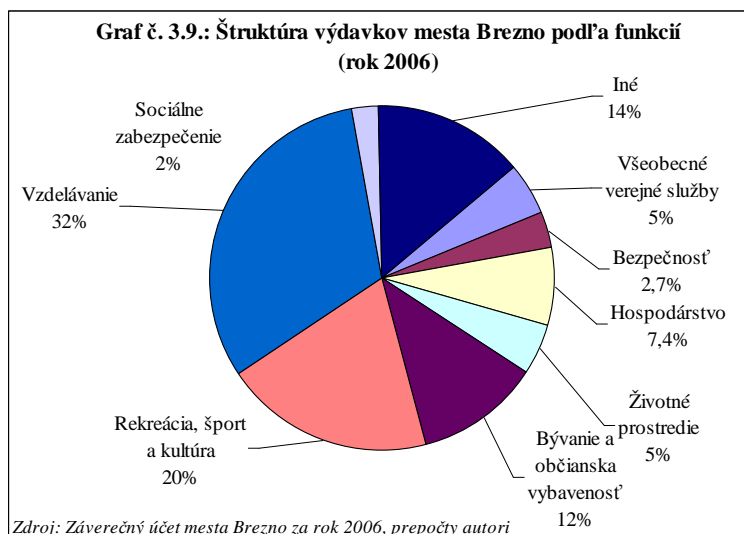
⁶⁹ Záverečný účet mesta Brezno za rok 2006.

aktív mesta. Navyše v roku 2007 mesto prijalo úver zo ŠFRB na výstavbu nájomných bytov v bytovom dome v sume 15,5 mil. SK.

3.4.2.2. VÝDAVKY A VÝDAVKOVÁ POLITIKA MESTA

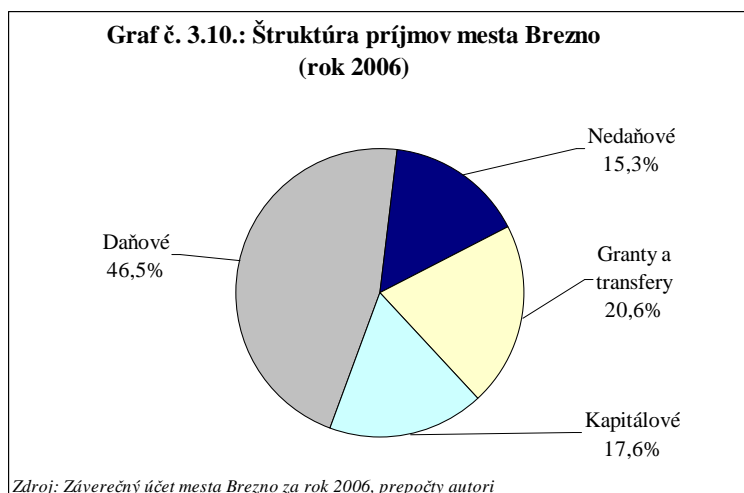
Štruktúra výdavkov mesta súvisí so zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky. Ním sa posilnilo nielen postavenie územnej samosprávy, ale i nárast jej zodpovednosti pri spravovaní vecí verejných, a to pri vykonávaní:

- originálnych (samosprávnych) kompetencií (napr. správa a hospodárenie s majetkom obce, zabezpečovanie verejnoprospešných služieb, správa miestnych daní a poplatkov, výstavba, správa a údržba miestnych komunikácií, kompetencie na úseku regionálneho rozvoja, kultúry, zdravotnej starostlivosti a čiastočne i školstva a sociálnych služieb), ale aj
- kompetencií v oblasti preneseného výkonu štátnej správy (napr. na úseku školstva, stavebného konania, vodného hospodárstva, ochrany prírody, telesnej kultúry a matričnej činnosti).

Najväčší podiel na výdavkoch predstavujú práve výdavky na vzdelávanie, teda výdavky, ktoré sú v prevažnej miere centrálné určované a na miestnu správu delegované ako prenesený výkon štátnej správy. Druhá, nie nezanedbateľná časť výdavkov na školstvo sú však výdavky, ktoré sú originálnou kompetenciou mesta. V roku 2006 tvorili prenesené aj originálne výdavky mesta na vzdelávanie až 31,5% všetkých výdavkov bez finančných transakcií mesta. Spomedzi ďalších výdavkov podľa funkčného členenia ide najviac výdavkov na rekreáciu a šport (v roku 2006 až takmer 20 %) a na bývanie a občiansku vybavenosť (necelých 12% v roku 2006), zatiaľ čo napríklad na sociálnu oblasť smeruje menej ako 3% výdavkov mesta (viď graf č. 3.9.).⁷⁰

3.4.2.3. PRÍJMY A DAŇOVÁ POLITIKA MESTA

Mestu Brezno sa zväčša darí financovať výdavky z príjmov, resp. získava viac príjmov ako minie na výdavkoch. Na príjmoch mesta sa najviac podieľajú daňové príjmy (v roku 2006 približne 47%-ným podielom), ale nezanedbateľné zdroje mesto získava aj z nedaňových príjmov a z grantov a transferov (viď graf č. 3.10.). Mesto Brezno získalo v rámci položky transfery objemovo najväčší presun peňazí zo štátneho rozpočtu na financovanie školstva, teda *de facto* primárne tiež peňazí pochádzajúcich najmä z príjmov z daní.

Z analytického pohľadu, nielen vo vzťahu k financovaniu výdavkov, ale aj k podnikaniu, sú podstatné príjmy z daní a daňová politika mesta. Mesto získava najviac daňových zdrojov z podielovej dane

z príjmov fyzických osôb – v roku 2006 až 78,2% daňových príjmov. Zvyšnú necelú štvrtinu daňových príjmov tvoria miestne dane (12,3% príjmy z dane z nehnuteľností a len 9,5% z ostatných miestnych daní v roku 2006).

Miestne dane a poplatok za komunálny odpad sú vyrubované na základe zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov, ako kompetencia mesta. V nadväznosti na povinnosť, ktorá vyplýva zo spomínaného zákona, mesto Brezno ustanovuje prostredníctvom VZN č. 5, 6 a 7/2007 miestne dane a miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Mesto Brezno využíva tiež zákonnú možnosť vyrubovať miestne dane, ktoré sú podľa citovaného zákona nepovinné, a to prostredníctvom VZN o miestnych daniach, konkrétne:

⁷⁰ Podľa metodiky COFOG (Classification of the Functions of Government).

- daň z nehnuteľností,
- daň za psa,
- daň za užívanie verejného priestranstva,
- daň za ubytovanie,
- daň za predajné automaty,
- daň za nevýherné hracie prístroje.

Mesto využíva zákonnú možnosť vyrubovať tieto dane napriek relatívne nízkemu príjmu z nich. Navyše, stanovuje relatívne vysoké (aj keď v celoslovenskom porovnávaní priemerné) sadzby (napríklad daň zo stavieb) a v niektorých prípadoch komplikovaný systém ich úpravy. Obmedzením podnikateľskej a investičnej činnosti v meste Brezno je preto do určitej miery daň z nehnuteľností a obmedzením rozvoja služieb cestovného ruchu je daň za ubytovanie.

3.5. ZHRNUTIE

Ekonomický potenciál v okrese a tiež v meste Brezno je v relatívne veľkých strojárskych podnikoch. Opodstatnené výrazné utlmovanie produkcie a zamestnanosti v strojárskych podnikoch je v súčasnosti napriek dominantnosti priemyslu v okrese Brezno stále viac kompenzované podnikateľskými aktivitami v iných segmentoch ekonomiky mesta a okresu Brezno. Dochádza k zvyšovaniu miery diverzifikácie produkcie a tiež zamestnanosti.

Nedostatok pracovných príležitostí v meste Brezno (tak ako na celom Horehroní) prirodzene tlačí ľudí k hľadaniu si pracovných možností a/alebo k odsťahovaniu sa mimo mesta. Ekonomická aktivita a osobitne miera podnikateľskej aktivity je v meste Brezno a v okrese v celoslovenskom porovnávaní priemerná.

3.6. ZDROJE

1. Mestská obecná štatistika 1993-1994, 2005-2006. Štatistický úrad SR, 2007.
2. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Brezno na roky 2004-2006. Mesto Brezno, 2004.
3. Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2006. Štatistický úrad Slovenskej republiky, Bratislava, 2006.
4. Výber z Registra ekonomických subjektov SR. (stav k septembru 2007). ELIS, INFOSTAT, Bratislava, 2007.
5. Záverečný účet mesta Brezno za rok 2004. Mestský úrad Brezno, 2005.
6. Záverečný účet mesta Brezno za rok 2005. Mestský úrad Brezno, 2006.
7. Záverečný účet mesta Brezno za rok 2006. Mestský úrad Brezno, 2007.
8. Rozpočet mesta Brezno na roky 2007-2009. Mestský úrad Brezno, 2007.
9. <http://www.brezno.sk>
10. <http://www.employment.gov.sk>
11. <http://www.statistics.sk>
12. <http://www.ueoss.sk>

4. SOCIÁLNY POTENCIÁL

4.1. RÁMCOVÉ VÝCHODISKÁ

Na analýzu ľudského potenciálu z mimoekonomického hľadiska a analýzu ekonomického potenciálu (viď kapitola 2 a 3) nadväzuje vyhodnotenie sociálneho potenciálu v meste a jeho okolí.

Základom je odpovedať na otázku, či obyvatelia v danom regióne sú pripravení (a či sú vytvorené podmienky) na praktické uplatňovanie princípov osobnej zodpovednosti, svojpomoci a dobrovoľnej solidarity. Tieto princípy by mali v sociálnej sfére nahradiť dnešnú závislosť mnohých na sociálnych dávkach, očakávanie pomoci od centrálnej vlády, resp. miestnej samosprávy, a povinne vynucovanú solidaritu, potláčajúcu záujem o dobrovoľnú pomoc.

Práve dobrovoľná solidarita a prirodzená iniciatíva ľudí zdola pomáhať si sú podstatnými podmienkami úspešnosti v ekonomickej a v sociálnej sfére v danom území. Tak ako je trh charakterizovaný dobrovoľnými výmenami statkov medzi dopytujúcimi a ponúkajúcimi, základom dobre fungujúcich sociálnych vzťahov v spoločnosti je dobrovoľná solidarita. Prírodnými inštitúciami, ktoré ju dokážu zabezpečiť, sú primárne rodina a následne iní blízki, priatelia a všetky formy súkromných poskytovateľov sociálnych služieb a iných podpôr – občianske združenia, cirkev a iné súkromné a na dobrovoľnej báze fungujúce spoločenstvá.

Až keď zlyhajú všetky prirodzené inštitúcie (jednotlivec – rodina – charita), je na rade samospráva, ktorá má v súčasnosti viac kompetencií a možností pôsobenia v sociálnej oblasti, aj keď sú naďalej obmedzené a nie sú dostatočne jednoznačne vymedzené. Príkladom toho sú pretrvávajúce delené kompetencie medzi mestskou samosprávou a VÚC.

Samospráva by tak ako i centrálna vláda nemala nahrádzať osobnú zodpovednosť ľudí. Naopak, mohla by „podať pomocnú ruku“ primárne tým, ktorí sú z objektívnych dôvodov znevýhodnení a nedokážu sa sami o seba postarať.

Z týchto dôvodov je v kapitole predovšetkým venovaná pozornosť jednotlivcom v cieľových skupinách s potenciálnym dopytom po sociálnej a zdravotnej starostlivosti, sociálnej a zdravotnej vybavenosti pre ľudí v meste a jeho okolí, ako aj sociálnej politike a inému vplyvu samosprávy na sociálny potenciál v meste Brezno a jeho okolí.

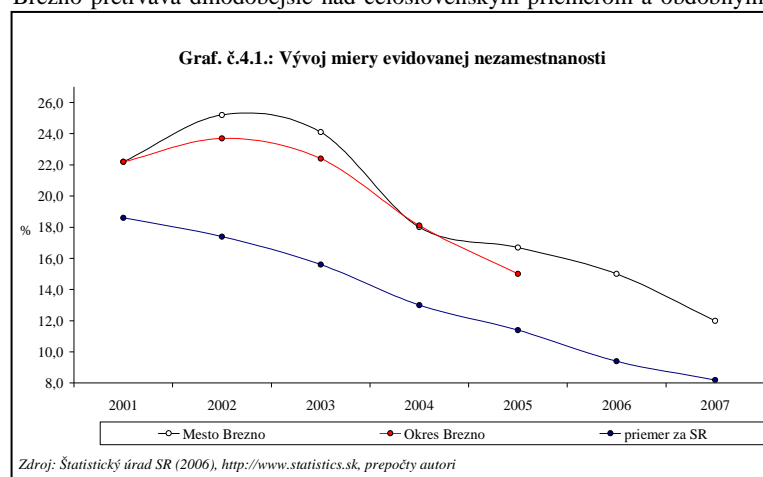
4.2. SOCIÁLNA A ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ A JEJ CIEĽOVÉ SKUPINY

Odrasovým mostíkom k vyhodnoteniu sociálneho potenciálu je posúdenie vývoja, trendov a rizík ohľadne cieľových skupín obyvateľov v sociálnej sfére na území mesta (resp. okresu) ako sú:

- nezamestnaní a osobitne dlhodobo nezamestnaní,
- starší ľudia s oslabeným zdravím a
- ľudia z iných dôvodov objektom sociálnej politiky.

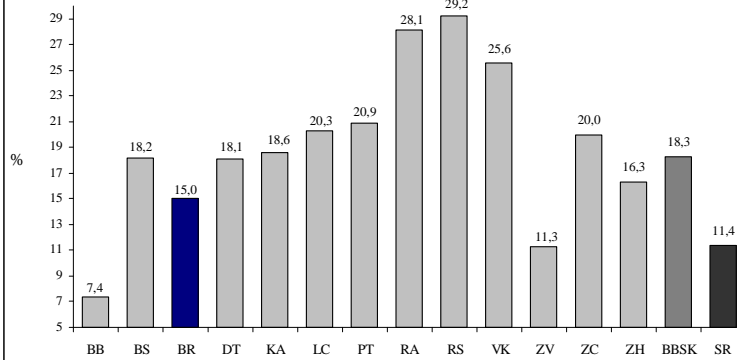
4.2.1. NEZAMESTNANÍ A ĽUDIA V HMOTNEJ NÚDZI

Nízka tvorba produktívnych pracovných príležitostí v súkromnej sfére a nedostatočná absorpčná schopnosť pracovnej sily vo všeobecnosti spôsobujú, že niektorí sa dostávajú dlhší čas mimo pracovný pomer. Nezamestnanosť v meste a aj okrese Brezno pretrvávajú dlhšie nad celoslovenským priemerom a obdobným trendom sa znižuje. V meste Brezno sa miera nezamestnanosti v ostatnom období dokonca znižuje rýchlejšie ako v priemere na Slovensku. Tým sa približuje k celoslovenskej úrovni, keďže podľa aktuálnych údajov ku koncu augusta 2007 bola miera evidovanej nezamestnanosti v meste Brezno necelých 12%, zatiaľ čo priemerná miera evidovanej nezamestnanosti na Slovensku dosahovala k tomuto dátumu 8,2% (viď graf č. 4.1.⁷¹).

⁷¹ Údaje za roky 2001 až 2006 sa prezentujú ku koncu posledného mesiaca v roku a údaj za rok 2007 ku koncu augusta tohto roku. Okresné údaje za roky 2006 a 2007 neboli v čase spracovania tohto materiálu k dispozícii.

Graf č. 4.2.: Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch BBSK (rok 2005)

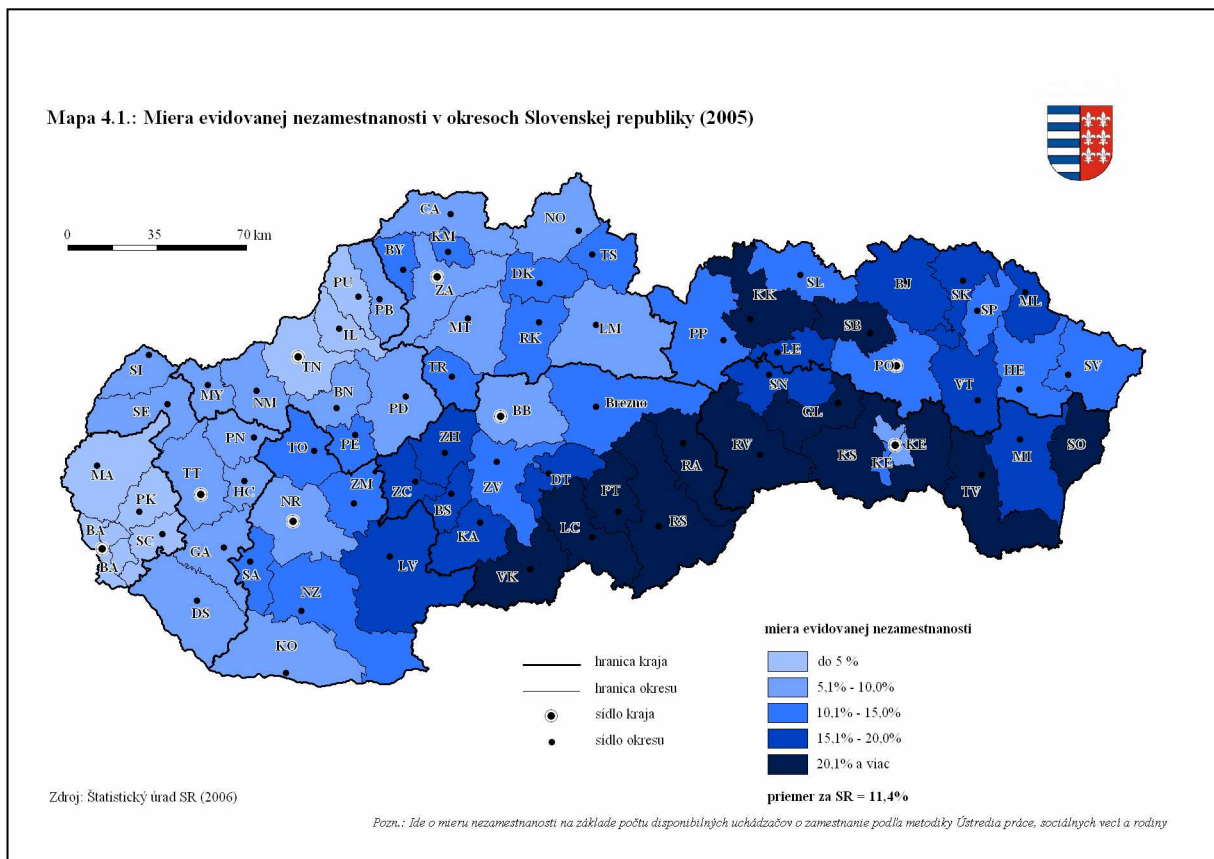

Zdroj: Štatistický úrad SR (2007)

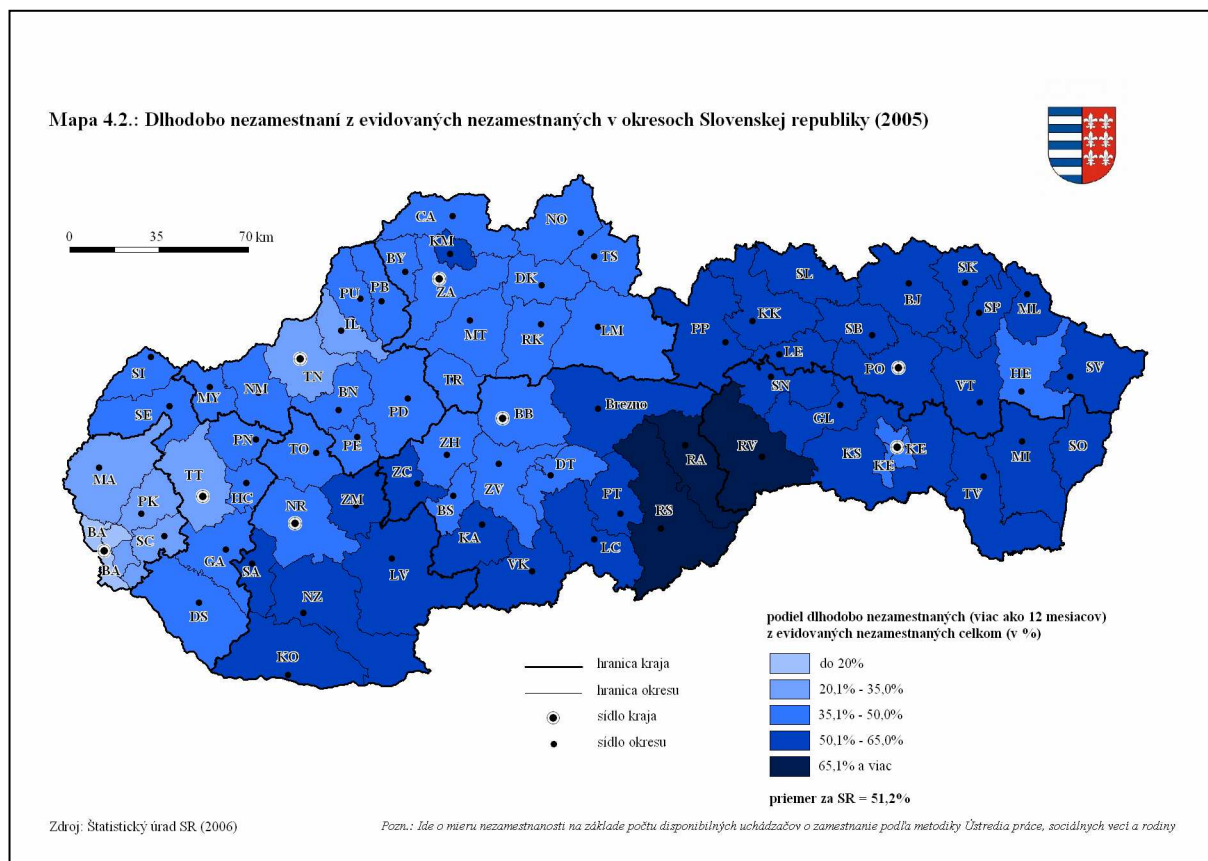
V meste a i v okrese Brezno je však výrazne nižšia nezamestnanosť ako vo väčšine ostatných častí Banskobystrického kraja. Miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Brezno bola napríklad v roku 2005 na úrovni 15%, čo zodpovedá tretej najnižšej hodnote v rámci porovnávania s ostatnými okresmi BBSK (viď graf č. 4.2).

V rámci celoslovenského porovnávania patrí okres Brezno k oblastiam s priemernou mierou nezamestnanosti, pričom práve južné a juhovýchodné okresy BBSK patria na Slovensku medzi oblasti s najvyššou mierou nezamestnanosti (viď mapa č. 4.1).

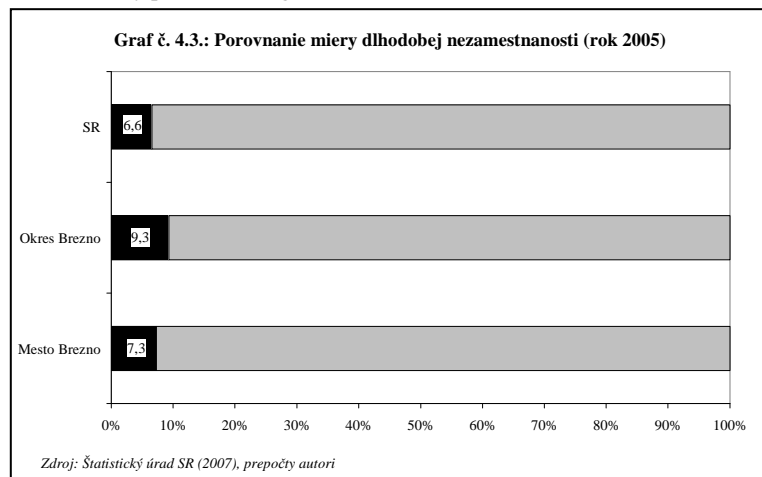
Mapa 4.1.: Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch Slovenskej republiky (2005)

Obdobné hodnotenie vyplýva pre okres Brezno aj z porovnania váhy uchádzačov o zamestnanie nezamestnaných dlhšie ako jeden rok (dlhodobo nezamestnaných). Ich podiel na celkovej nezamestnanosti predstavoval v roku 53%, čo je menej ako vo viacerých okresoch, v rámci BBSK napríklad v uvádzaných južných a juhovýchodných okresov (viď mapa č. 4.2).

Väčšiu analytickú vypovedaciu hodnotu však má miera dlhodobej nezamestnanosti, t. j. pomer dlhodobo nezamestnaných z pracovnej sily (v %). V meste Brezno je ich približne 7 zo 100 ľudí v ekonomickom veku, čo je iba o málo viac ako je celoslovenský priemer (viď graf č. 4.3).

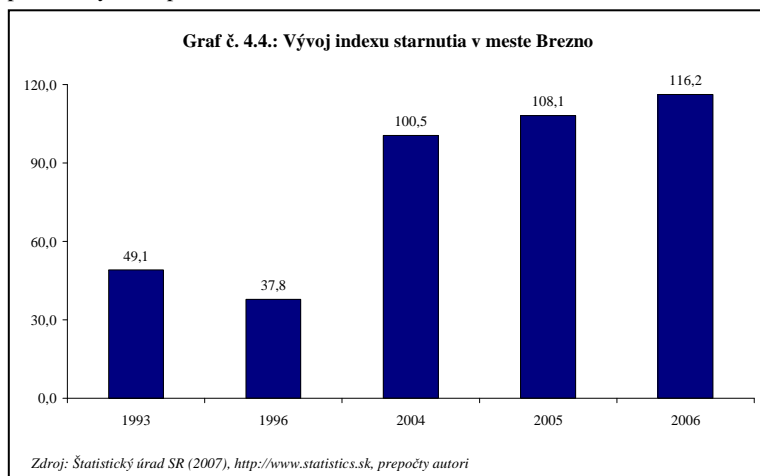
V absolútnom vyjadrení sa to v meste týka cca 1 000 uchádzačov o zamestnanie viac ako jeden rok a práve tí by mali byť objektom adresnej a podmienenej pomoci. V značnej miere ide o uchádzačov o zamestnanie v kategórii pomocní a nekvalifikovaní pracovníci a osoby bez pracovného zaradenia. V meste Brezno však nachádza ešte väčší počet obyvateľov, poberajúcich dávky v hmotnej núdzi. V roku 2005 ich podľa údajov Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny SR bolo 3 604 a koncom roku 2006 necelých 3 900 (čo je približne 17,5% všetkých obyvateľov a cca 26% vo vzťahu k obyvateľom v produktívnom veku).

4.2.2. STARŠÍ ĽUDIA S OSLABENÝM ZDRAVÍM

Ďalšou skupinou občanov, ktorú pre potreby sociálneho potenciálu v meste Brezno rámcovo posudzujeme, sú starší ľudia, primárne starší obyvatelia s oslabeným zdravím. Aj keď staroba nie je automaticky spojená s chorobou a odkáznosťou od pomoci iných, potvrdzuje sa, že s rastúcim vekom sa zvyšuje a zreáľuje pravdepodobnosť chorobnosti a sociálnej odkáznosti starších občanov. Preto sú starší s oslabeným zdravím ďalšou cieľovou skupinou ľudí, ktorá si navyše vyžaduje osobitnú pozornosť kvôli rýchlo sa zvyšujúcim sa nárokom na krátkodobú a dlhodobú starostlivosť sociálneho a zdravotníckeho charakteru. Vytvára to tlak na obdobný druh služieb, čoraz viac s orientáciou na integrovanú dlhodobú starostlivosť, prepájajúcu opatrovanie a ošetrovanie starých občanov s oslabeným zdravím a s nedostatočnou schopnosťou alebo neschopnosťou sa o seba postarať.

Pripomeňme (v nadväznosti na kapitolu 2), že počet a tiež váha obyvateľov v poproduktívnom veku sa každoročne zvyšuje tak v meste a aj v okrese Brezno. Mesto Brezno malo v roku 2006 už 4 001 starších občanov (18% z celkovej populácie mesta), zatiaľ čo v roku 1993 to bolo iba 2 844 (12,4%-ný podiel zo všetkých obyvateľov v meste).

Z vyššie uvedeného dôvodu už dnes vyplýva určitý tlak na financovanie takýchto rastúcich nárokov. Rastúci pomer medzi počtom ľudí v poproduktívnom veku k tým v produktívnom veku⁷² znamená pomalší rast tvorby zdrojov, okrem iného potrebných aj na sociálnu a zdravotnú starostlivosť pre starších. Podľa údajov o demografii za mesto Brezno je viditeľný trend rastúcej závislosti starších od ľudí v ekonomicky aktívnom veku (teda zvyšuje sa tzv. miera/index ekonomickej závislosti). Zatiaľ čo v roku 1993 pripadalo necelých 20 starších na 100 ľudí v produktívnom veku, tak do roku 2006 sa ich pomer zvýšil na približne 27.

Tlakom na výrazné financovanie nárokov starších spôsobuje rastúce celkové starnutie populácie v meste. To dokumentuje nielen nárast podielu starších, ale aj pokles ľudí v predproduktívnom veku, meraný indexom starnutia (pomer počtu ľudí v poproduktívnom veku k počtu ľudí v predproduktívnom veku). Podľa tohto indexu pripadalo v Brezne ešte v roku 1993 približne polovica starších vo vzťahu k ľuďom v predproduktívnom veku, v roku 2006 sa však už ich pomer obrátil na približne 116 ľudí v poproduktívnom veku voči 100 v predproduktívnom veku (viď graf č. 4.4.⁷³).

Takýto trend jednoznačne indikuje výrazné nároky na financovanie sociálnej a zdravotnej starostlivosti starších obyvateľov v Brezne v budúcnosti. Napriek opodstatnenému zvyšovaniu váhy priameho financovania klientmi a ich rodinami to znamená vyššie finančné nároky na mesto, a to aj v nadväznosti na presunuté kompetencie týkajúce sa starších na územné samosprávy.

4.2.3. ĽUDIA Z INÝCH DÔVODOV OBJEKTOM SOCIÁLNEJ A/ALEBO ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Objektom sociálnej politiky bývajú aj ľudia spomedzi ďalších skupín obyvateľov. Patria k nim najmä:

- zdravotne alebo inak postihnutí a
- najťažšie prispôsobiví a/alebo problémoví občania.

Počet občanov so zdravotným postihnutím bol ku koncu roka 2005 v meste Brezno 2 780,⁷⁴ pričom do tejto cieľovej skupiny sú zaradení občania, ktorí majú zrakové, sluchové, telesné, mentálne postihnutie alebo civilizačnú chorobu. Spolu žilo v meste Brezno k 9.11.2006 4 340 detí.⁷⁵

Spomedzi najťažšie prispôsobivých občanov uvádzame časť Rómov (nie na základe ich etnickej príslušnosti, ale kvôli problémom ako chudoba, nízka hygiena, či nízka vzdelanosť), bezdomovcov a občanov po výkone trestu, prípadne i narkomanov.

Sociálnu situáciu Rómov ovplyvňuje dlhodobá nezamestnanosť, vysoká miera závislosti na sociálnych dávkach, nízka úroveň vzdelania a bývania a často nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Počet Rómov v meste Brezno sa odhaduje na 2 400, teda približne 10% z celkového počtu obyvateľov mesta. Takmer 90% Rómov v produktívnom veku je nezamestnaných, mnohí z nich pracujú v rámci aktivačných prác a aj takýmto spôsobom sa snažia zlepšiť si svoju finančnú situáciu. Najmenej prispôsobivých je väčšina z nich, a to žijúcich na okrajových častiach mesta: v Mazorníkove, Predných Halnách, Zadných Halnách a Bujakove.⁷⁶

Vysoká miera nezamestnanosti Rómov sa odvíja od nízkeho stupňa dosiahnutého vzdelania. Rómske deti v dôsledku jazykovej bariéry, nedostatočných podmienok pre vzdelanie v domácom prostredí a nedostatočnou výchovou sú znevýhodnené v procese vzdelávania. Prevažná časť z nich navštevuje špeciálnu základnú školu, ktorú veľká časť z nich končí predčasne, s nízkou úrovňou vzdelania. Veľmi zriedkavým javom sú v súčasnosti žiaci z tejto komunity, ktorí navštevujú základnú školu a ktorí ju aj ukončia. Ojedinele niektorí z nich ukončia aj strednú školu a zamestnajú sa.⁷⁷

Spomedzi ostatných ešte spomeňme bezdomovcov (ktorých sa odhaduje v meste do 60)⁷⁸ a osoby vracajúce sa z výkonu trestu odňatia slobody.⁷⁹

⁷² Obdoba miery závislosti dôchodcov od prispievateľov na dôchodky (Dependency Ratio).

⁷³ Pod indexom starnutia (viď graf č. 4.4.) sa myslí pomer počtu ľudí v poproduktívnom veku k počtu ľudí v produktívnom veku.

⁷⁴ Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v meste Brezno do roku 2010 (2006).

⁷⁵ Prepočítané autormi podľa Koncepcia sociálnych služieb v meste Brezno do roku 2010 (2006).

⁷⁶ Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v meste Brezno do roku 2010 (2006).

⁷⁷ Tamtiež.

⁷⁸ Tamtiež.

⁷⁹ Viac v Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v meste Brezno do roku 2010 (2006).

4.3. SOCIÁLNA A ZDRAVOTNÁ VYBAVENOSŤ

4.3.1. SOCIÁLNA VYBAVENOSŤ

Sociálna vybavenosť na danom území sa zvyčajne posudzuje v prvom kroku prostredníctvom posúdenia rozsiahlosti stále na Slovensku dominantnej inštitucionálnej siete sociálnych služieb. Kapacitu v inštitucionálnej sociálnej starostlivosti vyjadruje napríklad počet miest v zariadeniach sociálnych služieb (ZSS) na 1 000 obyvateľov. Podľa našich prepočtov vychádzajúcich z údajov ŠÚ SR⁸⁰ zodpovedala v roku 2005 kapacita miest v ZSS na území mesta 10,5 na 1 000 obyvateľov. To je viac ako v tom istom roku v okrese Brezno (7,7 na 1 000 obyvateľov), ako aj ako celoslovenský priemer (necelých 7 na 1 000 obyvateľov).

Inštitucionálna sociálnej starostlivosti je v meste a okrese Brezno poskytovaná v ZSS, ktorých:⁸¹

a) *zriaďovateľom je BBSK*

- Domov dôchodcov (DD) a domov sociálnych služieb (DSS) HRON, ŠKN 19, 976 97 Dubová (38 miest v DD pre seniorov a 12 miest v DSS pre občanov s telesným a zmyslovým postihnutím),
- Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb, Švermova 35, 976 45 Hronec (v DD 48 miest a v DSS 24 miest),
- Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb LUNA, Fraňa Kráľa 23, 977 01 Brezno (v DD 89 klientov a v DSS 15)
- Domov sociálnych služieb KOTVA, Hálny 39, 977 01 Brezno (15 miest pre mentálne postihnutých mužov)
- Domov sociálnych služieb, 976 35 Drábsko 24 (28 miest pre mentálne postihnuté ženy)
- Domov sociálnych služieb Pohorelská Maša 57, 976 69 Pohorelá (120 miest pre mentálne postihnutých)
- Domov dôchodcov a Domov sociálnych služieb Tereza, Valkovňa / od 1.6.2006/ (18 miest)

b) *zriaďovateľom je ÚPSVR SR Banská Bystrica*

- Detský domov, Chalupkova 2, 976 46, Valaská (16 detí)
- Detský domov Slniečko, Dimitrovova 12, 976 66 Polomka (17 detí)

c) *zriaďovateľom je mesto Brezno*

- Domov pre osamelých rodičov, B. Němcovej 25, 977 01 Brezno (14 osôb)
- Klub dôchodcov (pre 250 seniorov)
- ZSS Útulok Nádej

Okrem nich funguje aj zariadenie Nový Domov, ktorý zriadila nezisková organizácia Nový Domov Helpa, cirkevné zariadenie pre ťažko zdravotne postihnuté ženy Domov sociálnych služieb – Rehoľa sestier Albertínok, Dom sv. brata Alberta a denný stacionár pre občanov bez prístrešia PRÍSTAV.

Napriek vyššiemu dopytu po službách v ZSS ako sú ich kapacity sa nepredpokladá zvyšovanie miest v nich, ale naopak. Dôležité je presúvať váhu na domácu a komunitnú starostlivosť, osobitne terénne služby: predovšetkým opatrovateľskú službu. Opatrovateľskú službu poskytlo mesto Brezno K 30.6.2006 celkom 115 občanom mesta prostredníctvom 43 zamestnancov opatrovateľskej služby.

Vzhľadom na to, že práve opatrovateľská služba je najprirodzenejšou formou podpory (doma), je jednou z foriem riešenia sociálnej situácie a jednou z najlacnejších spôsobov poskytovania sociálnej služby a je stále viac starších obyvateľov, ktorí ju potrebujú a budú čoraz viac potrebovať, je nateraz nedostatočne využívaná.

Pre vyššie uvedené cieľové skupiny občanov sa poskytujú z uvedených služieb v meste Brezno nasledovné:

- a) pre starších: opatrovateľská služba, služby v DSS, stravovanie pre dôchodcov (školské jedálne pre ZŠ), práčovňa (v DSS), sociálno-právna poradňa, klub dôchodcov, DD a DSS Kotva, DD a DSS Luna, Jednota dôchodcov;
- b) pre občanov so zdravotným postihnutím: sociálne a iné poradenstvo, sociálna prevencia, sociálna a iná rehabilitácia, terapia, osobná, pedagogická a pracovná asistencia, opatrovateľská služba a voľnočasové aktivity;⁸²
- c) pre deti: napríklad Detský domov, Domov pre osamelých rodičov, Pedagogicko-psychologická poradňa
- d) iným, ktorí môžu (sú) objektom sociálnej pomoci napríklad: sociálno-právna poradňa, Diecézna charita cirkev, Malé sestry Ježišove, Sestry Albertínky, Prístav - denný stacionár, Centrum služieb, Domov pre osamelých rodičov, Materské centrum Slniečko.

Okrem toho, mesto Brezno v roku 2006 odovzdalo 18 rómskym rodinám, ktorí bývali v centre mesta, jednoizbové byty v osade Hlavina.⁸³

4.3.2. ZDRAVOTNÁ VYBAVENOSŤ

Zdravotnú starostlivosť v meste Brezno zabezpečuje nemocnica s poliklinikou, doliečovacie zariadenie, zdravotné strediská prvého kontaktu, súkromní lekári rôznych špecializácií, ústavná lekáreň a sieť súkromných lekární.

⁸⁰ Mestská obecná štatistika 1993-1994, 2005-2006. Štatistický úrad SR. 2007.

⁸¹ Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v meste Brezno do roku 2010 (2006).

⁸² Ako chýbajúce, resp. nedostatkové sociálne služby a formy riešenia sociálnej situácie občanov definuje Koncepcia rozvoja sociálnych služieb mesta Brezno do roku 2010 (2006) tľmočnicke služby do posunkovej reči, chránené dielne a napríklad denné centrum pre ZŤP- bezbariérové byty.

⁸³ Podrobnejšie v Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v meste Brezno do roku 2010 (2006).

Okrem toho, domáca zdravotná starostlivosť je poskytovaná Agentúrou domácej ošetrovateľskej starostlivosti ADOS v sociálneho zariadenia Nový Domov. Komplexná starostlivosť bude zameraná na urýchlenie procesu uzdravovania po prepustení z nemocnice, doliečenie a získanie sebestačnosti klientov. Po sprevádzkovaní zariadenia Nový Domov bude komplexná starostlivosť zameraná na urýchlenie procesu uzdravovania po prepustení pacienta z nemocnice, doliečenie a získanie sebestačnosti, pomoc rodine pri náročnej starostlivosti o chorého. Nezisková organizácia Nový Domov poskytuje sociálne služby a zdravotnícku starostlivosť v rámci celého Horehronia.

4.4. VPLYV SAMOSPRAVY NA SOCIÁLNY POTENCIÁL V MESTE

Na samosprávu úroveň bola prenesená určitá zodpovednosť za výkon politiky v oblasti sociálnej pomoci. Miestna samospráva má na starosti predovšetkým výkon sociálnych služieb, medzi ktoré sa podľa zákona o sociálnej pomoci⁸⁴ zaraďujú: opatrovateľská služba, organizovanie spoločného stravovania, prepravná služba, starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb a sociálna pôžička. Tieto sociálne služby sú zamerané najmä na sociálnu pomoc starším a (ťažko) zdravotne postihnutým. Obce však majú tiež úlohu napríklad pri zabezpečovaní obecných služieb na aktivizáciu nezamestnaných.

Mesto Brezno uskutočňuje obdobné činnosti v rámci svojej sociálnej politiky. Riadi sa zákonmi a ďalšími celoštátnymi normami a svoju sociálnu politiku primárne uskutočňuje prostredníctvom VZN č. 4/2007 o podmienkach poskytovania služieb v zariadeniach sociálnych služieb a o výške a spôsobe úhrady za služby.

Mesto Brezno prostredníctvom VZN č. 4/2007 vymedzuje podmienky prijatia do ZSS, poskytovanie služieb v ZSS a opatrovateľskej služby, ako aj stanovenie výšky a spôsob úhrady za služby poskytované v ZSS a stanovenie výšky a spôsob úhrady za opatrovateľskú službu na území mesta Brezna.

4.5. ZHRNUTIE

Medzi cieľové skupiny občanov sme pre účely tejto kapitoly zaradili nezamestnaných, osobitne dlhodobo, starších občanov a ľudí z iných dôvodov objektom sociálnej pomoci. Nezamestnanosť v meste a aj okrese Brezno pretrváva dlhobojšie nad celoslovenským priemerom a obdobným trendom sa znižuje. V meste Brezno sa miera nezamestnanosti v ostatnom období dokonca znižuje rýchlejšie ako v priemere na Slovensku, tým sa približuje jej úrovni.

Určitým problémom je ťažká zamestnanosť prevažnej časti veľkého počtu Rómov v meste Brezno (celkovo odhadovaných na 2 400, teda približne 10% z celkového počtu obyvateľov mesta). Najmenej prisposobivých je väčšina z nich, a to žijúcich na okrajových častiach mesta: v Mazorníkove, Predných Halnách, Zadných Halnách a Bujakove.

V ostatnom období obyvateľstvo v Brezne výrazne starne, keďže sa zvyšuje nielen váha ľudí v poproduktívnom veku, ale sa zároveň znižuje podiel ľudí v predproduktívnom veku. Rýchle a značné zvyšovanie indexu starnutia v Brezne je ale vážnym rizikom problémov s financovaním rastúcich nárokov starších do budúcnosti v sociálnej, zdravotnej a dlhodobej starostlivosti. Jedným z dôležitých predpokladov zabezpečovania rastúcich nárokov, ktoré vyplývajú zo starnutia populácie, je a v budúcnosti bude (vytvorenie podmienok pre) využitie potenciálu pre domácu opatrovateľskú a ošetrovateľskú starostlivosť v meste a okolí.

4.6. ZDROJE

1. Koncepcia sociálnych služieb mesta do roku 2010. Brezno, 2006.
2. Mestská obecná štatistika 1993-1994, 2005-2006. Štatistický úrad SR. 2007.
3. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Brezno na roky 2004-2006. Mesto Brezno, 2004.
4. Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2006. Štatistický úrad Slovenskej republiky. Bratislava, 2006.
5. Výber z Registra ekonomických subjektov SR. (stav k septembru 2007). ELIS, INFOSTAT, Bratislava, 2007.
6. <http://www.brezno.sk>
7. <http://www.employment.gov.sk>
8. <http://www.statistics.sk>
9. <http://www.ueoss.sk>

5. OBČIANSKA INFRAŠTRUKTÚRA

5.1. ŠKOLY

Kompetencie v oblasti školstva boli na obce a mestá prenesené zo štátnej správy v rámci procesu reformy verejnej správy zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, ktorého ustanovenia týkajúce sa školstva nadobudli účinnosť 1. júla 2002. Samospráva obce vykonáva kompetencie vo

⁸⁴ Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov.

vzťahu k základným školám ako prenesený výkon štátnej správy, do jej originálnej samosprávnej pôsobnosti patria základné umelecké školy, materské školy, školské kluby detí, školské strediská záujmovej činnosti, centrá voľného času, zariadenia školského stravovania pre žiakov základných škôl a pre deti materských škôl, jazykové školy pri základných školách, strediská služieb škole.⁸⁵

5.1.1. ŠTRUKTÚRA ŠKÔL A VZDELÁVACÍCH ZARIADENÍ

V Brezne pôsobia 3 základné školy s materskými školami, 1 špeciálna základná škola, 6 stredných škôl a 1 detašované pracovisko vysokej školy. Zriaďovateľom základných škôl s materskými školami je mestská samospráva, zriaďovateľom špeciálnej základnej školy je Krajský školský úrad v Banskej Bystrici. Stredné školy sa s jednou výnimkou nachádzajú v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja. V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sa nachádza aj jedna základná umelecká škola a centrum voľného času.

5.1.2. MATERSKÉ ŠKOLY

Na území mesta pôsobia 3 materské školy (na 5 pracoviskách), ktoré sú súčasťou základných škôl s materskými školami. Do konca roku 2006 existovalo pracovisko materskej školy na Baštovej ulici. Na území mesta, ani na území celého okresu Brezno sa nenachádza žiadna cirkevná alebo súkromná materská škola.

V školskom roku 2007/2008 navštevuje materské školy pri základných školách v meste 512 detí, čo pri existencii 24 tried znamená priemerne 21,33 dieťaťa na jednu triedu. V troch pracoviskách materských škôl je po 6 tried, v jednom 4 triedy a v jednom 2 triedy. S výnimkou najmenšieho pracoviska materskej školy navštevuje každé ďalšie pracovisko najmenej 100 detí. Celkový počet detí navštevujúcich materskú školu, aj priemerný počet detí v triede sa v ostatných rokoch udržiavajú približne na tejto úrovni (viď tab. č. 5.1.), výraznejší pokles však nastal v predchádzajúcich rokoch. Pred 10 rokmi, v školskom roku 1997/1998 navštevovalo materské školy 752⁸⁶ detí a v školskom roku 1993/1994 to bolo dokonca až 824 detí.⁸⁷ Za 10 rokov poklesol počet detí v materských školách o takmer 32%.

Tab. č. 5.1.: Materské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Brezno⁸⁸

adresa materskej školy	školský rok 2005/2006			školský rok 2006/2007			školský rok 2007/2008		
	počet tried	počet detí	priemerný počet detí v triede	počet tried	počet detí	priemerný počet detí v triede	počet tried	počet detí	priemerný počet detí v triede
MŠ pri ZŠ Pionierska 2, prevádzka Hradby 9	4	99	24,75	4	99	24,75	4	100	25,00
MŠ pri ZŠ Pionierska 2, prevádzka B. Němcovej 17	2	44	22,00	2	49	24,50	2	47	23,50
MŠ pri ZŠ Karola Rapoša Pionierska 4, prevádzka Dr. Clementisa 3	6	114	19,00	6	122	20,33	6	122	20,33
MŠ pri ZŠ Karola Rapoša Pionierska 4, prevádzka Nálepková 50	6	113	18,83	6	119	19,83	6	129	21,50
MŠ pri ZŠ Pionierska 2, prevádzka Baštová 11	1	21	21,00	1	19	19,00	-	-	-
MŠ pri ZŠ MPČL 35	6	121	20,17	6	116	19,33	6	114	19,00
spolu	25	512	20,48	25	524	20,96	24	512	21,33

Zdroj: Mestský úrad Brezno

5.1.3. ZÁKLADNÉ ŠKOLY

V meste pôsobia 3 základné školy s materskými školami a 1 špeciálna základná škola na Záhradnej 2, ktorej zriaďovateľom je Krajský školský úrad v Banskej Bystrici. Všetky tri základné školy s materskými školami majú právnu subjektivitu a majú jedno alebo dve pracoviská materských škôl. Do školského roku 2006/2007 existovali v Brezne 3 základné školy s materskými školami a jedna základná škola, všetky zriadené mestom. Na území celého okresu Brezno sa nenachádza žiadna cirkevná, ani súkromná základná škola (viď tab. č. 5.2.).

Tab. č. 5.2.: Základné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Brezno⁸⁹

adresa základnej školy	školský rok 2005/2006			školský rok 2006/2007			školský rok 2007/2008		
	počet	počet	priemerný	počet	počet	priemerný	počet	počet	priemerný

⁸⁵ § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁸⁶ Útvár školstva a sociálnych vecí, MsÚ Brezno

⁸⁷ Štatistický úrad Slovenskej republiky, 1993

⁸⁸ Pozn.: ZŠ s MŠ Karola Rapoša Pionierska 4 pôsobí pod týmto názvom od 2.9.2007. Dovtedy existovala ZŠ Karola Rapoša Školská 5 a ZŠ s MŠ Pionierska 4.

⁸⁹ Pozn.: ZŠ s MŠ Karola Rapoša Pionierska 4 pôsobí pod týmto názvom od 2.9.2007. Dovtedy existovala ZŠ Karola Rapoša Školská 5 a ZŠ s MŠ Pionierska 4.

	tried	žiakov	počet žiakov v triede	tried	žiakov	počet žiakov v triede	tried	žiakov	počet žiakov v triede
ZŠ s MŠ Pionierska 2	36	915	25,42	35	863	24,66	35	833	23,80
ZŠ s MŠ Karola Rapoša Pionierska 4	26	564	21,69	25	555	22,20	34	709	20,85
ZŠ s MŠ MPČE 35	24	511	21,29	18	425	23,61	16	371	23,19
ZŠ Karola Rapoša Školská 5	9	203	22,56	10	204	20,40	-	-	-
spolu	95	2 193	23,08	88	2 047	23,26	85	1 913	22,51

Zdroj: Mestský úrad Brezno

Na školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sa nachádza priemerne 28 tried, pričom dve školy sú väčšie s počtom tried 34, resp. 35 a jedna menšia so 16 triedami. Priemerne pripadá na jednu triedu 22,5 žiaka. Počet žiakov základných škôl má klesajúcu tendenciu. Kým v školskom roku 1993/1994 navštevovalo základné školy v Brezne 3 199 žiakov a pred desiatimi rokmi (školský rok 1997/1998) ich bolo 3 050, v školskom roku 2007/2008 navštevuje základné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Brezno už iba 1 913 žiakov, čo predstavuje pokles o 32,7% za 10 rokov. V najbližších piatich rokoch však možno očakávať, že sa počet detí, ktorí dovŕšia vek začiatku povinnej školskej dochádzky oproti ostatným rokom nebude znižovať, ale zachová sa zhruba na úrovni z predchádzajúcich 5 rokov (viď kapitola 2). Do roku 2010 neuvažuje mesto o ďalších racionalizačných opatreniach v sieti škôl a školských zariadení.

5.1.4. STREDNÉ ŠKOLY, VYSOKÉ ŠKOLY

V meste pôsobí 6 stredných škôl: 1 gymnázium, 3 stredné odborné školy, 1 stredné odborné učilište a 1 spojená škola. Zriaďovateľom 5 stredných škôl je Banskobystrický samosprávny kraj. V meste pôsobí 1 stredná súkromná škola: Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG. V prípade Hotelovej akadémie a Obchodnej akadémie ide o dve školy, ktoré vznikli rozdelením pôvodnej Hotelovej a obchodnej akadémie. Obe školy sídlia v tej istej budove a majú spoločnú riaditeľku.

Tab. č. 5.3.: Stredné školy na území mesta Brezno

škola	adresa	zriaďovateľ
Gymnázium J. Chalúpku	Štúrova 13	BBSK
Hotelová akadémia	Malinovského 1	BBSK
Obchodná akadémia	Malinovského 1	BBSK
Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG v Brezne	Školská 5	súkromná škola
Stredné odborné učilište (strojársky)	Mládežnícka 3	BBSK
Spojená škola (Stredná priemyselná škola, Stredná škola podnikania)	Laskomerského 3	BBSK

Zdroj: Ústav informácií a prognóz školstva, <http://www.bbsk.sk>

Z vysokých škôl má v Brezne detašované pracovisko Materiálovo-technologická fakulta Trnava Slovenskej technickej univerzity Bratislava. Na fakulte je možné študovať tieto študijné odbory: technológie strojárkej výroby, technologické zariadenia a systémy, materiálové inžinierstvo, inžinierstvo životného prostredia, zabezpečovacia technika, aplikovaná informatika a automatizácia v priemysle, inžinierstvo kvality produkcie a priemyselné inžinierstvo a manažment.

Vo vzťahu k strednému a vysokému školstvu nemá mestská samospráva zriaďovateľskú pôsobnosť.

5.1.5. UMELECKÉ ŠKOLSTVO, VOENŔASOVÉ AKTIVITY PRE DETI A MLÁDEŽ

V meste pôsobí Základná umelecká škola a Centrum voľného času, obe ako rozpočtové organizácie zriadené mestskou samosprávou. Na Základnej umeleckej škole na Krčulovej 21 existuje hudobný, výtvarný, literárno-dramatický a tanečný odbor. V školskom roku 2005/2006 navštevovalo školu 426 žiakov v štyroch odboroch: v hudobnom 266, vo výtvarnom 128, v literárno-dramatickom 18 a v tanečnom 14.⁹⁰ V školskom roku 2006/2007 navštevovalo školu 440 žiakov: v hudobnom 275 žiakov, vo výtvarnom 125 žiakov, v literárno-dramatickom 22 žiakov a v tanečnom 18 žiakov. V školskom roku 2006/2007 pracovalo v ZUŠ 18 interných a 2 externí učitelia a 2 ďalší zamestnanci.⁹¹

Centrum voľného času na Školskej 7 sa zameriava na nasledovné aktivity: záujmové krúžky a kluby pre deti a mládež, športové aktivity pre dospelých, letné tábory, organizovanie okresných kôl súťaží a olympiád pre deti ZŠ, spolupráca s organizáciami a klubmi mesta, záujmové krúžky a kluby pre deti a mládež.

Tab. č. 5.4.: ZUŠ a CVČ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta

adresa zariadenia	školský rok 2005/2006			školský rok 2006/2007			školský rok 2007/2008		
	počet odborov (ZUŠ) / záujmových útvarov (CVČ)	počet žiakov	počet učiteľov (ZUŠ) / interných pedagogických zamestnancov (CVČ)	počet odborov (ZUŠ) / záujmových útvarov (CVČ)	počet žiakov	počet učiteľov (ZUŠ) / interných pedagogických zamestnancov (CVČ)	počet odborov (ZUŠ) / záujmových útvarov (CVČ)	počet žiakov	počet učiteľov (ZUŠ) / interných pedagogických zamestnancov (CVČ)
ZUŠ Krčulova 21	4	426	20	4	440	20	4	465	22

⁹⁰ Správa o výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2005/06

⁹¹ <http://www.zusbrezno.sk/info.htm>

CVČ Školská 7	51	651	5	56	600	5	50	620	5
---------------	----	-----	---	----	-----	---	----	-----	---

Zdroj: Mestský úrad Brezno

5.1.6. VPLYV SAMOSPRÁVY NA ŠKOLSTVO V MESTE

Pôsobnosť mesta v oblasti školstva zabezpečuje v rámci mestského úradu oddelenie školstva s 3 zamestnancami, ktoré je súčasťou odboru školstva a sociálnych vecí. Mestské zastupiteľstvo má zriadenú komisiu pre školstvo. Mesto má spracovanú a schválenú *Koncepciu rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Brezno na roky 2008 – 2013*.

Spomedzi všeobecne záväzných nariadení sa oblasti školstva týka VZN č. 2/2007, ktorým sa určujú obvody pre jednotlivé základné školy na území mesta Brezno. Mesto je rozdelené na tri školské obvody zodpovedajúce trom existujúcim základným školám (Školský obvod č. 1: Základná škola s materskou školou Karola Rapoša, Pionierska 4, Školský obvod č. 2: Základná škola s materskou školou Pionierska 2, Školský obvod č. 3: Základná škola s materskou školou MPČL 35). Žiak podľa VZN plní povinnú školskú dochádzku v základnej škole v školskom obvode, v ktorom má trvalé bydlisko, so súhlasom riaditeľa školy, do ktorej sa hlási však môže plniť povinnú školskú dochádzku aj v inej škole. Mesto Brezno tvorí spoločný školský obvod základných škôl s obcami Mýto pod Ďumbierom, Bystrá a Horná Lehota, časť Tále na zabezpečenie plnenia povinnej školskej dochádzky žiakov II. stupňa základnej školy a obec Jarabá na zabezpečenie plnenia povinnej školskej dochádzky žiakov I. a II. stupňa základnej školy. Rodič alebo zákonný zástupca detí z týchto obcí si na území mesta Brezno môže zvoliť základnú školu podľa vlastného výberu.

Vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry sú definované ako všeobecne prospešné služby, ktoré mesto Brezno podporuje prostredníctvom dotácií na základe Všeobecne záväzného nariadenia mesta Brezno č. 105/2004 o poskytovaní dotácií, návratných finančných výpomocí a členských príspevkov. V mestskom rozpočte na rok 2007 bolo na podporu vzdelávania, výchovy a rozvoja telesnej kultúry vyčlenených 150 tis. Sk.

5.2. KULTÚRNE INŠTITÚCIE A KULTÚRNE PAMIATKY

Zákon o obecnom zriadení zveruje obciam do kompetencie výstavbu, údržbu a správu kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce⁹² a utváranie podmienok na kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport.⁹³ Osobitné predpisy vymedzujú úlohy miestnej samosprávy pri zabezpečovaní ochrany kultúrnych pamiatok.

Mesto Brezno realizuje kultúrne aktivity a vytvára priestor pre ich realizáciu predovšetkým prostredníctvom ním zriadenej inštitúcie Mestského kultúrneho strediska (MsKS). Z kultúrnych inštitúcií zriadených Banskobystrickým samosprávnym krajom sa na území mesta Brezno nachádza Horehronské múzeum. V meste pôsobí aj viacero ďalších kultúrnych inštitúcií a organizácií. Brezno nemá stálu divadelnú scénu, ani stálu galériu, pôsobí tu však divadelný súbor a existujú výstavné priestory v rámci múzea. Na území mesta sa nachádza viacero kultúrnych pamiatok.

5.2.1. MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO A SÚBORY ZÁUJMOVEJ UMELECKEJ ČINNOSTI

Mestské kultúrne stredisko na Švermovej 7 je organizáciou zriadenou mestskou samosprávou a financovanou z jej rozpočtu. Je organizátorom celomestských kultúrno-spoločenských podujatí, koordinuje aktivity v oblasti záujmovej umeleckej činnosti (folklór, divadlo), zabezpečuje prevádzku domu kultúry s kinom a mestskej knižnice, je vydavateľom regionálnych novín Horehronie (v roku 2007 s týždenným nákladom 4 700 kusov), prevádzkuje mestský rozhlas a jeho súčasťou je aj Turisticko-informačná kancelária (viď kapitola 8). V Mestskom dome kultúry sa v roku 2007 uskutočnilo 9 predstavení so vstupným a 42 predstavení bez vstupného. Mestská knižnica na Rázusovej 2 má jednu pobočku (Mazorníkovo) a je v nej vyše 61 tisíc knižných titulov. V roku 2007. bolo evidovaných 2 096 čitateľov a 120 741 výpožičiek a v knižnici sa uskutočnilo 66 kolektívnych podujatí. Kino Mostár na Švermovej 7 má kapacitu 402 miest, v roku 2007 sa v ňom zrealizovalo 119 predstavení. Okrem premietania filmov sa vo viacúčelovej sále kina Mostár uskutočňujú aj divadelné predstavenia, koncerty, vystúpenia profesionálnych i amatérskych súborov. Činnosť mestského kultúrneho strediska v Brezne zabezpečuje 20 kmeňových pracovníkov a 11 pracovníkov na dohodu o pracovnej činnosti, pričom pri kmeňových pracovníkoch sú viaceré funkcie kumulované. Technický stav budov domu kultúry a knižnice je nevyhovujúci, vybavenie interiérov je nedostatočné. V prípade knižnice je problémom nedostatok priestorov pre uskladnenie knižného fondu a nedostatočný priestor pre organizovanie kolektívnych podujatí. Značné rezervy existujú pri spolupráci Mestského kultúrneho strediska so školami v meste.⁹⁴

Zo súborov záujmovej umeleckej činnosti v Brezne pôsobia napr. Spevácky zbor mesta Brezno, Chránový zbor apoštola Pavla Brezno, Chránový miešaný spevácky zbor pri rímsko-katolíckom farskom úrade Brezno, Folklórny súbor Mostár, Detský folklórny súbor Šťastné detstvo, Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezno, Country skupina Vodopád, Country skupina Husenicaband, Dychová hudba Mostárenka Brezno, Dychový orchester mesta Brezno, Skupina historického šermu Berezun, Tanečno-športový krúžok AJKA.

⁹² § 4 ods. 3 písm. f) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

⁹³ § 4 ods. 3 písm. h) cit. zákona

⁹⁴ Koncepcia rozvoja kultúry mesta Brezno do roku 2013

5.2.2. INÉ KULTÚRNE INŠTITÚCIE A ORGANIZÁCIE

Horehronské múzeum na námestí gen. M. R. Štefánika 55/47 je organizáciou zriadenou a financovanou Banskobystrickým samosprávnym krajom. Múzeum má národopisnú expozíciu „Život a kultúra ľudu na Horehroní“ (nám. gen. M. R. Štefánika 55/47) a historickú expozíciu „Brezno v premenách času“ (nám. gen. M. R. Štefánika 13). Národopisná expozícia je zameraná na oblasti tradičnej hmotnej kultúry Horehronia ako ľudový odev, pastierstvo, poľnohospodárstvo, drevorubačstvo a výrobu z dreva, tradičnú výrobu textilu, kožených odevných súčiastok a ľudovú architektúru. Historická expozícia je zameraná na politický, hospodársky a spoločenský vývoj Brezna od jeho začiatkov do roku 1918. V múzeu sa okrem toho uskutočňujú aj rôzne krátkodobé výstavy. Pod názvom Galéria výtvarníkov Horehronia sa tu konajú prezentácie výstavy diel neprofesionálnych umelcov z regiónu. Múzeum má aj vlastnú knižnicu s viac ako 9 200 knižničnými titulmi zameranými na spoločensko-vednú literatúru a beletriu z tvorby regionálnych autorov.

Z mimovládnych organizácií pôsobiacich v Brezne vyvíjajú aktivity v oblasti kultúry napr. občianske združenie NAIRAM – klub Bombura, UNSESCO klub Brezno alebo miestny odbor Matice slovenskej.

5.2.3. KULTÚRNE PAMIATKY

Na území mesta Brezno sa nachádza pamiatková zóna a viacero kultúrnych pamiatok⁹⁵. K najvýznamnejším patria: Rímskokatolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie, Evanjelický a. v. kostol, Kláštor piaristov s kaplnkou, Kaplnka Sv. kríža, Na bráničke, Židovská synagóga, Mariánsky stĺp, Mestská radnica, Mestská veža, Mestské opevnenie, Evanjelická a. v. fara a cirkevný dom, Rímskokatolícka fara, Bývalá mestská sporiteľňa, Hostinec "Plzenský dvor", Budova meštianskej školy (dnešné gymnázium), Budova okresného úradu (dnešný okresný súd) a meštianske domy (nám. M. R. Štefánika č. 2, č. 13, č. 14, č. 18, č. 20, č. 47, č. 48, č. 49, č. 50, Chalupkova ulica č. 6, Hotel Ďumbier (bývalý hostinec), Rázusova ulica č. 7, č. 20)

5.2.4. VPLYV SAMOSPRÁVY NA KULTÚRU V MESTE

Kultúrne aktivity mestskej samosprávy sa realizujú predovšetkým prostredníctvom ňou zriadenej organizácie Mestského kultúrneho strediska Brezno (MKS Brezno), ktoré sa na kultúrnom živote mesta podieľa významným spôsobom. Mestské zastupiteľstvo mesta Brezno má zriadenú komisiu pre kultúru, ktorá pôsobí aj ako stály poradný orgán Mestského kultúrneho strediska. Komisia nemá samostatné rozhodovacie kompetencie, ale vypracováva odporúčacie stanoviská, iniciatívne návrhy a plní kontrolnú funkciu. Mesto má spracovanú a schválenú *Koncepciu rozvoja kultúry mesta Brezno do roku 2013*. V mestskom rozpočte na rok 2007 je na kultúru vyčlenených celkovo 7 510 tis. Sk, čo predstavuje 2,9% z celkového rozpočtu. Dominantnú zložku z týchto prostriedkov tvoria práve výdavky na Mestské kultúrne stredisko Brezno vo výške 6 800 tis. Sk. Z uvedeného vyplýva, že viac ako 90% prostriedkov, ktoré mesto Brezno vynakladá na podporu kultúry, smeruje do jeho vlastnej príspevkovej organizácie. V rámci prostriedkov pre MKS Brezno ide predovšetkým o príspevok na knižnicu (2 400 tis. Sk), na ostatné kultúrne aktivity vrátane kultúrnych domov (2 760 tis. Sk), na vysielacie a vydavateľské služby 540 tis. Sk a na cestovný ruch (1 100 tis. Sk). Bez zarátania príspevku na cestovný ruch predstavujú výdavky na kultúru 2,5% z mestského rozpočtu na rok 2007. Zdroje na finančné pokrytie významnejších kultúrnych podujatí sa získavajú aj formou grantov z Ministerstva kultúry SR, Banskobystrického samosprávneho kraja a sponzorských príspevkov.

5.3. ŠPORT

Do kompetencie obcí patrí podľa zákona o obecnom zriadení aj výstavba, údržba a správa športových zariadení a utváranie podmienok pre telesnú kultúru a šport.

5.3.1. INFRAŠTRUKTÚRA ŠPORTU V MESTE

Mesto má zriadenú príspevkovú organizáciu Mestský športový klub Brezno (MŠK Brezno), ktorej úlohou je najmä vytvárať podmienky na realizáciu organizovanej i neorganizovanej individuálnej a skupinovej činnosti súvisiacej s telesnou výchovou, športovou, turistickou a pohybovo – rekreačnou aktivitou občanov a podporovať vznik a činnosť športových oddielov a klubov, občianskych združení so zameraním na športovú činnosť občanov, detí a mládeže, ako aj telesne postihnutých občanov, organizovať športové súťaže pre občanov a mládež v oblasti komunálneho športu a vytvárať čo najlepšie podmienky pre športovcov a športové kluby a oddiely. V MŠK Brezno pracuje 23 zamestnancov.

MŠK Brezno zabezpečuje prevádzku, údržbu a opravu nasledovných športových objektov a zariadení, ktoré má v správe

- Zimný štadión L. Horského - ľadová plocha, ŠLN č. 34,
- Sauna, ŠLN č. 34,
- Ubytovňa, ŠLN 34,
- Mestský futbalový štadión, Atletická dráha, ul. Fr. Kráľa č. 1,
- Tréningovo rekreačný okruh - MFŠ, ul. Fr. Kráľa č. 1,
- Futbalové ihrisko, Brezenská ul. č. 26,

⁹⁵ Pamiatkový úrad SR eviduje v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok na území mesta Brezno 49 objektov (<http://www.pamiatky.sk>).

- Volejbalové ihrisko a areál minigolfu, Nábrežie dukelských hrdinov č. 8,
- Plaváreň, Mládežnícka ul. č. 4, Mazorníkovo,
- Tenisové kurty, Mládežnícka ul.č. 4, Mazorníkovo.

MŠK Brezno združuje 9 športových klubov:

- Hokejový klub MŠK Brezno,
- Volejbalový klub MŠK Brezno,
- Karate klub Milana Piliara MŠK Brezno,
- Športovo-strelecký klub MŠK Brezno,
- Klub slovenských turistov Brezno,
- Slovenský cykloklub Ďumbier,
- Atletický klub Mostáreň MŠK Brezno,
- Stolnotenisový oddiel MŠK Brezno,
- Klub biatlonu ŠŠSM - MŠK Brezno.

Všetky športové kluby združené v MŠK sú samostatné právne subjekty so štatútom občianskeho združenia. V oblasti vrcholového športu pôsobia hokejový, volejbalový, atletický, biatlonový a strelecký klub a klub karate. Kluby združené v MŠK majú spolu 685 členov.

Okrem nich v meste pôsobí Futbalový klub a Plavecký klub ŠK Flipper. V meste a jeho okolí existujú podmienky pre realizáciu ďalších športových aktivít – minigolf (minigolfové ihrisko), lyžovanie (lyžiarske vleky), squash, tenis (tenisové kurty), cyklistika a turistika (cyklistické a turistické trasy v okolí mesta), aerobik a kickbox (FIT STUDIO SHARK). Na území mesta sa nachádza 10 telocviční, z toho 8 školských⁹⁶.

Šport na základných a stredných školách je orientovaný predovšetkým na súťaže usporiadané Slovenskou asociáciou športu na školách. Na Základnej škole s materskou školou Karola Rapoša Pionierska 4 pôsobia špecializované futbalové triedy, na Základnej škole s materskou školou Pionierska 2 zasa špecializované atletické triedy. Okrem 8 telocviční sa v areáloch základných a stredných škôl na území mesta nachádzajú 2 posilovne, 3 futbalové, 3 basketbalové, 6 volejbalových, 1 tenisové a 2 viacúčelové otvorené ihriská, 3 atletické dráhy a 3 gymnastické telocvične.⁹⁷

5.3.2. VPLYV SAMOSPRÁVY NA ŠPORT V MESTE

Mesto Brezno podporuje športové aktivity v meste predovšetkým prostredníctvom ním zriadenej príspevkovej organizácie Mestský športový klub Brezno. Mestské zastupiteľstvo má zriadenú komisiu pre šport. Mesto má spracovanú a schválenú *Koncepciu rozvoja športu mesta Brezno na obdobie 2008 - 2013*. Výdavky mesta na rekreačné a športové služby predstavujú v mestskom rozpočte na rok 2007 čiastku 14 450 tis. Sk, čo zodpovedá 5,6% z rozpočtu mesta na tento rok. Z toho príspevok pre MŠK Brezno predstavuje 13 500 tis. Sk, čiže 93% z výdavkov mesta na šport. Zvyšok tvoria dotácie na činnosť športových klubov vo výške 950 tis. Sk, poskytnuté mestom na základe VZN č. 105/2004 o poskytovaní dotácií, návratných finančných výpomocí a členských príspevkov. Rozvoj telesnej kultúry je nariadením uvádzaný ako jedna z všeobecne prospešných služieb (spoločne s vzdelaním a výchovou). Poskytovanie dotácií a návratných finančných príspevkov športovým klubom je v nariadení explicitne uvádzané.

VZN č. 105/2004 vymedzuje účely poskytnutia dotácií z mestského rozpočtu právnickým a fyzickým osobám, spôsob a podmienky ich poskytovania, ako aj ich zúčtovanie a kontrolu účelnosti ich použitia. Podľa čl. 3 ods. 5 nariadenia „o poskytnutí dotácie alebo návratnej finančnej výpomoci po predchádzajúcom prerokovaní v komisii finančnej rozhoduje

- a) primátor mesta do výšky 300 000 Sk,
- b) mestské zastupiteľstvo nad 300 000 Sk.“

Podľa čl. 3 ods. 6 „žiadosti o poskytnutie dotácie alebo návratnej finančnej výpomoci predkladá na schválenie vedúci ekonomického oddelenia mestského úradu“. Nariadenie však nedefinuje termíny, v ktorých môžu žiadatelia svoje žiadosti o dotácie predkladať, ani lehoty, v ktorých sú príslušné orgány povinné o žiadostiach rozhodnúť.

5.4. BÝVANIE

5.4.1. STAV BYTOVÉHO FONDU V MESTE

V roku 2005 bolo v Brezne podľa údajov Štatistického úradu SR evidovaných celkovo 7 952 bytov⁹⁸. Z hľadiska vlastníctva predstavujú dve tretiny byty v súkromnom vlastníctve, 30% družstevné byty a cca. 4% tvoria obecné byty. Až 60% všetkých bytov je užívaných priamo ich vlastníkom, zvyšok nájomcom (nájomné bývanie).

Podľa údajov z doteraz posledného uskutočneného sčítania obyvateľov, domov a bytov (2001) bolo v Brezne 2 160 domov. Z nich 1 831 bolo trvale obývaných a v rámci nich 1 418 rodinných domov, zvyšok tvorili bytové domy. Bytov sa na území mesta nachádzalo 7 851, trvale obývaných bolo 7 377, z toho 1 583 v rodinných domoch. Neobývaných bolo 325 domov a 451 bytov. V roku 2001 pripadalo v Brezne na 1 000 obyvateľov 322 trvale obývaných bytov, čo bolo nad celoštátnym

⁹⁶ Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2005

⁹⁷ Koncepcia rozvoja športu mesta Brezno na obdobie 2008 - 2013

⁹⁸ Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2005

priemerom (309 trvale obývaných bytov na 1 000 obyvateľov). Približne 90% celkovej bytovej výstavby bolo zrealizovaných po roku 1945.

Z hľadiska vybavenosti bytov je cca 97% bytov vybavených vlastným vodovodom, splachovacím záchodom, kúpeľňou alebo sprchovacím kútom, 88% je pripojených na kanalizačnú sieť, 9% má kanalizáciu s vlastným septikom (žumpou). Na plyn zo siete je napojených 86% bytov. Najväčšia časť bytov (71%) je vykurovaná prostredníctvom diaľkového ústredného kúrenia, lokálne ústredné kúrenie využíva 19% bytov (v rámci toho na plyn 13% a na pevné palivo 4%).⁹⁹

Za problém z hľadiska budúcej individuálnej výstavby možno považovať majetkovú roztrieštenosť územia, ktorá prakticky znemožňuje vysporiadanie väčšieho územia tak, aby mohla byť riešená jeho príprava (komunikačná kostra a technická infraštruktúra) pre individuálnu bytovú výstavbu.

5.4.2. VPLYV SAMOSPRÁVY NA BÝVANIE V MESTE

Mesto eviduje približne 850 žiadateľov o pridelenie obecného bytu. V roku 2006 pribudlo 11 žiadateľov a za prvých 8 mesiacov roku 2007 ďalších 13. Vzhľadom na predaj väčšiny bytového fondu dovtedajším nájomcom do súkromného vlastníctva na základe zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, záujem obyvateľov o obecné byty vysoko prevyšuje možnosti mestskej samosprávy uspokojiť ho prostredníctvom predeľovania bytov do nájmu. V roku 2006 bolo pridelených záujemcom 24 bytov (z toho 18 v Osade Hlavina), za prvých 8 mesiacov roku 2007 bol pridelený iba 1 byt.

Správu bytov v rámci mestského úradu (MsZ) Brezno vykonáva odbor ekonomický, oddelenie právne a majetkové. Zabezpečuje prenájmy pozemkov, bytových a nebytových priestorov (eviduje žiadosti na nájom, pripravuje podklady k nájmu pre rokovanie MsZ, vypracováva nájomné zmluvy, vyúčtováva platby spojené s nájmom, zabezpečuje údržbu prenájomných, prípadne voľných bytových priestorov, ktoré má v správe, zabezpečuje všetky činnosti týkajúce sa vlastníka nehnuteľností vyplývajúce z platných všeobecne záväzných právnych predpisov (napr. revízie). Zabezpečuje kúpu a predaj pozemkov, bytových a nebytových priestorov (eviduje žiadosti na predaj, zabezpečuje geometrické plány, znalecké posudky, pripravuje podklady ku kúpe a predaju pre rokovanie MsZ, vypracováva kúpne zmluvy a návrhy na vklad do katastra nehnuteľností, zabezpečuje prevod vlastníckych práv).

Výdavky spojené s bývaním a občianskou vybavenosťou predstavujú v rámci rozpočtu mesta Brezno významný podiel. Celkovo ide v rozpočte na rok 2007 až o 34 673 tis. Sk, čiže 13,5% z celého rozpočtu. Tieto výdavky pozostávajú najmä z prostriedkov na výstavbu bytov a aktivačné práce vo výške 18 790 tis. Sk (z toho kapitálové výdavky 14 853 tis. Sk, čo predstavuje 64% z kapitálového rozpočtu mesta) a z prostriedkov na bývanie a občiansku vybavenosť (správa bytov a nebytových priestorov) vo výške 15 364 tis. Sk. Zvyšok vo výške 339 tis. Sk tvoria prostriedky ŠFRB určené na rozvoj bývania.

Bytovej problematike sa priamo týkajú dve všeobecne záväzné nariadenia mesta Brezno. VZN č. 25/2001 o prevode vlastníctva bytov a nebytových priestorov upravuje spôsob a podmienky nadobudnutia obecných bytov do súkromného vlastníctva v súlade so zákonom č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Byty sa podľa nariadenia predávajú nájomcom a uvoľnené byty, na ktorých je dlžoba na nájomnom a za služby spojené s užívaním bytu, možno ponúknuť na predaj aj ďalším potenciálnym záujemcom za podmienky, že žiadatelia o nájom nemajú záujem o nájom, ktorý je v prípade takéhoto bytu podmienený uhradením dlžoby a polovice poplatkov z omeškania. Finančné prostriedky získané z predaja bytov sa poukazujú na mestský fond rozvoja bývania, o ktorého použití rozhoduje mestské zastupiteľstvo. Ak sa byt predáva dovtedajšiemu nájomcovi, cena sa určuje podľa zákona č. 182/1993. Ak sa byt prevádza do vlastníctva inej osobe ako nájomcovi, cena sa má určiť podľa vyhlášky č. 465/1991 Zb. o cenách stavieb, pozemkov, trvalých porastov, úhradách za zriadenie práva osobného užívania pozemkov a náhradách za dočasné užívanie pozemkov,¹⁰⁰ resp. dohodou, čiže takéto byty možno predávať aj za trhové ceny. VZN stanovuje v prípade voľných bytov transparentný a súťažný spôsob výberu kupujúceho. Ponuka sa zverejní na úradnej tabuli a v týždenníku Horehronie, záujemcovia o kúpu bytu zasielajú svoje cenové ponuky v zalepených obálkach v lehote 1 mesiaca od zverejnenia výzvy. Obálky sa otvárajú na vopred stanovenom mieste a vo vopred stanovenom čase výberovou komisiou, ktorú tvorí primátor, členovia komisie MsZ a zástupca správcu bytov. VZN určuje, že vybrať má byť ponuka s najvyššou kúpnu cenou.

VZN č. 93/2003 o hospodárení s bytmi a uzatváraní nájomných zmlúv v úvodných ustanoveniach definuje ako svoj účel „vzhľadom na značný nepomer medzi ponukou a dopytom na nájomnom trhu s bytmi, stanoviť pokiaľ možno čo najjednoduchšie pravidlá“ pri hospodárení s bytmi a uzatváraní nájomných zmlúv. Zmluvu o nájme bytu možno uzavrieť len s uchádzačom o byt podľa poradia určeného mestom na základe pravidiel ustanovených uvedeným nariadením. Poradovník zostavuje príslušná komisia mestského zastupiteľstva na základe žiadosti uchádzača o byt, pričom prihliada najmä na sociálne pomery uchádzača, naliehavosť riešenia bytovej otázky, potrebu uspokojovania bytových potrieb uchádzačov, ktorých činnosť, či výkon služby sú nevyhnutné pre riadny chod mesta, potrebu uspokojiť potreby tých uchádzačov, ktorí sa zaviazajú viesť do stavu spôsobilého na bývanie, schopnosť uchádzača plniť si povinnosti nájomcu a platiť nájomne. V prípade rovnosti kritérií rozhoduje dátum doručenia úplnej žiadosti uchádzača. Stanovenie pravidiel pre výber záujemcov o nájom obecného bytu je prejavom snahy o korektný a transparentný postup mestskej samosprávy v oblasti nakladania s bytmi. Určitým nedostatkom nariadenia je, že stanovené kritériá pre výber uchádzača sú pomerne všeobecné, nariadenie ich nekonkretizuje, neurčuje ich váhu, a preto je ponechaný pomerne široký priestor pre ich interpretáciu zo strany príslušnej komisie. Podľa nariadenia je poradie uchádzačov k nahliadnutiu uchádzačom, čo je tiež prejavom snahy o otvorenosť samosprávy voči kontrole jej činnosti zo strany verejnosti, no na druhej strane by poradie uchádzačov mohlo

⁹⁹ Sčítanie obyvateľov, bytov a domov 2001. Štatistický úrad Slovenskej republiky

¹⁰⁰ Vyhláška bola k 1.5.2004 zrušená zákonom č. 520/2003 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 491/2001 Z. z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami

byť mestom aj z vlastnej iniciatívy zverejňované. Ako problematické môže pôsobiť ustanovenie čl. 2 ods. 3, podľa ktorého primátor nie je povinný rešpektovať odporúčanie bytovej komisie v prípade tzv. prednostného riešenia uchádzača o byt. Tento spôsob výberu uchádzačov je nariadením definovaný ako doplnkový, predpokladá sa jeho využitie maximálne v 5 prípadoch ročne, pri nízkom počte novo uzatváraných nájomných zmlúv sa však váha tohto spôsobu výberu bez posúdenia príslušnou komisiou môže zvýšiť.

5.5. ZHRNUTIE

Mestská samospráva v Brezne naplňa svoje zákonom stanovené kompetencie v oblasti školstva, kultúry, športu a bývania prostredníctvom viacerých, ňou zriadených inštitúcií pôsobiacich v týchto oblastiach, prostredníctvom ich finančnej podpory z mestského rozpočtu, ako aj finančnej podpory aktivít ďalších organizácií, vyvíjajúcich činnosť najmä v oblastiach športu a kultúry. V oblasti materského a základného školstva sú inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta jedinými (s jednou výnimkou – špeciálna základná škola), ktoré vykonávajú pôsobnosť v danej oblasti. Občianska infraštruktúra v oblasti kultúry a športu sa neobmedzuje len na pôsobnosť mestskej samosprávy, je tvorená širším spektrom inštitúcií a organizácií a zahŕňa pomerne široké spektrum činností. Aj v týchto dvoch oblastiach je však pôsobenie organizácií zriadených mestskou samosprávou (Mestské kultúrne stredisko Brezno a Mestský športový klub Brezno) ťažiskovým. V oblasti bývania je pozícia samosprávy oveľa slabšia, pretože väčšina bytového fondu je v súkromných rukách a obecných bytov je už pomerne málo. Napriek tomu mesto aj na oblasť bývania vynakladá relevantné finančné prostriedky zo svojho rozpočtu.

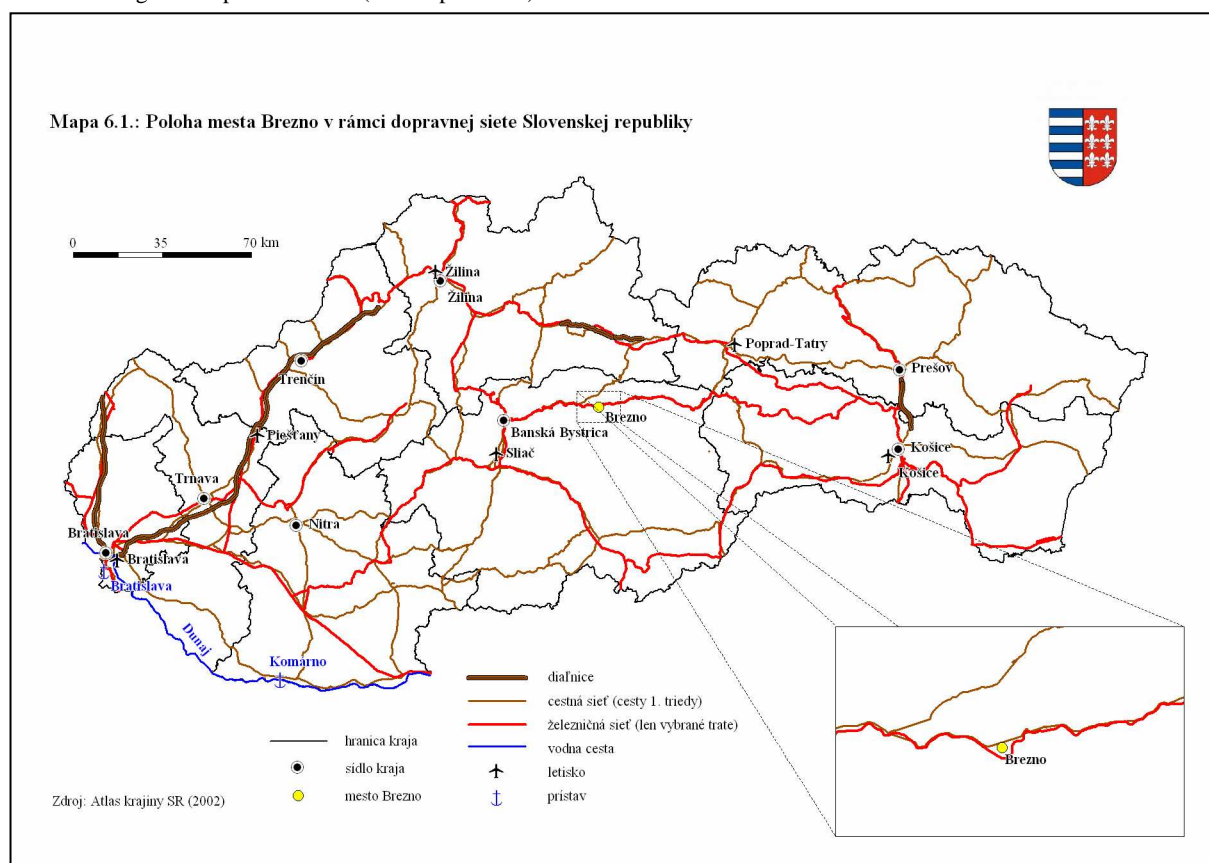
5.6. ZDROJE

1. Koncepcia rozvoja kultúry mesta Brezno do roku 2013, Mestské zastupiteľstvo mesta Brezno 19.2.2008
2. Koncepcia rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Brezno na roky 2008 - 2013, Mestské zastupiteľstvo mesta Brezno 19.2.2008
3. Koncepcia rozvoja športu mesta Brezno na obdobie 2008 – 2013, Mestské zastupiteľstvo mesta Brezno 19.2.2008
4. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Brezno na roky 2004-2006, Útvar rozvoja mesta, Mestský úrad Brezno, 2004.
5. Správa o výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2005/06, Základná umelecká škola, Brezno.
6. Rozpočet Mesta Brezno na roky 2007-2009. Schválené uznesením Mestského zastupiteľstva Mesta Brezno č. 240/2006 z 16.11.2006.
7. Štatistický úrad SR (1993): Databáza MIŠ/MOŠ. Štatistický úrad SR, Bratislava, <http://www.statistics.sk>
8. Štatistický úrad SR (1996): Databáza MIŠ/MOŠ. Štatistický úrad SR, Bratislava, <http://www.statistics.sk>
9. Štatistický úrad SR (2004): Databáza MIŠ/MOŠ. Štatistický úrad SR, Bratislava, <http://www.statistics.sk>
10. Štatistický úrad SR (2005): Databáza MIŠ/MOŠ. Štatistický úrad SR, Bratislava, <http://www.statistics.sk>
11. Ústav informácií a prognóz školstva (2007): Register škôl a školských zariadení v Slovenskej republike. Ústav informácií a prognóz školstva, Bratislava, <http://www.uips.sk/rs/index.html>
12. Zákon č. 396/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
13. Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky v znení neskorších predpisov
14. Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
15. <http://www.bbsk.sk>
16. <http://www.brezno.sk>
17. <http://www.pamiatky.sk>
18. <http://www.zusbrezno.sk>

6. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

6.1. RÁMCOVÉ VÝCHODISKÁ

Dopravná poloha mesta Brezno je ovplyvnená pozíciou mesta v priestore Horehronského podolia, s bariérou Nízkych Tatier na severe a Veporských vrchov na juhu. Tieto pohoria predstavujú dopravné bariéry, ktoré spôsobujú, že dominantným dopravným smerom v priestore mesta Brezno je smer západ-východ, ktorý je podporený priebehom cestnej a železničnej siete. Komunikácia v smere na sever a na juh je možná len prostredníctvom cestnej siete, ktorá však v týchto smeroch prekonáva značné výškové rozdiely. Prírodné pomery a historický vývoj regiónu spôsobili, že Brezno leží mimo ťažiskových vnútroštátnych dopravných trás západových smeru a mimo paneurópskych multimodálnych dopravných koridorov. Ťažiť však môže z polohy na vnútroštátnom dopravnom koridore západových smeru v trase Banská Bystrica – Brezno – Telgárt – Poprad/Rožňava (viď mapa č. 6.1.).

Z hľadiska polohy Brezno v dopravnej sieti Slovenskej republiky je pre mesto významnejšia cestná sieť. Breznom prechádza cesta I/66 Banská Bystrica – Brezno – Telgárt, na ktorú sa v priestore Horehronia pripája niekoľko ciest I. a II. triedy, zabezpečujúcich prepojenie mesta a regiónu cez horské masívy na celoštátne významné koridory v smere západ-východ.

Nadradená cestná sieť reprezentovaná trasami budovanej diaľničnej siete a siete rýchlostných ciest (podľa Nového projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest SR, 2001 i jeho aktualizácie 2003) mesto Brezno obchádza. Vzdialenosť mesta k najbližšiemu úseku diaľnice D1 je 46 km (cez sedlo Čertovica), vzdialenosť k rýchlostnej ceste R1 je 42 km.

Brezno leží mimo magISTRálnych železničných trás medzinárodného a celoštátneho významu, mestom však prechádza železničná trať III. kategórie v trase Zvolen – Banská Bystrica – Brezno – Červená Skala – Margecany.

Vzdialenosť mesta Brezno od najbližšieho letiska s pravidelnou osobnou leteckou dopravou v Poprade je 80 km (cestná vzdialenosť). Vzdialenosť medzinárodného letiska Bratislava (po cestnej sieti) je 240 km. Vodné cesty sa v blízkosti mesta nenachádzajú. Najbližší verejný prístav vnútrozemskej vodnej dopravy v Štúrove je vzdialený 190 km po železnici a 188 km po cestnej sieti. Vzdialenosti krajských miest od Brezno znázorňuje tab. č. 6.1.

Brezno predstavuje regionálne významnú cestnú dopravnú križovatku, na jeho území a v jeho zázemí sa zbieha cestná doprava prichádzajúca do priestoru Horehronského podolia v smere od severu (t. j. od Liptovského Hrádku) a od juhu (t. j. od Detvy a Rimavskej Soboty) a premiešava sa s cestnou dopravou prichádzajúcou od západu (t. j. od Zvolena a Banskej Bystrice) a od východu (t. j. od Popradu a Rožňavy). Vďaka týmto okolnostiam je priestor Brezno vystavený pomerne objemnej cestnej tranzitnej doprave, čo kladie mimoriadne nároky na riešenie cestnej siete na území mesta a v jeho zázemí (s predpokladaným nárastom intenzity cestnej dopravy sa tieto nároky budú zvyšovať).

Tab. č. 6.1.: Vzdialenosti z Brezna do vybraných sídiel

mesto	vzdialenosť od Brezna	
	cestná (km)	železničná (km)
Bratislava	245	273
Trenčín	181	219
Nitra	160	191
Banská Bystrica	42	43
Žilina	132	139
Trnava	206	229
Prešov	157	172
Košice	160	171

Dominantným tranzitným smerom v priestore mesta je smer západ-východ, s tým, že Brezno dopravne tradične spáduje na západ k dopravnému uzlu Banská Bystrica – Zvolen, ktorý umožňuje nástup na celoštátne a medzinárodné dopravné trasy, a to tak v cestnej, ako aj železničnej doprave. Vo všetkých existujúcich dopravných smeroch však zatiaľ absentuje výkonné dopravné spojenie, ktoré by podporilo zosilnenie dopravných väzieb s inými sídelno-hospodárskymi jadrami. Citeľná je najmä absencia výkonnej komunikácie spájajúcej Brezno s Banskou Bystricou a Zvolenom.

Zdroj: <http://www.viamichelin.com>, prepočty autori

6.2. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

6.2.1. CESTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Mestom prechádza cesta I/66 v smere Banská Bystrica – Brezno – Telgárt predstavujúca prepojenie v smere západ – východ, ktorá sa pri Telgárte napája na cestu I/67 Poprad – Rožňava, umožňujúcu dopravné prepojenie na severný dopravný koridor a diaľnicu D1 v Poprade a južný dopravný koridor a trasu budúcej rýchlostnej cesty R2 v Rožňave. Pre Brezno a jeho okolie má dôležitú úlohu tiež cesta I/72, ktorá sa na cestu I/66 pripája západne od mesta. Cesta I/72 prepája Brezno a jeho okolie so severným koridorom a diaľnicou D1 cez masív Nízkych Tatier a má význam hlavne z hľadiska cestovného ruchu.

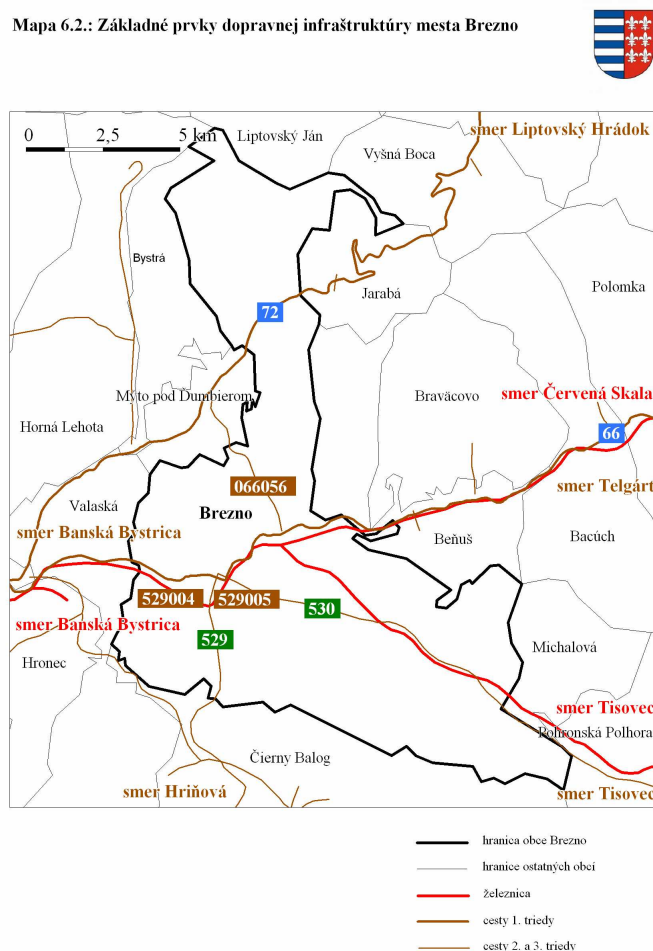
Okrem ciest prvej triedy zaúsťujú do mesta dve cesty II. triedy. Cesta II/529 v smere Hriňová – Lom nad Rimavicou – Brezno zabezpečuje spojenie s južným ťahom Zvolen – Lučenec (cesta I/50). Cesta II/530 vytvára dopravné prepojenie s mestom Tisovec, s napojením na centrá Revúca a Rožňava, a južný ťah (cestu I/50) v Rimavskej Sobotě. Zároveň obe spomenuté cesty II. triedy zabezpečujú spojenie Brezna s južnou a juhovýchodnou časťou jeho spádového regiónu (viď mapa č. 6.2.).

V severovýchodnej časti mesta (Zadné Halny) sa na cestu I/66 pripája cesta III/066056 v smere od Mýta pod Ďumbierom, ktorá vytvára priame prepojenie mesta s cestou I/72. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj navrhuje túto komunikáciu preradiť do kategórie I. triedy s príslušnou rekonštrukciou, s čím počíta i územný plán mesta.

Nadregionálne vzťahy sú zabezpečené hlavne vyššie uvedenými cestami I. triedy.

Mesto Brezno neleží priamo na navrhovanej sieti diaľnic a rýchlostných ciest. Úsek cesty I. triedy I/66 Brezno – Banská Bystrica je v zmysle ÚPN VÚC Banskobystrický kraj navrhnutý na rekonštrukciu s rozšírením na štvorpruh, s napojením na rýchlostnú cestu R1 v priestore Banskej Bystrice. Súčasný stav zatiaľ nespĺňa potreby napojenia mesta a regiónu z hľadiska nadregionálnej cestnej dopravy.

Mapa 6.2.: Základné prvky dopravnej infraštruktúry mesta Brezno

Zdroj: Autoatlas Slovenská republika (2005)

Kostrou mestského systému cestných komunikácií mesta Brezno sú priehy nadregionálnych ciest, pričom hlavnú komunikačnú os mesta v západo-východnom smere tvorí prieha cesty I/66. K stretu priehy I/66 s priehami ostatných ciest cez intravilán mesta prichádza v centrálnej časti mesta (Nám. gen. M. R. Štefánika). Tento stav je krajne nevyhovujúci, vzhľadom na to, že priestor Námestia gen. M. R. Štefánika navyše plní úlohu veľkokapacitného parkoviska a je zároveň urbanistickým jadrom mesta. Situácia sa mierne zlepšila premiestnením centrálnej autobusovej stanice z námestia do priestoru železničnej stanice.

V aktuálnej podobe ÚPN mesta Brezno je preložka cesty I/66 navrhovaná tak, že od súčasnej trasy sa bude odkláňať pri benzínovej čerpacej stanici na západnom okraji mesta smerom na juhovýchod, povedie ponad železniciu a mesto bude obchádzať v trase južne od dnešného areálu Mostární Brezno, s mimoúrovňovým križovaním s cestou II/529 v južnej časti mesta a cestou II/530 vo východnej časti mesta. Na dnešnú trasu I/66 bude navrhovaná preložka nadväzovať mimoúrovňovou križovatkou v časti Predné Halny. Takéto trasovanie cesty I/66 umožní odvedenie tranzitnej dopravy mimo intravilán a zároveň umožní vytvoriť v centrálnej časti mesta riešenie zdorazňujúce pešiu dopravu.

Kritickým pre mesto do vybudovania preložky I/66 môže byť skutočnosť, že priehy ciest tvoriace základnú komunikačnú sieť mesta nepatria pod jeho správu.

Hlavná cestná sieť v meste je doplnená miestnymi komunikáciami v dĺžke 82 km (stav k roku 2005), ktoré vhodne dopĺňajú kostru cestnej siete tvorenú priehami ciest I. a II. triedy, pri dodržaní režimu ich postupnej rekonštrukcie.

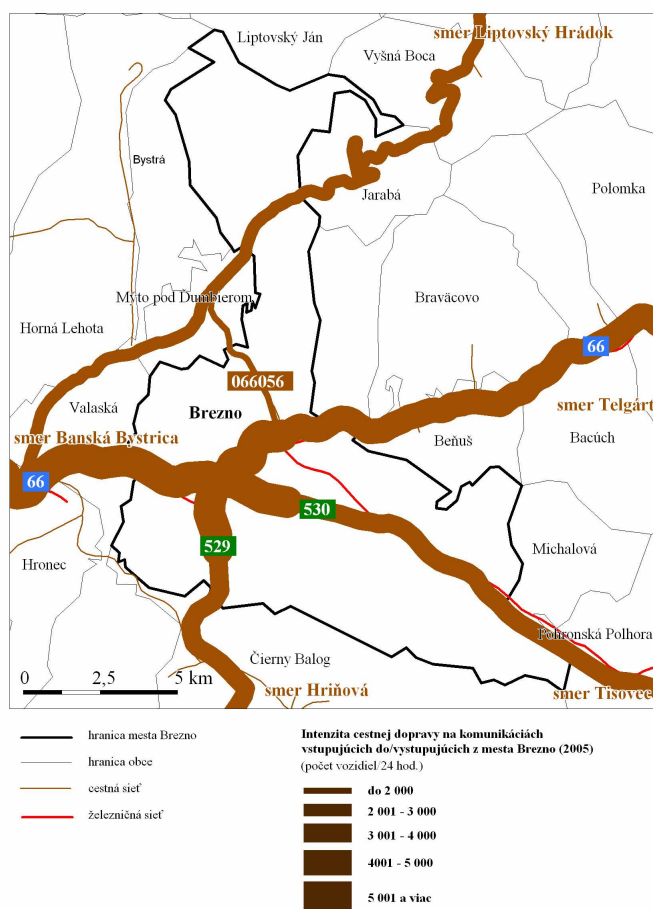
6.2.1.1. DYNAMICKÁ DOPRAVA

Mesto Brezno je vystavené pomerne objemnej tranzitnej cestnej doprave. V priestore mesta a jeho bezprostrednom okolí prichádza k stretu tranzitnej dopravy z priestoru Zvolen – Banská Bystrica v smere na Horehronie, Poprad a Rožňavu (resp. opačným smerom) a dopravy od Liptovského Mikuláša zo severného a od Detvy a Rimavskej Soboty z južného ťahu. Zároveň je Brezno ako významné regionálne hospodárske centrum zdrojom i cieľom regionálnej i vnútromestskej dopravy, čo kladie vysoké nároky na rozvoj a údržbu cestných komunikácií. Vzhľadom na skutočnosť, že k stretu všetkých spomenutých cestných ťahov prichádza v intraviláne mesta v jeho centrálnej časti, prichádza k nadmernej záťaži centrálnej zóny mesta, ktorá vzhľadom na dopravnú kapacitu nám. gen. M. R. Štefánika a príľahlých komunikácií zároveň pôsobí ako bariéra spomaľujúca tranzitnú dopravu priamo v priestore mesta. Objem tranzitnej cestnej dopravy vchádzajúcej a vychádzajúcej do/z Brezna rastie, a to predovšetkým na priehahu cesty I/66 (viď tab. č. 2 a 3).

Tab. č. 6.2.: Intenzita cestnej dopravy na komunikáciách vstupujúcich do/vystupujúcich z mesta Brezno

smer	rok	1995		2000		2005	
		všetky vozidlá/24 hod	osobné a dodávkové vozidlá/24hod	všetky vozidlá/24 hod	osobné a dodávkové vozidlá/24hod	všetky vozidlá/24 hod	osobné a dodávkové vozidlá/24hod
Juh	II/529	6665	3606	7028	5145	3513	2696
Východ	I/66	2089	1633	2673	2207	4551	3668
	II/530	1790	1137	2036	1448	2933	2241
	Východ spolu	3879	2770	4709	3655	7484	5909
Sever	III/066056	1291	995	1982	1483	1554	1071
Západ	I/66	6222	4958	7885	6160	10000	8349

Mapa 6.3.: Intenzita cestnej dopravy v meste Brezno

Zdroj: Autoatlas Slovenská republika (2005), Slovenská správa ciest (2005)

Zdroj: Slovenská správa ciest (1995, 2000, 2005)

Nárast intenzity cestnej dopravy vyplýva z nárastu významu osobného automobilu v mobilite obyvateľstva, ako i z postupného presunu ťažiska nákladnej dopravy zo železníc na cesty (rast kamiónovej dopravy).

Tab. č. 6.3.: Zmena intenzity dopravy na komunikáciách vstupujúcich do/vystupujúcich z mesta Brezno (2005/1995)

smer	komunikácie	index 2005/1995	
		všetky vozidlá	osobné a dodávkové vozidlá
Juh	II/529	0,53	0,75
Východ	I/66	2,18	2,25
	II/530	1,64	1,97
	Východ spolu	1,93	2,13
Sever	III/066056	1,20	1,08
Západ	I/66	1,61	1,68

Zdroj: Slovenská správa ciest (1995, 2005)

Ešte výraznejšiu dynamiku rastu vyťaženia komunikácií možno sledovať v intraviláne mesta (viď tab. č. 4 a 5).

Tab. č. 6.4.: Intenzita cestnej dopravy na priet'ahoch na hlavných komunikáciách mesta Brezno

priet'ah cesty	ulica	1995		2000		2005	
		počet vozidiel/24 hod	z toho: počet osobných a dodávkových vozidiel/24 hod	počet vozidiel/24 hod	z toho: počet osobných a dodávkových vozidiel/24 hod	počet vozidiel/24 hod	z toho: počet osobných a dodávkových vozidiel/24 hod
I/66	Československej armády	7 106	5 616	8 750	7 547	10 675	8 532
I/66	Chalupkova-juhozápad	2 972	2 197	6 749	5 110	5 829	4 628
I/66	Chalupkova-severovýchod	3 160	2 465	4 762	3 809	5 386	4 221
II/530	Kuzmányho/Tisovská cesta	7 762	6 184	5 318	4 355	5 754	4 896
II/529	Rázusova-juh/Osloboditeľov	2 920	2 561	6 860	5 722	9 312	7 902
II/529	Rázusova-sever	2 920	2 561	5 580	4 505	6 838	5 637
III/529004	Švermova/Fraňa Kráľa-juh	3 339	2 834	4 961	4 207	6 029	5 453

Zdroj: Slovenská správa ciest (1995, 2000, 2005)

Najzaťaženejšou je komunikácia v priet'ahu cesty I/66 v intraviláne mesta (ul. Československej armády), ktorá zároveň zohráva úlohu kľúčovej komunikácie vo vnútromestskej cestnej doprave v smere západ-východ. Tento fakt naznačuje potrebu presunu tranzitnej dopravy mimo intravilán mesta prostredníctvom obchvatovej komunikácie, čo navrhuje aj aktuálna podoba územného plánu pre mesto Brezno, ktorá počíta s preložkou cesty I/66 pozdĺž južného okraja areálu Mostární Brezno. Najvyššiu dynamiku nárastu intenzity cestnej dopravy zaznamenáva priet'ah cesty II/529 v centrálnej časti mesta (ul. Rázusova), ktorý okrem tranzitnej dopravy slúži ako spojovacia komunikácia obytných častí Mazorníkovo, a čiastočne aj Sídliisko s centrom mesta. Nárast intenzity cestnej dopravy v intraviláne mesta i v jeho okolí je potrebné tiež vidieť v súvislosti s rozvojom letného i zimného cestovného ruchu v strediskách južne i severne od mesta, pre ktoré slúži mesto Brezno ako zázemie ponúkajúce dostatočne rozvinutú sieť nákupov a služieb.

Tab. č. 6.5.: Zmena intenzity dopravy na hlavných komunikáciách mesta Brezno (2005/1995)

smer	komunikácie	index 2005/1995	
		všetky vozidlá	osobné a dodávkové vozidlá
Juh	II/529	0,53	0,75
Východ	I/66	2,18	2,25
	II/530	1,64	1,97
	Východ spolu	1,93	2,13
Sever	III/066056	1,20	1,08
Západ	I/66	1,61	1,68

Zdroj: Slovenská správa ciest (1995, 2005)

Mesto Brezno je dobre obslužené na úrovni prímestskej a diaľkovej autobusovej dopravy. V roku 2006 počet prímestských autobusových spojov obsluhujúcich územie mesta bol 315/24 hod. (prevádzkovaných spoločnosťou SAD Brezno), počet diaľkových autobusových spojov 50/24 hod. Prepojenie mesta s inými regiónmi Slovenska diaľkovou autobusovou dopravou je na relatívne dobrej úrovni, čo čiastočne kompenzuje nedostatočné železničné prepojenie mesta. Pre účely prímestskej i diaľkovej autobusovej dopravy slúži nová autobusová stanica zriadená v blízkosti železničnej stanice pri Mostární Brezno,

asi 1 200 m juhozápadne od centra mesta. Väčšia vzdialenosť novej autobusovej stanice od centra mesta (pôvodná bola situovaná priamo v centre) je kompenzovaná sieťou mestskej hromadnej dopravy v meste.

6.2.1.2. STATICKÁ DOPRAVA

S ohľadom na celospoločenský trend rastu intenzity cestnej dopravy, a osobitne individuálneho automobilizmu rastú možno očakávať v meste Brezno rastúce nároky na statickú dopravu. Tento trend môže byť zosilnený rastom ekonomickej výkonnosti a významu subjektov činných na území mesta a v jeho okolí.

Významný podiel individuálnej automobilovej dopravy na území mesta vyvoláva zvýšené nároky najmä na odstavné plochy využiteľné v priebehu dňa v blízkosti koncentrácie cieľov dopravy (úradu, služby, obchodná sieť, atď.) a v obytných častiach mesta v nočných hodinách. Dokumentácia územného plánu mesta Brezno z roku 2001 konštatuje deficitný stav v počte parkovacích plôch a garáží a pre objekty občianskej vybavenosti navrhuje na území celého mesta zabezpečiť spolu takmer 870 parkovacích miest. Pre odstavné plochy a garáže slúžiace pre obyvateľov mesta navrhuje územný plán kapacitu vyše 5000 parkovacích miest. V priestore centra mesta územný plán počíta v prvej etape s vybudovaním záchytných parkovísk, neskôr parkovacích garáží.

6.2.1.3. MESTSKÁ HROMADNÁ DOPRAVA

Mestská hromadná doprava v meste Brezno bola zavedená v roku 2002, prevádzkuje ju spoločnosť Dopravný podnik Brezno, s. r. o. V súčasnosti sú k dispozícii 3 linky MHD s celkovou dĺžkou liniek 22 km. Autobusy liniek MHD využívajú na území 15 zastávok. Vzhľadom na veľkosť mesta a vzájomné priestorové usporiadanie jednotlivých jeho častí je kľúčovou úlohou MHD prepojenie časti mesta Mazorníkovo a železničnej a autobusovej stanice s centrom mesta. Ostatné odľahlejšie časti mesta (Predné Halny, Zadné Halny, juhovýchodná časť mesta s rozptýleným osídlením) sú obsluhované linkami prímestskej dopravy.

6.2.1.4. CYKLISTICKÁ A PEŠIA DOPRAVA

Podľa aktuálneho ÚPN mesta Brezno sa v súčasnosti na území mesta nenachádzajú žiadne cyklistické chodníky, avšak územný plán počíta s riešením cyklistickej dopravy a navrhuje systém mestských a rekreačných cyklistických trás. Kľúčovým je pritom vybudovanie cyklistických chodníkov spájajúcich obytné časti mesta (Mazorníkovo, Sídliisko) s centrom mesta a s priemyselným areálom Mostárni Brezno. Sieť cyklochodníkov na území mesta bude potrebné zosúladiť s vedením regionálnych cyklistických trás. Značené regionálne turistické cyklotrasy sa nachádzajú len v okolí Brezna, v súčasnosti žiadna z nich cez mesto priamo neprechádza.

Keďže značnú časť rozlohy katastrálneho územia mesta pokrývajú lesy potenciálne zaujímavé pre rozvoj cykloturistiky, je potrebné upozorniť na fakt, že zosúladenie potrieb cykloturistiky po lesných cestách a lesohospodárskych aktivít je značne problematické. Stret cyklistu a ťažkých mechanizmov, veľkých bremien, cesty neudržiavané pre pohyb cyklistov môžu viesť k úrazom a nie je vyriešený spôsob zodpovednosti. Preto bude potrebné (v prípade návrhu rozvoja cykloturistických trás v tomto území) so správcom lesov na území mesta a cykloklubmi dohodnúť režim prevádzky na niektorých cestách v záujme rozvoja cykloturistiky.

Pešiu dopravu v meste umožňuje sieť chodníkov popri cestných komunikáciách, pričom aktuálny územný plán mesta konštatuje absenciu vzájomného prepojenia medzi sieťami peších trás jednotlivých zón mesta. Dĺžka chodníkov na území mesta v roku 2005 bola 12 km, ale s postupnou rekonštrukciou miestnych komunikácií sa sieť peších trás v meste rozširuje. Z tohto hľadiska môže byť problémom skutočnosť, že časť chodníkov v rámci intravilánu mesta leží na nevysporiadaných pozemkoch.

6.2.2. ŽELEZNIČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Územím mesta Brezno prechádza železničná trať nadregionálneho významu II. kategórie č. 172 Banská Bystrica – Brezno – Červená Skala. Ide o jednokoľajnú trať, vďaka ktorej má región prepojenie na medzinárodné železničné trate cez železničné uzly Zvolen a Margecany. Vo východnej časti mesta sa na uvedení trať napája jednokoľajná trať III. kategórie č. 174 Brezno-Halny – Tisovec – Rimavská Sobota – Jesenské, ktorá má len regionálny význam. Žiadna z uvedených tratí nie je elektrifikovaná. Trať č. 172 je jednokoľajná a neelektrifikovaná, podľa ÚPN VÚC Banskobystrický kraj je trať navrhnutá na rekonštrukciu, vrátane zdvojkolejnenia a elektrifikácie, vzhľadom na priority v modernizácii dopravnej infraštruktúry Slovenska však s takouto rozsiahlou rekonštrukciou nemožno v blízkom období počítať.

Na území mesta trať č. 172 kopíruje tok rieky Hrona. Táto dvojité línia rieky a železnice vytvára v meste spoločnú komunikačnú bariéru, ktorá však vzhľadom na morfológiu a urbanistickú štruktúru (i vzhľadom na dostatočnú kapacitu vzájomných premostení cestných komunikácií a železnice) mesta nezapríčiňuje vážnejšie problémy v cestnej sieti mesta.

Vzhľadom na zameranie priemyslu v regióne Brezno má železnica význam predovšetkým v nákladnej doprave, priemyselný areál Mostárni Brezno je na železničnú trať č. 172 napojený vlečkou z východnej strany. Objem nakládky v nákladnej železničnej stanici Brezno v roku 2005 presiahol 36 tisíc ton, objem vykládky dosiahol takmer 50 tisíc ton.

Pre osobnú železničnú dopravu sú na území mesta k dispozícii 4 zastávky: Brezno, Brezno-mesto, Brezno-Halny a Brezno-Rohozná (na trati č. 174). Snahou mesta v poslednom období je vytvoriť ťažisko osobnej železničnej i autobusovej dopravy v

priestore železničnej stanice Brezno, ktorá je vo vzdialenosti približne 1200 m juhozápadne od centra mesta. Toto riešenie spôsobuje dopravný problém najmä vzhľadom na vzdialenosť tohto bodu od centra mesta a zvyšuje nároky na systém MHD. Aktuálna podoba územného plánu mesta odporúča umiestnenie centrálnej autobusovej a osobnej železničnej stanice v priestoroch dnešnej železničnej zastávky Brezno-mesto, v bezprostrednej blízkosti centra mesta. Vzhľadom na tieto skutočnosti by bolo najvyššie žiadúce, aby mesto čo najskôr našlo vhodné a definitívne riešenie tejto situácie.

Nevýhodou polohy mesta Brezno je absencia kapacitnej dvojkoľajnej železnice. Vzdialenosť mesta k dvojkoľajnej elektrifikovanej železničnej trati č. 180 (Žilina – Košice) po železnici je cez Margecany 136 km, cez Banskú Bystricu, Hornú Štubňu a Vrútky 118 km.

Podľa grafikonu železničnej dopravy pre rok 2006 obsluhovalo železničnú stanicu Brezno 27 osobných vlakov a 2 rýchliky. Osobná železničná doprava má pre Brezno väčší význam len v prímestskej preprave osôb medzi Banskou Bystricou a Breznom, resp. medzi Červenou Skalou a Breznom. V nadregionálnej osobnej doprave má železnica pre mesto zanedbateľný význam, nedostatočné železničné spojenie je kompenzované sieťou diaľkových autobusových liniek.

6.2.3. LETECKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Na území mesta je v súčasnosti poľnohospodárske letisko v časti Rohozná. Územný plán odporúča prebudovanie tohto letiska tak, aby bolo využiteľné pre malé dopravné lietadlá, ale letisko zatiaľ nemá úlohu v osobnej doprave. Najbližším letiskom s pravidelnou leteckou osobnou prepravou je letisko Poprad-Tatry, vzdialené od Brezna 80 km. Uvedené letisko poskytuje letecké spojenie na pravidelných linkách s Prahou a Londýnom. Letisko Sliač sa síce nachádza vo vzdialenosti len 55 km, ale v súčasnosti neposkytuje žiadnu pravidelnú leteckú dopravu.

6.3. VPLYV SAMOSPRÁVY NA STAV DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY V MESTE

Základným dokumentom obsahujúcim všeobecné dopravné regulatívy a odporúčania je územnoplánovacia dokumentácia mesta Brezno z roku 2001, aktualizovaná niekoľkými zmenami a doplnkami. V územnom pláne je podrobnejšie rozpracovaný scenár rozvoja dopravy v meste s alternatívami návrhov konkrétnych územných rozhodnutí týkajúcich sa riešenia dopravy. Vzhľadom na dynamický vývoj v oblasti dopravy v celospoločenskom meradle je však potrebné analýzy i odporúčania územného plánu neustále aktualizovať a zosúladiť s územnoplánovacou dokumentáciou vyššej hierarchie (ÚPN VÚC Banská Bystrica, KÚRS). Dopravný generel mesta vypracovaný nebol.

Pri mestskom zastupiteľstve mesta Brezno existuje Komisia pre rozvoj mesta a mestskej infraštruktúry, ktorá má poradnú funkciu aj vo vzťahu k riešeniu dopravných problémov mesta.

V roku 2006 bolo použitých z kapitálových výdavkov rozpočtu mesta vyše 3 mil. Sk na dopravné riešenie autobusového nástupišťa pri železničnej stanici Brezno. Výška výdavkov na rekonštrukciu ciest a chodníkov v roku 2006 dosiahla 5 mil. Sk. Z hľadiska štruktúry výdavkov mesto venuje pozornosť predovšetkým rozširovaniu parkovacích kapacít, rekonštrukcii jestvujúcich cestných komunikácií a chodníkov pre peších. V rámci Návrhu rozvojových programov na roky 2008-2010 mesto deklaruje okrem priebežnej rekonštrukcie komunikácií a chodníkov tiež snahu venovať pozornosť vytvoreniu projektu organizácie dopravy v meste. Z tohto aspektu je nevýhodou, že kľúčové komunikácie na území mesta (prieťahy ciest I/66, II/529 a II/530) nepatria pod jeho správu, čiže možnosti mesta v riešení dopravnej situácie na týchto komunikáciách sú minimálne. Po zrealizovaní preložky cesty I/66 bude potrebné vyvinúť snahu o čo najrýchlejšie preradenie vnútromestských úsekov prieťahov týchto ciest pod správu mesta.

6.4. ZHRNUTIE

Dopravná poloha mesta Brezno využíva pozíciu dopravnej križovatky na významnej vnútroštátnej dopravnej trase západovýchodného smeru. Brezno je tranzitným dopravným uzlom regionálneho významu. Z hľadiska nadregionálnych väzieb má pre mesto význam najmä cestná sieť, predovšetkým cesta I/66, ktorá je v ďalekom výhlade navrhovaná na rekonštrukciu a rozšírenie na 4-pruh v úseku Brezno – Banská Bystrica. Ostatné cestné komunikácie zaústené do priestoru mesta majú regionálny charakter. Ich význam však narastá v období letnej a zimnej turistickej sezóny, vzhľadom na úlohu Brezna ako obchodno-službového zázemia pre okolité strediská cestovného ruchu.

Mesto Brezno je významným hospodárskym centrom v regióne, vďaka čomu je pomerne dôležitým cieľom i zdrojom osobnej i nákladnej dopravy s výraznou dennou dochádzkou do zamestnania. Rozvinuté výrobné aktivity, ako i aktivity nevýrobných odvetví (predovšetkým v súvislosti s rozvojom cestovného ruchu v regióne) spôsobujú, že existujúca dopravná infraštruktúra, najmä cestná, sa môže v budúcnosti stať limitom rozvoja mesta. Vzhľadom na tranzitnú polohu mesta Brezno v systéme osídlenia Slovenska bude potrebné niektoré finančne náročné dopravné projekty riešiť v spolupráci s regionálnou samosprávou, resp. na úrovni štátnych orgánov príslušného rezortu.

6.5. ZDROJE

1. Celoštátne sčítanie cestnej dopravy v SR v roku 1995, Slovenská správa ciest, Bratislava, 1995
2. Celoštátne sčítanie cestnej dopravy v SR v roku 2000, Slovenská správa ciest, Bratislava, 2000

3. Celoštátne sčítanie cestnej dopravy v SR v roku 2005, Slovenská správa ciest, Bratislava, 2005
4. Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja. Úrad BBSK, Odbor regionálneho rozvoja, územného plánu a cestovného ruchu
5. Turistický autoatlas Slovensko 1:100 000, SHOCart, Vizovice, 2006
6. ÚPN Brezno – návrh, marec 2001, neskoršie zmeny a doplnky
7. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj, návrh
8. <http://www.viamichelin.com>

7. TECHNICKÁ A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

7.1. VODNÉ HOSPODÁRSTVO

Správy vodných vodohospodársky významných tokov realizuje Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Odštepny závod Banská Bystrica, ktorý je dominantným určovateľom ďalších investičných zámernov. Spoluúčasť obce na týchto aktivitách je pri absencii významnejších kompetencií obcí odkázaná najmä na komunikáciu so správcom tokov, taktiež na hľadanie možností spolufinancovania protipovodňových opatrení prostredníctvom externých zdrojov.

7.1.1. SÚČASNÝ STAV

Hlavným tokom v katastrálnom území je rieka Hron, ktorá ním preteká v dĺžke 11,53 km. Riečnu sieť tvoria prítoky Hrona, prúdovšetkým pravostranné prítoky Ježová, Vagnár, Drakšiar, Lužná a ľavostranné prítoky Rohozná, Brezenec a Drábsko. V katastrálnom území mesta Brezno nie je vybudovaná žiadna vodná nádrž. Na viacerých tokoch v katastrálnom území boli realizované protipovodňové úpravy.¹⁰¹ Niektoré toky však z hľadiska zabezpečenia ochrany územia pred povodňami nie sú vo vyhovujúcom stave.

Mesto Brezno spolupracuje s SVP, š.p. najmä pri čistení priestorov pod mostami.¹⁰²

7.1.2. ZÁMERY

V návrhu ÚPN mesta Brezno sú zohľadnené zámery Vodohospodárskeho plánu Hrona a štúdia „**Brezno-úprava odtokových pomerov Kabátovského potoka**“.¹⁰³

Navrhujú sa predovšetkým:

- suchá nádrž – polder, alebo vodná nádrž, na Lúčanskom potoku;
- suchá nádrž na Kabátovskom potoku (Drábsko);
- čiastkové úpravy Kabátovského a Lúčanskeho potoka a zariadení na nich;
- úprava Hrona v Brezne na kapacitu Q_{100} z dôvodu ochrany územia proti veľkým vodám;
- ekologické úpravy tokov Krtičná (Rohozná) km a Brezenec;
- pôdochranné opatrenia na zmenšenie a spomalenie odtoku dažďových vôd v destabilizovanej oráčinovej oblasti Brezno – Rohozná.

Podrobnejšie návrhy a plány obsahuje príslušná územnoplánovacia a vodohospodárska dokumentácia.

7.2. ZÁSOBOVANIE PITNOU VODOU, ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD

Služby spojené s dodávkou pitnej vody, ako aj s odvádzaním odpadových vôd do povrchových vôd poskytujú v slovenských podmienkach väčšinou právnické osoby s dominantným súkromným alebo obecným vlastníctvom, alebo čiastočnou spoluúčasťou obce na vlastníctve podnikateľského subjektu poskytujúceho tieto služby (vlastníctvo podielu akcií). Vzhľadom k tomu, že tieto služby sú považované za tzv. sieťové (monopolné) odvetvia, podlieha tvorba cien za poskytovanie týchto služieb pod regulačný úrad, ktorým je Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO). ÚRSO vydáva každoročne cenové rozhodnutia, ktoré zohľadňujú tzv. oprávnené náklady spoločnosti na tieto služby.

¹⁰¹ ÚPN Brezno

¹⁰² Informácia MsÚ Brezno.

¹⁰³ ÚPN Brezno

7.2.1. SÚČASNÝ STAV

Správcovské a vlastnícke vzťahy

Zásobovanie pitnou vodou i správu väčšiny kanalizácie v meste zabezpečuje **Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a. s. (StVPS) Banská Bystrica**, založená spoločnosťou Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. (StVS, a. s.). Mesto Brezno je minoritným akcionárom StVS a. s. (akcionármi sú viaceré mestá a obce podľa počtu obyvateľov). Časť vodárenských a kanalizačných služieb zabezpečuje i **Mesto Brezno**.

Čistiareň odpadových vôd je od roku 2007 taktiež vo vlastníctve Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s.¹⁰⁴

Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. (StVS, a. s.) vznikla v roku 2002 ako nástupnícka organizácia po zaniknutom podniku Stredoslovenské vodárne a kanalizácie, š. p. Banská Bystrica. 1.1.2006 vznikla **Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť a.s. (StVPS a. s.)**. Cieľom Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti a.s. nie je investičná činnosť, túto aj naďalej zabezpečuje materská spoločnosť. Vlastníctvo všetkých aktív a majetku k 31.12.2005 zostáva na pôvodnej materskej spoločnosti StVS, a. s. Rovnako sa nemenia kompetencie v oblasti rozhodovania o investíciách, ďalšom rozvoji a fondoch EÚ. StVPS, a. s. pre materskú spoločnosť na základe zmluvy zabezpečuje prevádzku vodovodov a kanalizácií vrátane ČOV, ale bez vlastníckeho alebo rozhodovacieho práva k tomuto infraštruktúrnemu majetku.¹⁰⁵

Z vyššie uvedených dôvodov je Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. (resp. jej dcérska spoločnosť) strategickým potenciálnym investorom pri snahe mesta Brezna o realizáciu ďalšej modernizácie vodárenských a kanalizačných služieb v meste.

Zásobovanie pitnou vodou

Vzhľadom na topografickú zložitosť stredného Pohronia nie je mesto sebestačné v zásobovaní pitnou vodou. Hlavným zásobovacím systémom v katastrálnom území je **skupinový vodovod Bystrá – Brezno (v správe StVPS a. s.)**, ktorého prírodné potrubia zo zdrojov **Tále, Trangoška a Vagnár** privádzajú vodu do vodojemov v Brezne. Ďalšími zásobovacími systémami sú vodovody v správe MsÚ Brezno, ktoré zásobujú miestne časti Vrchdolinka, Podkoreňová a Rohozná, vodovod v správe PD Ďumbier Brezno (zásobujúci jednotlivé hospodárske dvory a farmy), vodovod v správe Mostárne Brezno a niekoľko ďalších menších súkromných vodovodov (Farma Podkoreňová, Veľkovýkrmňa ošípaných Zúbrik, Hospodársky dvor Podkoreňová atď.).¹⁰⁶ Rozptýlené laznícke osídlenie je zásobované pitnou vodou z individuálnych zdrojov.

Napojenosť obyvateľov je veľmi vysoká, niektoré zdroje uvádzajú napojenosť 100 %.¹⁰⁷

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Mesto Brezno má vybudovanú jednotnú kanalizačnú sieť v správe StVPS, a.s. Banská Bystrica, časť kanalizácie spravuje mesto. Mestská ČOV je umiestnená mimo katastrálneho územia mesta Brezno. Na mestskej ČOV sa čistia odpadové vody z časti mesta ležiaceho na pravom brehu rieky Hron, zo sídliska Mazorníkovo a z Mostárne Brezno. Odpadové vody v území mimo dosahu verejnej kanalizácie mesta sú akumulované, resp. zneškodňované individuálne.¹⁰⁸

Vo východnej časti mesta na ľavom brehu Hrona, v lokalite IBV Pálenica sú splaškové vody zneškodňované na ČOV Pálenica s relatívne nízkym výkonom.¹⁰⁹

Odpadové vody privádzané jestvujúcou a navrhovanou kanalizačnou sústavou mesta budú čistené v jestvujúcej mestskej ČOV. **Jestvujúca ČOV mesta po rekonštrukcii s kapacitou $Q_{24} = 153 \text{ l.s}^{-1}$, 55 000 EO vyhovuje návrhovému nárokom.**¹¹⁰

7.2.2. ZÁMERY

Zásobovanie pitnou vodou

Keďže územie nie je sebestačné v zásobovaní pitnou vodou, ÚPN navrhuje zabezpečiť zásobovanie pitnou vodou **skupinovým vodovodom Bystrá - Brezno a vodovodom Rohozná**. Deficit v potrebe vody výhľadovo kryť z vodného zdroja Chvatimech, VN Hronček, resp. vodných zdrojov Nemcova a Sokolia dolina v k.ú. Bacúch. ÚPN ďalej navrhuje vo väzbe na územný rozvoj zásobovať mesto pitnou vodou **rozšíreným a rekonštruovaným verejným vodovodom** pozostávajúcim z 3 tlakových pásiem, pri zachovaní vyhovujúcich miestnych vodovodov (I. tlakové pásmo: vodojemy Krizmanovo, Dúbravka a navrhovaný vodojem Vagnár; II. tlakové pásmo: vodojemy Mazorníkovo, Lúčky; III. tlakové pásmo: navrhovaný vodojem Vrchdolinka).

V zmysle návrhov a predpokladov ÚPN VÚC Banskobystrického kraja, skupinový vodovod Bystrá - Brezno bude k roku 2015 prepojený s SKV Osrbľie - Hronec. Vo výhľade sa **predpokladá realizácia Horehronského skupinového vodovodu** s využitím potenciálnych podzemných zdrojov pitnej vody na hornom Hrone a povrchových vôd z navrhovanej vodárenskej nádrže Hronček na Kamenistom potoku.

V návrhoch sa uvažuje aj o potrebe vybudovania vodojemu a rekonštrukcie vodovodu v Podkoreňovej a vybudovania ochrany vodných zdrojov pre tento vodovod.

¹⁰⁴ Uznesenie číslo 248/2006, zasadnutie MsZ mesta Brezno, 16.11.2006

¹⁰⁵ <http://www.stvps.sk>

¹⁰⁶ ÚPN Brezno

¹⁰⁷ Plán rozvoja verejných vodovodov pre územie Banskobystrického kraja, 2005. <http://www.bb.kuzp.sk/dokumenty/vodovod/>

¹⁰⁸ ÚPN Brezno

¹⁰⁹ ÚPN Brezno

¹¹⁰ ÚPN Brezno

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

ÚPN Brezno vychádza v zámeroch zo štúdie „Brezno - odkanalizovanie mesta“ spracovanej StVaK š. p. PR Banská Bystrica na základe konceptu návrhu územného plánu mesta, obsahuje tiež nové návrhy na realizáciu rekonštrukcie kanalizačnej siete. Na kanalizáciu mesta Brezno navrhuje postupne napojiť 20 900 obyvateľov, t.j. 95%.

Mesto Brezno sa prioritne zameriava na potrebu rekonštrukcie hlavných kanalizačných zberačov v meste a vybudovania kanalizačnej siete v okrajových častiach mesta (Vrchdolinka, Podkoreňová, Rohozná, Bujakovo).¹¹¹

7.2.3. CENY

Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a. s. Banská Bystrica fakturovala v roku 2007:

- pevnú cenu za výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom pre všetkých odberateľov 25,65 Sk/m³
 - pevnú cenu za distribúciu pitnej vody verejným vodovodom pre obecné vodárenské spoločnosti 19,00 Sk/m³
 - pevnú cenu za odvedenie a istenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou pre všetkých producentov 23,00 Sk/m³.
- Ceny sú bez DPH¹¹².

Fakturované ceny sa nachádzajú v štandardnom pásme cien za uvedené služby.

7.3. ZÁSOBOVANIE TEPLOM

Služby spojené s dodávkou centrálného zásobovania tepla (CZT) poskytujú v slovenských podmienkach väčšinou právnické osoby s dominantným súkromným alebo obecným vlastníctvom, alebo čiastočnou spoluúčasťou obce na vlastníctve podnikateľského subjektu poskytujúceho tieto služby (vlastníctvo podielu akcií). Vzhľadom k tomu, že tieto služby sú považované za tzv. sieťové (monopolné) odvetvia, podlieha tvorba cien za poskytovanie týchto služieb pod regulačný úrad, ktorým je Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO). ÚRSO vydáva každoročne cenové rozhodnutia, ktoré zohľadňujú tzv. oprávnené náklady spoločnosti na tieto služby.

Existencia samostatnej politiky (koncepce) centrálného zásobovania teplom je typická skôr pre mestá, alebo pre obce s vyšším počtom obyvateľov, na ktorých území sa nachádza bytová zástavba. Pre obce s dominantnou zástavbou rodinných domov sú typické systémy decentralizovaného zásobovania teplom (DZT), teda individuálneho zásobovania teplom, príp. zásobovania teplom obmedzeného na malé jednotky, ktoré nepodliehajú rozhodnutiam ÚRSO.

7.3.1. SÚČASNÝ STAV

Správcovské a vlastnícke vzťahy

CZT na území mesta Brezno prevádzkuje spoločnosť Dalkia Brezno, a. s., v ktorej má mesto 25 % majetkový podiel.

Spoločnosť Dalkia a. s. je dcérskou spoločnosťou nadnárodnej spoločnosti francúzskeho pôvodu Dalkia International, ktorá je jej hlavným akcionárom a zaujíma vedúcu pozíciu v oblasti správy energetických zariadení.¹¹³ Dalkia a. s. sa mestu Brezno ako vlastníčkovi tepelno-technických zariadení zaviazala, že po dobu 20 rokov bude **zabezpečovať tepelné služby pre viac ako 14 000 obyvateľov, ako aj pre väčšinu verejných budov a školských zariadení mesta**. Mestský systém vykurovania spravovaný spoločnosťou Dalkia Brezno je zásobovaný teplom prostredníctvom 15 plynových kotolní s celkovým výkonom **58,5 MW t**.¹¹⁴ Ďalším výrobcou a dodávateľom tepla v meste je **Stavebné bytové družstvo Brezno**.¹¹⁵

Zásobovanie teplom

Brezno leží v oblasti s pomerne dlhým vykurovacím obdobím, ktoré trvá 248 dní, priemerná vonkajšia teplota vzduchu vo vykurovacom období je +2,8 °C. Štruktúra zásobovania teplom pozostáva najmä z týchto zdrojov:¹¹⁶

- **CZT – veľké závody a zariadenia** sú zásobované teplom z **ústredných zdrojov tepla**, z ktorých najväčšie sú v Mostárni a v nemocnici;
- **CZT – hromadná bytová výstavba** - dominantné postavenie má **polycentrické zásobovanie teplom zo šiestich okrskových kotolní** (na sídliskách Západ, Stred a Mazorníkovo); polycentrickým spôsobom je vykurovaných **cca. 4 700 bytov v bytových domoch**;
- **DZT – bytová výstavba – zásobovanie teplom z domových kotolní** sa uplatňuje v rozmanitých viacpodlažných objektoch mimo dosahu polycentrického zásobovania teplom najmä v centrálnej a východnej časti mesta; spolu približne 25 domových kotolní vykuruje rôzne objekty, ktoré slúžia výrobe, administratíve, školám, ale aj na bývanie pre **takmer 800 bytov**.

¹¹¹ Informácie MsÚ Brezno

¹¹² Spracované na základe údajov ÚRSO (<http://www.urso.gov.sk>). Rozhodnutie ÚRSO č.: 0075/2007/V

¹¹³ <http://group.dalkia.com/slovakia/doc/sk/profilhist.html>

¹¹⁴ <http://group.dalkia.com/slovakia/doc/sk/profilsubsid.html>

¹¹⁵ ÚRSO

¹¹⁶ ÚPN Brezno

- **DZT – individuálne vykurovanie z drobných domových kotolní** sa týka všetkých priestorov nízkopodlažnej zástavby rodinných domov v celom meste (asi 1 000 bytov).
- **DZT - lokálne kúrenie pecami má niekoľko sto bytov.**

Ceny

V roku 2007 bola určená cena pre regulovaný subjekt Dalkia, a. s., Brezno, pre variabilnú zložku maximálnej ceny tepla 401,50 Sk/GJ a pre fixnú zložku maximálnej ceny tepla s primeraným ziskom 161,20 Sk/GJ (ceny sú bez DPH).

7.3.2. ZÁMERY

Pre mesto Brezno bola v roku 2006 spracovaná **Koncepcia rozvoja tepelného hospodárstva mesta Brezno**, ktorá bola schválená Mestským zastupiteľstvom v Brezne¹¹⁷ a stanovila viaceré závery a odporúčania pre rozvoj tepelnej energetiky na území mesta. Sú súčasťou ÚPN mesta Brezno:

- CZT: v tých častiach mesta, kde sa nachádzajú rozvody CZT, z dôvodu lepšej využiteľnosti a ekonomiky prevádzky centrálnych zdrojov tepla **vydávať povolenia na výstavbu individuálnych (lokálnych) zdrojov tepla iba vo výnimočných prípadoch;**
- DZT: v prípade malých kotolní povoľovať DZT len v územných častiach mesta, kde sa nenachádzajú rozvody CZT a ani sa v blízkej budúcnosti v tých miestach neuvažuje s ich vybudovaním a tiež v tých miestach, kde by dobudovanie rozvodu CZT bolo finančne náročné, čo by v konečnom dôsledku zvyšovalo cenu tepla;
- v schvaľovacích procesoch nových objektov uprednostňovať pripojenie sa na CZT v lokalitách, kde je to technicky možné a finančne nenáročné;
- modernizáciou zdrojov tepla pristupovať k zvyšovaniu efektívnosti výroby tepla a tým k znižovaniu alebo udržaniu ceny tepla pre konečného spotrebiteľa;
- na strane spotreby podporovať realizáciu opatrení na zníženie spotreby tepla zatepľovaním objektov, výmenou okien, hydraulickým vyregulovaním, termostaticizáciou a hydraulickým vyregulovaním vykurovacích sústav a meraním spotreby tepla v jednotlivých bytoch;
- efektívne využívať dostatočný miestny palivový potenciál vo forme biomasy (dendromasy), ktorého hlavné výhody sú nasledovné: nižšia cena biopaliva (drevenej štiepky) v porovnaní so ZP, dostupnosť paliva a jeho obnoviteľnosť v regióne, nižšia závislosť od dovozu ZP zo zahraničia, zvýšenie zamestnanosti v regióne pri príprave a spracovaní paliva.

Systémom opatrení v ďalšom období zabezpečiť:

- zníženie podielu spotreby zemného plynu na výrobu tepla;
- na úrovni výroby a distribúcie tepla čo najvyššiu energetickú účinnosť zdrojov a rozvodov tepla, s cieľom minimalizácie nepriaznivých dopadov rastu cien primárnych energií;
- vybudovanie spoľahlivého systému výroby, spracovania a dopravy alternatívnych palív;
- rekonštrukciu terajších tepelných zdrojov na spaľovanie alternatívnych palív tam, kde sú splnené podmienky¹¹⁸

Mesto tiež prepokladá vybudovanie bioplynovej stanice pre zásobovanie časti Mazorníkovo.¹¹⁹

Ďalšie odporúčania sú súčasťou ÚPN a príslušných príloh a doplnkov.

Rozvojové programy mesta Brezno na roky 2007 – 2009 predpokladajú postupnú **rekonštrukcia tepelných zdrojov** v celkovej sume **8,8 mil. Sk**, v roku 2007 rekonštrukciu kotolní (ČSA, ŠLN-drevené štiepky) v sume **5,7 mil. Sk** z rozpočtu a **24,7 mil. Sk** z dotácií.

7.4. ZÁSOBOVANIE PLYNOM A ELEKTRICKOU ENERGIU

Zásobovanie plynom a elektrickou energiou v mestách a obciach SR je v prevažnej miere zabezpečované spoločnosťami bez majetkovej spoluúčasti mesta (obce). Kompetencie miest a obcí v rozvoji týchto energií sú obmedzené na spoluprácu pri príprave ekonomických a právnych podmienok pre realizáciu rozvojových projektov, a na využitie potenciálu pre rokovania s poskytovateľmi energií pri presadzovaní realizácie potrebných aktivít.

Zásobovanie plynom

Zásobovanie plynom pre mesto Brezno je realizované spoločnosťou Slovenský plynárenský priemysel, a.s.

Na území okresu Brezno je v prevádzke sústava diaľkových vysokotlakových plynovodov, ktoré slúžia na tranzitnú dopravu plynu ako aj na plynifikáciu mesta Brezno a ďalších obcí v okrese. Územím okresu (mimo katastrálneho územia Brezno) vedú vysokotlakové plynovody Valaská - Banská Bystrica a Bacúch - Pohorelá.

V meste Brezno sú v prevádzke **dva plynárenské okrsky**. Podrobnejší popis technického riešenia sa nachádza v ÚPN Brezno. ÚPN navrhuje **prepojiť obidva plynárenské okrsky a vytvoriť jednotný plynofikačný obvod mesta**, ktorý

¹¹⁷ Uznesenie MsZ č. 102/2006, dňa 19.6.2006

¹¹⁸ Územný plán mesta Brezno, Zmeny a doplnky VII. Regulačív územného rozvoja

¹¹⁹ Informácia MsÚ Brezno

umožní dodávku plynu z troch protifaľho - hviezdicovo umiestnených RS do jednotnej STL distribučnej siete. Výhodou takéhoto riešenia sú lepšie podmienky pre prúdenie plynu a menšie úbytky tlaku v distribučnej sieti, zlepši sa prevádzková bezpečnosť pri záskokoch a otvorí sa možnosť využiť rezervu výkonu regulačných staníc v prospech dodávky plynu pre ďalších odberateľov a do nových priestorov.

Územne oddelené okrsky Zadné Halny, Bujakovo a Rohozná nie je možné zásobovať plynom z plynárenskej sústavy mesta. Samostatná plynofikácia týchto priestorov je technicky zložitá a finančne mimoriadne náročná a preto sa neodporúča ich plošná plynofikácia.

Zásobovanie elektrickou energiou

Poskytovateľom elektrickej energie pre mesto Brezno je spoločnosť Stredoslovenská energetika, a. s.

Bytový fond a objekty občianskej a technickej vybavenosti v meste Brezno sú zásobované elektrickou energiou z murovaných a stožiarových transformátorových staníc. ÚPN Brezno obsahuje podrobný popis technického riešenia zásobovania elektrickou energiou pre všetky okrsky mesta, ako aj návrh potrebných opatrení na realizáciu prestavby a rekonštrukcie sietí. ÚPN Brezno predpokladá pre intenzifikáciu a budovanie bytového fondu potrebu zabezpečiť rekonštrukciu a novú výstavbu viacerých rozvodov.¹²⁰

7.5. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Podľa zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch (ďalej len „zákon o odpadoch“) spadá do pôsobností obcí kooperácia činností súvisiacich s komunálnym odpadom v obci. Obec zodpovedá za nakladanie s komunálnymi odpadmi, ktoré vznikli na území obce, a s drobnými stavebnými odpadmi, ktoré vznikli na území obce.¹²¹ Komunálne odpady sú **odpady z domácností** vznikajúce na území obce pri činnosti fyzických osôb a **odpady podobných vlastností a zloženia, ktorých pôvodom je právnická osoba alebo fyzická osoba-podnikateľ**, okrem odpadov vznikajúcich pri bezprostrednom výkone činností tvoriacich predmet podnikania alebo činnosti právnickej osoby alebo fyzickej osoby-podnikateľa; za odpady z domácností sa považujú aj odpady z nehnuteľností slúžiacich fyzickým osobám na ich individuálnu rekreáciu, napríklad zo záhrad, chát, chalúp, alebo na parkovanie alebo uskladnenie vozidla používaného pre potreby domácnosti, najmä z garáží, garážových stojísk a parkovacích stojísk. Komunálnymi odpadmi sú aj všetky odpady vznikajúce v obci pri čistení verejných komunikácií a priestranstiev, ktoré sú majetkom obce alebo v správe obce, a taktiež pri údržbe verejnej zelene vrátane parkov a cintorínov a ďalšej zelene na pozemkoch právnických osôb, fyzických osôb a občianskych združení.¹²²

Obec vo veciach štátnej správy odpadového hospodárstva ďalej prejednáva priestupky v odpadovom hospodárstve a ukladá pokuty za priestupky a poskytuje držiteľovi odpadu informácie o umiestnení a činnosti zariadení na nakladanie s odpadmi na území obce.¹²³

Ustanovenia zákona o odpadoch a ďalších zákonov¹²⁴ oprávňujú obec k výkonu vlastníckych práv. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami.¹²⁵ Obec pri výkone samosprávy môže zakladať, zriaďovať, rušiť a kontrolovať podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia.¹²⁶

V odpadovom hospodárstve tieto právomoci zvyknú obce uplatňovať najmä na vlastnícky alebo spoluvlastnícky vstup do spoločností, ktoré vlastnia, manažujú, prípadne zabezpečujú príjmy pre ukladanie odpadov a odvoz a/alebo triedenie odpadov.

7.5.1. SÚČASNÝ STAV

Správcovské a vlastnícke vzťahy

Zber komunálneho odpadu zabezpečuje pre mesto Brezno mestská príspevková organizácia Technické služby, ktorá bola zriadená v roku 1964. Hlavnou činnosťou organizácie sú verejnoprospešné služby: nakladanie s komunálnym odpadom v zmysle zákona o odpadoch, udržiavanie čistoty v meste, správa a údržba verejnej zelene, správa a údržba verejného osvetlenia, správa a údržba mestských verejných WC, správa a údržba trhoviska, správa a údržba kanalizačných cestných výpustí, zabezpečovanie údržby miestnych komunikácií, správa verejných priestranstiev pomníkov a pamätníkov, mestských cintorínov vrátane kopania hrobov pre uloženie rakvy so zosnulým vrátane následného zasypania, prvotné úpravy, odvoz prebytočnej zeminy, prevádzkovanie domu smútku.¹²⁷

Mesto vyváža komunálny odpad na skládku TKO Ekológ, ktorej správcom je spoločnosť **Sekológ, s. r. o.** Spoločnosť vznikla v roku 1995, od roku 2003 je jej jediným spoločníkom združenie obcí EKOLÓG, ktorého členom je aj mesto Brezno. Vzhľadom na to, že majetkový vklad mesta Brezno do uvedeného združenia je 3 mil. Sk. *Združenie obcí EKOLÓG* bolo založené v roku 1993 za účelom komplexného zabezpečenia prípravy, realizácie výstavby a prevádzky *Regionálnej skládky*

¹²⁰ Územný plán mesta Brezno, Zmeny a doplnky VI.

¹²¹ § 39 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch

¹²² Zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch

¹²³ § 72 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch

¹²⁴ Najmä zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

¹²⁵ § 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

¹²⁶ § 4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

¹²⁷ <http://www.brezno.sk>

TKO Brezno na území mesta Brezno, zameriavajúc sa na ochranu záujmov svojich členov v oblasti životného prostredia aplikovanú na celkové hospodárenie s odpadmi a ich využitie. Mesto Brezno je jedným zo zakladateľov združenia. Združenie obcí EKOLÓG založilo za účelom prevádzkovania regionálnej skládky komunálneho odpadu a súvisiacich činností spoločnosť SEKOLÓG, s. r. o. so sídlom v Brezne.¹²⁸

Program odpadového hospodárstva

Obce sú povinné spracovávať Program odpadového hospodárstva (ďalej len "program"), ktorý určuje ciele odpadového hospodárstva v obci a opatrenia na ich plnenie v súlade so zákonom o odpadoch.¹²⁹ Mesto Brezno má spracovaný POH do roku 2005. Nový POH do roku 2010 nebol krajským úradom ešte vydaný. Do štyroch mesiacov od vydania programu kraja je pôvodca odpadu (aj mesto) povinný vypracovať nový program, v ktorom bude riešená celá koncepcia politiky samospráv v oblasti odpadového hospodárstva.

Skládkovanie

Stará skládka v lokalite Mrcha Potok začala prevádzku v roku 1964 s ukončením v roku 1996 na ploche 38 500 m². Skládka nevyhovovala technickým podmienkam. Na **sanáciu starej skládky TKO** bol vypracovaný firmou Pedoeфекt s. r. o. projekt ktorý na základe výsledkov inžiniersko-geologického a hydrogeologického prieskumu navrhol spôsob sanácie skládky spolu s vybudovaním monitorovacieho systému.

V roku 2006 bola pre mesto Brezno v rámci NUTS 2 Stredné Slovensko schválená na projekt „**Sanácia skládky komunálneho odpadu Brezno**“ pomoc vo výške **59,424 mil. Sk**, s predpokladaným začiatkom realizácie projektu 1.6.2006.¹³⁰ V auguste 2007 bola vypísaná užšia súťaž so skrátenými lehotami na obstaranie sanácie tejto skládky, v súčasnosti sa projekt sanácie realizuje.¹³¹

V roku 1995 začala prevádzku vyššie uvedená **riadená skládka tuhého komunálneho odpadu** (3,59 ha), ktorá svojim technickým zabezpečením spĺňa podmienky nariadenia vlády SR č. 606/1992 Zb. pre skládku tretej stavebnej triedy. Je vybudovaná na ploche 4,5 ha.¹³²

Zhodnocovanie odpadov

V roku 2007 realizovalo mesto Brezno (prostredníctvom príspevkovej organizácie Technické služby Brezno) **rozšírenie separovaného zberu tuhého komunálneho odpadu**, jeho dotriedňovanie a skladovanie, celkovou investíciou vo výške 4,43 mil. Sk, z toho 1,375 milióna Sk tvorila dotácia z Recyklačného fondu. Separovaný zber začalo mesto Brezno realizovať už v roku 1997, s nákladmi v prvej etape do roku 2003 vo výške 6,69 mil. Sk.¹³³

V máji 2003 bola na Separovaný zber TKO schválená finančná dotácia Recyklačného fondu zo Sektoru papiera (776 000,-, na výstavbu skladu lisovaného papiera, nákup lisu na papier a nákup 1100-litrových kontajnerov), Sektoru skla (360 000,-) a Sektoru plastov (239 000,-).¹³⁴

V meste od roku 2003 triedi 100 percent obyvateľov. V roku 2002 vytriedil každý občan 50 kg za rok, v roku 2006 už 83 kg. Podiel vytriedených komodít vzrástol za toto obdobie z 22 na 26 percent, pri náraste celkového množstva komunálneho odpadu z 5104 ton v roku 2002 na takmer 7000 ton v roku 2006. Množstvo vyseparovaného papiera vzrástlo zo 46,1 tony v roku 2000 na dvojnásobok v roku 2002 a až na 191 ton v roku 2006. Vyseparované sklo sa viac ako zdvojnásobilo - zo 62 ton v roku 2002 na 134 ton v roku 2006 a vyseparované plasty za rovnaké obdobie narástli podobne z 20,5 tony na 43,5 tony. Ciele programu odpadového hospodárstva v SR zvýšiť kompostovanie bioodpadu z 35 percent v roku 2005 na 50 percent v roku 2010 Brezno taktiež prekročilo, keď od roku 2000 kompostuje 100 percent zeleného bioodpadu. Za týmto účelom od spomínaného roku prevádzkuje vlastnú poľnú kompostáreň.¹³⁵

Príjmy a výdavky

Náklady na činnosti nakladania s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi hradí obec z miestneho poplatku podľa osobitného predpisu, okrem výnimiek, ktoré ustanovuje zákon o odpadoch. Výnos miestneho poplatku sa použije výlučne na úhradu nákladov spojených s nakladaním s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi, najmä na ich zber, prepravu, zhodnocovanie a zneškodňovanie.¹³⁶

V zmysle ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie,¹³⁷ resp. jej metodického usmernenia,¹³⁸ sú príjmy za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, vrátane poplatku za uloženie odpadu, rozpočtované v kategórii 100 Daňové príjmy → 130 Dane za tovary a služby → 133 Dane za špecifické služby → 133013 Za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. V zmysle tejto klasifikácie boli v roku 2006 získané príjmy na zber, odvoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu vo výške 12,557 mil. Sk.¹³⁹ Tieto príjmy je potrebné použiť na hradenie služieb súvisiacich s nakladaním s odpadmi.

¹²⁸ <http://portal.ives.sk/registre/> a <http://www.brezno.sk>

¹²⁹ § 4 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch

¹³⁰ http://64.233.183.104/search?q=cache:h_7U3F1BmfkJ:www.enviro.gov.sk/servlets/files/17030+skl%C3%A1dka+TKO+Brezno&hl=sk&ct=clnk&cd=5

¹³¹ <http://www.b4b.sk>, <http://www.poziadavka.sk/>

¹³² [http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/8C1BA5127B33E4C2C12570DD00451647/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/8C1BA5127B33E4C2C12570DD00451647/$FILE/Zdroj.html)

¹³³ http://www.petrecycling.cz/RF_impuls_sep_sberu.htm

¹³⁴ http://www.recfond.sk/index.php?www=dgp_detail&id=235, 234, 233

¹³⁵ http://www.petrecycling.cz/RF_impuls_sep_sberu.htm

¹³⁶ § 39 ods. 6 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹³⁷ Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. decembra 2004, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie

¹³⁸ Metodické usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky k č. MF/010175/2004-42 zo dňa 8. decembra a vysvetlivky k ekonomickej klasifikácii rozpočtovej klasifikácie

¹³⁹ Záverečný účet mesta Brezno za rok 2006. <http://www.brezno.sk>

Výdavky na uloženie a likvidáciu odpadu sú rozpočtované v klasifikácii v kategórii 600 Bežné výdavky → 630 Tovary a služby → 637 Služby → 637004 Všeobecné služby (dodávateľským spôsobom). Výdavky na odpadové hospodárstvo podľa tejto klasifikácie je možné sledovať i v klasifikácii a číselníkoch v oblasti štátnej štatistiky,¹⁴⁰ konkrétne štatistickej klasifikácie výdavkov verejnej správy – COFOG.¹⁴¹ **V roku 2006 činili bežné výdavky na odpadové hospodárstvo v Brezne sumu 15,007 mil. Sk.**¹⁴²

Na podporu recyklácie odpadov môžu obce čerpať príspevok z Recyklačného fondu. Nárokovateľnosť príspevku obcí vzniká pri hodnovernom preukázaní separácie a recyklácie príslušnej komodity na základe zmluvy, ktorú musí uzatvoriť Recyklačný fond.¹⁴³

Finančné príspevky vyplatené na základe nárokovateľných žiadostí obcí o príspevok za komodity vyseparované a odovzdané na zhodnotenie boli mestu Brezno vyplatené z Recyklačného fondu nasledovne: 138 812 Sk (2002), 337 230 Sk (2003), 450 480 Sk (2004), 96 870 Sk (2005), 578 440 Sk (2006).¹⁴⁴

Služby odpadového hospodárstva v SR na úrovni komunálneho odpadu sa realizujú v prostredí regulovaných cien. Cenu za nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi tvorí miestny poplatok¹⁴⁵, ktorý stanovuje pre občanov obce mestské zastupiteľstvo prostredníctvom osobitného predpisu, všeobecne záväzného nariadenia (VZN). Poplatky za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v meste Brezno určuje Všeobecne záväzné nariadenie č. 6/2007, ktoré stanovuje základnú sadzbu poplatku 1,50 Sk za osobu a kalendárny deň. V jednotlivých častiach mesta na ul. Dvoriská, Hlboká, Hliník od autobusovej zastávky SAD, Kôšikovo, Kozlovo, Kriváň, Jelšová, Krátka, Lúčky, Pestovateľská, Šiašovo, Zúbrik, a v iných častiach tam, kde nechodí pravidelná linka odvozu odpadu je sadzba poplatku 0,80 Sk za osobu a kalendárny deň. Sadzba poplatku u poplatníkov, u ktorých je zavedený množstvový zber, je u 110 litrových kuka nádob 1,00 Sk/l, u 1 100 litrových kontajnerov 0,25 Sk/l, u veľkoobjemových kontajnerov /VOK/ 2,1 Sk/kg.¹⁴⁶

Výška poplatkov za komunálne odpady a drobné stavebné odpady môže významne ovplyvňovať štruktúru výdavkov obyvateľov i podnikateľských subjektov v meste. Regulácia cien za zber a spracovanie (uloženie) odpadov zvyšuje riziko vzniku neefektívnych „cenových rozhodnutí“ miestnej samosprávy. Vzhľadom k tomu, že toto opatrenie je legislatívne stanovené centrálnou vládou, obce môžu ovplyvňovať tento proces iba nepriamo: najmä prostredníctvom zvyšovania konkurencie subjektov pôsobiacich na trhu spracovateľov odpadu, alebo dôslednejšou kalkuláciou nákladov týchto subjektov.

7.5.2. ZÁMERY

Vo svojej koncepcii pripravovaných aktivít plánuje mesto Brezno **pokračovať v realizácii sanácie skládky komunálneho odpadu Brezno.**

Problematicku riešenia likvidácie a nakladania s komunálnym odpadom možno v súčasnosti rozdeliť na:

- sanácia starej skládky TKO,
- ukladanie TKO na novovybudovanú skládku TKO,
- zvýšenie kvality separovaného zberu.

Spoločnosť Sekológ má záujem zrealizovať nový separačný dvor pri skládke TKO a odstrániť triediacu halu v Technických službách.¹⁴⁷

7.6. OVZDUŠIE

V meste Brezno nie je vybudované miesto na meranie znečisťovania ovzdušia. Kvalita ovzdušia bola do roku 1994 meraná na 5 odberových miestach - prašný spad a PH prašného výluhu. V roku 1994 priemerná prašnosť oblasti bola pod platnú normu. Zrušené meracie stanice neboli nahradené novými, tzn. že nie je možné poskytnúť exaktné údaje o imisnej situácii v meste.

Z hľadiska ochrany životného prostredia so zvláštnym zreteľom na čistotu ovzdušia má osobitný význam plošná plynofikácia Brezna. Komplexnou plynofikáciou všetkých tepelných potrieb sa výrazne znižuje ekologická záťaž prostredia. Ročne sa spotrebuje v Brezno okolo 18 mil. m³ zemného plynu, ktoré „vytesňujú“ okolo 35 tis. ton hnedého uhlia. Potreba tepelnej energie v nemocnici, v niektorých výrobných podnikoch, v školách a v administratíve sa pokrýva na báze zemného plynu. Obdobne prakticky všetky byty v hromadnej zástavbe (asi 5500 bytov) je vykurovaných plynom. Pevné palivá spaľujú v Mostárni, v autoservise na Mazorníkove a čiastočne aj v nízkopodlažnej zástavbe v niektorých miestnych častiach a v samostatných osadách.

Pre zlepšenie emisnej a imisnej situácie v meste Brezno je potrebné pokračovať v plynofikácii všetkých typov zdrojov, realizovať elektrifikáciu trate Banská Bystrica - Brezno - Margecany a cestný obchvat mesta.

¹⁴⁰ Štatistický úrad, <http://www.statistics.sk/webdata/slov/edicny/klas.htm>

¹⁴¹ Vyhláška ŠÚ SR č. 195/2003 z 30. mája 2003

¹⁴² Záverečný účet mesta Brezno za rok 2006. <http://www.brezno.sk>

¹⁴³ § 64 zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹⁴⁴ http://www.recfond.sk/index.php?www=ziadosti_obci&filter=b&act_page=1

¹⁴⁵ Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov

¹⁴⁶ Všeobecne záväzné nariadenie č. 6/2007 o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

¹⁴⁷ Informácie MsÚ Brezno

Mestské zastupiteľstvo mesta Brezno vydalo **Všeobecne-záväznú nariadenie mesta č. 50/1999 o poplatku za znečisťovanie ovzdušia malým zdrojom**, v ktorom určuje pravidlá vyrubovania a sadzby poplatkov za znečisťovanie ovzdušia malým zdrojom.

7.7. HLUK

Hluk je jedným z najvýraznejších ukazovateľov kvality životného prostredia. Najvyššie denné prípustné ekvivalentné hladiny hluku vo vonkajších priestoroch sú pre hluk z dopravy resp. iných zdrojov stanovuje Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z. zo 16. augusta 2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Podľa tejto vyhlášky je **priestor pred oknami obytných miestností bytových a rodinných domov**, priestor pred oknami chránených miestností školských budov, zdravotníckych zariadení a iných chránených objektov a rekreačné územie, **limitovaný hlukovou hladinou 55 dB (deň a večer) a 45 dB (noc)**.¹⁴⁸

Najväčším zdrojom hluku na území mesta Brezno je **cestná doprava**. Železničná doprava s ohľadom na jej trasovanie a intenzitu sa podieľa na zlej hlukovej situácii menšou mierou. Intenzita hluku na území mesta sa pohybuje v rozmedzí od 63,0 - 71,0 dB (A). Z 10 meracích stanovíšť na deviatich boli prekročené limity hluku – 64 % obyvateľov mesta žije na území s nadmernou hladinou hluku. Zlepšenie situácie predpokladá realizáciu cestného obchvatu a zároveň zmien v organizácii dopravy (vylúčenie príp. obmedzenie dopravy v obytných zónach, zmeny v parkovaní, presmerovanie a pod.).¹⁴⁹

7.8. VEREJNÉ PRIESTRANSTVÁ, STAROSTLIVOSŤ O ZELEŇ

Koncepcia politiky samosprávy v oblasti údržby verejnej zelene a čistenia a údržby verejných priestranstiev mesta Brezno je spracovaná vo VZN č. 78/2003 o sadovnickej a krajinárskej činnosti na území mesta, ktoré čiastočne rieši problematiku v oblasti údržby verejnej zelene. Čistenie a údržbu verejných priestranstiev rieši VZN č. 55/2000 o verejnom poriadku, ktoré spracovalo t. č. oddelenie vnútorných vecí.

V súčasnosti je plánovaná realizácia projektu Generel zelene.

Daň za psa

Daň za psa je vyrubovaná podľa príslušného Všeobecne záväzného nariadenia č. 7/2007 o dani za psa, za užívanie verejného priestranstva, za ubytovanie, za predajné automaty a za nevýherné hracie prístroje, ktoré odlišuje sadzbu dane pre psa chovaného v rodinnom dome a príťahlom pozemku (500 Sk ročne) a psa chovaného v bytovom dome (1500 Sk ročne).

7.9. OCHRANA PRÍRODY

7.9.1. SÚČASNÝ STAV

Osobitne chránené časti prírody a krajiny

Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny je podľa § 51 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a podľa § 18 a prílohy č. 16 vykonávacej vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 24/2003 Z. z. úradnou evidenciou **chránených území (CHÚ)** a **chránených stromov (CHS)** Slovenskej republiky.¹⁵⁰

Regulácie v záujme ochrany prírody predstavujú súbor vládnych opatrení, ktorých cieľom je ochrana tzv. „ekologických funkcií“ prírody, predovšetkým zachovania biodiverzity druhov.

Sústava chránených území (CHÚ) je definovaná v Zákone č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a Vyhláške MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny. Podľa tohto zákona platí na celom území Slovenska jeden z piatich stupňov ochrany územia:

- chránená krajinná oblasť (§ 18) – II. stupeň ochrany,
- národný park (§ 19) – III. stupeň ochrany,
- chránený areál (§ 21) – III., IV. alebo V. stupeň ochrany,
- prírodná rezervácia (§ 22) – IV. alebo V. stupeň ochrany,
- prírodná pamiatka (§ 23) – IV. alebo V. stupeň ochrany,
- chránený krajinný prvok (§ 25) – II., III., IV. alebo V. stupeň ochrany
- chránené vtáčie územie (§ 26)

Maloplošné chránené územia (MCHÚ)

V katastri mesta Brezno sa nachádzajú

¹⁴⁸ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z. zo 16. augusta 2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

¹⁴⁹ Územný plán mesta Brezno, Zmeny a doplnky.

¹⁵⁰ <http://uzemia.enviroportal.sk/about>

- Prírodná rezervácia **Rohoznianska jelšina**: PR je vyhlásená na ochranu horských jelšín v Horehronskom podolí, dôležitých z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska.
- Prírodná rezervácia **Horné lazy**: územie predstavuje južne exponované, strmé skalné stráne charakteru krovinatej lesostepi s výskytom viacerých teplomilných rastlinných a živočíšnych druhov, z ktorých niektoré sú pri okraji svojho rozšírenia. Dôkaz šírenia sa xerotermných prvkov vysoko na Pohronie.
- Prírodná rezervácia **Breznianska skalka**: ochrana fyto geograficky a dendrologicky významnej lokality duba zimného (*Quercus petraea*) v zachovanej porastovej formácii na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.¹⁵¹

Chránené stromy

Chránené stromy sú v zmysle zákona č. 543/2002 kultúrne, vedecky, ekologicky, krajinotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradií. Môže ich vyhlásiť príslušný krajský úrad životného prostredia všeobecne záväznou vyhláškou.

V katastri mesta Brezno sa nenachádzajú žiadne chránené stromy.¹⁵²

Veľkoplošné chránené územia

Najvýznamnejším chráneným územím, ktoré zasahuje (a nepriamo i výrazným spôsobom ovplyvňuje život v Brezne) i do katastra mesta, je **Národný park Nízke Tatry**. V roku 1978 bol nariadením vlády SSR Č. 119/1978 Zb. vyhlásený Národný park Nízke Tatry na rozlohe 81.095 ha a pre jeho ochranu aj ochranné pásmo v rozsahu 123.990 ha. V roku 1978 bol vyhláškou Č. 120/1978 Zb. Ministerstva kultúry SSR vydaný Štatút národného parku, v ktorom boli určené podmienky jeho ochrany. V roku 1997 nariadením vlády SR Č. 182/1997 Z. z. boli novelizované hranice národného parku. Podľa tejto úpravy sa znížila výmera vlastného územia národného parku na 72.842 ha a ochranného pásma na 110.162 ha. Vlastné územie Národného parku Nízke Tatry sa skladá z dvoch samostatných častí - Ďumbierskej a Kráľovohoľskej časti.

Katastrálne územie Brezna je súčasťou Ďumbierskej časti a na jej rozlohe sa podieľa 1701 ha, čo je 2,3 % z rozlohy vlastného národného parku a 13,9 % z rozlohy územia obce. Do ochranného pásma národného parku bola začlenená severná časť k. ú. od rieky Hrona s výmerou 3210 ha sa na rozlohe ochranného pásma národného parku podieľa 2,9 % a na rozlohe riešeného územia 26,3 %. V roku 1998 vláda SR schválila "**Program starostlivosti o Národný park Nízke Tatry**", v ktorom boli stanovené strategické ciele - zachovanie trvalo udržateľného vývoja prírodného prostredia, udržanie stability ekologických procesov v celoplošnom rozsahu, tzn.: zachovanie biodiverzity, ekologickej únosnosti a ochrana genofondu, pri možnosti trvalého využívania druhov a ekosystémov. **Na území národného parku (jadrové územie) boli vymedzené krajinné priestory 1 a 2 a v území ochranného pásma krajinný priestor 3.**

Do katastrálneho územia Brezna územne zasahujú krajinné priestory 1.2., 1.3., 1.4., 3.3., 3.5., 3.7. a 3.8. Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny na území národného parku platí 3. stupeň ochrany, v ochrannom pásme 2. stupeň. V týchto územiach sa od orgánov ochrany prírody vyžaduje súhlas na vybrané činnosti vzťahujúce sa k využívaniu územia.

V blízkom okolí mesta Brezno (južne) sa nachádza Chránená krajinná oblasť Poľana, ochranné pásmo národného parku Muránska planina a národná prírodná rezervácia Dobročský prales.¹⁵³

NATURA 2000

Súvislú európsku sústavu chránených území NATURA 2000 tvoria:

Územia európskeho významu (ÚEV)

ÚEV sú navrhované na ochranu podľa kritérií stanovených v Smernici o biotopoch. Národný zoznam ÚEV, schválený vládou SR, obsahuje 382 návrhov ÚEV s celkovou rozlohou 587 194,8 ha (11,72 % rozlohy SR). Ministerstvo životného prostredia SR vydalo tento zoznam vo výnose č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004. Po schválení vládou SR bol tento zoznam zaslaný Európskej komisii (EK) na schválenie. Tá ho posúdi do 3 rokov od zaslania. Na základe stanoviska EK sa národný zoznam v prípade potreby bude aktualizovať. Po schválení národného zoznamu Európskou komisiou budú najneskôr do 6 rokov navrhované ÚEV vyhlásené slovenskými orgánmi ochrany prírody za chránené územia podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, resp. ich zóny.¹⁵⁴

Do katastra mesta Brezno zasahujú Územia európskeho významu:

- **Horné lazy**: 2 chránené biotopy, 2 chránené druhy
- **Ďumbierske Nízke Tatry**: 27 chránených biotopov, 34 chránených druhov
- **Alúvium Hrona**: 7 chránených biotopov, 15 chránených druhov

V okrese Brezno sa nachádza ďalších 14 ÚEV.¹⁵⁵

Chránené vtáčie územia (CHVÚ)

Navrhované na ochranu podľa zásad stanovených v Smernici o vtákoch. Vláda Slovenskej republiky svojím uznesením č. 636 zo dňa 9. júla 2003 schválila Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území (nCHVÚ), ktorý obsahuje 38 území. Tento zoznam bol zaslaný Európskej komisii a nie je predmetom schvaľovania EK. Od roku 2005 sú postupne Ministerstvom životného prostredia SR tieto CHVÚ schvaľované.

¹⁵¹ <http://uzemia.enviroportal.sk/>

¹⁵² <http://stromy.enviroportal.sk/stromy.php>

¹⁵³ <http://enviroportal.sk/atlas/online/>

¹⁵⁴ <http://uzemia.enviroportal.sk/about>

¹⁵⁵ <http://atlas.sazp.sk/euvyz/>

Do katastra mesta Brezno zasahuje CHVÚ Nízke Tatry. Na tomto území je zakázané vykonávať rámcovo 17 rôznych činností.

Do katastra mesta Brezno zasahujú taktiež ďalšie dve CHVÚ: CHVÚ Muránska planina a Stolické vrchy a CHVÚ Poľana.¹⁵⁶

7.9.2. ZÁMERY

Z hľadiska ochrany prírody mesto disponuje len obmedzenými kompetenciami, ktoré mestu prináležia zo zákona o ochrane prírody a krajiny.

Pri rozvoji riešeného územia je potrebné, v zmysle návrhov ÚPN Brezno, v záujme udržania ekologickej stability:

- rešpektovať územné vymedzenie biocentier nadregionálneho významu BC Nízke Tatry Ďumbierska časť, regionálneho významu Horné lazy – Bystrá – Piesok,
- rešpektovať územné vymedzenie biokoridorov nadregionálneho významu - rieku Hron a regionálneho významu územia Hnused – Bukovina (kontaktná zóna s k. ú. Hronec) a územia Horné lazy – Skalka – Krajčovo – Vagnár ako terestrické koridory,
- rešpektovať vymedzené ekologicky významné krajinné segmenty ako územia potenciálne vhodné na začlenenie medzi prvky kostry ÚSES na lokálnej (miestnej úrovni) – územie PR Breznianska skalka, územie PR Rohozníanska jelšina, územie navrhovanej PR Rohozná, porasty ochranných lesov, porasty priznané pre zber semena lesných drevín (genofondové plochy), vodné toky s údolnou nivou a zachovalou sprievodnou vegetáciou – potok v lokalite Pod Čachovým, potoky vrátane pramennej oblasti v lokalite Lúčky – Pytl'ová dolina – Úplazia, Drábsko – Vrch Dolinka – Paseky pod Zrázy – Zúbrik, ľavostranné prítoky Rohoznej v lokalite Hájna hora a Šimaníková, pravostranné prítoky Rohoznej v lokalite Brezinky – Hliník – Kozlovo, pravostranné prítoky Hrona – potoky Lužná, Drakšiar, Štiavnička, Vagnár, Ježová, nelesná stromová a krovinná vegetácia územných predelov, medzi a strmých miest v lokalitách Žliabok – Banisko, Šajba – Pleš, Michel'ovo – Zadné Gliane, Hliník – Čierny vrch, Bránica – Kozí vrch,
- dodržiavať vo vymedzených biocentrách podmienky ochrany a opatrenia na využívanie podľa zákona č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny,
- dodržiavať vo vymedzených biocentrách podmienky ochrany a opatrenia podľa zákona č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov,
- zachovať a udržiavať v dobrom ekologickom stave krajinársku zeleň nachádzajúcu sa v priestore navrhovaného golfového ihriska (/na parcele č. 6899/1, v pramennej časti bezmenného potoka a popri potokoch vo východnej časti územia),
- pri realizácii golfového areálu zachovať vyskytujúce sa mokradné biotopy a vylúčiť introdukcii cudzokrajných drevín¹⁵⁷.

7.10. ZHRNUTIE

Kvalita životného prostredia obyvateľov má priamy vplyv na potenciál hospodárskeho rozvoja regiónu, v ktorom žijú (a naopak). Preto medzi najdôležitejšie úlohy samosprávy musí patriť i vytváranie dobrých podmienok pre kvalitné životné prostredie. Z hľadiska možností mesta priamo zasahovať do rozvoja životného prostredia v meste prisudzuje súčasný legislatívno-právny stav v SR najdôležitejšie úlohy týmto oblastiam technickej a environmentálnej infraštruktúry: odpadové hospodárstvo, zásobovanie teplom, zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie odpadových vôd.

V oblasti odpadového hospodárstva mesto Brezno zabezpečuje spracovanie odpadu vlastnou príspevkovou organizáciou, zabezpečujúcou odvoz a ukladanie komunálneho odpadu pre obyvateľov Brezna. Mesto má dobre rozvinutý systém zhodnocovania odpadov s predpokladmi pre ďalší rozvoj.

V oblasti technickej infraštruktúry má mesto Brezno rozpracované viaceré návrhy projektov a komplexných odporúčaní pre ďalší rozvoj najmä tepelného a vodného hospodárstva, týkajúce sa najmä plynifikácie, protipovodňovej ochrany a dostavby vodovodu.

Možnosti samosprávy ovplyvňovať rozvoj ostatných oblastí environmentálnej a technickej infraštruktúry sú viac obmedzené a upriamujú sa skôr na nepriame ekonomické nástroje.

7.11. ZDROJE

1. Metodické usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky k č. MF/010175/2004-42 zo dňa 8. decembra a vysvetlivky k ekonomickej klasifikácii rozpočtovej klasifikácie
2. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 8. decembra 2004, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie
3. PHSR mesta Brezno, 2004
4. Rozhodnutie ÚRSO č.: 0075/2007/V, <http://www.urso.gov.sk>

¹⁵⁶ <http://atlas.sazp.sk/vtacieuzemia/>

¹⁵⁷ Územný plán mesta Brezno, Regulačný územného rozvoja.

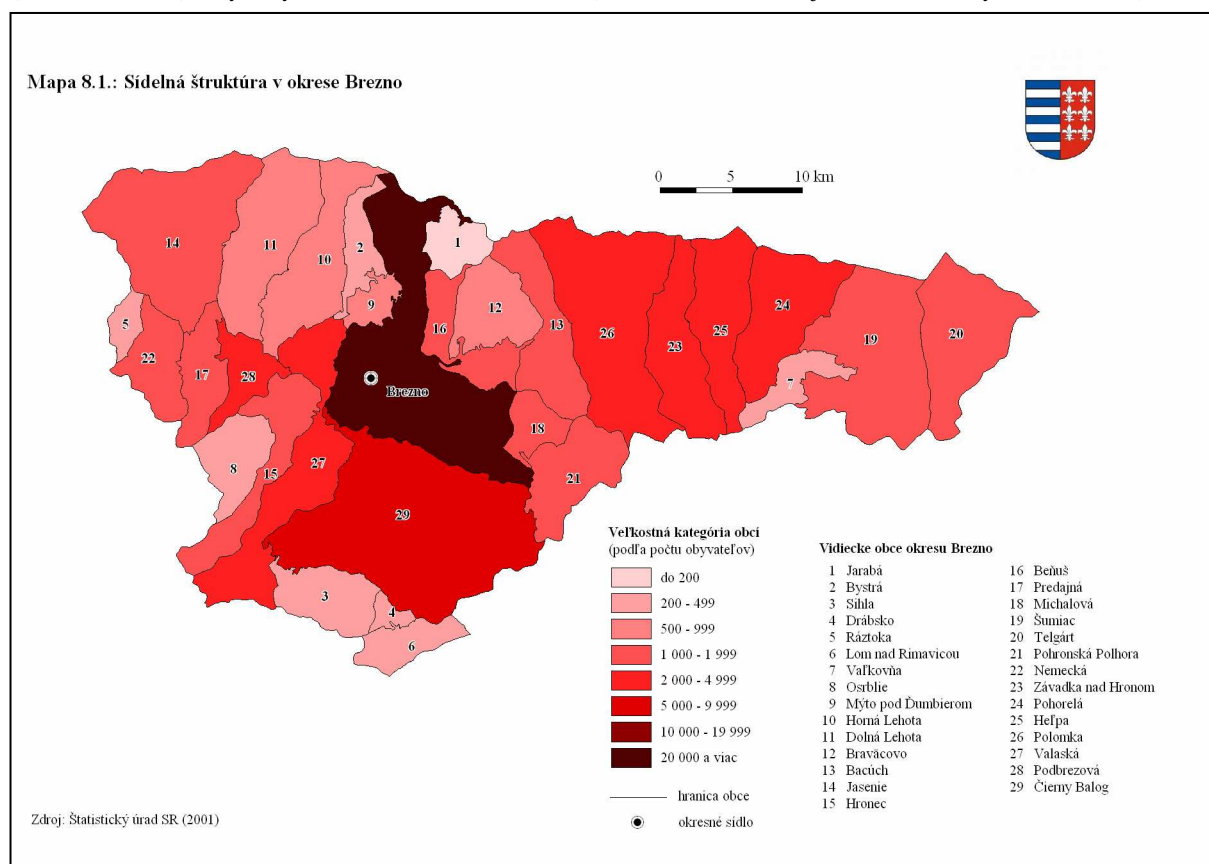
5. ÚPN Brezno
6. Územný plán mesta Brezno, Zmeny a doplnky.
7. Všeobecne záväzné nariadenie č. 11/2005 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.
8. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z. zo 16. augusta 2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.
9. Vyhláška ŠÚ SR č. 195/2003 z 30. mája 2003
10. Zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch
11. Zákon č. 276/2001 Z. z. zo 14. júna 2001 o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov
12. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
13. Zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov
14. Záverečný účet mesta Brezno za rok 2006
15. <http://atlas.sazp.sk/>
16. <http://enviroportal.sk/>
17. <http://group.dalkia.com/>
18. <http://portal.ives.sk/>
19. <http://uzemia.enviroportal.sk/>
20. <http://www.b4b.sk>
21. <http://www.poziadavka.sk/>
22. <http://www.brezno.sk>
23. <http://www.petrecycling.cz/>
24. <http://www.refond.sk/>
25. <http://www.rokovania.sk/>
26. <http://www.statistics.sk/webdata/slov/edicny/klas.htm>
27. <http://www.stvps.sk>
28. <http://www.teplo.exo.sk/index.php?web=uvod.php>

8. ŠIRŠIE VZŤAHY – MESTO A ZÁZEMIE

Brezno je jediným mestom okresu, ktorý tvorí spolu 30 sídiel. V meste žije tretina populácie okresu.¹⁵⁸ Prirodzené zázemie mesta Brezno sa v zmysle funkčného mestského regiónu územne plne zhoduje s aktuálne vyčleneným okresom. Mesto sa nachádza na pohronskej sídelnej rozvojovej osi celoštátneho významu Brezno – Banská Bystrica – Zvolen – Žiar nad Hronom – Žarnovica, ktorú tvoria sídla ležiace v nive rieky Hron.

8.1. SÍDELNÁ ŠTRUKTÚRA

Zázemie Brezna tvorí 29 vidieckych obcí (viď mapa č. 8.1. a tab. č. 8.1.). Hoci pre Slovensko je typická rozdrobenosť sídelnej štruktúry s vysokým počtom malých obcí (67% obcí SR má menej než 1 000 obyvateľov), v zázemí Brezna sa toto neprejavuje až tak výrazne (menej než 1 000 obyvateľov má 40% obcí okresu Brezno). Kým priemerná veľkosť vidieckej obce na Slovensku je približne 860 obyvateľov, v okrese Brezno je to takmer 1 480 obyvateľov. Sídelnú štruktúru zázemia Brezno možno výhľadovo hodnotiť ako stabilnejšiu, s prevahou obcí vo veľkostnej kategórii 1 000 až 1 999 obyvateľov (33% obcí okresu), a výrazným centrom osídlenia v Brezno (v samotnom Brezne žije takmer 35% obyvateľov okresu).¹⁵⁹

V okrese Brezno možno okrem samotného mesta Brezno a jeho zázemia vyčleniť i ďalšie dve spádové územia, a to s centrami v Podbrezovej a v Pohorelej (viď kapitola 8 ďalej). Okres Brezno je typický výrazne nízkou hustotou zaľudnenia (52 obyv./km² oproti priemeru SR 110 obyv./km²), hoci mesto samotné dosahuje hustotu zaľudnenia takmer 190 obyv./km².

¹⁵⁸ Podľa indikátora vidieckosti krajiny, ktorý používa pre medzinárodné porovnávania OECD (za vidiecke sa považujú tie obce, v ktorých hustota zaľudnenia nepresahuje 100 obyvateľov na km²), tvorí vidiek takmer 80% územia SR a obýva ho takmer tretina celkovej populácie. Podľa tejto metodiky sa k okresom s podielom obyvateľstva žijúceho vo vidieckych obciach vyšším ako 50 percent radí až 39 z celkového počtu 79 okresov SR, medzi nimi i okres Brezno. V týchto regiónoch „s výrazne vidieckym charakterom“ žije pritom takmer polovica slovenskej populácie.

¹⁵⁹ Štatistický úrad SR (2003)

Tab. č. 8.1.: Sídlná štruktúra okresu Brezno

veľkostná kategória obcí	počet obcí			počet obyvateľov		
	absolútne	relatívne (v %)	kumulatívne (v %)	absolútne	relatívne (v %)	kumulatívne (v %)
do 199	1	3,3	3,3	45	0,1	0,1
200 - 499	7	23,3	26,7	2 004	3,0	3,1
500 - 999	4	13,3	40,0	2 601	4,0	7,0
1 000 - 1 999	10	33,3	73,3	13 806	21,0	28,1
2 000 - 4 999	6	20,0	93,3	19 366	29,5	57,6
5 000 - 9 999	1	3,3	96,7	5 068	7,7	65,3
10 000 - 19 999	0	0,0	96,7	0	0,0	65,3
20 000 a viac	1	3,3	100,0	22 728	34,7	100,0
Spolu	30	100,0	100,0	65 618	100,0	100,0

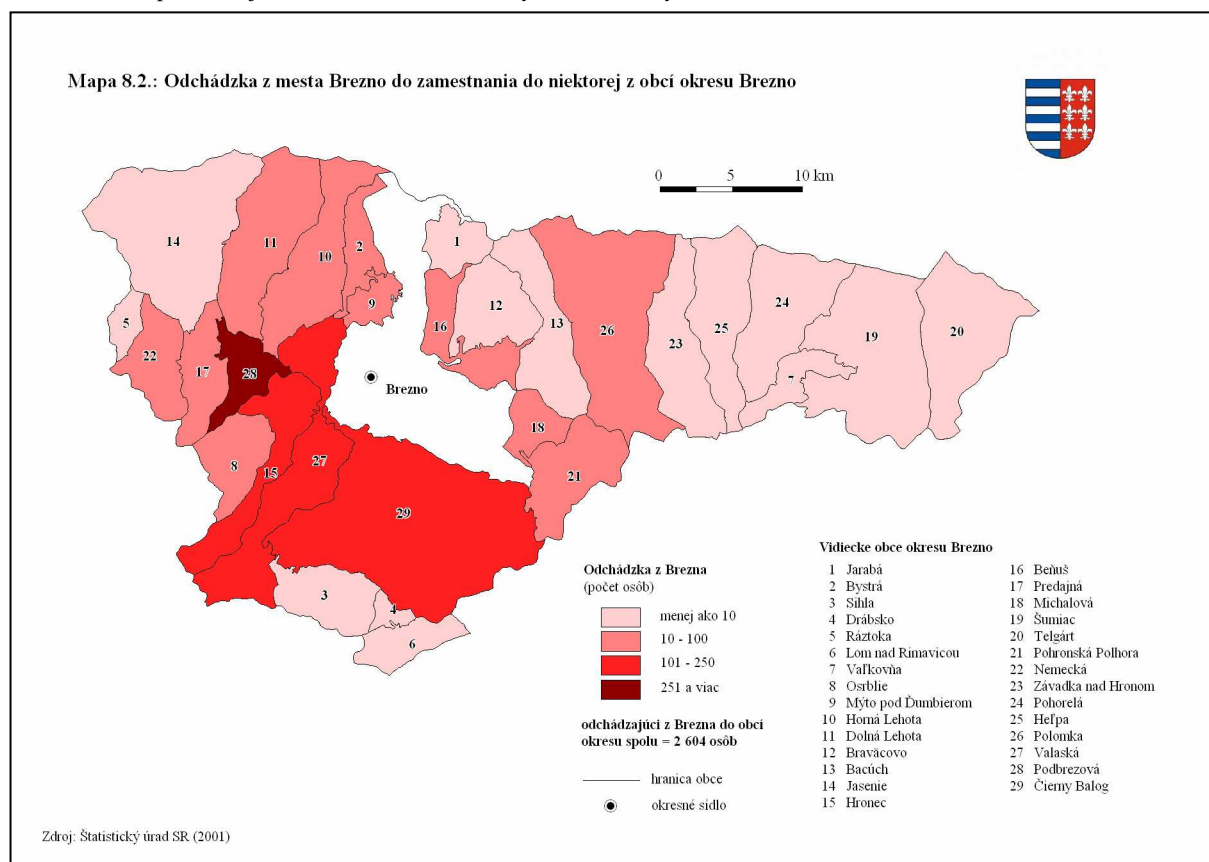
Zdroj: Štatistický úrad SR (2003), prepočty autori

8.2. ODCHÁDZANIE A DOCHÁDZKA ZA PRÁCOU A DO ŠKÔL

Mestá, ktoré sú prirodzeným centrom pre svoje zázemie, plnia zároveň i viacero obslužných funkcií, z ktorých úžitok tak plyní nielen pre samotných obyvateľov mesta, ale i pre obyvateľov ďalších obcí daného spádového územia. Brezno takým prirodzeným centrom je, či už z hľadiska lokalizácie súkromných podnikov a služieb, alebo inštitúcií verejného sektora (školské a zdravotnícke zariadenia, úrady). Dôsledkom nerovnomerného, avšak prirodzeného sústredenia (najmä) pracovných príležitostí je denná migrácia obyvateľov medzi mestom a jeho zázemím.

Odchádzanie za prácou

K 26. máju 2001, keď sa na Slovensku konalo ostatné sčítanie obyvateľstva, z mesta Brezno do zamestnania odchádzalo 3 481 osôb, čo predstavuje takmer tretinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva mesta.

Hlavný tok odchádzania za prácou z Brezna smeruje do Podbrezovej (až takmer 50% všetkých odchádzajúcich), čo je pochopiteľné, keďže sa tam nachádza najväčší priemyselný podnik okresu (Železiarne Podbrezová). V rámci odchádzky do okolia mesta treba spomenúť i obce Čierny Balog, Hronec a Valaská, keďže do každej z nich odchádzalo viac než 100 pracujúcich (viď mapa č. 8.2. a tab. č. 8.2.).

Celkovo dominuje odchádzanie za prácou do okolitých obcí v rámci okresu (až takmer 75% odchádzajúcich). Do obcí ostatných okresov SR odchádzalo v roku 2001 vyše 21% pracujúcich, pričom najviac z nich smerovalo do Banskej Bystrice a Bratislavy. Do zahraničia za prácou odchádzalo v roku 2001 len 140 ľudí, tento počet má však po pristúpení SR k EÚ celkom isto postupne rastúcu tendenciu.¹⁶⁰

Tab. č. 8.2.: Odchádzanie do zamestnania z mesta Brezno

smer odchádzania do zamestnania z mesta Brezno		odchádzajúci z mesta do zamestnania	
		počet	%
Spolu odchádzajúci v rámci okresu		2 604	74,8
Z toho:	Čierny Balog	141	4,1
	Hronec	117	3,4
	Podbrezová	1 717	49,3
	Valaská	237	6,8
	Ostatné obce v okrese Brezno	392	11,3
Spolu odchádzajúci do iných okresov		737	21,2
Z toho:	Banská Bystrica	311	8,9
	Bratislava	169	4,9
	Ostatné obce mimo okres Brezno	257	7,4
Spolu odchádzajúci do zahraničia		140	4,0
Spolu odchádzajúcich za mesto Brezno		3 481	100,0

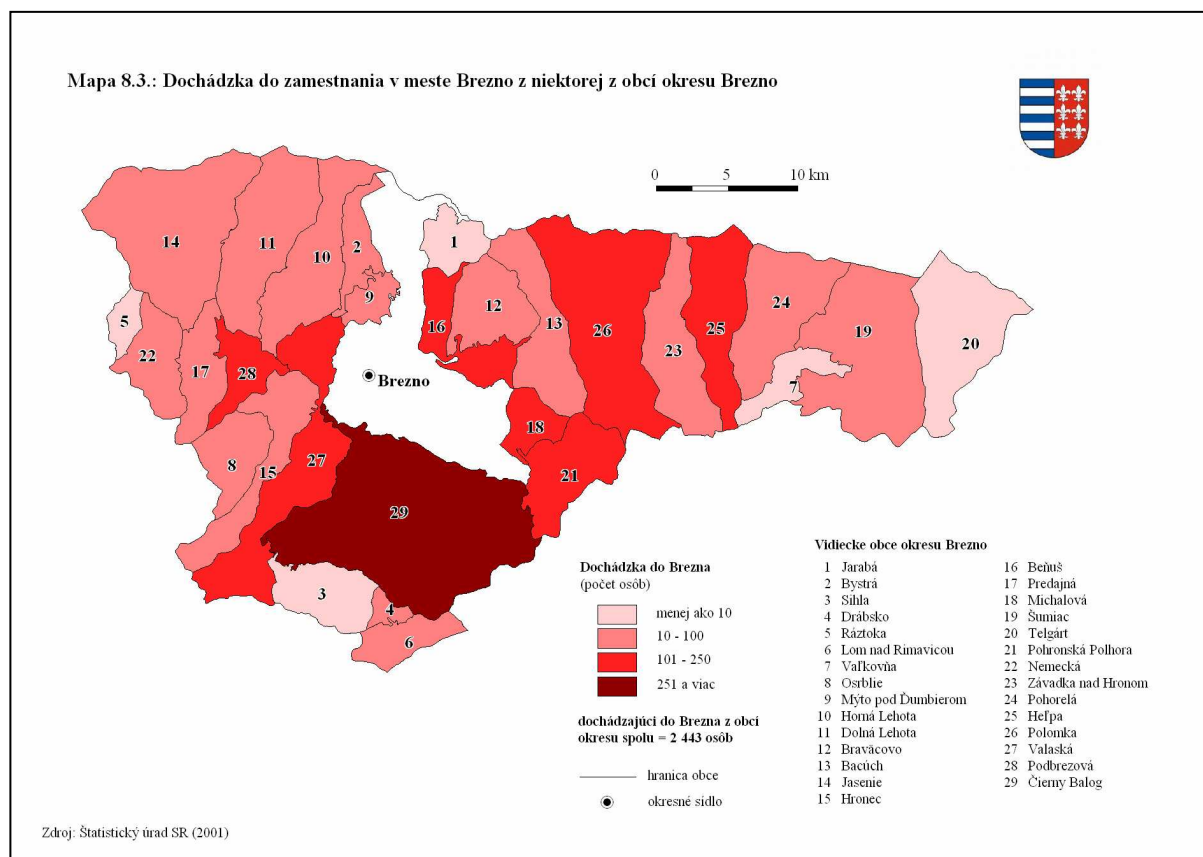
Zdroj: Štatistický úrad SR (2001), prepočty autori

Ak sledujeme odchádzanie do zamestnania z Brezna podľa odvetví, dominujú odchádzajúci za prácou v priemysle (vyše 56% všetkých odchádzajúcich, čo predstavovalo 1 967 pracovníkov), a to najmä do Podbrezovej (spolu 1 525 pracovníkov). S veľkým odstupom za priemyslom je odchádzanie do práce v oblasti verejnej správy, školstva a zdravotníctva (vyše 10% odchádzajúcich) obchodu a služieb (taktiež vyše 10% odchádzajúcich). Menej významná je odchádzanie za prácou do oblasti pôdohospodárstva (vyše 4%), dopravy a spojov (3%) a stavebníctva (2%). Celkovo možno zhodnotiť, že odchádzajúci za prácou merajú cestu zväčša do okolitých obcí okresu, a to najmä do Podbrezovej, ktorá poskytuje najviac pracovných príležitostí, pričom je od Brezna vzdialená len 9 km a má s mestom dobré dopravné spojenie.

Dochádzanie do práce

V čase ostatného sčítania obyvateľstva do zamestnania na území mesta Brezno dochádzalo spolu 2 751 pracovníkov (viď mapa č. 8.3. a tab. č. 8.3.), a to najmä z okolitých obcí okresu (takmer 89% všetkých dochádzajúcich, čo predstavovalo spolu 2 443 pracovníkov), čo len potvrdzuje úlohu centra diania v okrese, ktoré mesto plní.

¹⁶⁰ A po zrušení prechodných období zamedzujúcich vstup našich pracovníkov na pracovný trh do niektorých krajín EÚ zrejme ešte vzrastie.

Najviac, až 537 ľudí, dochádzalo do mesta z obce Čierny Balog, čo nie je prekvapujúce, keďže ide o susednú obec a zároveň najľudnatejšiu vidiecku obec okresu s viac než 5 000 obyvateľmi. Viac než 200 ľudí dochádzalo do Brezna ešte i z obcí Polomka a Valaská, pričom z ďalších šiestich obcí dochádzalo do Brezna z každej aspoň 100 ľudí (Beňuš, Braváčovo, Heľpa, Michalová, Podbrezová a Pohronská Polhora). Z obcí a miest iných okresov dochádza do Brezna vyše 300 ľudí, najviac z nich z Banskej Bystrice, sídla kraja.

Tab. č. 8.3.: Dochádzka do zamestnania do mesta Brezno

pôvod dochádzky do zamestnania do mesta Brezno		dochádzajúci do mesta do zamestnania	
		počet	%
Spolu dochádzajúci v rámci okresu		2 443	88,8
Z toho:	Čierny Balog	537	19,5
	Polomka	233	8,5
	Valaská	222	8,1
	Ostatné obce v okrese Brezno	1 451	52,7
Spolu dochádzajúci z iných okresov		308	11,2
Z toho:	Banská Bystrica	84	3,1
	Ostatné obce mimo okres Brezno	224	8,1
Spolu dochádzajúcich do mesta Brezno		2 751	100,0

Zdroj: Štatistický úrad SR (2001), prepočty autori

V dochádzke do zamestnania do mesta Brezno podľa odvetví dominuje oblasť verejnej správy, školstva a zdravotníctva (takmer 30% všetkých dochádzajúcich, čo predstavovalo 813 pracovníkov), čo je pochopiteľné, keďže mesto je sídlom úradov verejnej správy, je centrom horehronského školstva a nachádza sa tu i nemocnica s poliklinikou, jediné zariadenie svojho druhu na Horehroní. Druhá najpočetnejšia dochádzka do zamestnania do mesta Brezno smeruje do odvetvia priemyslu (takmer 25% dochádzajúcich, čo bolo 683 pracovníkov), pričom tento sektor je stále najväčším zamestnávateľom v meste, hoci jeho význam (v zmysle početnosti zamestnaných) po roku 1989 pochopiteľne po rozpade trhov RVHP klesol. Vyše 15% z dochádzajúcich smeruje do Brezna za prácou v oblasti obchodu a služieb, keďže v meste sídli viacero ubytovacích a stravovacích zariadení, ako i pobočky viacerých finančných ústavov (banky a poisťovne). Ďalších 12% dochádzajúcich pracuje v Brezne v oblasti dopravy a spojov, menší je tok dochádzky za prácou do stavebníctva (4%) a pôdohospodárstva (vyše 3%).

Odchádzanie do škôl

Podľa údajov z ostatného cenzu v roku 2001, z mesta Brezno odchádzalo do škôl spolu takmer 1 000 osôb. Najviac medzi nimi bolo študentov vysokých škôl (475). Žiakov, ktorí odchádzali do základných škôl bolo 101, odchádzajúcich žiakov navštevujúcich stredné odborné učilišťa mimo mesta bolo 110 a 270 študentov navštevovalo stredné školy mimo Brezna.

Tab. č. 8.4.: Odchádzanie do škôl z mesta Brezno

smer odchádzania do škôl z mesta Brezno		odchádzajúci z mesta do škôl				
		počet				
		žiaci ZŠ	žiaci SOU	študenti SŠ	študenti VŠ	spolu
Spolu odchádzajúci v rámci okresu		46	70	96	0	212
Z toho:	Podbrezová	11	55	48	0	114
	Valaská	24	14	48	0	86
	Ostatné obce v okrese Brezno	11	1	0	0	12
Spolu odchádzajúci do iných okresov		55	40	172	445	712
Z toho:	Banská Bystrica	11	20	82	85	198
	Bratislava	1	0	3	126	130
	Ostatné obce mimo okres Brezno	43	20	87	234	384
Spolu odchádzajúci do zahraničia		0	0	2	30	32
Spolu odchádzajúcich za mesto Brezno		101	110	270	475	956

Zdroj: Štatistický úrad SR (2001), prepočty autori

Už samotný fakt, že zo všetkých odchádzajúcich žiakov a študentov z Brezna (jediného mesta v okrese) do škôl dominujú vysokoškooláci, napovedá, že táto odchádzania bude smerovať mimo okres Brezno, do sídiel vysokého školstva – a to najmä do neďalekej Banskej Bystrice, ale i do Bratislavy – centra vysokého školstva krajiny (menej už do Trnavy, Zvolena či Nitry). Podobne odchádzajúci študenti stredných škôl smerujú najmä do krajského mesta, ale i do Podbrezovej a Valaskej. Väčšina žiakov SOU smeruje najmä do Podbrezovej. V odchádzaní do okolitých obcí okresu dominujú stredoškooláci, a to najmä do Podbrezovej. Najmenej odchádzajúcich školákov z Brezna je tých navštevujúcich základné školy, keďže v meste pôsobí viacero škôl tohto typu (viď tab. č. 8.4.).

Dochádzka do škôl

Do Brezna podľa sčítania v roku 2001 dochádzalo do škôl spolu 1 155 žiakov a študentov, teda viac, než z Brezna za štúdiom odchádzalo. Najviac dochádzajúcich bolo do stredných škôl v Brezne (589), ale tiež žiakov do základných škôl (419). Menej významná bola dochádzka žiakov do SOU v meste (111) a najmenej dochádzalo vysokoškoolákov (36), čo je však pochopiteľné, keďže v meste sídli len jedna vysoká škola. Pôvod dochádzky do škôl do Brezna bol najmä v obciach okresu (961), čo potvrdzuje postavenie mesta ako centra regiónu Horehronia (viď tab. č. 8.5).

Tab. č. 8.5.: Dochádzka do škôl do mesta Brezno

pôvod dochádzky do škôl do mesta Brezno		dochádzajúci do mesta do škôl				
		počet				
		žiaci ZŠ	žiaci SOU	študenti SŠ	študenti VŠ	spolu
Spolu dochádzajúci v rámci okresu		394	109	436	22	961
Z toho:	Čierny Balog	100	26	50	5	181
	Podbrezová	57	9	81	1	148
	Ostatné obce v okrese Brezno	237	74	305	16	632
Spolu dochádzajúci z iných okresov		25	2	153	14	194
Spolu dochádzajúcich do mesta Brezno		419	111	589	36	1 155

Zdroj: Štatistický úrad SR (2001), prepočty autori

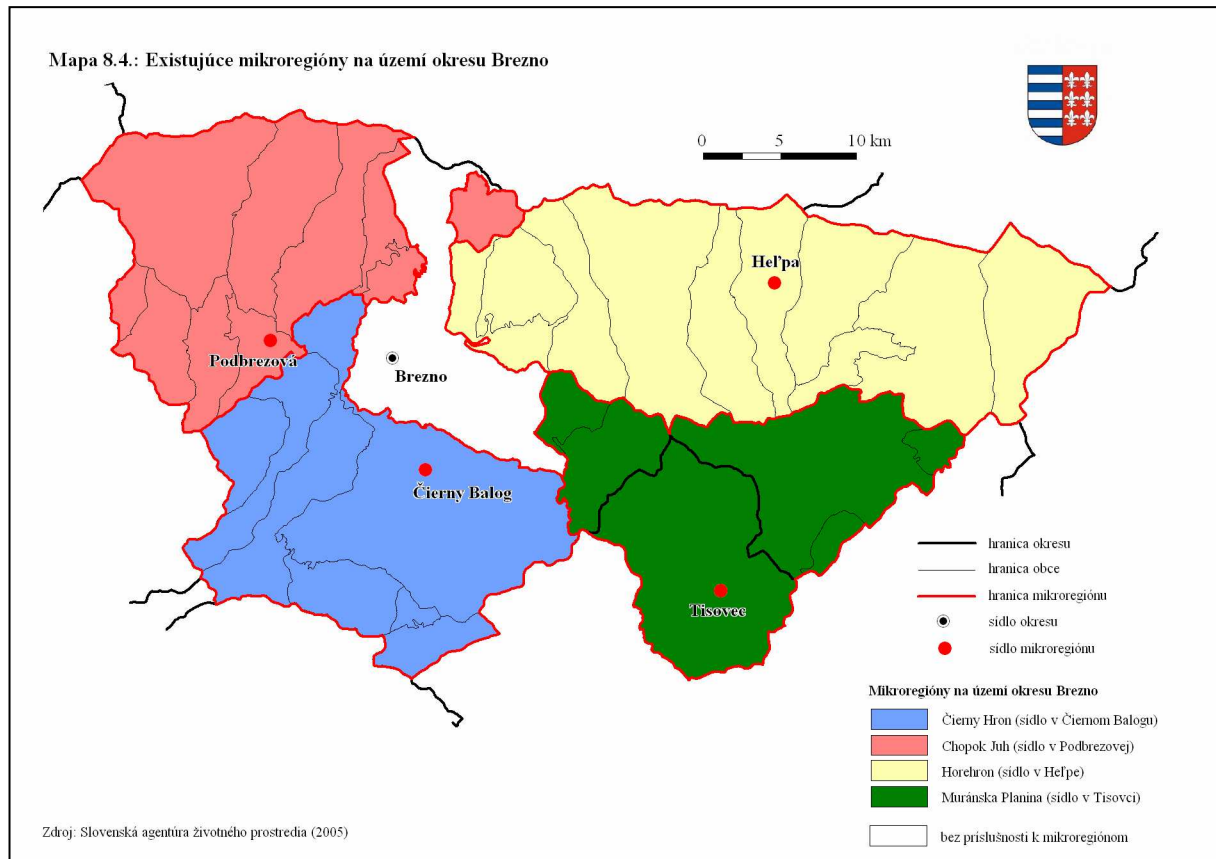
8.3. MIKROREGIÓN Y A ZDRUŽENIA OBCÍ

Na území breznianskeho okresu v súčasnosti pôsobia štyri mikroregionálne združenia (Čierny Hron, Chopok Juh, Horehron a Muránska Planina), ale mesto Brezno nie je členom či súčasťou žiadneho z nich, hoci v ich rámci sú združené všetky ostatné obce okresu (viď tab. č. 8.6. a mapa č. 8.4.).

Tab. č. 8.6.: Existujúce mikroregióny na území okresu Brezno¹⁶¹

mikroregión	centrum	počet obyvateľov	počet obcí (vrátane centra)
Čierny Hron	Čierny Balog	11 243	7
Chopok Juh	Podbrezová	10 967	10
Horehron	Heľpa	17 735	10
Muránska Planina	Tisovec	9 015	6
Spolu		48 960	33

Zdroj: Slovenská agentúra životného prostredia (2005)

Spoločné obecné úrady

Všetky obce okresu Brezno sú v súčasnosti zaradené do spoločných obecných úradov (SOU), vrátane mesta Brezno, ktoré je ako prirodzené centrum spádového regiónu zároveň i sídlom najväčšieho SOU na úrovni okresu, združujúceho spolu 16 obcí pre výkon kompetencií súvisiacich so stavebným konaním a 12 obcí pre výkon kompetencií opatrovateľskej služby. Okrem Brezna plnia úlohy SOU v okrese i obce Heľpa a Polomka (viď tab. č. 8.7.).¹⁶²

Tab. č. 8.7.: Spoločné obecné úrady na území okresu Brezno

centrum SOU	kompetencia	počet obcí (vrátane centra)	počet obyvateľov
Brezno	stavebné konanie	16	46 957
	opatrovateľská služba	12	44 282
Heľpa	stavebné konanie, vyvlastňovacie konanie, pozemné komunikácie	3	4 836
	opatrovateľská služba	9	16 052
	školsťvo	4	8 417
Polomka	stavebné konanie	4	9 048
	školsťvo	3	6 538

Zdroj: Ministerstvo vnútra SR (2007)

¹⁶¹ Vymenované mikroregióny združujú výhradne obce okresu Brezno, výnimkou je len mikroregión Muránska Planina, ktorý sídli mimo okresu Brezno a okrem dvoch obcí breznianskeho okresu (Michalová a Pohronská Polhora) združuje i ďalšie štyri obce susedných okresov Revúca (Muráň, Muránska Huta a Muránska Lehota) a Rimavská Sobota. (Tisovec) (Slovenská agentúra životného prostredia 2005).

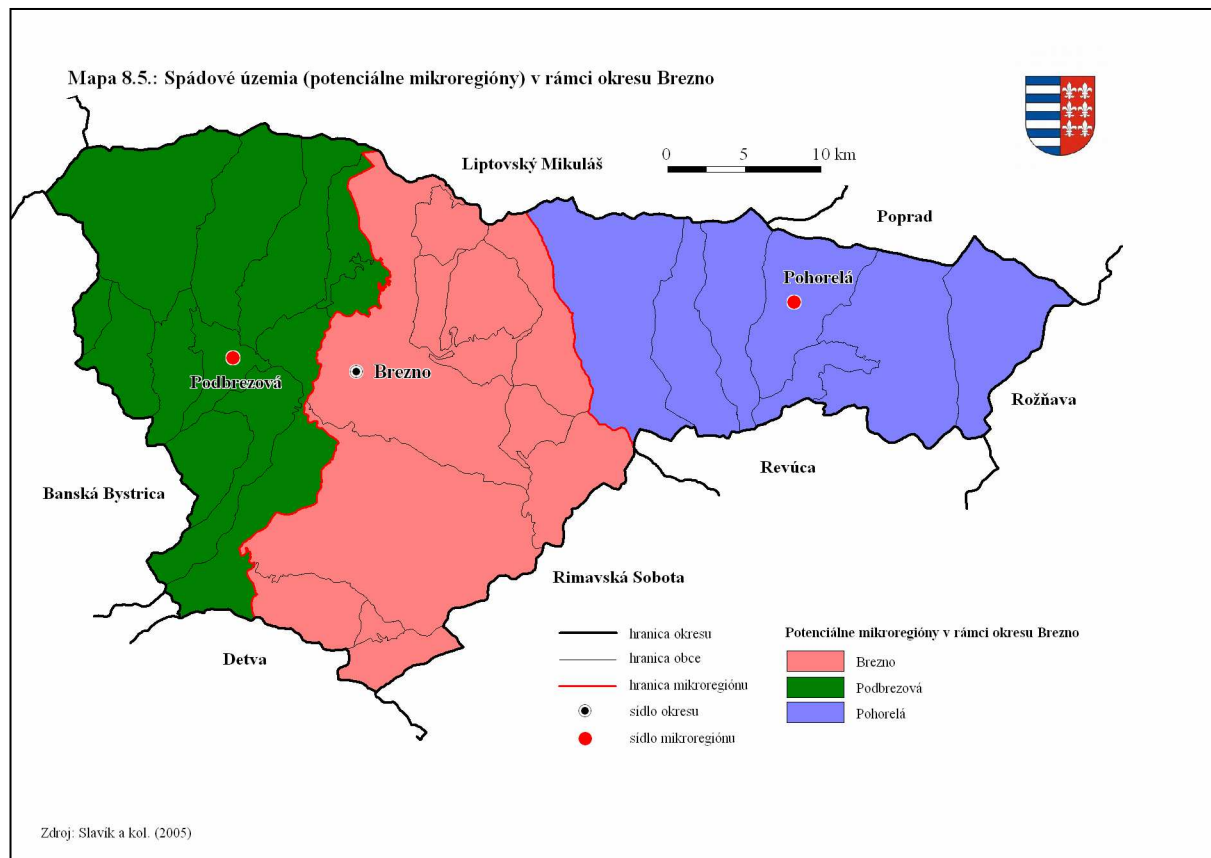
¹⁶² Ministerstvo vnútra SR (2007)

Členstvo mesta v združeníach obcí

Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) je mimovládna záujmová organizácia samosprávy, angažujúca sa v riešení problémov miest a obcí (združuje 96% miest a obcí v SR). Mesto Brezno je jedným z mnohých zakladateľských obcí ZMOS a členom od roku 1994.

Združenie miest a obcí Horehronia a Stredného Rudohoria (ZMOHSR) bolo založené v roku 1994 ako záujmové združenie právnických osôb za účelom ochrany práv, záujmov a podpory všestranného rozvoja územnej samosprávy, ako i spoločného vystupovania voči orgánom štátnej správy. ZMOHSR pracuje najmä ako poradenský orgán pre členskú základňu. Členmi združenia sú vybrané mestá a obce z okresov Brezno, Revúca a Rimavská Sobota, vrátane mesta Brezno.

Združenie obcí EKOLÓG bolo založené v roku 1993 za účelom komplexného zabezpečenia prípravy, realizácie výstavby a prevádzky *Regionálnej skládky TKO Brezno* na území mesta Brezno (zrealizovaná v roku 1995), zameriavajúc sa na ochranu záujmov svojich členov v oblasti životného prostredia aplikovanú na celkové hospodárenie s odpadmi a ich využitie. Mesto Brezno je jedným zo zakladateľov združenia. Združenie obcí EKOLÓG založilo za účelom prevádzkovania regionálnej skládky komunálneho odpadu a súvisiacich činností spoločnosť SEKOLÓG, s. r. o. so sídlom v Brezne.¹⁶³

Spádová zóna v zázemí mesta Brezno

Ak pre identifikáciu mikroregiónov zo spektra sídelných väzieb ako kľúčové vyberieme dochádzku za prácou a dochádzku do škôl, tak na území okresu Brezno možno identifikovať tri mikroregióny (viď mapa č. 8.5. a tab. č. 8.8.). Mesto Brezno je centrom jedného z nich. K Breznu prirodzene spáduje 10 ďalších obcí, pričom počet obyvateľov takéhoto mikroregiónu presahuje 34 000. Mesto Brezno je zároveň centrom širšej aglomerácie (funkčného mestského regiónu), v rámci ktorej sa nachádzajú všetky obce súčasného okresu Brezno.¹⁶⁴

Brezno je zaradené medzi centrá osídlenia regionálneho významu. Spolu s obcami Podbrezová a Valaská tvoria ťažisko osídlenia regionálneho významu, v ktorom sa kumuluje sídelná a hospodárska funkcia okresu.

Tab. č. 8.8.: Spádové územia (potenciálne mikroregióny) na území okresu Brezno

centrum	počet obyvateľov	počet obcí (vrátane centra)
Brezno	34 434	11
Podbrezová	16 236	12
Pohorelá	14 410	7
Spolu	65 080	30

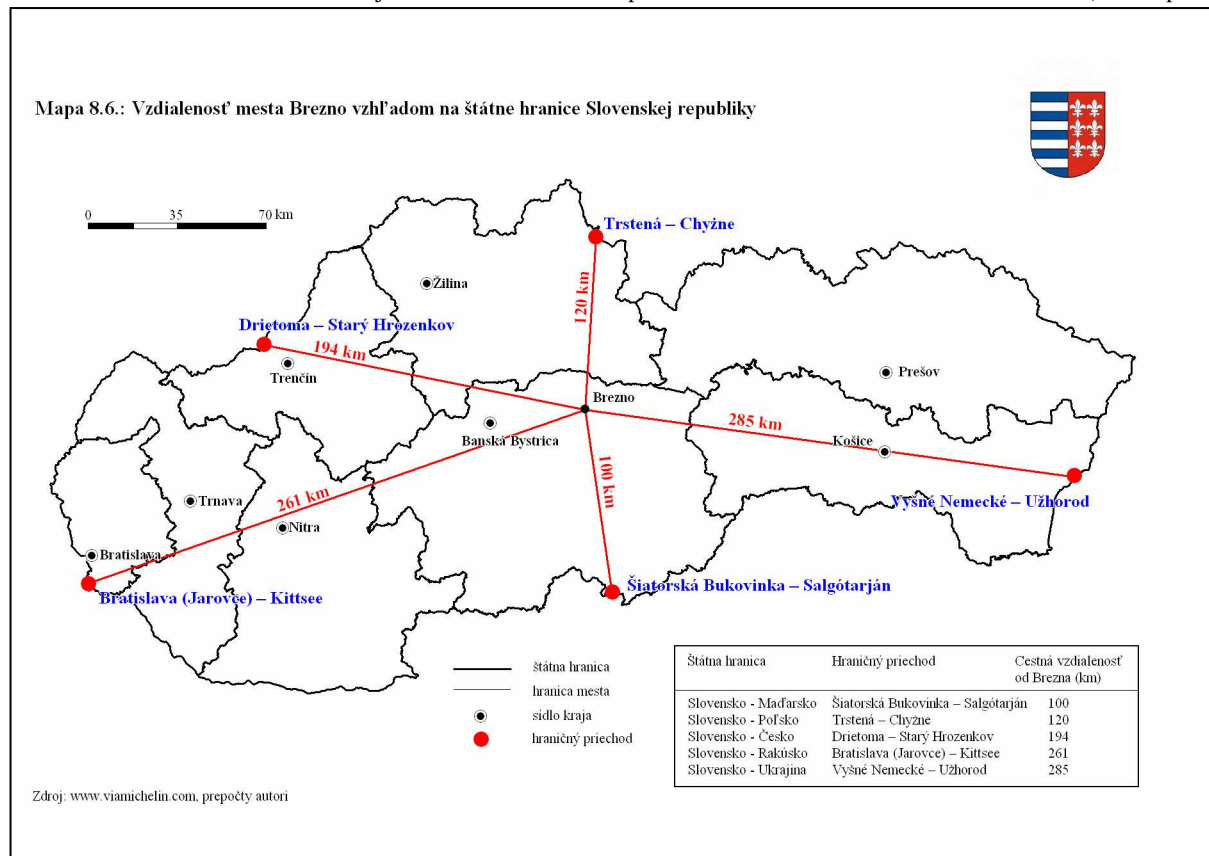
¹⁶³ <http://portal.ives.sk/registre/> a <http://www.brezno.sk>

¹⁶⁴ Slavík a kol. (2005)

Zdroj: Slavík a kol. (2005)

8.4. CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA A PARTNERSKÉ MESTÁ

Mesto Brezno aj napriek svojej centrálnej polohe v samom jadre krajiny vyvíja aktivitu aj v cezhraničnej spolupráci, predovšetkým smerom k svojim partnerským mestám. Hoci okres Brezno susedí s až 10 okresmi, čím drží primát v najväčšom počte „susedných“ okresov v krajine, je takpovediac vnútorným okresom, ktorý nehraničí s regiónmi iného štátu a ako jeden z mála nie je i preto súčasťou žiadneho z euroregiónov pôsobiacich na území Slovenska. Najmenej vzdialenou je štátna hranica s Maďarskom v cestnej vzdialenosti 100 km resp. hranica s Poľskom vo vzdialenosti 120 km (viď mapa. č.

8.6.).

Partnerské mestá Brezna

Tieto skutočnosti sa snaží samospráva nahrádzať nadväzovaním bilaterálnych partnerských kontaktov s mestami v zahraničí (viď tab. č. 8.9. a mapa č. 8.7.).

Tab. č. 8.9.: Charakteristika súčasných partnerstiev mesta Brezno

Mesto (Krajina)	Počet obyv.	Charakteristika partnerstva a partnerského mesta	Zhodnotenie potenciálu spolupráce
Meudon (Francúzsko)	44 000	<ul style="list-style-type: none"> - kontakty nadviazané už v 70. rokoch 20. stor. - medzinárodná partnerská zmluva od roku 1999 - mesto v centrálnej časti štátu, v tesnom zázemí hlavného mesta, výletná destinácia - dlhá priemyselná tradícia od polovice 19. stor. - v extraviláne mesta dominujú lesy 	<ul style="list-style-type: none"> - sťažená dostupnosť - jazyková bariéra - mesto podobnej veľkostnej kategórie (stredne veľké mestá, 20 000 – 50 000 obyv.) - možná výmena skúseností z pôsobenia mesta ako výletnej destinácie domáceho obyvateľstva (prechodné „víkendové“ sídlo pre ľudí veľkomesta, relax v menej urbánnom prostredí)
Nový Bydžov (Česko)	7 000	<ul style="list-style-type: none"> - kontakty nadviazané už v 60. rokoch 20. stor., neskôr prerušené a opäť obnovené - medzinárodná partnerská zmluva od roku 2000 - historické mesto (prvá písomná zmienka z 12. stor.) , v centrálnej časti štátu, starostlivosť o pamiatky (mestská pamiatková zóna) - mesto je centrom spádovej oblasti (a mikroregiónu, ako i povereného „spoločného“ obecného úradu) pre približne 17 000 obyvateľov zo 40 obcí - cestovný ruch, mnoho cyklotrás v okolí 	<ul style="list-style-type: none"> - stredne dobrá dostupnosť - jazyková blízkosť - mesto s nižším počtom obyvateľov - možná spolupráca v oblasti riešenia vzťahu samosprávy ako centra (mikro)regiónu, príklady medziobecných spolupráce a spoločnej správy kompetencií - možná výmena skúseností v oblasti vzťahu

		- riešenie problémov nezamestnanosti v dobe transformácie	samosprávy k aktivitám v cestovnom ruchu, starostlivosti o pamiatky a kultúrne dedičstvo
Ciechanow (Poľsko)	46 000	- kontakty nadviazané v roku 1999 - medzinárodná partnerská zmluva od roku 2001 - historické mesto (prvá písomná zmienka z 11. stor.) - administratívne centrum regiónu, v centrálnej časti štátu - „zelené“ mesto – dôraz na kvalitné životné prostredie (mesto je držiteľom viacerých i medzinárodných ocenení v tejto oblasti) - mesto priateľské k investorom – politika nízkych daní, lacná pracovná sila, nízke ceny pozemkov a nehnuteľností	- stredne dobrá dostupnosť - jazyková príbuznosť - mesto podobnej veľkostnej kategórie (stredne veľké mestá, 20 000 – 50 000 obyv.) - možná spolupráca v oblasti vzťahu samosprávy k investorom a udržiavaniu kvality životného prostredia
Čačak (Srbsko)	76 000	- medzinárodná partnerská zmluva od roku 2004 - administratívne centrum regiónu (zázemie municipality tvorí 58 sídiel), v centrálnej časti štátu, 8. najľudnatejšie mesto krajiny - mesto prešlo po 2. svetovej vojne výraznými zmenami a socialistická prestavba znamenala niekoľkonásobný nárast populácie - prebiehajúca transformácia od centrálne plánovanej k trhovej ekonomike	- stredne dobrá dostupnosť - (čiastočná) jazyková príbuznosť - mesto vyššej veľkostnej kategórie a sídlo municipality presahujúcej 100 000 obyvateľov - možná výmena skúseností z procesu transformácie a riešenia spoločenských problémov (nezamestnanosť)
Agria (Grécko)	6 000	- medzinárodná partnerská zmluva od roku 2007 - malá prímorská obec v zázemí administratívneho centra regiónu (mesto Volos, 80 000 obyv.), turistická destinácia	- sťažená dostupnosť - jazyková bariéra - obec s nižším počtom obyvateľov - možná spolupráca v oblasti riešenia vzťahu samosprávy k aktivitám v cestovnom ruchu

Zdroj: <http://www.brezno.sk>, <http://www.ville-meudon.fr>, <http://www.novybydzov.cz>, <http://www.um.ciechanow.pl>, <http://www.cacak.co.yu>, <http://www.e-agria.gr>

Ako vyplýva i z tab. č. 8.9., mesto Brezno nadväzuje kontakty s rozmanitým spektrom miest. Napriek tomu sa však dá povedať, že je snaha orientovať partnerstvá na mestá, ktoré majú s Breznom isté podobné črty, či už veľkosť mesta a jeho zázemia (podľa počtu obyvateľov), rozvíjanie podmienok pre cestovný ruch, alebo transformácia ekonomiky a prechod od dominance priemyselných aktivít k službám a riešenie sprievodných problémov (nezamestnanosť). Z podobnosti problémov riešených v jednotlivých partnerských mestách možno získavať cenné skúsenosti.

8.5. POTENCIÁL PRE CESTOVNÝ RUCH V MESTE A OKOLÍ

V rámci ponuky služieb samosprávy pre obyvateľov a najmä návštevníkov mesta v oblasti turizmu bola v roku 1995 zriadená *Turisticko-informačná kancelária (TIK)*, ktorá je od roku 2005 súčasťou Mestského kultúrneho strediska (MsKS), ktoré je príspevkovou organizáciou mesta. TIK ponúka pre turistov a návštevníkov mesta platené služby (predaj suvenírov, spomienkových predmetov, máp či vstupeniek na kultúrne podujatia, ponuka sprievodcu mestom) i bezplatné služby (poskytovanie informácií a propagačných materiálov o Brezne a regióne Horehronie vo viacerých jazykoch).

Mesto Brezno je nielen hospodárskym, administratívnym a kultúrno-spoločenským centrom okresu, no zároveň plní i funkciu nástupného centra do Nízkatatranskej a Poľanskej oblasti cestovného ruchu.

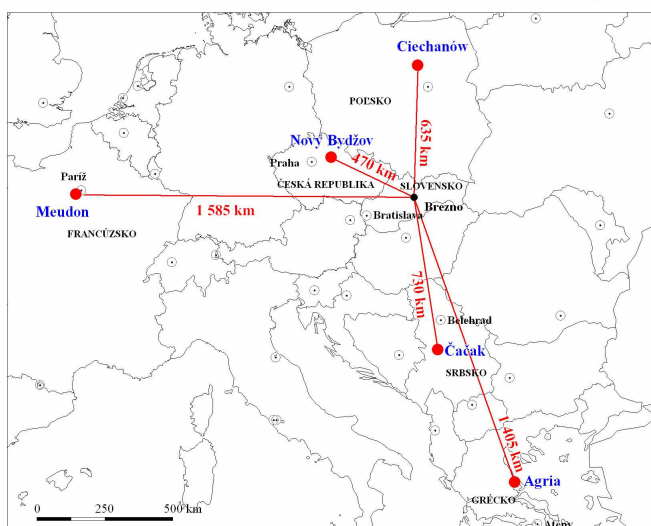
Strategické materiály Banskobystrického samosprávneho kraja identifikujú v okolí Brezna viacero rekreačných oblastí nasledovne:¹⁶⁵

1. Bystrianska dolina

Strediská medzinárodného významu Tále – Krpáčovo – Bystrá a Mýto pod Ďumbierom disponujú významným rekreačným potenciálom Nízkych Tatier. Tále sa vďaka

¹⁶⁵ Banskobystrický samosprávny kraj (2004, 2007)

Mapa 8.7.: Mesto Brezno a jeho partnerské mestá v Európe

- štátna hranica
- hlavné mesto
- partnerské mestá Brezna
- mesto Brezno

Mesto	Krajina	Cestná vzdialenosť od Brezna (km)
Meudon	Francúzsko	1 585
Nový Bydžov	Česko	470
Ciechanów	Poľsko	635
Čačak	Srbsko	730
Agria	Grécko	1 405

významnému investorovi stali strediskom cestovného ruchu s komplexom poskytovaných služieb na požadovanej európskej úrovni. Okrem dobre vybudovanej materiálno-technickej základne je tu situované prvé 18-jamkové golfové ihrisko. Po stagnácii za posledné obdobie postupne dochádza k oživeniu rekreačnej oblasti Chopok – juh.

2. Čierny Hron

Areál biatlonu v Osrblí je najvýznamnejším centrom slovenského biatlonu oprávneným k usporadúvaní najvyšších súťaží medzinárodného významu, nevyhnutné je však dobudovať prístupové komunikácie a potrebnú infraštruktúru. Významnou atraktivitou územia je technická pamiatka – Čiernohronska železnica, ktorá je hlavným impulzom súčasného rozvoja cestovného ruchu v priestore Čierny Hron.

3. Horehronie

Obce Telgárt, Polomka a Pohorelá majú z hľadiska rozvoja cestovného ruchu regionálny význam a realizujú umelé zasnežovanie svahov. Svojim špecifickým osídlením je Horehronie charakteristické drevenou architektúrou a tradičnou ľudovou kultúrou, ktorá je aj dodnes zachovaná v obciach Polomka, Telgárt, Šumiac a Heľpa, kde sa periodicky konajú folklórne slávnosti. Územie má dobré podmienky pre rozvoj vidieckej turistiky, avšak pretrvávajú konzervatívne podmienky vidieckeho obyvateľstva pre rozvíjanie podnikateľských aktivít v tejto oblasti. V Brezne sa nachádza múzeum s hodnotnými národopisnými zbierkami.

Brezno a okolie má potenciál na celoročné využitie pre cestovný ruch, či už je to letná vysokohorská turistika (najmä v oblasti Nízkych Tatier, ale i Poľany či Muránskej planiny) a zimné lyžiarske strediská (najmä v oblasti Nízkych Tatier), vidiecky turizmus spojený s okolitými rázovitými dedinkami Horehronia (tradičná architektúra), pamiatky samotného mesta Brezno. Pôvodné zameranie mesta Brezno na baníctvo, neskôr na priemysel má perspektívu zmeniť sa na stredisko služieb pre cestovný ruch pre širšie okolie, avšak kľúčovou podmienkou pre ďalší rozvoj cestovného ruchu sa javí zvýšenie kvality poskytovaných služieb v oblasti ubytovania a stravovania, ale i zlepšenie infraštruktúry (cesty, cyklotrasy, vleky).

8.6. ZHRNUTIE

Brezno je jediným mestom okresu, ktorý tvorí spolu 30 sídiel. V meste žije tretina populácie okresu. Prírodné zázemie mesta Brezno sa v zmysle funkčného mestského regiónu územne plne zhoduje s aktuálne vyčleneným okresom.

Mestá, ktoré sú prirodzeným centrom pre svoje zázemie, plnia zároveň i viacero obslužných funkcií, z ktorých úžitok tak plyní nielen pre samotných obyvateľov mesta, ale i pre obyvateľov ďalších obcí daného spádového územia. Brezno takým prirodzeným centrom pre oblasť Horehronia nesporne je.

Mesto Brezno sa dosiaľ neveľmi angažovalo v cezhraničnej spolupráci či v euroregionálnych združeniach. Vyplýva to z polohy mesta, relatívne centrálnej vzhľadom k štátnym hraniciam SR. Mesto Brezno sa z tohto dôvodu orientuje najmä na bilaterálne vzťahy s partnerskými mestami v zahraničí.

Brezno a okolie má potenciál na celoročné využitie pre cestovný ruch avšak kľúčovou podmienkou pre ďalší rozvoj turizmu sa javí zvýšenie kvality poskytovaných služieb v oblasti ubytovania a stravovania, ale i zlepšenie infraštruktúry.

8.7. ZDROJE

1. Banskobystrický samosprávny kraj (2004): Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2004-2006. Banskobystrický samosprávny kraj, Banská Bystrica. <http://www.vucbb.sk>
2. Banskobystrický samosprávny kraj (2007): Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2007-2013. Banskobystrický samosprávny kraj, Banská Bystrica. <http://www.vucbb.sk>
3. Ministerstvo vnútra SR (2007): Štátna správa, územná samospráva. Sekcia verejnej správy, Ministerstvo vnútra SR, Bratislava, <http://www.civil.gov.sk>.
4. Slavík, V. a kol. (2005), Analýza mikroregiónov SR. Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, Bratislava, http://www.vlada.gov.sk/decentralizacia/dokumenty/mikroregiony_sr.pdf.
5. Slovenská agentúra životného prostredia (2005): Mikroregióny SR. Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica, <http://www.sazp.sk/mikroregiony>
6. Štatistický úrad SR (2001): Sčítanie obyvateľov, bytov a domov v roku 2001. Štatistický úrad SR, Bratislava, CD-ROM.
7. Štatistický úrad SR (2003): Počet obyvateľov miest a obcí SR k 31.12.2002. Štatistický úrad SR, Bratislava, <http://www.statistics.sk>
8. <http://www.brezno.sk>
9. <http://www.cacak.co.yu>
10. <http://www.e-agria.gr>
11. <http://www.novybydzov.cz>
12. <http://portal.ives.sk/registre/>
13. <http://www.um.ciechanow.pl>
14. <http://www.viamichelin.com>
15. <http://www.ville-meudon.fr>

9. E-GOVERNMENT A INFORMATIZÁCIA

„Dosaovať neustály rast spokojnosti občanov s verejnou správou prostredníctvom poskytovania služieb atraktívnym a jednoduchým spôsobom za súčasného zvyšovania svojej efektívnosti, kompetentnosti a znižovania nákladov na verejnú správu.“

Vízia e-Governmentu v Slovenskej republike do roku 2013

9.1. INFORMATIZÁCIA VEREJNEJ SPRÁVY

Informatizácia spoločnosti je systematický proces zavádzania a využívania informačných a komunikačných technológií do všetkých procesov, v ktorých je vďaka nim možné efektívnejšie využívať všetky dostupné zdroje. Informatizáciou verejnej správy sa zjednodušené označuje zavádzanie informačno-komunikačných technológií do správy vecí verejných.

Informatizácia územnej samosprávy je jedným z kľúčových nástrojov na zefektívnenie procesov, na širšie včlenenie občanov do diania spoločnosti a na zvýšenie transparentnosti práce samosprávy.

V podmienkach mesta ide o zavádzanie on-line služieb pre občanov a podnikateľské subjekty. Množstvo on-line služieb je relevantným meradlom pokroku v informatizácii mesta.

9.1.1. E-GOVERNMENT

Od verejnej správy sa žiada, aby čo možno najviac prispievala k riešeniu základných životných požiadaviek občanov a podnikateľských subjektov prostredníctvom elektronických služieb – *e-Government*.

V rozvoji e-slужieb má Slovensko za sebou iba počiatočnú fázu implementácie *Cestovnej mapy zavádzania 20 elektronických služieb verejnej správy*.

Poskytovanie elektronických služieb pre občanov a podnikateľské subjekty je ešte stále na základnej úrovni. Problémom je jednak on-line dostupnosť dátových fondov použiteľných na právne úkony a jednak implementácia elektronického podpisu. Prerývajúcou prekážkou využívania elektronického podpisu však nemusí byť jeho cena, ale jednoducho to, že verejná správa neposkytuje také služby, kde by ho bolo možné využiť.

Informatizácia v podmienkach mesta prebieha v dvoch rovinách: Prvou z nich je budovanie všestranných mestských portálov, na ktorých budú informácie o dianí v meste alebo obci vrátane informácií o činnosti samosprávy mesta (programy a rozhodnutia mestského zastupiteľstva, kontakty na poslancov, hlasovania, činnosť mestských komisií). Druhou rovinou je poskytovanie rôznorodých služieb pre občanov a podnikateľské subjekty elektronickou formou – *Front Office*.

Mesto Brezno poskytuje prostredníctvom svojej internetovej stránky informácie o meste a dianí v ňom a istú formu jednosmernej komunikácie. Občan alebo podnikateľský subjekt si môže zo stránky stiahnuť formuláre a tlačivá žiadostí.

V komunikácii s mestom i v samotnej administratíve prevažuje papierová podoba. Väčšinu služieb užívateľ nemôže využiť bez toho, aby tlačivo nemusel vytlačiť, vlastnoručne podpísať a fyzicky doručiť (zaniest' alebo poštou poslať) mestskému úradu. Nemôže ani sledovať priebeh vybavovania svojho podania.

Prioritou mesta by malo byť rozširovanie ponuky elektronických služieb fyzickým a právnickým osobám prepojených s informačným systémom mestského úradu:

- výkon úloh štátnej správy samosprávou (matrika, výkon stavebnej správy),
- podpora využívania zaručeného elektronického podpisu pri komunikácii s občanmi a podnikateľmi,
- elektronický systém platenia miestnych poplatkov a daní,
- sociálny systém obce,
- elektronická evidencia psov,
- elektronický systém spoplatňovania parkovného, napríklad prostredníctvom SMS správ,
- digitálna kronika mesta,
- podávanie sťažností – história a výstup,
- ponuka voľných pracovných miest v okolí,
- vybudovanie integrovaných obslužných miest vrátane infokioskov, a to aj na podporu cestovného ruchu,
- webová stránka mesta – riadenie obsahu podľa audiencie a životných situácií, priestor pre webhosting podriadených organizácii,
- personalizovaná webová stránka pre občanov – online prístup občana na svoje konto: pohľadávky, záväzky, platby voči mestu, história komunikácie s mestom, aktuálny stav vybavenia žiadostí, informácie podľa záujmu občana,
- informačný systém riadenia vzťahu s občanom – história interakcie a komunikácie pracovníkov mestského úradu s občanom cez všetky komunikačné kanály (osobná návšteva, elektronické formuláre, telefonické centrum).

Elektronická komunikácia občanov s ich volenými zástupcami – *e-Demokracia*:

- účasť občanov na elektronických petíciách,
- elektronické dotazníky pre občanov a podnikateľov,
- elektronické výskumy verejnej mienky,

- diskusné fórum, e-panel,
- webcasting (web-broadcasting) – elektronické audio a video spravodajstvo zverejňované na stránkach samosprávy, napríklad aj priame prenosy a digitalizované záznamy z rokovaní zastupiteľstva,
- e-mail alebo SMS notifikácia (informovanie) o vybraných udalostiach a aktualitách.

9.1.2. PODMIENKY NA ZAVEDENIE E-GOVERNMENTU

Poskytovanie elektronických služieb si vyžaduje kvalitnú sieťovú infraštruktúru v podobe komplexného informačného systému.

Mnohé činnosti samosprávy mesta vyžadujú interakciu s inými zložkami verejnej správy, najmä štátnej správy, na viacerých úrovniach. Preto proces informatizácie mesta musí byť úzko koordinovaný s budovaním elektronických služieb verejnej správy na centrálnej úrovni, teda ústredných orgánov štátnej správy. Interoperabilita jednotlivých informačných systémov na horizontálnej i vertikálnej úrovni verejnej správy je zatiaľ veľmi problematická.

Sieťová infraštruktúra by mala byť zameraná na:

- regionálne a metropolitné optické siete,
- využitie IP telefónie (telefonovanie cez internet), call-centier, video-konferenčné služby,
- príjem televíznych a rozhlasových programov, miestny teletext, miestna televízia a miestny rozhlas,
- verejné WI-FI hot-spots pre mobilný internet (orientované najmä na turistov a študentov),
- kamerový systém mestskej polície,
- služby pre občanov a podniky,
- riadenie správy infraštruktúry prostredníctvom monitorovania systémov, získavanie informácií pre odstránenie možných problémov,
- inteligentné dopravné systémy,
- riadenie komplexnej správy zmien a konfigurácií, vzdialenej správy a inštalácie softvéru, optimálneho softvér asset manažmentu, predvídania požiadaviek na údržbu systémov,
- zabezpečenie informačných systémov pred vírusmi, spamom a neoprávneným vniknutím.

Informatizácia v podmienkach mesta prináša nové nástroje aj v oblasti vzdelávania. Takéto vzdelávanie sa vyznačuje črtami ako vzdelávanie všade, kedykoľvek a bez časového obmedzenia. Toto vzdelávanie môže byť realizované ako vzdelávanie pracovníkov mestského úradu a mestom zriadených organizácií pomocou e-Learningového portálu. Príkladom môže byť vzdelávanie pracovníkov samosprávy v oblasti novej legislatívy, ale tiež v oblasti komunikácie alebo poskytovania služieb občanom.

Elektronické vzdelávanie v územnej samospráve by malo byť zamerané na:

- e-Learningové vzdelávanie pracovníkov úradov samosprávy a zriaďovaných organizácií,
- interaktívne e-Learningové vzdelávanie občanov a podnikateľov o funkciách a práci samosprávy,
- moderné školstvo – zriadenie portálu miestneho či regionálneho školstva, podpora komunikácie učiteľ – rodič,
- elektronizácia knižníc, on-line rezervačný systém kníh, prepojenie knižnice s blízkymi školami.

9.2. LEGISLATÍVNY RÁMEC V OBLASTI INFORMATIZÁCIE

9.2.1. ZÁKON O INFORMAČNÝCH SYSTÉMOCH VEREJNEJ SPRÁVY

Právnym základom informatizácie územnej samosprávy je zákon č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy. Obce ako „povinné osoby“ majú podľa neho niekoľko povinností:

- zabezpečujú plynulú, bezpečnú a spoľahlivú prevádzku informačných systémov verejnej správy,
- zodpovedajú za zabezpečenie informačného systému proti zneužitiu,
- sprístupňujú verejnosti údaje z informačných systémov verejnej správy, ak tento zákon alebo osobitný predpis¹⁶⁶ neustanovuje inak,
- sprístupňujú alebo na požiadanie poskytujú bezplatne iným povinným osobám údaje z informačných systémov verejnej správy potrebné na ich činnosť, ak osobitný predpis neustanovuje inak,
- zabezpečujú prevádzku informačných systémov verejnej správy vrátane organizačného, odborného a technického zabezpečenia,
- zabezpečujú uskutočňovanie koncepcie rozvoja informačných systémov verejnej správy vrátane organizačného, odborného a technického zabezpečenia,

¹⁶⁶ Napríklad zákon č. 428/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 311/1999 Z. z. o registri trestov v znení neskorších predpisov, zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

- metodicky a administratívne spravujú príslušné centrálny registre a číselníky a zabezpečujú ich zverejnenie na internete,
- zverejňujú bez zbytočného odkladu informácie o informačných systémoch verejnej správy, ktoré prevádzkujú, a o službách poskytovaných na internete,
- sú povinné prednostne používať sieťovú infraštruktúru.

9.2.2. KONCEPCIA ROZVOJA INFORMAČNÝCH SYSTÉMOV MESTA

Mestá a obce, ktoré majú viac ako 1 000 obyvateľov alebo žiadajú finančné prostriedky z verejných zdrojov, majú o povinnosť navyše, a to vypracúvať *konceptie rozvoja informačných systémov*. Konceptie predkladajú ministerstvu financií na schválenie.

Zákon nepredpisuje formu takejto koncepcie. Vláda 27. februára 2008 uložila ministrom financií, aby do 30. apríla 2008 v spolupráci so splnomocnencom vlády pre informačnú spoločnosť vypracoval Národnú koncepciu informatizácie verejnej správy. Tá má byť návodom na vypracovanie *Koncepcie rozvoja informačných systémov mesta Brezno*. Keď ju schváli ministerstvo financií, mesto môže začať realizovať opatrenia v nej obsiahnuté.

Zákon o informačných systémoch verejnej správy predstavuje iba prvý krok v budovaní konzistentného právneho rámca. Chýba množstvo ostatných zákonov a vykonávacích predpisov, ktoré by umožnili zrovnoprávniť elektronickú a papierovú formu komunikácie a efektívne riadiť rozvoj informačných systémov verejnej správy.

9.3. FINANCOVANIE INFORMATIZÁCIE

V predchádzajúcom programovacom období 2004-2006 Európska únia financovala informatizáciu verejnej správy na Slovensku prostredníctvom Operačného programu *Základná infraštruktúra*. S touto podporou sa realizovali najmä projekty na internetizáciu regiónov, tvorbu verejných prístupových bodov k internetu, internetizáciu výučby, informačné systémy v zdravotníctve a rozvoj elektronických služieb v samospráve. Ide aj o rôzne portály podporujúce e-Government na regionálnej úrovni a zavádzanie širokopásmového internetu v obciach alebo zariadeniach verejnej správy.

Väčšina realizovaných projektov však nebola koordinovaná s rozvojom infraštruktúry, respektíve služieb na centrálnej úrovni.

Možnosti i spôsob podpory projektov smerovaných do oblasti informatizácie verejnej správy v programovacom období 2007-2013 určuje najmä Operačný program *Informatizácia spoločnosti* (OPIS). Na základe neho budú z väčšej časti financované hlavné projekty informatizácie verejnej správy v Slovenskej republike. Informatizáciu samospráva môže financovať aj z vlastných zdrojov či z prostriedkov plynúcich prostredníctvom iných európskych finančných mechanizmov (EHP, Nórsky a Švajčiarsky finančný mechanizmus či iné).

9.4. ZHRNUTIE

V súlade s trendom približovania služieb verejnej správy sa dostáva do popredia možnosť elektronickej komunikácie s občanmi a podnikateľskými subjektmi a elektronické spracovanie ich žiadostí. Napriek skutočnosti, že mestá a obce priamo poskytujú značné množstvo služieb pre občanov a podnikateľské subjekty, informatizácia v ich podmienkach postupuje nejednotne.

Informatizácia mesta Brezno si vyžaduje:

- zefektívnenie riadiacich a administratívnych procesov vo verejnej správe prechodom na digitálnu samosprávu,
- prepojenie informačného systému na databázy ústredných orgánov štátnej správy,
- uplatnenie komplexných informačných systémov (Back Office),
- uplatnenie komplexných informačných systémov komunikácie (Front Office),
- elektronické vzdelávanie (e-learning) zamestnancov mesta,
- systém podpory riadenia krízových situácií,
- zavedenie štandardov

9.5. ZDROJE

1. Informácie z Mestského úradu Brezno
2. Úrad vlády SR (2007): *Návrh postupu vypracovania koncepcie komunálnej reformy v Slovenskej republike*. Schválené uznesením vlády SR č. 972/2007 zo 14. novembra 2007.
<http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/63F0FF56C48E7CF6C1257385002B2EEEE?OpenDocument>
4. Zákon č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy
5. <http://www.informatizacia.sk/opis/598s>
6. <http://www.nsrr.sk/operacne-programy/informatizacia-spolocnosti/>
7. <http://www.roopis.vlada.gov.sk/>

10. SWOT ANALÝZA

10.1. ĽUDSKÝ POTENCIÁL Z MIMO EKONOMICKÉHO HĽADISKA

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Živorodenosť stíha kompenzovať straty obyvateľstva úmrtím a mesto má prirodzený prírastok obyvateľstva, takže jeho populácia ešte nevymiera • umelá potratovosť významne klesá • podpriemerná úroveň úmrtnosti, a to aj dojčenskej 	<ul style="list-style-type: none"> • pôrodnosť klesá • prirodzený prírastok populácie slabne (hrubá miera prirodzeného prírastku klesá), hrozba prirodzeného úbytku obyvateľstva • dlhoročný úbytok obyvateľstva sťahovaním, vyst'ahovalectvo • celkový úbytok obyvateľstva • životné návyky rómskeho etnika, zaostalosť jeho sociálno-ekonomickej i vzdelanostnej úrovne • starnutie populácie mesta
<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> • migračný prírastok obyvateľstva • zvýšenie počtu novonarodených obyvateľov i rozšírenie reprodukčného a ľudského potenciálu mesta v prípade prisťahovalectva osôb v reprodukčnom veku (mladých ľudí) • zvýšenie materiálnej i celkovej životnej úrovne Rómov • rast vzdelanostnej úrovne celej populácie 	<ul style="list-style-type: none"> • strata ľudského potenciálu v dôsledku vyst'ahovalectva mladých ľudí • rast výdavkov na sociálne zabezpečenie a iných potrieb obyvateľstva v poproduktívnom veku v dôsledku jeho prírastku • zhoršenie investičných vyhládok mesta v dôsledku nepriaznivého vývoja vekového zloženia populácie – jej starnutia • prírastok tzv. civilizačných chorôb, obzvlášť srdcovo-cievnych ochorení a nádorov • sociálno-patologické konanie časti populácie (nielen rómskeho pôvodu) prameniace z nezamestnanosti, chudoby alebo frustrácie zo života (alkoholizmus, kriminalita atď.)

10.2. EKONOMICKÝ POTENCIÁL

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> významná miera podnikateľskej aktivity fyzických osôb v meste a okrese (vyššia ako vo väčšine iných častí BBSK) relatívne vysoká miera mobility pracovnej sily (približne tretina pracovnej sily každodenne odchádza z Brezna za prácou) schopnosť dominantnej časti pracovnej sily zamestnať sa v meste alebo v jeho okolí 	<ul style="list-style-type: none"> administratívne regulovanie podnikateľských činností a obmedzovanie podnikania a konkurencie prostredníctvom prijatých VZN finančné a administratívne zaťaženie podnikajúcich a nepodnikajúcich subjektov v meste aj z dôvodu miestnych daní, ktoré mesto vyrubuje, navyše u niektorých daní komplikovaným systémom ich úpravy relatívne vysoká úverová zaťaženosť mesta, predstavujúca viac ako 50% finančných aktív mesta nedostatok kvalitných služieb v cestovnom ruchu, tým nevyužitý jeho vnútorný potenciál na získanie prínosov z tohto odvetvia pre mesto, zvýraznený daňou za ubytovanie
<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> zvyšovanie ekonomickej výkonnosti a zlepšenie príjmovej situácie obyvateľov Brezna ako reakcia na zlepšené podmienky na podnikanie v SR a zvyšujúca sa konkurencia a aktivita podnikateľských subjektov v regióne rozhybanie podnikania, vrátane cestovného ruchu, aj s podporou zníženia miestnych daní (vrátane napríklad zrušenia dane za ubytovanie) a zjednodušenia ich komplikovaného výberu úsporné opatrenia a manažovanie aktív mesta, smerované k zníženiu úverovej zaťažnosti samosprávy mesta Brezno rast ekonomickej výkonnosti, príjmov a zamestnanosti v oblasti obchodu a služieb, najmä cestovného ruchu, dosiahnutý napríklad koordinovanejšou (marketingovou) stratégiou s inými obcami regiónu 	<ul style="list-style-type: none"> úverová zaťaženosť, ktorá vytvára do budúcnosti značné nároky na zdroje potrebné na krytie splátok istín z úverov a financovanie úrokov, tým aj na stratégiu manažovania majetku a dlhu a financovania výdavkov, osobitne tých kapitálových nedostatočná schopnosť podnikateľských subjektov vytvárať pracovné miesta, ktoré by kompenzovali možné prepúšťanie zamestnancov dominantných väčších zamestnávateľov odlev kvalifikovanejšej pracovnej sily mimo región a/alebo neprispôsobenie sa značnej časti ostatnej pracovnej sily v meste zmeneným požiadavkám na trhu práce

10.3. SOCIÁLNY POTENCIÁL

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> relatívne nízka a rýchlo sa znižujúca miera nezamestnanosti, najmä pri pohľade na ňu bez vplyvu najťažšie prispôsobivých a dlhodobo nezamestnaných (osobitne veľkej časti Rómov) vytvorená sieť sociálnych a zdravotných služieb kvantitatívne postačujúcich uspokojovať väčšinu nárokov na sociálnu a zdravotnú inštitucionálnu a čiastočne i terénnu uspokojivá dostupnosť viacerých foriem zdravotnej starostlivosti, predovšetkým krátkodobej 	<ul style="list-style-type: none"> významná časť obyvateľov (osobitne prevažnej časti Rómov), ktorá je dlhodobejšie bez práce, je ťažko zamestnateľná a vyžaduje si aj dočasnú a podmienenú pomoc zo strany mesta pasivita a nízka motivácia Rómov zamestnať sa a nedostatočná motivácia firmami zamestnať Rómov zvyšované a nedostatočne uspokojované nároky na služby (dlhodobej) sociálnej a zdravotnej starostlivosti, predovšetkým v dôsledku starnutia populácie v meste Brezno nedostatočná kvalita poskytovaných služieb vo viacerých ZSS nerozvinuté domáce opatrovateľské a ošetrovateľské služby najmä pre starších a chýbajúce niektoré formy sociálnej pomoci pre občanov so zdravotným postihnutím (napr. chránené dielne a denné centrum pre ŤZP) nedostatočná adresnosť a nenaviazanosť úhrad v ZSS a za opatrovateľskú službu na reálne náklady
<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> zvyšovanie informovanosti verejnosti o formách a alternatívach poskytovania sociálnych služieb v meste Brezno sformovanie vlastného prístupu mesta k sociálnej politike, postaveného na báze osobnej zodpovednosti, dobrovoľnej solidarity a súkromných zdrojoch vťahovanie stále viac občanov (dlhodobo) nezamestnaných do zamestnania v súkromných spoločnostiach ako dôsledok systematickej práce neziskových inštitúcií v spolupráci s mestskou samosprávou v Brezne zvyšovanie záujmu o opatrovateľskú službu o starších v rodinnom prostredí a celkovo vytvorenie podmienok pre rozvoj foriem domácej sociálnej (osobitne opatrovateľskej) a zdravotnej (osobitne ošetrovateľskej) služby, vytlačujúcich služby v inštitucionálnej starostlivosti vznik chýbajúcich a nedostatkových poskytovateľov v sociálnej a zdravotnej sfére súkromnými zriaďovateľmi, nespoliehajúcich sa na verejné zdroje 	<ul style="list-style-type: none"> prehlbujúca sa pasivita a neochota aktivizovať sa (vrátane napríklad zvyšovať si kvalifikáciu) u značnej časti Rómov a iných obyvateľov dlhodobejšie bez práce finančné a iné problémy s riešením rastúcej váhy málo prispôsobivých a ťažko zamestnateľných obyvateľov v meste, predovšetkým Rómov v okrajových častiach mesta problémy s vytváraním podmienok a do určitej miery i s financovaním pre zabezpečovanie služieb (osobitne domáceho charakteru) rastúcich nárokov na sociálnu a zdravotnú starostlivosť o starších ľudí spoliehanie sa na zodpovednosť štátu za výkon sociálnej politiky a prevažne na verejné zdroje pri financovaní sociálnej sféry

10.4. OBČIANSKA INFRAŠTRUKTÚRA

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> • kvalifikované ľudské zdroje v školstve • špecializácia a profilácia škôl, využívanie alternatívnych prvkov, realizácia rôznych projektov na zlepšenie výchovy a vzdelávania • dobrá spolupráca ZŠ s predškolskými zariadeniami, ZUŠ a CVCČ, rozvinutá mimoškolská záujmová činnosť, rozvoj záujmovej činnosti v školách a školských zariadeniach • systém podpory aktivít v oblasti vzdelávania, výchovy, rozvoja duchovných a kultúrnych hodnôt, športu a pod. • kultúrne tradície a zachovaný folklór • podpora kultúry a kolektívov záujmovo-umeleckej činnosti zo strany mesta • rozmanitosť a široká sieť kultúrnych a umeleckých spolkov, ich tradícia a kvalita • záujem o záujmovo-umeleckú činnosť • rozvinuté športové aktivity a infraštruktúra 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná a zastaralá vybavenosť a zlý technický stav budov škôl, školských zariadení, kultúrnych inštitúcií, vysoké prevádzkové náklady, energetická náročnosť budov • zastarané učebné pomôcky a knižný fond • nedostatočné využívanie školských zariadení v odpoľudňajších hodinách a v čase prázdnin • regionálna úroveň škôl • nedostatočné vzťahy medzi školami a podnikateľskou sférou • nedostatok príležitostí na celoživotné vzdelávanie • úplná absencia súkromných a cirkevných základných škôl • slabá kultúrna infraštruktúra na sídlisku Mazorníkovo • nezáujem občanov mesta o kultúrno-spoločenské podujatia
<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> • vyššia kvalita poskytovaného vzdelávania na školách, systematická snaha o vytvorenie podmienok pre existenciu alternatívnych vzdelávacích programov jednotlivých škôl a konkurenčného prostredia medzi nimi • realizácia modelu otvorenej školy, prehĺbovanie a skvalitňovanie spolupráce škôl s inými subjektmi a mestom • vzdelávanie pedagogických pracovníkov • informatizácia výchovno-vzdelávacieho procesu • vznik súkromných škôl • viaczdrojové financovanie, školstva, kultúry a športu, získavanie mimorozpočtových zdrojov • podpora kultúrnych a športových aktivít prostredníctvom poukážkového systému • zlepšenie kvality organizovaných kultúrno-výchovných podujatí • zlepšenie podmienok pre zmysluplné trávenie voľného času, najmä detí a mládeže • využívanie rôznych priestorov (námestie, štadión, príroda...) na kultúrno-spoločenské podujatia 	<ul style="list-style-type: none"> • pokles úrovne vzdelávania • nárast počtu obyvateľov s nízkou úrovňou vzdelávania a sociálnej prispôbitivosti • neexistencia obsahovej reformy vzdelávania na centrálnej úrovni • poddimenzované finančné zdroje pre školstvo z verejných zdrojov, zhoršovanie technického stavu budov a následné zvyšovanie prevádzkových nákladov • nepriaznivý demografický vývoj a s ním súvisiace problémy so zavádzaním racionalizačných opatrení v oblasti školstva • odchod kvalifikovaných učiteľov mimo rezort školstva • zaťažovanie rozpočtu samosprávy nákladmi na financovanie kultúrnych a športových aktivít, ktoré by mohli byť financované súkromným sektorom • neefektívne hospodárenie mestom zriadených organizácií v oblasti kultúry a športu • zníženie množstva a kvality kultúrnych aktivít v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov • pokles čitateľov knižnice v dôsledku nedostatočnej aktualizácie knižničného fondu

10.5. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> • poloha na významnom vnútroštátnom cestnom ťahu západovýchodného smeru • poloha na významnej vnútroštátnej železničnej trati západovýchodného smeru • poloha na križovatke regionálnych cestných a železničných komunikácií, významných pre letný a zimný cestovný ruch • dobré dopravné prepojenie s regionálnymi centrami Banská Bystrica a Zvolen • dobrá dostupnosť osobnej železničnej dopravy (niekoľko železničných zastávok na území mesta) • priaznivá poloha železničnej stanice v blízkosti rozvinutej priemyselnej zóny mesta 	<ul style="list-style-type: none"> • absencia siete diaľnic a rýchlostných ciest, absencia výkonného cestného prepojenia s existujúcou sieťou diaľnic a rýchlostných ciest • komplikované prepojenie mesta s výkonnou železničnou magistrálou Bratislava – Žilina - Košice • vedenie prietahov ciest cez centrálnu časť mesta, čo má za následok spomaľovanie tranzitnej dopravy • absencia rozsiahlejšej centrálnej mestskej zóny s vylúčením dopravy • absencia obchvatových cestných komunikácií, ktoré by odviekli tranzitnú dopravu mimo centrum mesta • nedostatok parkovacích kapacít v centre mesta • nedostatočne rozvinutá sieť mestských cyklotrás • nedostatočné prepojenie jednotlivých častí mesta pešími trasami • vzdialenosť k najbližšiemu výkonnému medzinárodnému letisku v Bratislave (238 km) • nedostatočné pokrytie okrajových oblastí MHD
<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rekonštrukcia úseku cesty I/66 Banská Bystrica – Brezno s rozšírením na štvorpruh • vybudovanie preložky cesty I/66, s vybudovaním mimoúrovňového križovania s cestami II/529 a II/530; možnosť získať komunikácie v dnešných prietahoch uvedených ciest na území mesta pod správu mesta • rozvoj cykloturistických trás na Horehroní • zatriktívnenie pešej a cyklickej dopravy a verejnej hromadnej dopravy (MHD) na území mesta na úkor individuálnej automobilovej prepravy • rekonštrukcia železničnej trate č. 172 vedenej cez mesto 	<ul style="list-style-type: none"> • neprebudovanie cesty I/66 na výkonné prepojenie so sieťou diaľnic a rýchlostných ciest • nevybudovanie južného cestného obchvatu mesta - preložky cesty I/66, resp. nevybudovanie prepojenia ciest II/529 a II/530 s južným obchvatom mesta, obmedzené možnosti mesta spravovať komunikácie prietahov uvedených ciest cez intravilán mesta v prípade ich zotrvania pod správou SSC, resp. VÚC • rastúca zaťaženosť cestných komunikácií na území mesta a preťaženosť vnútorného cestného systému mesta, predovšetkým ulíc ČSA a nám. gen. M. R. Štefánika • obmedzená kapacita dopravného uzla na nám. gen. M. R. Štefánika, kde prichádza k stretu prietahov cez mesto • nezosúladenie riešenia spoločnej centrálnej autobusovej stanice s riešením centrálnej osobnej železničnej stanice mesta • rast stupňa automobilizácie obyvateľov mesta • nárast individuálneho motorizmu na úkor environmentálne prijateľnejších foriem prepravy (pešia, ale najmä cyklistická a MHD)

10.6. TECHNICKÁ A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> • potenciál zdrojov pitnej vody a zásobovacích systémov • dobrá kvalita čistenia odpadových vôd (ČOV po rekonštrukcii) • infraštruktúra skládkovania odpadov (skládká TKO) • dobrá úroveň zhodnocovania odpadov (v slovenských podmienkach) • dostupnosť a vysoký podiel prírodného prostredia, chránené územia, NATURA 2000 	<ul style="list-style-type: none"> • slabšia ochrana územia proti povodňam, predovšetkým na niektorých prítokoch Hrona • absencia napojenosti kanalizácie niektorých častí mesta na ČOV • zaťaženosť územia hlukom, najmä pozdĺž hlavného ťahu, ktorý pretína centrum mesta • absencia nového Programu odpadového hospodárstva pre mesto Brezno (spôsobená absenciou programu vyššej úrovne) a niektorých územnoplánovacích dokumentov (ÚSES, generel zelene)
<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozvoj služieb súvisiacich s turistickým ruchom v Brezne a blízkom okolí nie je bezprostredne obmedzený reguláciami ochrany prírody, čo vytvára priestor pre rozvoj mesta i pre uplatnenie efektívnych nástrojov zvyšovania kvality životného prostredia obyvateľov • vytvorenie priestoru pre rozvoj tradičných priemyselných odvetví zameraných najmä na drevospracujúci priemysel, ktorý patrí k menej záťažovým odvetviam pre životné prostredie • možnosť postupnej zmeny vzťahu obyvateľstva k svojmu životnému prostrediu smerom k vyššej zodpovednosti zaň • zlepšenie kvality povrchových vôd rieky Hron zvyšovaním efektu čistenia odpadových vôd, rekonštrukciou kanalizácie a intenzifikáciou ČOV 	<ul style="list-style-type: none"> • pretrvávajúce riziká povodní, najmä na malých vodných tokoch (prítokoch) • nesebestačnosť v zásobovaní pitnou vodou • rezervy v rozvoji zhodnocovania odpadov (chýbajúci spoločný zberný dvor a triediaca linka) • nevysporiadanosť správy a vlastníctva časti kanalizácie v meste • rezervy v efektívnosti a nedostatočnej modernizácii verejného osvetlenia • slabšia úroveň informovania občanov o údržbe verejných priestranstiev a starostlivosti o psov

10.7. ŠIRŠIE VZŤAHY – MESTO A ZÁZEMIE

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> mesto plní viacero obslužných funkcií pre obyvateľov spádového územia Horehronia, ktorého je prirodzeným centrom. Je jadrom regiónu rovnajúcemu sa územiu okresu Brezno (65 000 obyvateľov) a centrom z hľadiska lokalizácie súkromných podnikov a služieb, alebo inštitúcií verejného sektora (školské a zdravotnícke zariadenia, úrady) na území mesta sa nachádza viacero základných a stredných škôl, ktorých úroveň a záujem o ne potvrdzuje i dochádzka žiakov a študentov z okolitých obcí Horehronia (vyše 1 000 dochádzajúcich žiakov a študentov) mesto predstavuje významné centrum dochádzky za prácou (takmer 3 000 osôb) pre obyvateľov zázemia mesta mesto je sídlom a súčasťou spoločného obecného úradu pre 15 obcí zázemia (vyše 20 000 obyvateľov) mesto je členom viacerých regionálnych združení (ZMOS, ZMOHSR, EKOLÓG) mesto má nadviazané a udržiava partnerské vzťahy s viacerými mestami Európy (zväčša z Európskej únie), počet takýchto partnerstiev v ostatných rokoch rastie 	<ul style="list-style-type: none"> mesto neleží na hlavných dopravných ťahoch vedúcich Slovenskom, či už zo západu na východ alebo z juhu na sever mesto nie je členom či súčasťou mikroregionálnych združení existujúcich na území okresu Brezno (hoci všetky ostatné obce okresu sú v tomto type medziobecnej regionálnej spolupráce zaangažované) vzhľadom na centrálnu polohu v jadrovej časti štátu vo veľkej vzdialenosti od štátnych hraníc mesto Brezno nie je súčasťou prihraničného regiónu a nie je súčasťou euroregiónov a nezúčastňuje sa cezhraničnej spolupráce kľúčovou podmienkou pre ďalší rozvoj cestovného ruchu v meste a okolí sa javí zvýšenie kvality poskytovaných služieb v oblasti ubytovania a stravovania, ale i zlepšenie infraštruktúry (cesty, cyklotrasy, vleky)
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> mesto Brezno plní i funkciu nástupného centra do Nízkotatranskej a Poľanskej oblasti cestovného ruchu, podnikateľské subjekty na území mesta by mali/mohli viac ťažiť z cestovného ruchu (blízkosť viacerých národných parkov s možnosťami celoročnej turistiky, lyžiarskych stredísk a ďalších špecifik Horehronia) vytváranie takého podnikateľského prostredia (deregulácia a znižovanie daní) na území mesta Brezno, ktoré by umožnilo vznik nových pracovných miest a príležitostí pre obyvateľov zamestnať sa priamo v meste (a teda zníženie migračného úbytku) príležitosťou pre mesto Brezno by mohlo byť členstvo v Únii miest Slovenska, ktorá je záujmovým združením samosprávy dlhodobo brániacim špecifické postavenie miest v rámci sídelnej štruktúry a ich a požiadaviek v rámci prebiehajúceho procesu decentralizácie verejnej správy vo vzťahu k centrálnej vláde prípadná zmena kritérií v rámci fiškálnej decentralizácie v prospech miest, ktoré plnia funkcie nielen pre svojich obyvateľov, ale i pre obyvateľov ďalších obcí zázemia posilnenie <i>genius loci</i> mesta Brezno, identity a príslušnosti obyvateľov mesta zvyšovaním povedomia o histórii a tradíciách mesta a regiónu Horehronie mesto by sa malo (naďalej) usilovať o partnerstvo primárne s takými mestami zo zahraničia, ktoré sú porovnateľnej veľkosti (podľa počtu obyvateľov) či významu a na svojom území riešia podobné problémy (nezamestnanosť a transformácia ekonomiky a 	<ul style="list-style-type: none"> stredné školy na území mesta Brezno a rozhodovanie o ich osude nie je v kompetencii mesta ale je v právomoci Banskobystrického samosprávneho kraja počet žiakov v základných školách, ktorých zriaďovateľom je mesto Brezno, bude vzhľadom na demografické trendy postupne klesať (možnosť prilákať do škôl žiakov z okolitých obcí zázemia, utvárať s nimi spoločný školský obvod) prípadná zmena kritérií v rámci fiškálnej decentralizácie v neprospech miest plniacich funkcie i pre obyvateľov širšieho zázemia a nárast kompetencií bez prislúchajúcich financií

spoločnosti) či výzvy (cestovný ruch) alebo ich dokázali úspešne na svojom území riešiť	
---	--

10.8. E-GOVERNMENT A INFORMATIZÁCIA

<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>
<ul style="list-style-type: none"> • rozsiahla informatizácia správy mesta • pravidelné využívanie informačno-komunikačných technológií zamestnancami mesta v komunikácii s občanmi a podnikateľskými subjektmi • „user-friendly“ stránka mesta (Ako vybavíte, Elektronická úradná tabuľa, ...) • elektronizácia komunikácie medzi mestským úradom a členmi mestského zastupiteľstva • Zásady postupu pri prijímaní, evidovaní, vybavovaní a kontrole vybavovania sťažností fyzických a právnických osôb v podmienkach samosprávy mesta Brezna 	<ul style="list-style-type: none"> • absencia uceleného systému krokov v informatizácii mesta • prevaha papierovej komunikácie občanov a podnikateľských subjektov s mestským úradom • heterogénne aplikačné vybavenie – chýba sieťové prepojenie mestského úradu a mestským organizácií v podobe komplexného informačného systému • chýba využívanie intranetu • nejednotný postup mestského úradu a mestských organizácií pri verejnom obstarávaní – každý obstaráva zvlášť
<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
<ul style="list-style-type: none"> • pokračovanie krokov v oblasti informatizácie samosprávy mesta • zavádzanie informačno-komunikačných technológií do správy vecí verejných, rozširovanie ponuky elektronických on-line služieb fyzickým a právnickým osobám • dobudovanie vnútornej počítačovej siete • elektronické vzdelávanie (e-learning) zamestnancov mesta • verejné obstarávanie prostredníctvom elektronických aukcií a elektronického obstarávania 	<ul style="list-style-type: none"> • absencia vykonávacích predpisov, ktoré by umožnili zrovnoprávniť elektronickú a papierovú formu komunikácie • inkompatibilita informačného systému mesta s infraštruktúrou ústredných orgánov štátnej správy a nedostatočná interoperabilita jednotlivých informačných systémov • on-line dostupnosť dátových fondov použiteľných na právne úkony a implementácia elektronického podpisu • nezáujem populácie o využívanie informačno-komunikačných technológií na komunikáciu s mestským úradom • nedostatok finančných prostriedkov na finančne náročnú informatizáciu správy mesta

11. STRATÉGIA ROZVOJA MESTA

11.1. RÁMCOVÉ VÝCHODISKÁ A PRINCÍPY

Stratégia rozvoja mesta Brezno vychádza z analýzy potenciálu mesta a regiónu, z vyhodnotenia jeho silných a slabých stránok, z posúdenia príležitostí a rizík budúceho vývoja, ako aj zo zohľadnenia všeobecne platných princípov usporiadania spoločnosti a fungovania efektívnej verejnej správy v trhovej ekonomike.

Spoločným cieľom stratégie je:

ZVYŠOVANIE ŽIVOTNEJ ÚROVNE A KVALITY ŽIVOTA OBYVATEĽOV MESTA A ZLEPŠOVANIE PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA V MESTE

Cestou k napĺňaniu základného cieľa je v jednotlivých oblastiach čo najdôslednejšie uplatňovať nasledovné princípy:

1. OSOBNÁ SLOBODA A OSOBNÁ ZODPOVEDNOSŤ

Pôsobenie samosprávy mesta smeruje k napĺňaniu potrieb a záujmov obyvateľov mesta. Úlohou verejnej správy však nie je nahrádzať osobnú zodpovednosť jednotlivcov, ale vytvárať čo najlepšie prostredie pre uplatnenie slobodných aktivít a iniciatív jednotlivých ľudí a podnikateľských subjektov.

2. SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

Rešpektovanie a ochrana súkromného vlastníctva sú nielen vecou uplatňovania vlastníckeho práva ako jedného zo základných ľudských práv, ale aj spôsobom ako dosiahnuť, aby sa individuálne úsilia realizovali čo najúčinnejšie a prinášali čo najväčší prospech čo najväčšiemu počtu ľudí. Vychádzajúc z poznania o prednosti a vyššej efektívnosti súkromného vlastníctva v porovnaní s verejným vlastníctvom by mesto malo redukovať svoj majetok na minimálnu mieru, ktorá je potrebná pre napĺňanie jeho základných funkcií. Zároveň by malo mesto vytvárať priestor pre zabezpečovanie potrieb občanov službami súkromných poskytovateľov.

3. NEOBMEDZOVANÁ KONKURENCIA

Konkurencia je hnacou silou vývoja a zlepšovania života ľudí. Mesto by prostredníctvom svojej samosprávy malo rešpektovať túto skúsenosť vyspelých krajín a snažiť sa minimalizovať všetky regulačné zásahy do podnikania, ktoré obmedzujú individuálnu iniciatívu a konkurenčné pôsobenie podnikateľských subjektov v trhovom hospodárstve.

4. DOBROVOĽNÁ SOLIDARITA

Prirodzenou formou zabezpečovania potrieb tých ľudí, ktorí sa nedokážu o seba postarať sami, je uplatňovanie dobrovoľných foriem solidarity, súkromných iniciatív a aktivít „zdola“, najmä pôsobenia mimovládnych, charitatívnych a cirkevných organizácií. Mesto by malo mať záujem vytvárať čo najlepšie podmienky pre ich činnosť, podporovať ich a dopĺňať ich v oblastiach, v ktorých dobrovoľné formy solidarity nedokážu ľuďom v núdzi zabezpečiť základné životné potreby.

5. SUBSIDIARITA

Problémy sa majú riešiť tam, kde existujú, teda čo najbližšie k ľuďom. Verejná správa má mať zodpovednosť za riešenie iba tých problémov, ktoré nemôžu riešiť jednotlivci prostredníctvom svojich aktivít na trhu, či v občianskej spoločnosti. V rámci verejnej správy majú byť na vyššiu úroveň prenášané iba tie kompetencie, ktoré nie je možné efektívne uplatňovať na nižšej úrovni. Mesto by malo preto podporovať ďalšiu decentralizáciu rozhodovania v rámci verejnej správy (vrátane decentralizácie príslušných zdrojov v rámci fiškálnej decentralizácie).

6. EFEKTÍVNOSŤ A KVALITA

Verejná správa je financovaná z prostriedkov, ktoré sú prostredníctvom daní (či už podielovej alebo miestnych) odobraté občanom. Jej pôsobenie musí byť preto čo najefektívnejšie a zároveň čo najkvalitnejšie. Mesto by malo realizovať kroky, ktoré povedú k zvyšovaniu hospodárnosti ním vynakladaných prostriedkov a kvality ním realizovaných činností v záujme spokojnosti obyvateľov mesta.

7. TRANSPARENTNOSŤ ROZHODOVANIA

Transparentnosť a verejná kontrola sú neodmysliteľnou súčasťou modernej verejnej správy. Mesto by sa malo usilovať o otvorenú samosprávu, v ktorej sa všetky dôležité rozhodnutia uskutočňujú na základe vopred stanovených a verejne známych pravidiel a ktorej činnosť je prehľadná a podlieha reálnej občianskej kontrole.

11.2. STRATEGICKÉ ZÁMERY

Stratégia rozvoja mesta sa bude odvíjať od nasledovných zámerov:

SZ 1 PRIAZNIVEJŠIE PODNIKATEĽSKÉ A INVESTIČNÉ PROSTREDIE

Zámerom je vytvoriť podmienky pre motivačné a konkurenciu nedeformujúce prostredie pre podnikanie, so zameraním na tvorbu nových produktívnych pracovných miest v súkromnej sfére, najmä prostredníctvom znižovania neefektívnych výdavkov a zmenou príjmovej (daňovej a poplatkovej) politiky mesta. Súčasťou zámeru je i vytvorenie podmienok pre cestovný ruch, ktorý je potenciálne významnou ekonomickou aktivitou, ktorej rozvoj môže ovplyvňovať i mestská samospráva. Jej aktivity by mali byť zamerané na politiku znižovania príjmov mesta z poplatkov súvisiacich s cestovným ruchom (napr. daň z ubytovania), liberalizáciu a dereguláciu podnikateľských aktivít, ale i racionálnu a efektívnu investičnú politiku do rekonštrukcie tých objektov, ktorých správu alebo vlastníctvo nie je možné previesť na súkromný sektor.

SZ 2 HOSPODÁRNA SAMOSPRÁVA ZABEZPEČUJÚCA ZÁKLADNÉ ÚLOHY MESTA

Jedným z ukazovateľov kvality ekonomického prostredia, ale i kvality poskytovaných služieb je efektívnosť vynakladaných prostriedkov a účelnosť ich použitia. Mesto Brezno to plánuje dosiahnuť napríklad prostredníctvom privatizácie majetku (doplnkového – nie nevyhnutného pre plnenie funkcií samosprávy) a služieb mesta (outsourcing), ako aj auditom mestskej samosprávy a mestských rozpočtových a príspevkových organizácií a z neho vyplývajúcich úsporných opatrení.

SZ 3 RAST ZAMESTNANOSTI

Práca je pre ľudí nielen zdrojom príjmov, ale aj ich vlastnej dôstojnosti. Mesto má záujem podporovať rast zamestnanosti svojich obyvateľov prostredníctvom trhovo konformných postupov. Takými sú opatrenia smerujúce k aktivizácii nezamestnaných k zmysluplnej činnosti a k zvyšovaniu ich motivácie zamestnať sa alebo začať podnikáť. V záujme dosiahnutia tohto zámeru bude mesto spolupracovať nielen so štátnou správou pôsobiacou na úseku práce a sociálnych vecí, ale aj s inými miestnymi samosprávami a súkromnými subjektmi (ziskovými i neziskovými) pôsobiacimi v regióne.

SZ 4 KVALITNÉ SOCIÁLNE SLUŽBY

Poskytovanie kvalitných sociálnych služieb je predpokladom spokojnosti občanov, ktorí tieto služby z objektívnych dôvodov potrebujú. Mesto bude v rámci svojich možností vytvárať podmienky pre čo najkvalitnejšie poskytovanie sociálnych služieb rôznymi poskytovateľmi, rešpektujúc pritom princípy efektivity a hospodárnosti.

SZ 5 KVALITNÉ VZDELÁVANIE A ROZVOJ OBČIANSKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Mesto musí prejavovať záujem o zvyšovanie kvalifikácie svojich obyvateľov vo vzťahu k budúcemu zamestnaniu, zároveň však musí vnímať potrebu zvyšovať úroveň celkového vzdelania a formovania detí a mládeže posilňovaním osvedčených i alternatívnych spôsobov výučby, so zámerom podpory ich individuálnych zručností a schopností. Dôležitou súčasťou úsilia o stabilizáciu a zvyšovanie kvality ľudských zdrojov v meste musí byť snaha o posilňovanie lokálpatriotizmu, tradícií a kultúry, informačnú modernizáciu, podporu výučby cudzích jazykov a princípov otvorenej školy. Súčasťou kvalitného vzdelávania je i kvalitné vybavenie infraštruktúrou v oblasti školstva a informačných technológií.

SZ 6 SKVALITNENIE DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Mesto zabezpečí v rámci svojich kompetencií územný rozvoj mesta vo všetkých jeho zložkách, najmä však s dôrazom na rozvoj dopravy a dopravnej infraštruktúry. Strategický zámer bude napĺňaný najmä na základe obstarania územnoplánovacích dokumentácií pre jednotlivé opatrenia, ale i podporou v rámci aktivít územného rozvoja viažucich sa k rekonštrukciám, resp. budovaniu nových zariadení. Mesto sa bude usilovať o vytvorenie vhodného prostredia pre život, ktoré uspokojí potreby obyvateľov mesta, podnikateľov a jeho návštevníkov. Účinný spôsob, ako to dosiahnuť, je vybudovať dobrú dostupnosť mesta a dobudovať infraštruktúru na jeho území. Naplnenie tohto zámeru má priamy pozitívny dosah i na zvyšovanie ekonomického potenciálu mesta, rozvoja cestovného ruchu, ako i na kvalitu životného prostredia.

SZ 7 SKVALITNENIE TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Cieľom strategického zámeru je dosiahnuť skvalitnenie technickej infraštruktúry v meste Brezno. Strategické zábery sa týkajú najmä tých oblastí, ktoré patria do úplnej, alebo aspoň čiastočnej kompetencie samosprávy, resp. oblastí, v ktorých môže samospráva ovplyvňovať ekonomiku spoločností, zabezpečujúcich kvality technickej infraštruktúry. Dosiahnutie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom ekonomických nástrojov posilňujúcich konkurenčné prostredie.

SZ 8 ZVÝŠENIE KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Cieľom strategického zámeru je dosiahnuť zlepšenie stavu životného prostredia obyvateľov v Brezne. Dosiahnutie tohto zámeru je potrebné realizovať pomocou takých nástrojov, ktoré včlenia ochranu životného prostredia do prosperujúceho ekonomického prostredia.

SZ 9 ROZVOJ MEDZINÁRODNEJ, MEDZIREGIONÁLNEJ A MEDZIOBECNEJ SPOLUPRÁCE

Cieľom zámeru je zefektívniť formy spolupráce medzi mestom a jeho partnermi v zahraničí, medzi mestom a obcami jeho zázemia, ako i posilnením postavenia mesta v regióne. Spolupráca s partnerskými mestami, ako i zapájanie sa do nových iniciatív a partnerstiev smeruje k podpore výmeny informácií, kultúrnych tradícií a skúseností s riešením problémov vznikajúcich na území miest, ako i príprave spoločných aktivít. Intenzívne zapájanie sa mesta do medziregionálnej spolupráce, ako i spolupráce v rámci miest a obcí Horehronia okrem iného zvýrazňuje vedúce postavenie mesta Brezno ako spádového centra regiónu. Potreba rozvoja medziobecnej spolupráce vyplýva z toho, že mesto Brezno je prirodzeným centrom pre svoje zázemie a plní zároveň i viaceré obslužných funkcií, z ktorých úžitok plynie nielen pre samotných obyvateľov mesta, ale i pre obyvateľov ďalších obcí daného spádového územia.

SZ 10 EFEKTÍVNE A TRANSPARENTNE FUNGUJÚCE DIGITÁLNE MESTO

Informatizácia je nevyhnutný proces zavádzania moderných informačno-komunikačných technológií (IKT) do bežného života. Základným cieľom je výrazný posun vo využívaní IKT pri procesoch spracovania dokumentov a pri komunikácii vnútri mestského úradu. Dosiachnutie cieľa v tejto časti je možné vytvorením interného portálu, ktorý slúži ako centrálné úložisko dát potrebných pre zamestnancov MsÚ a organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Kľúčovou úlohou informatizácie v podmienkach miestnej samosprávy je rýchle zavádzanie online služieb, ktoré umožnia občanom mesta, návštevníkom a podnikateľom rýchle vybavenie svojej agendy, získanie informácie a vyriešenia konkrétnej situácie.

Len samospráva otvorená ľuďom, z vôle ktorých vykonáva moc, môže realizovať správu vecí verejných. Ľudia sa voľbou svojich zástupcov nevzdávajú práva byť plnohodnotne informovaní o všetkých záležitostiach obce alebo mesta. Každý obyvateľ obce sa môže zúčastňovať na samospráve obce. Má právo zúčastňovať sa na verejných diskusiách a zhromaždeniach obyvateľov obce a vyjadrovať na nich svoj názor, zúčastňovať sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva, obracať sa so svojimi podnetmi a sťažnosťami na orgány obce atď. Aby tieto práva mohol uplatniť, musí mať dobrý prístup k informáciám. Transparentné rozhodovanie je nevyhnutnou podmienkou na efektívne vynakladanie verejných finančných prostriedkov.

11.3. CIELE A NÁSTROJE

Realizácia strategických zámerov mesta sa bude opierať o nasledovné ciele a nástroje:

SZ 1 PRIAZNIVEJŠIE PODNIKATEĽSKÉ A INVESTIČNÉ PROSTREDIE

<i>Cieľ</i>		<i>Nástroj</i>	
1.1.	Zníženie finančného a administratívneho zaťaženia obyvateľov a podnikateľských subjektov v meste	1.1.1.	Definovanie reformnej stratégie miestnych daní mesta Brezno
		1.1.2.	Úpravy sadzieb, zjednodušenie správy miestnych daní a prehodnotenie existencie niektorých z nich
1.2.	Zlepšenie konkurenčných podmienok pre podnikanie, obchod a služby	1.2.1.	Minimalizovanie regulácií podnikania na území mesta
		1.2.2.	Zrušenie obmedzení času prevádzky v živnostenskom podnikaní
1.3.	Vytvorenie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu v meste	1.3.1.	Vymedzenie strategického prístupu k cestovnému ruchu
		1.3.2.	Podpora poskytovania ubytovacích kapacít v cestovnom ruchu zrušením dane za ubytovanie

SZ 2 HOSPODÁRNA SAMOSPRÁVA ZABEZPEČUJÚCA ZÁKLADNÉ ÚLOHY MESTA

<i>Cieľ</i>		<i>Nástroj</i>	
2.1.	Zvýšenie celkovej hospodárnosti mestskej samosprávy	2.1.1.	Zníženie spotreby samosprávy a mestských rozpočtových a príspevkových organizácií
		2.1.2.	Transparentnejšie rozpočtovanie a vykazovanie výdavkov
2.2.	Zníženie úverovej zaťaženosti samosprávy mesta	2.2.1.	Manažovanie úverov mesta v prepojení na jej výdavkovú politiku a manažovanie majetku mesta
		2.2.2.	Manažovanie majetku mesta so zameraním na znižovanie dlhu mesta a financovanie osobitných kapitálových výdavkov

SZ 3 RAST ZAMESTNANOSTI

<i>Cieľ</i>		<i>Nástroj</i>	
3.1.	Zlepšenie podmienok informovanosti na trhu práce	3.1.1.	Systematickejšie informovanie o pracovných príležitostiach na regionálnom trhu práce
3.2.	Aktivizovanie dlhodobo nezamestnaných	3.2.1.	Vytváranie podmienok pre aktivizovanie dlhodobo nezamestnaných inými subjektmi v meste
3.3.	Podpora tvorby nových pracovných miest	3.3.1.	Vybudovanie priemyselnej zóny v lokalite Brezno - Rohozná

SZ 4 KVALITNÉ SOCIÁLNE SLUŽBY

<i>Cieľ</i>		<i>Nástroj</i>	
4.1.	Definovanie zamerania a zvýšenie adresnosti sociálnej politiky mesta	4.1.1.	Definovanie zodpovednosti mestskej samosprávy za zabezpečenie sociálnych služieb (možnosti, priority, formy)
4.2.	Kvalitné a komplexné služby pre starších obyvateľov, najmä v domácom prostredí	4.2.1.	Rozšírenie a rozvoj opatrovateľskej služby
		4.2.2.	Realizácia projektu monitorovacieho systému pre starších občanov s cieľom rýchlej pomoci v prípade potreby
4.3.	Dobudovanie infraštruktúry sociálnych služieb v meste	4.3.1.	Vybudovanie nových zariadení sociálnych služieb

SZ 5 KVALITNÉ VZDELÁVANIE A ROZVOJ OBČIANSKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

<i>Cieľ</i>		<i>Nástroj</i>	
5.1.	Skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu na základných školách s materskými školami	5.1.1.	Koncepcný a systematický prístup mestskej samosprávy k oblasti školstva
		5.1.2.	Podpora diferencovanej ponuky vzdelávacích programov jednotlivých škôl a vytvárania konkurenčného prostredia medzi školami
		5.1.3.	Poskytnutie čo najväčšej slobody školám a učiteľom pri formovaní obsahu vzdelávania
		5.1.4.	Rozvoj systému hodnotenia kvality výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom zohľadňovania pohľadu školskej komunity, rodičov, žiakov a učiteľov
5.2.	Vytvorenie systému otvorenej školy a podpora celoživotného vzdelávania	5.2.1.	Realizácia modelu otvorenej školy
		5.2.2.	Podpora využívania školských priestorov a školských zariadení celými rodinami na vzdelávacie, kultúrne a športové aktivity na školách
		5.2.3.	Podpora vzniku materských centier a vzdelávacích a spoločenských aktivít pre matky s malými deťmi
		5.2.4.	Podpora celoživotného vzdelávania (vrátane podpory vzdelávacích aktivít pre seniorov)
5.3.	Rozvoj školskej infraštruktúry	5.3.1.	Rekonštrukcia školských budov v meste
		5.3.2.	Zlepšenie vybavenia škôl a školských zariadení pomôckami
		5.3.3.	Informatizácia a internetizácia škôl a školských zariadení
		5.3.4.	Vytváranie podmienok pre viacdrojové financovanie škôl a školských zariadení
5.4.	Rozvoj kultúry a infraštruktúry kultúry	5.4.1.	Koncepcný a systematický prístup mestskej samosprávy k oblasti kultúry
		5.4.2.	Rekonštrukcia kultúrnych zariadení a kultúrnych pamiatok v meste
		5.4.3.	Vytváranie podmienok pre kultúrne aktivity rôznych subjektov
5.5.	Rozvoj športu a športovej infraštruktúry	5.5.1.	Koncepcný a systematický prístup mestskej samosprávy k oblasti športu
		5.5.2.	Dobudovanie a rekonštrukcia športových zariadení v meste
		5.5.3.	Vytváranie podmienok pre viacdrojové financovanie športových aktivít

5.6.	Rozvoj voľnočasových aktivít detí a mládeže	5.6.1.	Podpora mimoškolských aktivít pre deti a mládež v meste
		5.6.2.	Podpora športových aktivít detí a mládeže
		5.6.3.	Spolupráca škôl s Mestským športovým klubom a športovými klubmi v meste
5.7.	Rozvoj bytovej infraštruktúry	5.7.1.	Vytvorenie podmienok pre individuálnu bytovú výstavbu
		5.7.2.	Realizácia komplexnej bytovej výstavby

SZ 6 SKVALITNENIE DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

<i>Cieľ</i>		<i>Nástroj</i>	
6.1.	Dobudovanie a skvalitnenie dopravnej infraštruktúry	6.1.1.	Iniciatíva mesta pri urýchlení procesu rekonštrukcie cesty I/66 v úseku Brezno – Banská Bystrica (prebudovanie na štvorpruh)
		6.1.2.	Iniciatíva mesta pri urýchlení realizácie výstavby preložky cesty I/66 (južný cestný obchvat mesta)
		6.1.3.	Rekonštrukcia a údržba mostných objektov, miestnych komunikácií a zvýšenie priepustnosti cestných križovatiek v intraviláne mesta
		6.1.4.	Komplexné riešenie dopravného systému mesta a bezpečnosti cestnej premávky
		6.1.5.	Riešenie statickej dopravy v centre mesta a v obytných zónach (sídliškách)
		6.1.6.	Vytvorenie podmienok pre spoločné umiestnenie centrálnej železničnej a autobusovej stanice v meste
6.2.	Eliminácia cestnej dopravy v centrálnej mestskej zóne	6.2.1.	Vytvorenie podmienok pre vylúčenie cestnej dopravy z centrálnej mestskej zóny
6.3.	Odľahčenie cestnej dopravy v intraviláne mesta	6.3.1.	Analýza možností zatraktívnenia MHD pre obyvateľov mesta
		6.3.2.	Vytvorenie podmienok pre posilnenie cyklistickej dopravy na území mesta (cyklotrasy)

SZ 7 SKVALITNENIE TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

<i>Cieľ</i>		<i>Nástroj</i>	
7.1.	Zlepšenie stavu protipovodňovej ochrany územia	7.1.1.	Spolupráca so správcom vodných tokov v presadzovaní plánovaných investičných zámerov, komunikácia s občanmi
7.2.	Zvýšenie kvality zásobovania a napojenia obyvateľstva na zásobovanie pitnou vodou	7.2.1.	Spolupráca s prevádzkovateľom vodovodnej siete pri plánovaní a presadzovaní plánovaných investičných zámerov
7.3.	Zvýšenie kvality kanalizácie a napojenia obyvateľstva na kanalizáciu	7.3.1.	Spolupráca s prevádzkovateľmi kanalizačných sietí a ČOV pri plánovaní a v presadzovaní plánovaných investičných zámerov
		7.3.2.	Aktívna politika mesta smerom k zefektívneniu správy kanalizácie v meste
7.4.	Rozvoj tepelného hospodárstva	7.4.1.	Hospodárenie s aktívami mesta, spolupráca s poskytovateľmi CZT, komunikácia a strategické rozhodovanie samosprávy
		7.4.2.	Ekologizácia tepelného hospodárstva
7.5.	Rozvoj odpadového hospodárstva	7.5.1.	Spracovanie programových dokumentov a dobudovanie infraštruktúry odpadového hospodárstva
		7.5.2.	Aktívna politika mesta smerom k zvyšovaniu efektivity odpadového hospodárstva v meste, kooperácia s okolitými obcami
		7.5.3.	Efektívne využívanie ekonomických a legislatívnych nástrojov v odpadovej politike mesta
7.6.	Rozvoj zásobovania mesta elektrickou energiou a plynom	7.6.1.	Mesto ako sprostredkovateľ informácií o stave a kvalite zásobovania mesta elektrickou energiou a plynom

SZ 8 ZVÝŠENIE KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

<i>Cieľ</i>		<i>Nástroj</i>	
8.1.	Zlepšenie kvality verejných priestranstiev	8.1.1.	Vytvorenie predpokladov pre udržateľný rozvoj zložiek životného prostredia v meste
		8.1.2.	Hospodárenie s aktívami mesta v záujme zlepšenia starostlivosti o mestskú zeleň a verejné priestranstvá

SZ 9 ROZVOJ MEDZINÁRODNEJ, MEDZIREGIONÁLNEJ A MEDZIOBECNEJ SPOLUPRÁCE

<i>Cieľ</i>		<i>Nástroj</i>	
9.1.	Rozvoj medzinárodnej a medziregionálnej spolupráce	9.1.1.	Spolupráca s partnerskými mestami v zahraničí s cieľom výmeny informácií a skúseností, ako i poznávania tradícií a hodnôt
		9.1.2.	Zapojenie mesta do iniciatív v oblasti medzinárodnej spolupráce v rámci regiónov a krajín EÚ
9.2.	Rozvoj medziobecnej spolupráce	9.2.1.	Možnosti efektívnej správy vecí verejných a spolupráce samospráv pri plnení prenesených a originálnych kompetencií v rámci spoločných obecných úradov
9.3.	Profilácia mesta Brezno ako centra Horehronia	9.3.1.	Užšia spolupráca a presadzovanie spoločných záujmov miest a obcí regiónu Horehronia v rámci Banskobystrického samosprávneho kraja
		9.3.2.	Vnútrotné posilnenie <i>genius loci</i> mesta Brezno, identity a príslušnosti obyvateľov mesta zvyšovaním povedomia o histórii a tradíciách mesta a regiónu
		9.3.3.	Propagácia mesta Brezno ako centra Horehronia v rámci spoločnej propagácie regiónu navonok

SZ 10 EFEKTÍVNE A TRANSPARENTNE FUNGUJÚCE DIGITÁLNE MESTO

<i>Cieľ</i>		<i>Nástroj</i>	
10.1.	e-Government a informatizácia samosprávy	10.1.1.	Koncepčný rozvoj informačných systémov mesta
		10.1.2.	Informatizácia komunikácie klienta s úradom (Front Office)
		10.1.3.	Informatizácia administratívy (úradu)
		10.1.4.	Rozvoj informačných a komunikačných technológií (IKT) v meste
10.2.	Transparentná samospráva	10.2.1.	Prehľadné nakladanie s verejnými prostriedkami a zabezpečenie informovanosti občanov o aktivitách samosprávy
		10.2.2.	Vytvorenie priestoru na diskusiu medzi volenými predstaviteľmi mesta a občanmi

11.4. OPATRENIA

Realizácia nástrojov definovaných v rámci jednotlivých cieľov v strategickej časti sa bude uskutočňovať na základe nasledovného súboru opatrení:

SZ 1 PRIAZNIVEJŠIE PODNIKATEĽSKÉ A INVESTIČNÉ PROSTREDIE

Cieľ 1.1. Zníženie finančného a administratívneho zaťaženia obyvateľov a podnikateľských subjektov v meste

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
1.1.1.	Definovanie reformnej stratégie miestnych daní mesta Brezno	1.1.1.1.	Vypracovať analýzu vyhodnocujúcu systém miestnych daní v Brezne zo vzájomne prepojených pohľadov – schopnosti financovania výdavkov, ktoré sú nevyhnutné pre základné úlohy mesta, opodstatnenosti viacerých miestnych daní (aj vo vzťahu k výdavkom na ich správu), miery ich komplikovanosti.	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor ekonomický (oddelenie financií, daní a poplatkov) MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	ostatné relevantné odbory MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	máj až september 2008
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje
		1.1.1.2.	Predložiť stratégiu reformy miestnych daní mesta Brezno	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor ekonomický (oddelenie financií, daní a poplatkov) MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	ostatné relevantné odbory MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	do novembra 2008
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
1.1.2.	Úpravy sadzieb, zjednodušenie správy miestnych daní a prehodnotenie existencie niektorých z nich	1.1.2.1.	V nadväznosti na koncepčnú analýzu a stratégiu reformy v oblasti miestnych daní Brezna (podľa opatrení 1.1.1.1. a 1.1.1.2.) upraviť príslušné VZN mesta Brezno.	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor ekonomický (oddelenie financií, daní a poplatkov) MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	-
			<i>Termín realizácie:</i>	do decembra 2008
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje

Cieľ 1.2. Zlepšenie konkurenčných podmienok pre podnikanie, obchod a služby

Nástroj		Opatrenie		
1.2.1.	Minimalizovanie regulácií podnikania na území mesta	1.2.1.1.	Upraviť VZN č. 6/2005 o podmienkach podnikania na území mesta Brezno, tak aby sa minimalizovalo vyjadrovanie mesta (vydávanie či nevydávanie súhlasu) k začatiu podnikateľskej činnosti a k umiestneniu prevádzky v meste	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia (oddelenie investičné, dopravy a komunálnych služieb) MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	-
			Termín realizácie:	do novembra 2008
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

Nástroj		Opatrenie		
1.2.2.	Zrušenie obmedzení času prevádzky v živnostenskom podnikaní	1.2.2.1.	Upraviť VZN č. 61/2001 o predajnej a prevádzkovej dobe v živnostenskom podnikaní tak, že prevádzkový čas nebude regulovaný <i>ex ante</i> a regulácia bude upravená iba <i>ex post</i> (napr. v prípade rušenia nočného pokoja prevádzkou)	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia (oddelenie investičné, dopravy a komunálnych služieb) MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	-
			Termín realizácie:	do novembra 2008
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

Cieľ 1.3. Vytvorenie podmienok pre rozvoj cestovného ruchu v meste¹⁶⁷

Nástroj		Opatrenie		
1.3.1.	Vymedzenie strategického prístupu k cestovnému ruchu	1.3.1.1.	Vypracovať <i>Koncepciu rozvoja cestovného ruchu v meste Brezno a jeho okolí</i>	
			Zodpovedný za realizáciu:	PRVA - RRA Horehronie
			Spolupráca na realizácii:	podnikateľské subjekty v oblasti cestovného ruchu, TIK, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	do novembra 2008
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet

Nástroj		Opatrenie		
1.3.2.	Podpora poskytovania ubytovacích kapacít v cestovnom ruchu zrušením dane za ubytovanie	1.3.2.1.	Zmeniť VZN č. 11/2005 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, aby sa zrušila daň za ubytovanie	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor ekonomický (oddelenie financií, daní a poplatkov) MsÚ
			Termín realizácie:	do novembra 2008

¹⁶⁷ Vid' tiež iné opatrenia pre rozvoj cestovného ruchu v rámci SZ 9 ďalej

		Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje
--	--	---------------------------------------	----------------

SZ 2 HOSPODÁRNA SAMOSPRÁVA ZABEZPEČUJÚCA ZÁKLADNÉ ÚLOHY MESTA

Cieľ 2.1. Zvýšenie celkovej hospodárnosti mestskej samosprávy

Nástroj		Opatrenie		
2.1.1.	Zníženie spotreby samosprávy a mestských rozpočtových a príspevkových organizácií	2.1.1.1.	Vykonať úsporné opatrenia a znižovať výdavky na správu MsÚ a mestských rozpočtových a príspevkových organizácií	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor ekonomický (oddelenie právne a majetkové) MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	relevantné odbory MsÚ, rozpočtové a príspevkové organizácie mesta Brezna
			Termín realizácie:	od roku 2009 priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet
		2.1.1.2.	V nadväznosti na vykonané úsporné opatrenia smerované k prehodnoteniu niektorých činností a pozícií na mestskom úrade, prehodnocovať výdavky, ktoré nesúvisia priamo s úlohami samosprávy	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor ekonomický (oddelenie financií, daní a poplatkov) MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	-
			Termín realizácie:	od januára 2009 priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

Nástroj		Opatrenie		
2.1.2.	Transparentnejšie rozpočtovanie a vykazovanie výdavkov mesta	2.1.2.1.	Dodržiavať zásady programového rozpočtovania výdavkov	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor ekonomický (oddelenie účtovníctva a výkazníctva) MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	-
			Termín realizácie:	do septembra 2008
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

Cieľ 2.2. Zníženie úverovej zaťažnosti samosprávy mesta

Nástroj		Opatrenie		
2.2.1.	Manažovanie úverov mesta v prepojení na jej výdavkovú politiku a manažovanie majetku mesta	2.2.1.1.	Vypracovať plán krokov financovania úverov a kapitálových výdavkov do roku 2013 z viacerých zdrojov, vrátane výnosov z predaja majetku mesta, z externých neúverových zdrojov a z úspor v rozpočte	
			Zodpovedný za realizáciu:	ekonomický odbor MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	ostatné relevantné odbory MsÚ
			Termín realizácie:	máj až október 2008

			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje
Nástroj		Opatrenie		
2.2.2.	Manažovanie majetku mesta so zameraním na znižovanie dlhu mesta a financovanie osobitných kapitálových výdavkov	2.2.2.1.	V súlade s plánom krokov financovania úverov a kapitálových výdavkov (opatrenie č. 2.2.1.1.) vypracovať spôsob a postup predaja spoluúčastín mesta a odpredaja prebytočného majetku mesta	
			Zodpovedný za realizáciu:	ekonomický odbor MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	ostatné relevantné odbory MsÚ
			Termín realizácie:	máj až október 2008
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje
		2.2.2.2.	V nadväznosti na opatrenie č. 2.2.2.1. realizovať predaj príslušného majetku mesta	
			Zodpovedný za realizáciu:	ekonomický odbor MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	-
			Termín realizácie:	od roku 2009
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

SZ 3 RAST ZAMESTNANOSTI

Cieľ 3.1. Zlepšenie podmienok informovanosti na trhu práce

Nástroj		Opatrenie		
3.1.1.	Systematickejšie informovanie o pracovných príležitostiach na regionálnom trhu práce	3.1.1.1.	Spolupráca s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Brezne, regionálnou samosprávou a inými mestskými samosprávami v regióne a inými inštitúciami pri získavaní a sprostredkovaní informácií o pracovných príležitostiach	
			Zodpovedný za realizáciu:	všetky odbory MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Brezne, Banskobystrický samosprávny kraj, podnikateľské subjekty, mimovládne organizácie, obvodný úrad – oddelenie živnostenské
			Termín realizácie:	od roku 2009
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet
		3.1.1.2.	V súčinnosti a po dohode s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Brezne sprístupnenie nezamestnaným a iným občanom elektronicky spracovávaných informácií o voľných pracovných miestach v regióne na jednom kontaktnom mieste s počítačom	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor vnútorných vecí MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí (oddelenie sociálnych vecí) MsÚ, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Brezne

			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

Cieľ 3.2. Aktivizovanie dlhodobo nezamestnaných

Nástroj		Opatrenie		
3.2.1.	Vytváranie podmienok pre aktivizovanie dlhodobo nezamestnaných inými subjektmi v meste	3.2.1.1.	Spolupráca s právnickými a fyzickými osobami, vykonávajúcimi všeobecne prospešné činnosti, pri organizovaní dobrovoľníckej služby zameranej na aktivačnú činnosť v súlade s platnou legislatívou v oblasti služieb zamestnanosti	
			Zodpovedný za realizáciu:	kancelária primátora
			Spolupráca na realizácii:	príslušné odbory MsÚ a príspevkové organizácie mesta, mimovládne organizácie, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Brezne, MPSVaR SR
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		3.2.1.2.	Príprava a vytvorenie partnerstva podľa zákona o službách zamestnanosti s mimovládnyimi organizáciami a ďalšími subjektmi v meste za účelom spolupráce	
			Zodpovedný za realizáciu:	kancelária primátora
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie sociálnych vecí), mimovládne organizácie, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Brezne, MPSVaR SR
			Termín realizácie:	2008
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

Cieľ 3.3. Podpora tvorby nových pracovných miest

Nástroj		Opatrenie		
3.3.1.	Vybudovanie priemyselnej zóny v lokalite Brezno – Rohozná	3.3.1.1.	Pripraviť podmienky pre príchod investorov a vznik nových pracovných miest v rámci priemyselnej zóny v meste; informovať potenciálnych investorov o voľných kapacitách v rámci priemyselnej zóny v meste	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	ostatné relevantné odbory MsÚ
			Termín realizácie:	2008-2009
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, súkromný kapitál

SZ 4 KVALITNÉ SOCIÁLNE SLUŽBY

Cieľ 4.1. Definovanie zamerania a zvýšenie adresnosti sociálnej politiky mesta

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>	
4.1.1.	Definovanie zodpovednosti mestskej samosprávy za zabezpečenie sociálnych služieb (možnosti, priority, formy)	4.1.1.1.	Príprava a schválenie <i>Komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb mesta do roku 2013</i>
		<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor školstva a sociálnych vecí (oddelenie sociálnych vecí) MsÚ
		<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Brezne, poskytovatelia sociálnych služieb, iné zainteresované subjekty (mimovládne organizácie, podnikateľské subjekty, obyvatelia mesta)
		<i>Termín realizácie:</i>	2008
		<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje

Cieľ 4.2. Kvalitné a komplexné služby pre starších obyvateľov, najmä v domácom prostredí

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
4.2.1.	Rozšírenie a rozvoj opatrovateľskej služby	4.2.1.1.	Systematické monitorovanie záujmu obyvateľov mesta Brezno o poskytovanie opatrovateľskej služby a ďalších podporných služieb pre starších občanov	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor školstva a sociálnych vecí (oddelenie sociálnych vecí) MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	kancelária primátora
			<i>Termín realizácie:</i>	od roku 2009 priebežne
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, externé zdroje
		4.2.1.2.	Priorizácia opatrovateľskej služby pri zostavovaní rozpočtu mesta v rámci sociálnej oblasti	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor školstva a sociálnych vecí (oddelenie sociálnych vecí) MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	odbor ekonomický MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	od roku 2009
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, externé zdroje
		4.2.1.3.	Zabezpečenie dostatočnej informovanosti občanov mesta Brezno o poskytovaní opatrovateľskej služby a ďalších podporných služieb	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor školstva a sociálnych vecí (oddelenie sociálnych vecí) MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	mimovládne organizácie, kancelária primátora mesta
			<i>Termín realizácie:</i>	od roku 2009 priebežne
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, externé zdroje

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
4.2.2.	Realizácia projektu monitorovacieho komunikačného systému pre starších občanov s cieľom rýchlej pomoci v prípade potreby	4.2.2.1.	Príprava projektu monitorovacieho komunikačného systému pre starších občanov s cieľom rýchlej pomoci v prípade potreby	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	odbor školstva a sociálnych vecí (oddelenie sociálnych vecí) MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	2009
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, externé zdroje
		4.2.2.2.	Prevádzka monitorovacieho komunikačného systému pre starších občanov s cieľom rýchlej pomoci v prípade potreby	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor školstva a sociálnych vecí (oddelenie sociálnych vecí) MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	ostatné relevantné odbory MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	od roku 2009
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, externé zdroje

Cieľ 4.3. Dobudovanie infraštruktúry sociálnych služieb v meste

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
4.3.1.	Vybudovanie nových zariadení sociálnych služieb	4.3.1.1.	Vybudovanie domova dôchodcov a sociálnych služieb	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	odbor školstva a sociálnych vecí (oddelenie sociálnych vecí) MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2010
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet
		4.3.1.2.	Vybudovanie infraštruktúry sociálnych služieb v rómskej osade Hlavina II.	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	odbor školstva a sociálnych vecí (oddelenie sociálnych vecí) MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2010
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet

SZ 5 KVALITNÉ VZDELÁVANIE A ROZVOJ OBČIANSKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Cieľ 5.1. Skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu na základných školách s materskými školami

Nástroj		Opatrenie	
5.1.1.	Konцепčný a systematický prístup samosprávy k oblasti školstva	5.1.1.1.	Systematické vyhodnocovanie a aktualizovanie <i>Koncepcie rozvoja škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Brezno</i>
		Zodpovedný za realizáciu:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva)
		Spolupráca na realizácii:	komisia MsZ pre školstvo, školy a školské zariadenia
		Termín realizácie:	od roku 2009 každoročne
		Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

Nástroj		Opatrenie		
5.1.2.	Podpora diferencovanej ponuky vzdelávacích programov jednotlivých škôl a vytvárania konkurenčného prostredia medzi školami	5.1.2.1.	Príprava mestskej samosprávy a škôl na zmeny vyplývajúce z reformy vzdelávania	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva)
			Spolupráca na realizácii:	komisia MsZ pre školstvo, školy a školské zariadenia, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	2008
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, externé zdroje
		5.1.2.2.	Vypracovanie diferencovaných vzdelávacích programov jednotlivých základných škôl s materskými školami	
			Zodpovedný za realizáciu:	základné školy s materskými školami
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	2008
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.1.2.3.	Zabezpečenie informovanosti rodičov o diferencovanej ponuke vzdelávacích programov jednotlivých základných škôl s materskými školami	
			Zodpovedný za realizáciu:	základné školy s materskými školami
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	od roku 2008
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, externé zdroje
		5.1.2.4.	Úzka spolupráca škôl s Mestským kultúrnym strediskom pri organizovaní výchovných koncertov a divadelných predstavení v záujme čo najlepšieho prispôsobenia ponuky miestnej kultúry potrebám výchovno-vzdelávacieho procesu	
Zodpovedný za realizáciu:	školy a školské zariadenia			

			Spolupráca na realizácii:	Mestské kultúrne stredisko Brezno
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, externé zdroje

Nástroj		Opatrenie		
5.1.3.	Poskytnutie čo najväčšej slobody školám a učiteľom pri formovaní obsahu vzdelávania	5.1.3.1.	Školská politika zameraná na podporu uplatňovania slobody škôl a tvorivosti učiteľov pri formovaní obsahu vzdelávania	
			Zodpovedný za realizáciu:	školy a školské zariadenia
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	priebežne
		Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje	
		5.1.3.2.	Vzdelávacie programy pre manažment škôl a učiteľov zamerané na prípravu škôl a učiteľov na tvorbu vzdelávacích programov a inovatívne formovanie obsahu vzdelávania	
			Zodpovedný za realizáciu:	školy a školské zariadenia
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	od roku 2008
		Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje	
		5.1.3.3.	Využívanie experimentálnych foriem výučby na realizovanie špecifických vzdelávacích programov v rámci platných legislatívnych možností	
			Zodpovedný za realizáciu:	základné školy s materskými školami
Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo			
Termín realizácie:	priebežne			
Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje			

Nástroj		Opatrenie		
5.1.4.	Rozvoj systému hodnotenia kvality výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom zohľadňovania pohľadu školskej komunity, rodičov, žiakov a učiteľov	5.1.4.1.	Iniciovanie spolupráce základných škôl s materskými školami pri skvalitňovaní systému hodnotenia kvality výchovno-vzdelávacieho procesu na školách so zámerom zohľadňovať pohľad školskej komunity, rodičov, žiakov a učiteľov; vrátane zabezpečenia porovnateľnosti hodnotení škôl	
			Zodpovedný za realizáciu:	mestská školská rada, základné školy s materskými školami
			Spolupráca na realizácii:	rady škôl, odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	2008

			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.1.4.2.	Vypracovanie systémov hodnotenia kvality výchovno-vzdelávacieho procesu na jednotlivých základných školách s materskými školami	
			Zodpovedný za realizáciu:	základné školy s materskými školami
			Spolupráca na realizácii:	rady škôl, odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo
			Termín realizácie:	2009
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.1.4.3.	Uplatňovanie nových systémov hodnotenia kvality výchovno-vzdelávacieho procesu na jednotlivých základných školách s materskými školami	
			Zodpovedný za realizáciu:	základné školy s materskými školami
			Spolupráca na realizácii:	rady škôl, odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo
			Termín realizácie:	od školského roku 2009/2010
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

Cieľ 5.2. Vytvorenie systému otvorenej školy a podpora celoživotného vzdelávania

Nástroj		Opatrenie		
5.2.1.	Realizácia modelu otvorenej školy	5.2.1.1.	Zvyšovanie informovanosti základných škôl s materskými školami o možnostiach uplatňovania modelu otvorenej školy	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva)
			Spolupráca na realizácii:	komisia MsZ pre školstvo, základné školy s materskými školami, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.2.1.2.	Vzdelávacie programy pre manažment škôl a učiteľov zamerané na realizovanie modelu otvorenej školy a zlepšenie manažérskych zručností a komunikačných schopností vo vzťahu k školskej komunite	
			Zodpovedný za realizáciu:	školy a školské zariadenia
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	od roku 2009
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

Nástroj		Opatrenie		
5.2.2.	Podpora využívania školských priestorov a školských zariadení celými rodinami na vzdelávacie, kultúrne a športové aktivity na školách	5.2.2.1.	Využívanie školských priestorov a školských zariadení na vzdelávacie, kultúrne a športové aktivity celou komunitou, zvýhodnené podmienky pre športové kluby a kultúrne súbory	
			Zodpovedný za realizáciu:	základné školy s materskými školami
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

Nástroj		Opatrenie		
5.2.3.	Podpora vzniku materských centier a vzdelávacích a spoločenských aktivít pre matky s malými deťmi	5.2.3.1.	Spolupráca s Úniou materských centier a podpora aktivít pre matky s malými deťmi (poskytnutie priestorov vo vlastníctve mesta, vrátane školských priestorov, na činnosť materských centier a aktivity pre matky s malými deťmi za zvýhodnených podmienok).	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie sociálnych vecí)
			Spolupráca na realizácii:	mimovládne organizácie, školy a školské zariadenia
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

Nástroj		Opatrenie			
5.2.4	Podpora celoživotného vzdelávania (vrátane podpory vzdelávacích aktivít pre seniorov)	5.2.4.1.	Využívanie základných s materskými školami a stredných škôl ako základu systému ďalšieho vzdelávania, podpora vzdelávacích inštitúcií a mimovládnych organizácií pri realizácii projektov celoživotného vzdelávania		
			Zodpovedný za realizáciu:	základné školy s materskými školami, stredné školy	
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva)	
			Termín realizácie:	priebežne	
				Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.2.4.2.	Spolupráca s klubmi dôchodcov a združeniami seniorov pri realizácii vzdelávacích aktivít seniorov (poskytnutie priestorov vo vlastníctve mesta, vrátane školských priestorov, na vzdelávacie aktivity pre seniorov za zvýhodnených podmienok)		
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie sociálnych vecí)	
			Spolupráca na realizácii:	správy školských zariadení	
Termín realizácie:	priebežne				
		Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje		

Cieľ 5.3. Rozvoj školskej infraštruktúry

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
5.3.1.	Rekonštrukcia školských budov v meste	5.3.1.1.	Prestavba a nadstavba ZŠ s MŠ Pionierska 2, vrátane dobudovania športového ihriska	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	ZŠ s MŠ Pionierska 2, odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), odbor ekonomický MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2010
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet
		5.3.1.2.	Rekonštrukcia ZŠ s MŠ Karola Rapoša, Pionierska 4	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	ZŠ s MŠ Karola Rapoša, Pionierska 4, odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), odbor ekonomický MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	2009-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.3.1.3.	Rekonštrukcia ZŠ s MŠ MPČL 35	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	ZŠ s MŠ MPČL 35, odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), odbor ekonomický MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	2009-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.3.1.4.	Rekonštrukcia ZUŠ Krčulova 21	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	ZUŠ Krčulova 21, odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), odbor ekonomický MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	2009-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
5.3.1.5.	Rekonštrukcia a prestavba CVČ Školská 7			
	<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ		
	<i>Spolupráca na realizácii:</i>	CVČ Školská 7, odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), odbor ekonomický MsÚ		
	<i>Termín realizácie:</i>	2009-2013		
	<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje		

Nástroj		Opatrenie		
5.3.2.	Zlepšenie vybavenia škôl a školských zariadení pomôckami	5.3.2.1.	Postupné zvyšovanie a skvalitňovanie vybavenia škôl a školských zariadení školskými pomôckami	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), odbor ekonomický MsÚ, základné školy s materskými školami, ZUŠ, CVČ
			Spolupráca na realizácii:	komisia MsZ pre školstvo, mimovládne organizácie, sponzori
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

Nástroj		Opatrenie		
5.3.3.	Informatizácia a internetizácia škôl a školských zariadení	5.3.3.1.	Realizácia projektov zameraných na informatizáciu a internetizáciu škôl a školských zariadení, vybavenie škôl počítačmi	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo, školy a školské zariadenia, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	priebežne, prvá fáza v rokoch 2008-2009
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

Nástroj		Opatrenie		
5.3.4.	Vytváranie podmienok pre viaczdrojové financovanie škôl a školských zariadení	5.3.4.1.	Nastavenie motivačného prostredia pre získavanie prostriedkov pre školy ich vlastnou činnosťou a získaním sponzorov (vrátane ponechania prostriedkov získaných vlastnou činnosťou školám)	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva)
			Spolupráca na realizácii:	komisia MsZ pre školstvo, školy a školské zariadenia
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

Cieľ 5.4. Rozvoj kultúry a infraštruktúry kultúry

Nástroj		Opatrenie		
5.4.1.	Konceptný a systematický prístup samosprávy k oblasti kultúry	5.4.1.1.	Systematické vyhodnocovanie a aktualizovanie <i>Koncepcie rozvoja kultúry mesta Brezno do roku 2013</i>	
			Zodpovedný za realizáciu:	Mestské kultúrne stredisko Brezno
			Spolupráca na realizácii:	komisia MsZ pre kultúru, kultúrne inštitúcie a organizácie
			Termín realizácie:	2010-2013
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
5.4.2.	Rekonštrukcia kultúrnych zariadení a kultúrnych pamiatok v meste	5.4.2.1.	Stavebné úpravy a rekonštrukcia Mestského domu kultúry Brezno	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Mestské kultúrne stredisko Brezno, odbor ekonomický MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2010
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.4.2.2.	Rekonštrukcia mestskej veže, budovy bývalej radnice, oprava synagógy, hrobka Lehotských	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Mestské kultúrne stredisko Brezno, odbor ekonomický MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2010
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.4.2.3.	Priestorové rozšírenie mestskej knižnice a vytvorenie dostatočne veľkej pobočky knižnice na sídlisku Mazorníkovo s možnosťou realizácie kultúrnych aktivít v jej priestoroch	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	Mestské kultúrne stredisko Brezno
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ, odbor ekonomický MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2010
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.4.2.4.	Zlepšenie technickej vybavenosti kultúrnych zariadení v meste	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	Mestské kultúrne stredisko Brezno
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	odbor ekonomický MsÚ
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
5.4.3.	Vytváranie podmienok pre kultúrne aktivity rôznych subjektov	5.4.3.1.	Podpora kultúrnych aktivít iných subjektov mestskou samosprávou (poskytovanie priestorov za zvýhodnených podmienok – nájom, VZN o dotáciách)	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	Mestské kultúrne stredisko Brezno
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	komisia MsZ pre kultúru, školy a školské zariadenia
			<i>Termín realizácie:</i>	priebežne

			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, iné externé zdroje
		5.4.3.2.	Analyza možnosti zavedenia podpory kultúrnych aktivít prostredníctvom poukážkového systému (prenesenie rozhodnutia o podpore aktivít na občanov)	
			Zodpovedný za realizáciu:	komisia MsZ pre kultúru
			Spolupráca na realizácii:	kultúrne inštitúcie, mimovládne organizácie
			Termín realizácie:	2009
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, iné externé zdroje

Cieľ 5.5. Rozvoj športu a športovej infraštruktúry

Nástroj		Opatrenie		
5.5.1.	Koncepčný a systematický prístup mestskej samosprávy k oblasti športu	5.5.1.1.	Systematické vyhodnocovanie a aktualizovanie <i>Koncepcie rozvoja športu mesta Brezno na obdobie 2008 – 2013</i>	
			Zodpovedný za realizáciu:	Mestský športový klub Brezno
			Spolupráca na realizácii:	komisia MsZ pre šport, športové kluby
			Termín realizácie:	každoročne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

Nástroj		Opatrenie		
5.5.2.	Dobudovanie a rekonštrukcia športových zariadení v meste	5.5.2.1.	Dostavba a stavebné úpravy areálu zimného štadiónu	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ, odbor ekonomický MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	Mestský športový klub Brezno, komisia MsZ pre šport
			Termín realizácie:	2008-2010
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.5.2.2.	Dobudovanie ďalších športových objektov v správe Mestského športového klubu (areálu na Nábřeží Dukelských hrdinov – ihrisko pre volejbal, rekonštrukcia priestorov prvého nadzemného podlažia krytej plavárne, vybudovanie príslušného športového areálu vrátane vonkajšieho kúpaliska, tartanová dráha na Mestskom futbalovom štadióne)	
			Zodpovedný za realizáciu:	Mestský športový klub Brezno
			Spolupráca na realizácii:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ, komisia MsZ pre šport
			Termín realizácie:	po roku 2010
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.5.2.3.	Dobudovanie infraštruktúry pre pešiu a lyžiarsku turistiku a cykloturistiku	

			Zodpovedný za realizáciu:	Mestský športový klub Brezno
			Spolupráca na realizácii:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ, komisia MsZ pre šport
			Termín realizácie:	po roku 2010
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		5.5.2.4.		Vybudovanie spoločného všešportového areálu v objekte ZŠ s MŠ Karola Rapoša Pionierska 4 a ZŠ s MŠ Pionierska 2 a rekonštrukcia a budovanie športovej infraštruktúry v areáloch škôl, sprístupnenie školských športovísk širšej verejnosti
			Zodpovedný za realizáciu:	základné školy s materskými školami
			Spolupráca na realizácii:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ, komisia MsZ pre šport
			Termín realizácie:	2008-2013
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

Nástroj		Opatrenie		
5.5.3.	Vytváranie podmienok pre viaczdrojové financovanie športových aktivít	5.5.3.1.		Podpora športových klubov mestskou samosprávou (poskytovanie priestorov za zvýhodnených podmienok – nájom, VZN o dotáciách)
			Zodpovedný za realizáciu:	Mestské zastupiteľstvo v Brezne
			Spolupráca na realizácii:	finančná komisia MsZ, komisia MsZ pre šport, Mestský športový klub Brezno, školy a školské zariadenia
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, externé zdroje
		5.5.3.2.		Analýza možnosti zavedenia podpory športových aktivít prostredníctvom poukážkového systému (prenesenie rozhodnutia o podpore aktivít na občanov)
			Zodpovedný za realizáciu:	komisia MsZ pre šport
			Spolupráca na realizácii:	športové kluby, Mestský športový klub Brezno
			Termín realizácie:	2009
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, iné externé zdroje
		5.5.3.3.		Poskytnutie možnosti používať reklamné plochy na športoviskách pre športové kluby a ďalšie mestské organizácie za symbolickú cenu (prostredníctvom VZN)
			Zodpovedný za realizáciu:	Mestské zastupiteľstvo
			Spolupráca na realizácii:	komisia MsZ pre šport
Termín realizácie:	2009			

			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje
		5.5.3.4.	Systematická snaha o využívanie externých finančných zdrojov (športové zväzy, ministerstvo školstva, asignácia 2%, sponzoring) na financovanie športových aktivít v meste	
			Zodpovedný za realizáciu:	Mestský športový klub Brezno, športové kluby
			Spolupráca na realizácii:	komisia MsZ pre šport
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	externé zdroje

Cieľ 5.6. Rozvoj voľnočasových aktivít detí a mládeže

Nástroj		Opatrenie		
5.6.1.	Podpora mimoškolských aktivít pre deti a mládeže v meste	5.6.1.1.	Zlepšenie ponuky krúžkovej činnosti, prispôsobenie ponuky krúžkov a príležitostnej záujmovej činnosti reálnemu záujmu detí a mladých ľudí	
			Zodpovedný za realizáciu:	CVČ, ZUŠ, školy a školské zariadenia
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre školstvo
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, externé zdroje
		5.6.1.2.	Vytvorenie klubovní pre deti a mládež v priestoroch základných škôl s materskými školami	
			Zodpovedný za realizáciu:	základné školy s materskými školami
			Spolupráca na realizácii:	komisia MsZ pre školstvo
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, externé zdroje

Nástroj		Opatrenie		
5.6.2.	Podpora športových aktivít detí a mládeže	5.6.2.1.	Finančná a ekonomická podpora športových aktivít detí a mládeže	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor ekonomický MsÚ, základné školy s materskými školami
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), CVČ, športové kluby
			Termín realizácie:	priebežne
		5.6.2.2.	Každoročné hodnotenie športových aktivít na školách	
			Zodpovedný za realizáciu:	základné školy s materskými školami
			Spolupráca na realizácii:	odbor školstva a sociálnych vecí MsÚ (oddelenie školstva), komisia MsZ pre šport, športové kluby
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, externé zdroje

		Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje
--	--	---------------------------------------	----------------

Nástroj		Opatrenie		
5.6.3.	Spolupráca škôl s Mestským športovým klubom Brezno a športovými klubmi v meste	5.6.3.1.	Spolupráca základných škôl s materskými školami, Mestským športovým klubom Brezno a športovými klubmi formou turnajov a súťaží, aktívnejší podiel športových klubov na organizovaní športových súťaží, prezentácia športových klubov na školách, nábor nových členov	
			Zodpovedný za realizáciu:	základné školy s materskými školami
			Spolupráca na realizáciu:	Mestský športový klub Brezno, športové kluby, CVČ, komisia MsZ pre šport,
			Termín realizácie:	priebežne
		Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, externé zdroje	
		5.6.3.2.	Spolupráca materských škôl a športových klubov pri organizácii pohybových hier pre deti	
			Zodpovedný za realizáciu:	materské školy pri základných školách
			Spolupráca na realizáciu:	Mestský športový klub Brezno, športové kluby, CVČ, komisia MsZ pre šport
			Termín realizácie:	priebežne
		Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, externé zdroje	
		5.6.3.3.	Aktívnejší podiel športových klubov na organizácii a priebehu školských športových súťaží, zloženie mestských líg stredných škôl vo volejbale, malom futbale, floorbale, hokejbale, nohejbale, streetbale, badmintone, prezentácia športových klubov na školách, nábor nových členov	
			Zodpovedný za realizáciu:	Mestský športový klub Brezno
Spolupráca na realizáciu:	stredné školy, športové kluby, CVČ, komisia MsZ pre šport			
Termín realizácie:	priebežne			
Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, externé zdroje			

Cieľ 5.7. Rozvoj bytovej infraštruktúry

Nástroj		Opatrenie		
5.7.1.	Vytvorenie podmienok pre individuálnu bytovú výstavbu	5.7.1.1.	Vytvorenie územných podmienok, podmienok pre majetkové vysporiadanie pozemkov a prípravu infraštruktúry na individuálnu bytovú výstavbu na uliciach Potočná a Poľná a v lokalitách Rovne a Podkoreňová	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			Spolupráca na realizáciu:	komisia pre rozvoj mesta a mestskej infraštruktúry MsZ
			Termín realizácie:	2008-2010
Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, externé zdroje			

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>	
5.7.2.	Realizácia komplexnej bytovej výstavby	5.7.2.1.	Prestavba internátu Nálepkova na byty
		<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
		<i>Spolupráca na realizácii:</i>	komisia pre rozvoj mesta a mestskej infraštruktúry MsZ
		<i>Termín realizácie:</i>	2008-2010
		<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	Štátny fond rozvoja bývania, iné externé zdroje, vlastné zdroje, Fond rozvoja bývania mesta Brezno

SZ 6 SKVALITNENIE DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Cieľ 6.1.: Dobudovanie a skvalitnenie dopravnej infraštruktúry

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>	
6.1.1.	Iniciatíva mesta pri urýchlčení procesu rekonštrukcie cesty I/66 v úseku Brezno – Banská Bystrica (prebudovanie na štvorpruh)	6.1.1.1.	Aktívne vystupovanie predstaviteľov mesta voči centrálnym inštitúciám v záujme procesu urýchlčenia realizácie rekonštrukcie cesty I/66 v úseku Brezno – Banská Bystrica v spolupráci s orgánmi ostatných dotknutých miestnych samospráv v regióne, vrátane orgánov Banskobystrického samosprávneho kraja (prostredníctvom osobných rokovaní primátora mesta s predstaviteľmi centrálnych inštitúcií)
		<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	primátor mesta
		<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Slovenská správa ciest, a. s., Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, samosprávy dotknutých obcí regiónu, Banskobystrický samosprávny kraj
		<i>Termín realizácie:</i>	2008-2010
		<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>	
6.1.2.	Iniciatíva mesta pri urýchlčení realizácie výstavby preložky cesty I/66 (južný cestný obchvat mesta)	6.1.2.1.	Spolupráca pri príprave územia pre výstavbu cestného obchvatu mesta v jeho katastrálnom území (sprostredkovanie výkupu pozemkov v trase južného obchvatu pre SSC)
		<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
		<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Slovenská správa ciest, a. s., Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR
		<i>Termín realizácie:</i>	2009
		<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	Slovenská správa ciest, a. s.

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
6.1.3.	Rekonštrukcia a údržba mostných objektov, miestnych komunikácií a zvýšenie priepustnosti cestných križovatiek v intraviláne mesta	6.1.3.1.	Rekonštrukcia mostných objektov na uliciach Mliekarenská, Budovateľská a Vrbová	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	-
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet
		6.1.3.2.	Rekonštrukcia a údržba miestnych komunikácií	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	-
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet
		6.1.3.3.	Zabezpečenie (v spolupráci so správcami ciest vyššieho rádu) odstránenia kolíznych úsekov (bodových závad) v cestnej sieti mesta, s preferenciou rekonštrukcie úrovňových križovatiek na kruhové tam, kde je takéto riešenie opodstatnené (z hľadiska záťaže)	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Slovenská správa ciest, a. s., Banskobystrický samosprávny kraj
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, adekvátne príspevky ostatných dotknutých správcov ciest

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
6.1.4.	Komplexné riešenie dopravného systému mesta a bezpečnosti cestnej premávky	6.1.4.1.	Vypracovanie projektu zameraného na komplexné riešenie organizácie cestnej dopravy na území mesta (vrátane statickej)	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	-
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet
		6.1.4.2.	Vypracovanie projektu zameraného na preventívne opatrenia smerujúce k zvýšeniu bezpečnosti cestnej premávky na území mesta	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	-
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
6.1.5.	Riešenie statickej dopravy v centre mesta a v obytných zónach (sídliškách)	6.1.5.1.	<p>Vypracovanie harmonogramu (v nadväznosti na opatrenie 6.1.4.1.) výstavby objektov a plôch pre:</p> <p>1. krátko- i dlhodobé parkovanie v centre mesta na pozemkoch vytypovaných pre výstavbu takýchto objektov (v súlade s ÚPN mesta)</p> <p>2. parkovanie v obytných zónach (prioritne sídliskách) na pozemkoch vytypovaných pre výstavbu takýchto objektov (v súlade s ÚPN mesta a existujúcim Návrhom na rozšírenie parkovacích miest v zónach mestského bývania mesta Brezno)</p>	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ, komisia pre rozvoj mesta a mestskej infraštruktúry MsZ
			Spolupráca na realizácii:	potenciálni spoluinvestori
			Termín realizácie:	2008-2013
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje v súčinnosti s potenciálnymi spoluinvestormi

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
6.1.6.	Vytvorenie podmienok pre spoločné umiestnenie centrálnej železničnej a autobusovej stanice v meste	6.1.6.1.	<p>Zabezpečenie podmienok pre koncentráciu centrálnej železničnej a autobusovej stanice v spoločnom priestore tak, aby tieto mohli využívať a ponúknuť cestujúcej verejnosti spoločnú infraštruktúru</p>	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ, komisia pre rozvoj mesta a mestskej infraštruktúry MsZ
			Spolupráca na realizácii:	potenciálni spoluinvestori, Železničná spoločnosť Slovensko, a. s., ŽSR a. s., Slovenská autobusová doprava Zvolen, a. s., Dopravný podnik Brezno, s. r. o.
			Termín realizácie:	2008-2013
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje v súčinnosti s potenciálnymi spoluinvestormi, fondy EÚ a štátny rozpočet

Cieľ 6.2.: Eliminácia cestnej dopravy v centrálnej mestskej zóne

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
6.2.1.	Vytvorenie podmienok pre vylúčenie cestnej dopravy z centrálnej mestskej zóny	6.2.1.1.	<p>Vytvorenie podmienok pre preradenie úsekov ciest II/529 a II/530, ležiacich v intraviláne mesta, do kategórie miestnych komunikácií s cieľom regulovať cestnú dopravu smerujúcu do centrálnej mestskej zóny (po dobudovaní južného obchvatu mesta (preložky cesty I/66))</p>	
			Zodpovedný za realizáciu:	primátor mesta
			Spolupráca na realizácii:	Banskobystrický samosprávny kraj
			Termín realizácie:	po dobudovaní južného obchvatu mesta (preložky cesty I/66)
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

Cieľ 6.3.: Odľahčenie cestnej dopravy v intraviláne mesta

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
6.3.1.	Analýza možností zatriktívnenia MHD pre obyvateľov mesta	6.3.1.1.	Realizácia prieskumu potrieb v mestskej hromadnej doprave vrátane konzultácie so zamestnávateľmi na jeho území	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Dopravný podnik Brezno, s. r. o., významní zamestnávateľa na území mesta
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, zdroje Dopravného podniku Brezno, s. r. o.
		6.3.1.2.	Optimalizácia trasovania, prepravnej kapacity a intervalov MHD tak, aby sa posilnilo využívanie MHD na úkor individuálnej automobilovej dopravy (i na základe predchádzajúceho prieskumu potrieb MHD v nadväznosti na realizáciu opatrenia 6.3.1.1.)	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Dopravný podnik Brezno, s. r. o., významní zamestnávateľa na území mesta
			<i>Termín realizácie:</i>	2009
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, zdroje Dopravného podniku Brezno, s. r. o.

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
6.3.2.	Vytvorenie podmienok pre posilnenie cyklistickej dopravy na území mesta (cyklotrasy)	6.3.2.1.	Systematická príprava a budovanie cyklistických chodníkov tak, aby boli navzájom prepojené priemyselné areály, obytné zóny, mestské centrum ako i zóny rekreácie a športu; zabezpečiť napojenie na regionálne cyklistické trasy a informovať verejnosť	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Slovenský cykloklub, Banskobystrický samosprávny kraj, orgány susediacich miestnych samospráv
			<i>Termín realizácie:</i>	2010-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet
		6.3.2.2.	Výber lokalít bezpečného parkovania, resp. úschovy bicyklov v centre mesta, zónach koncentrácie obchodu a služieb a priemyselnej zóne mesta tak, aby možnosť bezpečného uzamykania (príp. úschovy) zatriktívnila tento spôsob prepravy v meste	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	súkromní spoluinvestori
			<i>Termín realizácie:</i>	2010-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, súkromné zdroje

SZ 7 SKVALITNENIE TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Cieľ 7.1. Zlepšenie stavu protipovodňovej ochrany územia

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>	
7.1.1.	Spolupráca so správcom vodných tokov v presadzovaní plánovaných investičných zámerov, komunikácia s občanmi	7.1.1.1.	Kooperácia pri príprave projektov a ich následná realizácia, iniciovanie rokovaní so správcom vodných tokov v záujme presadenia cieľov vodohospodárskych plánov (najmä čiastkové úpravy Kabátovského, Lúčanskeho potoka a potoka Mazorník, vybudovanie suchých poldrov na nich atď.)
		Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia (oddelenie rozvoja mesta a životného prostredia) MsÚ
		Spolupráca na realizácii:	Slovenský vodohospodársky podnik, š. p.
		Termín realizácie:	2008-2009
		Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

Cieľ 7.2. Zvýšenie kvality zásobovania a napojenia obyvateľstva na zásobovanie pitnou vodou

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>	
7.2.1.	Spolupráca s prevádzkovateľom vodovodnej siete pri plánovaní a presadzovaní plánovaných investičných zámerov	7.2.1.1.	Spolupráca s vlastníkom a prevádzkovateľom vodovodných a kanalizačných sietí, StVS, a. s., v plánovaní a presadzovaní plánovaných investičných zámerov; výstavba Horehronského skupinového vodovodu, výstavba vodojemu Podkoreňová a rekonštrukcia vodovodu, vybudovanie vodovodu pre zásobovanie hornej časti Vrchdolinky, priebežná rekonštrukcia vodovodných sietí a ďalšie opatrenia
		Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia (oddelenie rozvoja mesta a životného prostredia) MsÚ
		Spolupráca na realizácii:	Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.
		Termín realizácie:	2008-2013
		Finančné zdroje na realizáciu:	zdroje StVS a. s., vlastné zdroje, fondy EÚ štátny rozpočet, Environmentálny fond

Cieľ 7.3. Zvýšenie kvality kanalizácie a napojenia obyvateľstva na kanalizáciu

Nástroj		Opatrenie		
7.3.1.	Spolupráca s prevádzkovateľmi kanalizačných sietí a ČOV pri plánovaní a v presadzovaní plánovaných investičných zámerov	7.3.1.1.	Realizácia plánovaných investičných zámerov, najmä rekonštrukcia hlavných kanalizačných zberačov v meste, vybudovanie a dobudovanie kanalizačnej siete v okrajových častiach mesta (Vrchdolinka, Podkoreňová, Rohožná, Bujakovo a ďalšie)	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.
			Termín realizácie:	2008-2013
		Finančné zdroje na realizáciu:	zdroje StVS a. s., vlastné zdroje, fondy EÚ štátny rozpočet, Environmentálny fond	
		7.3.1.2.	Posúdenie možností (príp. následná realizácia) vlastných aktivít v prospech zvýšenia kvality kanalizácie a napojenia obyvateľstva na kanalizáciu, najmä s využitím podpory fondov EÚ, predovšetkým v naliehavých oblastiach potreby vybudovania kanalizácie v Podkoreňovej, výstavbe kanalizácie Cesta osloboditeľov Rohožná a pod.	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	komisia životného prostredia MsZ
			Termín realizácie:	2008-2013
		Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet	

Cieľ 7.4. Rozvoj tepelného hospodárstva

Nástroj		Opatrenie		
7.4.1.	Hospodárenie s aktívami mesta, spolupráca s poskytovateľmi CZT, komunikácia a strategické rozhodovanie samosprávy	7.4.1.1.	Spolupráca s prevádzkovateľmi služieb centrálného zásobovania teplom na zlepšení celkovej tepelno-energetickej bilancie mesta, realizovanie opatrení v zmysle <i>Koncepcie rozvoja tepelného hospodárstva mesta Brezno</i> , vybudovanie bioplynovej stanice pre zásobovanie časti Mazorníkovo a ďalšie opatrenia	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia (oddelenie rozvoja mesta a životného prostredia) MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	Dalkia Brezno, a. s. Stavebné bytové družstvo Brezno
			Termín realizácie:	2008-2013
			Finančné zdroje na realizáciu:	Dalkia Brezno, a. s., vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet

Nástroj		Opatrenie		
7.4.2.	Ekologizácia tepelného hospodárstva	7.4.2.1.	Posúdenie možností realizácie a príp. následná realizácia rekonštrukcie centrálného zdroja tepla Brezno na spracovávanie biomasy	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	Lesy mesta Brezno, s. r. o. Dalkia Brezno, a. s.
			Termín realizácie:	2008-2013
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet

Cieľ 7.5. Rozvoj odpadového hospodárstva

Nástroj		Opatrenie		
7.5.1.	Spracovanie programových dokumentov a dobudovanie infraštruktúry odpadového hospodárstva	7.5.1.1.	Vypracovanie nového <i>Programu odpadového hospodárstva mesta Brezno</i> (POH), v súlade so zákonom o odpadoch a v nadväznosti na POH Banskobystrického samosprávneho kraja	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	Technické služby, Sekológ, s. r. o. relevantné odbory MsÚ
			Termín realizácie:	2008-2013
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje
		7.5.1.2.	Spracovanie strategickkej <i>Koncepcie odpadového hospodárstva mesta Brezno</i> , stanovujúcej ciele, nástroje, mechanizmy a finančné zabezpečenie rozvoja odpadového hospodárstva v meste	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	Technické služby, Sekológ, s. r. o. relevantné odbory MsÚ
			Termín realizácie:	2008-2013
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

Nástroj		Opatrenie		
7.5.2.	Aktívna politika mesta smerom k zvyšovaniu efektivity odpadového hospodárstva v meste, kooperácia s okolitými obcami	7.5.2.1.	Realizácia opatrení v zmysle existujúcich a pripravovaných programových dokumentov a investičných zámerov mesta, najmä rozšírenie skládky komunálneho odpadu, rozširovanie separovaného zberu, výstavba (pokiaľ možno spoločného) zberného dvoru a linky na triedenie odpadov	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	Technické služby, Sekológ, s. r. o. relevantné odbory MsÚ
			Termín realizácie:	2008-2013
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje prípadne zdroje okolitých obcí, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
7.5.3.	Efektívne využívanie ekonomických a legislatívnych nástrojov v odpadovej politike mesta	7.5.3.1.	Vytvorenie ekonomických a právnych predpokladov pre postupné odbúravanie výdavkov na odpadové hospodárstvo z rozpočtu mesta zdrojov, presúvanie váhy výdavkov na príjmy z poplatkov za zber komunálneho odpadu a hospodárenia príspevkovej organizácie Technické služby	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Technické služby
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, iné externé zdroje

Cieľ 7.6. Rozvoj zásobovania mesta elektrickou energiou a plynom

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
7.6.1.	Mesto ako sprostredkovateľ informácií o stave a kvalite zásobovania mesta elektrickou energiou a plynom	7.6.1.1.	Iniciovanie rokovaní so subjektmi – poskytovateľmi plynu a elektrickej energie v meste, získavanie informácií o zásobovaní plynom a elektrickou energiou; spolupráca s dodávateľmi elektrickej energie a plynu; rekonštrukcia a ďalšia výstavba rozvodných sietí pre zásobovanie elektrickou energiou a plynom v súlade s územným plánom mesta	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Slovenský plynárenský priemysel, a. s. Stredoslovenská energetika, a. s.
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	zdroje poskytovateľov služieb, vlastné zdroje

SZ 8 ZVÝŠENIE KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Cieľ 8.1. Zlepšenie kvality verejných priestranstiev

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
8.1.1.	Vytvorenie predpokladov pre udržateľný rozvoj zložiek životného prostredia v meste	8.1.1.1.	Spracovanie generelu zelene a obstaranie dokumentu starostlivosti o dreviny (DSD), ktorý poskytne prehľad o rozmiestnení, kvalite a ekologickom, krajnotvornom, estetickom a kultúrno-historickom význame drevín v katastrálnom území mesta a bude podkladom na zabezpečenie starostlivosti o dreviny, rozhodovanie orgánu ochrany prírody a pri uplatňovaní náhradnej výsadby za vyrúbané dreviny	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Technické služby
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2009
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
8.1.2.	Hospodárenie s aktívami mesta v záujme zlepšenia starostlivosti o mestskú zeleň a verejné priestranstvá	8.1.2.1.	Adresnejšie použitie príjmov z dane za psa v prospech prevencie pred znečistením verejných priestranstiev a odstraňovania tohto znečistenia; riešenie problematiky verejných výbehov pre psov; zaktívnenie sankčnej politiky za znečisťovanie exkrementami; rozširovanie informácií pre držiteľov psa o výbehoch pre psov a hygienickom zneškodňovaní exkrementov	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Technické služby
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje
		8.1.2.2.	Dobudovanie prímestskej oddychovej zóny Lesopark Lazná	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Lesy mesta Brezno, s. r. o.
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje
		8.1.2.3.	Spracovanie energetického auditu verejného osvetlenia, rekonštrukcia verejného osvetlenia (zvýšenie počtu svetelných bodov pri zachovaní ekonomickej a energetickej udržateľnosti) a rekonštrukcia verejného osvetlenia v prípade potreby	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	Technické služby
			<i>Termín realizácie:</i>	2008-2013
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, externé zdroje

SZ 9 ROZVOJ MEDZINÁRODNEJ, MEDZIREGIONÁLNEJ A MEDZIOBECNEJ SPOLUPRÁČE

Cieľ 9.1. Rozvoj medzinárodnej a medziregionálnej spolupráce

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
9.1.1.	Spolupráca s partnerskými mestami v zahraničí s cieľom výmeny informácií a skúseností, ako i poznávania tradícií a hodnôt	9.1.1.1.	Pripraviť časový a obsahový plán bilaterálnej spolupráce mesta Brezno s jeho súčasnými partnerskými mestami na úrovni samospráv na roky 2008-2010	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	kancelária primátora
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	samosprávy partnerských miest Brezna v zahraničí (Meudon, Nový Bydžov, Ciechanow, Čačak, Agria)
			<i>Termín realizácie:</i>	2008
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje

		9.1.1.2.	Analyzovať možnosti rozvoja bilaterálnych partnerských vzťahov mesta Brezno s ďalšími mestami (porovnateľnej veľkosti, významu, či so skúsenosťami s riešením podobných problémov, s akými sa stretáva mesto Brezno) v zahraničí (najmä z krajín EÚ) a následne pripraviť dohody o spolupráci a partnerstve
			Zodpovedný za realizáciu: kancelária primátora
			Spolupráca na realizácii: samosprávy potenciálnych partnerských miest v zahraničí, Združenie miest a obcí Slovenska, Rada európskych obcí a regiónov (Council of European Municipalities and Regions)
			Termín realizácie: 2008-2010
			Finančné zdroje na realizáciu: vlastné zdroje

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>	
9.1.2.	Zapojenie mesta do iniciatív v oblasti medzinárodnej spolupráce v rámci regiónov a krajín EÚ	9.1.2.1.	Sledovať možnosti zapojenia sa mesta Brezno do spoločných medzinárodných projektov a následná realizácia projektov (napr. v rámci Európskej územnej spolupráce počas programovacieho obdobia 2007-2013)
			Zodpovedný za realizáciu: odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			Spolupráca na realizácii: kancelária primátora
			Termín realizácie: 2008-2013
			Finančné zdroje na realizáciu: vlastné zdroje

Cieľ 9.2. Rozvoj medziobecnnej spolupráce

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>	
9.2.1.	Možnosti efektívnej správy vecí verejných a spolupráce samospráv pri plnení prenesených a originálnych kompetencií v rámci spoločných obecných úradov	9.2.1.1.	Realizovať medzi starostami obcí zázemia mesta Brezno prieskum s cieľom zistiť záujem o spoločnú správu ďalších vybraných prenesených a originálnych kompetencií samosprávy v rámci spoločného obecného úradu so sídlom v Brezne
			Zodpovedný za realizáciu: kancelária primátora
			Spolupráca na realizácii: Združenie miest a obcí Horehronia a Stredného Rudohoria, jednotlivé obce v zázemí mesta
			Termín realizácie: 2008
			Finančné zdroje na realizáciu: vlastné zdroje, zdroje Združenia miest a obcí Horehronia a Stredného Rudohoria a jednotlivých obcí v zázemí mesta
		9.2.1.2.	Analyzovať dopady (vrátane finančných) na rozpočet mesta súvisiace s potenciálnym rozšírením spoločného obecného úradu o ďalšie spoločne spravované kompetencie pre obce zázemia Brezna
			Zodpovedný za realizáciu: Spoločný obecný úrad a odbor ekonomický MsÚ
			Spolupráca na realizácii: Združenie miest a obcí Horehronia a Stredného Rudohoria, jednotlivé obce v zázemí mesta

			Termín realizácie:	2008
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, zdroje jednotlivých obcí v zázemí mesta
		9.2.1.3.	V prípade záujmu o spoločnú správu ďalších vybraných kompetencií zo strany obcí zázemia mesta (na základe výsledkov prieskumu v rámci opatrenia 9.2.1.1) a za predpokladu nie negatívnych dopadov na rozpočet mesta Brezno (na základe výsledkov analýzy v rámci opatrenia 9.2.1.2) rozšíriť spoločný obecný úrad v Brezne	
			Zodpovedný za realizáciu:	Spoločný obecný úrad a primátor mesta
			Spolupráca na realizácii:	Združenie miest a obcí Horehronia a Stredného Rudohoria, jednotlivé obce v zázemí mesta
			Termín realizácie:	od roku 2009
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, zdroje jednotlivých obcí v zázemí mesta

Cieľ 9.3. Profilácia mesta Brezno ako centra Horehronia

Nástroj		Opatrenie	
9.3.1.	Užšia spolupráca a presadzovanie spoločných záujmov miest a obcí regiónu Horehronia v rámci Banskobystrického samosprávneho kraja	9.3.1.1.	Prípraviť návrh mechanizmu pravidelných stretnutí zástupcov samospráv obcí a miest regiónu Horehronie s poslancami Banskobystrického samosprávneho kraja zvolených za obvod Brezno do zastupiteľstva BBSK s cieľom presadzovať spoločne záujmy regiónu v rámci kraja
			Zodpovedný za realizáciu: kancelária primátora
			Spolupráca na realizácii: Združenie miest a obcí Horehronia a Stredného Rudohoria, poslanci Banskobystrického samosprávneho kraja zvolení za obvod Brezno
			Termín realizácie: 2008-2009
			Finančné zdroje na realizáciu: vlastné zdroje

Nástroj		Opatrenie	
9.3.2.	Vnútročné posilnenie <i>genius loci</i> mesta Brezno, identity a príslušnosti obyvateľov mesta zvyšovaním povedomia o histórii a tradíciách mesta a regiónu	9.3.2.1.	Vyhraďiť v rámci vyučovacieho procesu na školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Brezno časť výučby pre oblasť regionálnej identity a histórie (vrátane exkurzií)
			Zodpovedný za realizáciu: školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Brezno
			Spolupráca na realizácii: Mestské kultúrne stredisko
			Termín realizácie: priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu: vlastné zdroje

Nástroj		Opatrenie			
9.3.3.	Propagácia mesta Brezno ako centra Horehronia v rámci spoločnej propagácie regiónu navonok	9.3.3.1.	Prípraviť obsahový a časový plán pre propagáciu mesta Brezno navonok a pre rozvoj cestovného ruchu v meste na roky 2009-2011		
			Zodpovedný za realizáciu:	kancelária primátora mesta	
			Spolupráca na realizácii:	Mestské kultúrne stredisko (Turisticko-informačná kancelária v Brezne), odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ a súkromný sektor pôsobiaci v oblasti turizmu na území mesta Brezno	
			Termín realizácie:	2008-2009	
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet	
		9.3.3.2.	V nadväznosti na opatrenie 9.3.3.1. pripraviť dohodu vo veci marketingového plánu a spoločného postupu miest a obcí regiónu Horehronia pri propagácii regiónu a spoločnej prezentácii regiónu na podujatiach veľtržného/výstavného typu konaných mimo regiónu v rámci SR či v zahraničí (len v prípade záujmu obcí; v prípade nezájmu obcí samostatný postup mesta)		
			Zodpovedný za realizáciu:	kancelária primátora	
			Spolupráca na realizácii:	Mestské kultúrne stredisko (Turisticko-informačná kancelária v Brezne), okolité obce, mikroregionálne združenia a súkromný sektor pôsobiaci v oblasti turizmu na území mesta Brezno	
			Termín realizácie:	do 6 mesiacov od zrealizovania opatrenia 9.3.3.1.	
		9.3.3.3.	Doplnenie vybavenia Turisticko-informačnej kancelárie v Brezne informačným a propagačným systémom pre návštevníkov mesta (monitory, informačné tabule, smerové tabule k zaujímavostiam mesta a infokiosky vo vybraných lokalitách mesta)	Zodpovedný za realizáciu:	Mestské kultúrne stredisko
				Spolupráca na realizácii:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
				Termín realizácie:	2009-2013
				Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet

SZ 10 EFEKTÍVNE A TRANSPARENTNE FUNGUJÚCE DIGITÁLNE MESTO

Cieľ 10.1. e-Government a informatizácia samosprávy

Nástroj		Opatrenie		
10.1.1.	Konцепčný rozvoj informačných systémov mesta	10.1.1.1.	Vypracovanie <i>Koncepcie rozvoja informačných systémov mesta Brezno</i> podľa zákona 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy § 3 ods. 2 písm. a)	
			Zodpovedný za realizáciu:	prednosta MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	odbor vnútorných vecí MsÚ a webmaster
			Termín realizácie:	do 6 mesiacov od schválenia návrhu <i>Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy</i> vládou SR
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje
		10.1.1.2.	Vypracovanie správy o plnení <i>Koncepcie rozvoja informačných systémov mesta Brezno</i>	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor vnútorných vecí MsÚ a webmaster
			Spolupráca na realizácii:	-
			Termín realizácie:	každoročne od roku nasledujúcom po roku, v ktorom bude <i>Koncepcie rozvoja informačných systémov mesta Brezno</i> schválená Ministerstvom financií SR
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

Nástroj		Opatrenie / Súbor opatrení		
10.1.2.	Informatizácia komunikácie klienta s úradom (Front Office)	10.1.2.1.	Zjednodušenie elektronickej komunikácie občana s úradom prostredníctvom webstránky mesta: - rozšírenie elektronickeho sprievodcu „Ako vybavíte“ o často kladené otázky - prepojenie navzájom súvisiacich informácií na internetovej stránke mesta hypertextovým odkazom	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor vnútorných vecí MsÚ a webmaster
			Spolupráca na realizácii:	-
			Termín realizácie:	2008
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje
		10.1.2.2.	Rozširovanie ponuky elektronickeho on-line služieb fyzickým a právnickým osobám prostredníctvom webstránky mesta: - zavedenie elektronickeho platenia miestnych daní a poplatkov (na báze internet bankingu), elektronickej evidencie psov, elektronickeho platenia parkovného (napríklad prostredníctvom SMS správ) a iné - umožnenie on-line prístupu občana k údajom o svojich záväzkoch alebo plnení svojich povinností voči mestu (miestne dane, poplatok za komunálny odpad atď.)	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor vnútorných vecí MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	relevantné odbory MsÚ a webmaster

			Termín realizácie:	2010-2013
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet

Nástroj		Opatrenie / Súbor opatrení		
10.1.3.	Informatizácia administratívy (úradu)	10.1.3.1.	Dobudovanie vnútornej počítačovej siete: - sieťové prepojenie počítačov mestského úradu a organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta - automatizácia pridelovania úloh v systéme elektronickej podateľne - zavedenie intranetu na zdieľanie interných dokumentov, údajov, pošty, okamžitých správ či kalendára úloh prostredníctvom internetového prehliadača a archiváciu dokumentov či údajov	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor vnútorných vecí MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	webmaster
			Termín realizácie:	2010-2013
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet
			10.1.3.2.	Prechod na komunikáciu medzi mestským úradom a komisiami mestského zastupiteľstva výlučne v elektronickej forme
		Zodpovedný za realizáciu:		odbor vnútorných vecí MsÚ
		Spolupráca na realizácii:		-
		Termín realizácie:		do roku 2010
				Finančné zdroje na realizáciu:

Nástroj		Opatrenie		
10.1.4.	Rozvoj informačných a komunikačných technológií (IKT) v meste	10.1.4.1.	Podpora internetizácie a zavádzania informačných a komunikačných technológií v organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Brezno	
			Zodpovedný za realizáciu:	odbor rozvoja mesta, stavebného poriadku a životného prostredia MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	odbor vnútorných vecí a organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta
			Termín realizácie:	priebežne
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje, fondy EÚ a štátny rozpočet, iné externé zdroje

Cieľ 10.2. Transparentná samospráva

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie / Súbor opatrení</i>		
10.2.1.	Prehľadné nakladanie s verejnými prostriedkami a zabezpečenie informovanosti občanov o aktivitách samosprávy	10.2.1.1.	Zverejňovanie informácií nad rámec zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám na webstránke mesta: - informácie, ktoré mesto poskytlo na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (možnosť predísť duplicitu) - koncepcie, správy, informácie a iné materiály, ktoré má prerokovať mestské zastupiteľstvo - zvukový záznam z rokovania mestského zastupiteľstva	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	kancelária primátora a odbor vnútorných vecí MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	webmaster
			<i>Termín realizácie:</i>	od roku 2008 priebežne
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje
		10.2.1.2.	Zabezpečiť efektívne a transparentné verejné obstarávanie tovarov a služieb za mesto Brezno ako celok prostredníctvom elektronických aukcií a elektronického obstarávania (e-Procurement)	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	odbor vnútorných vecí MsÚ
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	všetky odbory MsÚ, príspevkové a rozpočtové organizácie mesta a ostatné organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta
			<i>Termín realizácie:</i>	od roku 2009 priebežne
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje

<i>Nástroj</i>		<i>Opatrenie</i>		
10.2.2.	Vytvorenie priestoru na diskusiu medzi volenými predstaviteľmi mesta a občanmi	10.2.2.1.	Organizovanie verejných diskusií obyvateľov mesta na aktuálne témy	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	kancelária primátora
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	občania mesta, mimovládne organizácie
			<i>Termín realizácie:</i>	od roku 2009 priebežne
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje
		10.2.2.2.	Organizovanie on-line diskusií s predstaviteľmi samosprávy mesta a zamestnancami mesta	
			<i>Zodpovedný za realizáciu:</i>	kancelária primátora, prednosta MsÚ, riaditelia príspevkových a rozpočtových organizácií mesta
			<i>Spolupráca na realizácii:</i>	webmaster
			<i>Termín realizácie:</i>	od roku 2009
			<i>Finančné zdroje na realizáciu:</i>	vlastné zdroje
		10.2.2.3.	Prevádzkovanie diskusného fóra resp. ankety medzi obyvateľmi mesta na vybrané témy na webstránke mesta	

			Zodpovedný za realizáciu:	odbor vnútorných vecí MsÚ
			Spolupráca na realizácii:	webmaster
			Termín realizácie:	od roku 2009
			Finančné zdroje na realizáciu:	vlastné zdroje

11.5. MOŽNOSTI SPOLUFINANCOVANIA OPATRENÍ Z FONDŮV EÚ

Vyššie popísané opatrenia je možné počas programovacieho obdobia 2007-2013 spolufinancovať z fondov EÚ a štátneho rozpočtu. V nasledovných tabuľkách sú na základe programových manuálov k operačným programom popísané možné zdroje spolufinancovania opatrení, ktoré by mohla samospráva mesta Brezno realizovať ako oprávnený žiadateľ, a to podľa príslušnosti opatrení k jednotlivým strategickým zámerom definovaným v stratégii rozvoja mesta:

SZ 1 PRIAZNIVEJŠIE PODNIKATELSKÉ A INVESTIČNÉ PROSTREDIE

Operačný program:	Regionálny operačný program
Prioritná os:	3. Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu
Opatrenie:	3.2. Podpora a rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu
Podporované aktivity:	propagácia regiónov, marketingové štúdie a analýzy, tvora propagačných materiálov, podpora prezentácie doma i v zahraničí, budovanie partnerstiev medzi aktérmi CR, ponuky produktov CR
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. 1 000 000 Sk a max. 15 000 000 Sk
Doba realizácie:	max. 20 mesiacov
PHSR Brezno:	opatrenie 1.3.1.1.

SZ 2 HOSPODÁRNA SAMOSPRÁVA ZABEZPEČUJÚCA ZÁKLADNÉ ÚLOHY MESTA

Operačný program:	Zamestnanosť a sociálna inklúzia
Prioritná os:	4. Budovanie kapacít a zlepšenie kvality verejnej správy
Opatrenie:	4.2. Zavedenie systémov riadenia kvality vo verejnej správe a pre MVO v oblasti politiky zamestnanosti a sociálnej politiky
Podporované aktivity:	vykonávanie komplexných auditov pred zavedením systému riadenia kvality; výber systému riadenia kvality v podmienkach organizácie; zavedenie a aplikovanie systému riadenia kvality; výber audítorskej firmy na výkon procesného, organizačného a personálneho auditu; poradenstvo pri optimalizácii procesov organizácie
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	neuvádzajú sa
Doba realizácie:	neuvádza sa
PHSR Brezno:	opatrenie 2.1.2.1.

SZ 3 RAST ZAMESTNANOSTI

Operačný program:	Zamestnanosť a sociálna inklúzia
Prioritná os:	1. Podpora rastu zamestnanosti

Opatrenie:	1.1. Podpora programov v oblasti podpory zamestnanosti a riešenia nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti
Podporované aktivity:	podpora programov v oblasti podpory zamestnanosti a riešenia nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	neuvádzajú sa
Doba realizácie:	neuvádza sa
PHSR Brezno:	opatrenia 3.1.1.1. až 3.2.1.2.

Operačný program:	Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
Opatrenie:	1.2. Podpora spoločných služieb pre podnikateľov
Podporované aktivity:	podpora verejného sektora pri budovaní infraštruktúry pre rozvoj podnikania v oblasti priemyslu a služieb (na revitalizáciu „hnedých“ parkov a len výnimočne na budovanie „zelených“ parkov)
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	max. 10 000 000 eur (hnedé parky) resp. max. 6 000 000 eur (zelené parky)
Doba realizácie:	max. 36 mesiacov
Poznámka:	žiadateľ musí byť 100%-ným vlastníkom nehnuteľného majetku súvisiaceho s projektom alebo musí mať majetok (vrátane pozemku) v dlhodobom prenájme (aspoň na 15 rokov)
PHSR Brezno:	opatrenie 3.3.1.1.

SZ 4 KVALITNÉ SOCIÁLNE SLUŽBY

Operačný program:	Regionálny operačný program
Prioritná os:	2. Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately
Opatrenie:	2.1. Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately
Podporované aktivity:	rekonštrukcia, rozširovanie, modernizácia a budovanie zariadení sociálnych služieb a zariadení na výkon sociálnoprávnej ochrany a zariadení sociálnej kurately, vrátane obstarania ich vybavenia (aj IKT)
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. 8 000 000 Sk a max. 100 000 000 Sk
Doba realizácie:	max. 20 mesiacov
PHSR Brezno:	opatrenia 4.3.1.1. a 4.3.1.2. a 10.1.4.1. (IKT)

SZ 5 KVALITNÉ VZDELÁVANIE A ROZVOJ OBČIANSKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Operačný program:	Vzdelávanie
Prioritná os:	1. Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy
Opatrenie:	1.1. Premena tradičnej školy na modernú
Podporované aktivity:	podpora reformy a rozvoj všeobecného a odborného vzdelávania na ZŠ; podpora výchovného a kariérového poradenstva na ZŠ; podpora systému otvorenej školy; podpora a rozvoj nástrojov hodnotenia výchovno-vzdelávacích činností škôl a školských zariadení
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	nie sú stanovené (až vo výzvach)

Doba realizácie:	nie je stanovená (až vo výzvach)
PHSR Brezno:	opatrenia 5.1.3.1. až 5.1.3.3. a 5.1.4.1. až 5.1.4.3. a 5.2.1.1. až 5.2.4.2.

Operačný program:	Vzdelávanie
Prioritná os:	2. Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja ľudských zdrojov
Opatrenie:	2.1. Podpora ďalšieho vzdelávania
Podporované aktivity:	zvyšovanie kvality ďalšieho vzdelávania; rozvoj ľudských zdrojov v ďalšom vzdelávaní; podpora učiacich sa regiónov a vytvárania sietí v ďalšom vzdelávaní; podpora ďalšieho vzdelávania v jednotlivých sektoroch; uľahčenie prístupu k ďalšiemu vzdelávaniu; podpora diverzifikácie foriem financovania ďalšieho vzdelávania; rozvoj kľúčových kompetencií prostredníctvom ďalšieho vzdelávania; zlepšenie priechodnosti medzi sektormi a úrovňami formálneho a neformálneho vzdelávania
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hradených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	nie sú stanovené (až vo výzvach)
Doba realizácie:	nie je stanovená (až vo výzvach)
PHSR Brezno:	opatrenia 5.2.4.1. a 5.2.4.2.

Operačný program:	Regionálny operačný program
Prioritná os:	1. Infraštruktúra vzdelávania
Opatrenie:	1.1. Infraštruktúra vzdelávania
Podporované aktivity:	rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia predškolských zariadení a základných škôl, vrátane obstarania ich vybavenia (aj IKT)
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hradených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. 8 000 000 Sk a max. 100 000 000 Sk
Doba realizácie:	max. 18 mesiacov
PHSR Brezno:	opatrenia 5.3.1.1. až 5.3.1.5. a 5.3.2.1. a 5.3.3.1. a 10.1.4.1. (IKT)

Operačný program:	Regionálny operačný program
Prioritná os:	3. Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu
Opatrenie:	3.1. Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov
Podporované aktivity:	rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia pamäťových a fondových inštitúcií, obnova kultúrnych pamiatok na kultúrno-spoločenské účely, revitalizácia historických parkov v areáloch kultúrnych pamiatok, vrátane obstarania ich vybavenia (aj IKT)
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hradených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. 5 000 000 Sk a max. 75 000 000 Sk
Doba realizácie:	max. 20 mesiacov
PHSR Brezno:	opatrenia 5.4.2.1. až 5.4.2.4. a 10.1.4.1. (IKT)

Operačný program:	Regionálny operačný program
Prioritná os:	3. Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu
Opatrenie:	3.2. Podpora a rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu
Podporované aktivity:	rekonštrukcia miestnych komunikácií, mostov a lávok, vrátane dopravných subsystémov, parkoviská, cyklotrasy, lyžiarske trasy, orientačné tabule, chodníky, verejné sociálne zariadenia, verejné priestranstvá a zeleň, verejné osvetlenie, autobusové zastávky, vytváranie a podpora existujúcich TIK
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. 5 000 000 Sk a max. 50 000 000 Sk
Doba realizácie:	max. 20 mesiacov
PHSR Brezno:	opatrenie 5.5.2.3.

SZ 6 SKVALITNENIE DOPRAVNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Operačný program:	Regionálny operačný program
Prioritná os:	3. Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu
Opatrenie:	3.2. Podpora a rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu
Podporované aktivity:	rekonštrukcia miestnych komunikácií, mostov a lávok, vrátane dopravných subsystémov, parkoviská, cyklotrasy, orientačné tabule, chodníky, verejné sociálne zariadenia, verejné priestranstvá a zeleň, verejné osvetlenie, autobusové zastávky, vytváranie a podpora existujúcich TIK
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. 5 000 000 Sk a max. 50 000 000 Sk
Doba realizácie:	max. 20 mesiacov
PHSR Brezno:	opatrenia 6.1.3.1. a 6.1.3.2. a 6.1.4.1. a 6.1.4.2. a 6.3.2.1. a 6.3.2.2.

Operačný program:	Regionálny operačný program
Prioritná os:	4. Regenerácia sídiel
Opatrenie:	4.1. Regenerácia sídiel
Podporované aktivity:	úprava verejných priestranstiev a prvkov zelene, verejné osvetlenie, chodníky a cyklotrasy, rekonštrukcia miestnych komunikácií, mostov a lávok, vrátane dopravných subsystémov, zastávky, verejné hygienické zariadenia, úprava a regulácia povodí, rekonštrukcia vodovodov a kanalizácií
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. 5 000 000 Sk a max. 70 000 000 Sk (dopytové) resp. min. 8 000 000 Sk a max. 150 000 000 Sk (integrované stratégie rozvoja mestských oblastí)
Doba realizácie:	max. 20 mesiacov
PHSR Brezno:	opatrenia 6.1.3.1. a 6.1.3.2. a 6.1.4.1. a 6.1.4.2. a 6.3.2.1. a 6.3.2.2.

SZ 7 SKVALITNENIE TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Operačný program:	Životné prostredie
Prioritná os:	2. Ochrana pred povodňami
Operačný cieľ:	2.1. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami
Podporované aktivity:	opatrenia vyplývajúce z pripravovanej smernice Európskeho parlamentu a Rady o hodnotení a manažmente povodňových rizík; realizácia preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami v nadväznosti na Program protipovodňovej ochrany SR do roku 2010
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. sa nestanovuje (až vo výzve)
Doba realizácie:	nestanovuje sa
PHSR Brezno:	opatrenie 7.1.1.1.

Operačný program:	Regionálny operačný program
Prioritná os:	4. Regenerácia sídiel
Opatrenie:	4.1. Regenerácia sídiel
Podporované aktivity:	úprava verejných priestranstiev a prvkov zelene, verejné osvetlenie, chodníky a cyklotrasy, rekonštrukcia miestnych komunikácií, mostov a lávok, vrátane dopravných subsystémov, zastávky, verejné hygienické zariadenia, úprava a regulácia povodí, rekonštrukcia vodovodov a kanalizácií
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. 5 000 000 Sk a max. 70 000 000 Sk (dopytové) resp. min. 8 000 000 Sk a max. 150 000 000 Sk (integrované stratégie rozvoja mestských oblastí)
Doba realizácie:	max. 20 mesiacov
PHSR Brezno:	opatrenia 7.1.1.1. a 7.2.1.1. a 7.3.1.1. a 7.3.1.2.

Operačný program:	Životné prostredie
Prioritná os:	1. Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd
Operačný cieľ:	1.1. Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov
Podporované aktivity:	výstavba a rozšírenie obecných verejných vodovodov; dobudovanie, rozšírenie resp. zvýšenie kapacity vybudovaných vodárenských sústav
Finančné zdroje:	85% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. sa nestanovuje (až vo výzve)
Doba realizácie:	nestanovuje sa
PHSR Brezno:	opatrenia 7.2.1.1.

Operačný program:	Životné prostredie
Prioritná os:	1. Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd
Operačný cieľ:	1.2. Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ
Podporované aktivity:	výstavba, rozšírenie a zvýšenie kapacity stokových sietí, výstavba, rozšírenie a zvýšenie kapacity čistiarní odpadových vôd a odstraňovanie nutričov
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. sa nestanovuje (až vo výzve)
Doba realizácie:	nestanovuje sa
PHSR Brezno:	opatrenia 7.3.1.1. až 7.3.1.1.

Operačný program:	Životné prostredie
Prioritná os:	3. Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy
Operačný cieľ:	3.1. Ochrana ovzdušia
Podporované aktivity:	znižovanie emisií základných a ostatných znečisťujúcich látok v ovzduší; zmena palivovej základne na environmentálne prijateľnejšie palivo (v danom prípade okrem obnoviteľných zdrojov energie); opatrenia investičného charakteru určené v integrovanom povolení v spaľovacích energetických zariadeniach
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. sa nestanovuje (až vo výzve)
Doba realizácie:	nestanovuje sa
PHSR Brezno:	opatrenia 7.4.1.1. a 7.4.2.1.

Operačný program:	Životné prostredie
Prioritná os:	3. Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy
Operačný cieľ:	3.2. Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie
Podporované aktivity:	znižovanie emisií skleníkových plynov spolu so znižovaním emisií základných znečisťujúcich látok v oblasti výroby tepla, vrátane zmeny palivovej základne energetických zdrojov v prospech využívania obnoviteľných zdrojov (biomasa, slnečná energia, geotermálna energia); výstavba alebo rekonštrukcia primárnych a diaľkových rozvodov pre systémy centrálného zásobovania teplom
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. sa nestanovuje (až vo výzve)
Doba realizácie:	nestanovuje sa
PHSR Brezno:	opatrenia 7.4.1.1. a 7.4.2.1.

Operačný program:	Životné prostredie
Prioritná os:	4. Odpadové hospodárstvo
Operačný cieľ:	4.1. Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu
Podporované aktivity:	zavádzanie nových a zefektívňovanie existujúcich systémov separovaného zberu komunálnych odpadov na základe vytvorenia koncepčných východísk separovaného zberu, dotried'ovanie vyseparovaných zložiek z komunálneho odpadu a zmesového komunálneho odpadu
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. sa nestanovuje (až vo výzve)
Doba realizácie:	nestanovuje sa
PHSR Brezno:	opatrenie 7.5.2.1.

Operačný program:	Životné prostredie
Prioritná os:	4. Odpadové hospodárstvo
Operačný cieľ:	4.2. Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov
Podporované aktivity:	úprava vyseparovaných zložiek odpadov pred ich zhodnotením alebo environmentálne vhodným zneškodnením; zhodnocovanie odpadov; zvýšenie miery recyklácie; energetické zhodnocovanie odpadov
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. sa nestanovuje (až vo výzve)
Doba realizácie:	nestanovuje sa
PHSR Brezno:	opatrenie 7.5.2.1.

SZ 8 ZVÝŠENIE KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Operačný program:	Regionálny operačný program
Prioritná os:	3. Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu
Opatrenie:	3.2. Podpora a rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu
Podporované aktivity:	rekonštrukcia miestnych komunikácií vrátane dopravných subsystémov, parkoviská, cyklotrasy, orientačné tabule, chodníky, verejné sociálne zariadenia, verejné priestranstvá a zeleň, verejné osvetlenie, autobusové zastávky, vytváranie a podpora existujúcich TIK
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. 5 000 000 Sk a max. 50 000 000 Sk
Doba realizácie:	max. 20 mesiacov
PHSR Brezno:	opatrenia 8.1.2.2. a 8.1.2.3.

Operačný program:	Regionálny operačný program
Prioritná os:	4. Regenerácia sídiel
Opatrenie:	4.1. Regenerácia sídiel
Podporované aktivity:	úprava verejných priestranstiev a prvkov zelene, verejné osvetlenie, chodníky a cyklotrasy, rekonštrukcia miestnych komunikácií, mostov a lávok, vrátane dopravných subsystémov, zastávky, verejné hygienické zariadenia, úprava a regulácia povodí, rekonštrukcia vodovodov a kanalizácií
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	min. 5 000 000 Sk a max. 70 000 000 Sk (dopytové) resp. min. 8 000 000 Sk a max. 150 000 000 Sk (integrované stratégie rozvoja mestských oblastí)
Doba realizácie:	max. 20 mesiacov
PHSR Brezno:	opatrenia 8.1.2.2. a 8.1.2.3.

Operačný program:	Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
Opatrenie:	2.2. Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetických úspor
Podporované aktivity:	podpora verejného sektora pri budovaní a modernizácii verejného osvetlenia v mestách a obciach
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	max. 250 000 eur
Doba realizácie:	max. 36 mesiacov
Poznámka:	žiadateľ musí byť 100%-ným vlastníkom nehnuteľného majetku súvisiaceho s projektom
PHSR Brezno:	opatrenie 8.1.2.3.

SZ 9 ROZVOJ MEDZINÁRODNEJ, MEDZIREGIONÁLNEJ A MEDZIOBECNEJ SPOLUPRÁCE

Operačný program:	Regionálny operačný program
Prioritná os:	3. Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu
Opatrenie:	3.2. Podpora a rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu
Podporované aktivity:	investičné: rekonštrukcia miestnych komunikácií vrátane dopravných subsystémov, parkoviská, cyklotrasy, orientačné tabule, chodníky, verejné sociálne zariadenia, verejné priestranstvá a zeleň, verejné osvetlenie, autobusové zastávky, vytváranie a podpora existujúcich TIK neinvestičné: propagácia regiónov, marketingové štúdie a analýzy, tvora propagačných materiálov, podpora prezentácie doma i v zahraničí, budovanie partnerstiev medzi aktérmi CR, ponuky produktov CR
Finančné zdroje:	95% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
Limity na výdavky:	investičné: min. 5 000 000 Sk a max. 50 000 000 Sk neinvestičné: min. 1 000 000 Sk a max. 15 000 000 Sk
Doba realizácie:	max. 20 mesiacov
PHSR Brezno:	opatrenia 9.3.3.1. až 9.3.3.3.

SZ 10 EFEKTÍVNE A TRANSPARENTNE FUNGUJÚCE DIGITÁLNE MESTO

Operačný program:	Informačná spoločnosť
Prioritná os:	1. Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb
Opatrenie:	1.2. Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb na regionálnej a miestnej úrovni
Podporované aktivity:	rozvoj zdieľaných služieb e-Governmentu na regionálnej a miestnej úrovni rozvoj špecializovaných služieb e-Governmentu na regionálnej a miestnej úrovni zamerané na vytvorenie a udržateľný rozvoj kvalitného back office samosprávy prostredníctvom investícií do zdieľaného HW, SW a integrácia IKI a vybraných procesov verejnej správy do jedného bodu – front office
Finančné zdroje:	85% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
PHSR Brezno:	opatrenie 10.1.2.2.

Operačný program:	Informačná spoločnosť
Prioritná os:	3. Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu
Opatrenie:	Rozvoj a podpora trvalo udržateľného využívania infraštruktúry širokopásmového prístupu
Podporované aktivity:	zavádzanie, rozvoj a prevádzka moderných sieťových platforiem zabezpečujúcich komunikáciu systémov štátnej správy v rozsahu potrebnom pre rozvoj e-Governmentu
	budovanie a rozvoj optických, metalických či bezdrôtových prístupových širokopásmových sietí
Finančné zdroje:	85% výdavkov na projekt hrađených z fondov EÚ a štátneho rozpočtu
PHSR Brezno:	opatrenia 10.1.3.1. a 10.1.4.1.